

Barcelona piensa en Madrid

Projectes de cinquè dels cursos 2013-2015
i projectes fi de carrera del curs 2014-2015

MADRID BARCELONA BAR

Edició a càrrec
d'Eduard Miralles,
Carme Ribas i
Ton Salvadó

Departaments de Projectes Arquitectònics
Escola Tècnica Superior d'Arquitectura de Barcelona
Universitat Politècnica de Catalunya
BarcelonaTECH

1. Manuela Carmena 2. Ada Colau 3. Eduard Miralles 4. Carme Ribas 5. Ton Salvadó 6. Félix Pardo
7. Jorge Blasco 8. Àngel Martín 9. Elías Torres 10. Gabriel Ruiz Cabrero 11. Sergio Martín

Primera edició:

Edició: Eduard Miralles, Carme Ribas i Ton Salvadó
Disseny gràfic: Lluís Ferrer, Pol Font i Maialen Lopez
Fotomuntatge de la portada: Elías Torres

© Fotomuntatge de la portada: Elías Torres
© Els respectius autors, 2016
© Universitat Politècnica de Catalunya, 2016
Iniciativa Digital Politècnica.
Jordi Girona, 31
Edifici Torre Girona, 31
08034 Barcelona
a/e: info.idp@upc.edu
www.upc.edu/idp

Depòsit Legal: B 27340-2016
ISBN: 978-84-9880-615-1

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot realitzar mitjançant l'autorització dels seus titulars, ometent l'excepció prevista per la llei.

Barcelona piensa en Madrid

Projectes de cinquè dels cursos 2013-2015
i projectes fi de carrera del curs 2014-2015

Barcelona pensa en Madrid

El volum que teniu entre les mans registra la darrera etapa, la més recent, d'un trajecte pedagògic que va començar el curs 2002-2003, quan vàrem aterrar als darrers cursos de projectes arquitectònics a l'ETSAB junt amb el Carles Muro.

Durant tots aquests anys, amb un petit parèntesi meravellós a primer amb l'Elias Torres i el Miguel Usandizaga, hem anat construint un projecte docent, una manera d'ensenyar arquitectura, en la qual hem après a posar l'estudiant al centre de l'aprenentatge. Hem anat descobrint les eines en què l'estudiant, primer en grup i després individualment, aprèn a fer les preguntes adequades per anar construint el seu propi enunciat de treball, a la recerca de l'escenari físic del projecte, a la recerca de l'escenari cronològic -avui o en quin passat-, a la recerca del programa sobre aquest escenari físic... sabent que la millor resposta comença aprenent a fer una bona pregunta.

Però durant tots aquests cursos hem anat descobrint que el que ens interessa és posar sobre la taula de discussió amb els estudiants, els valors i les condicions de la complexitat de la ciutat, com un gran tauler de joc suport de l'arquitectura. I en aquesta tesitura és on hem anat produint la nostra recerca pedagògica fins a adonar-nos que és en el conflicte de la ciutat amb les seves pròpies infraestructures on es produeixen les ocasions més intenses de la condició urbana.

Per això el curs ha anat derivant fins on és avui, en el format del Taller Temàtic Infraestructura i Ciutat, en el qual intentem aprendre com construir el pacte de convivència entre unes infraestructures imprescindibles -posant en crisi si cal la seva imprescindibilitat- i la pròpia ciutat, posant en primer terme els ciutadans, que actuaran de termòmetre d'aquesta convivència.

En aquesta darrera etapa, que relatem en aquesta publicació, hem construït un triangle de col.laboració amb el darrer taller d'aula PFC dirigida per l'Elias Torres, i amb el curs de projectes de l'escola d'arquitectura de Madrid, dirigit per Gabriel Ruiz Cabrero. En el marc d'aquesta càtedra imaginària BAR-MAD, hem treballat a Madrid en tres etapes pedagògiques, que construeixen el contingut d'aquest volum.

A la primera etapa, en paral·lel a l'aula PFC de l'Elias Torres, amb els estudiants de cinquè del curs 2013-14 -Projectes IX i X-, l'escenari de treball era la superposició d'infraestructures naturals i artificials, amb el pas domesticat del riu Manzanares per Madrid i amb el pas soterrat de la M-30 i el posterior parc lineal de Madrid-Río, on calia descobrir el lloc, en quin escenari cronològic i quins programes calia inserir... per acabar cada estudiant desenvolupant un projecte propi.

A la segona etapa, amb els nous estudiants de cinquè, durant el primer quadrimestre del curs 2014-15, vàrem canviar l'àmbit de treball per la fractura urbana que va quedar del soterrament del ferrocarril que connecta l'estació de Príncipe Pío amb Atocha, convertit en el que es coneix com el Pasillo Verde Ferroviario.

A la tercera etapa en paral·lel a la segona, durant el mateix curs 2014-15, amb un bon grup dels estudiants del curs anterior, vàrem seguir el desenvolupament dels seus projectes finals en l'Aula PFC, a partir dels projectes arrancats a cinquè.

Passeu i gaudiu d'aquest document.

Eduard Miralles, Carme Ribas i Ton Salvadó
Barcelona, maig de 2016

pàg. 07..... Manual d'instruccions

Projectes IX. 1r Quadrimestre 2013-2014

09..... Introducció i agenda del curs
10..... Enunciats dels exercicis
26..... Plànol resum dels emplaçaments dels exercicis presentats
28..... Recull d'exercicis

Projectes X. 2n Quadrimestre 2013-2014

46..... Introducció i agenda del curs
47..... Enunciats dels exercicis
56..... Plànol resum dels emplaçaments dels exercicis presentats
58..... Recull d'exercicis

Taller Temàtic. 1r Quadrimestre 2014-2015

75..... Introducció i agenda del curs
76..... Enunciats dels exercicis
84..... Plànol resum dels emplaçaments dels exercicis presentats
86..... Recull d'exercicis

Projectes Final de Carrera. 2014-2015

100..... Sergio Martín: *Barcelona piensa en Madrid*
102..... Plànol resum dels emplaçaments dels PFC presentats
104..... Recull de PFC

146..... Ángel Martín: *Mezclar, contraponer, compartir...*

148..... Plànol resum dels emplaçaments de tots els exercicis presentats

150..... Crèdits

MANUAL D'INSTRUCCIONS:

Cada curs, o quadrimestre, se segueix a través de la seqüència cronològica dels enunciats, amb la interferència de la resta d'activitats que es van produir durant el curs acadèmic, bé siguin petites classes teòriques, correccions públiques, visites, viatges...

Els enunciats de cada apartat, s'exemplifiquen a través del recorregut d'un únic grup de treball. Al final de cada quadrimestre, hi ha un plànol sumatori on es reflecteixen tots els emplaçaments dels estudiants. I per acabar cada apartat, es fa un recull de tots els exercicis, depenent de si el quadrimestre és en grup o individual.

Al recull final de 'Projectes X. 2n Quadrimestre curs 2013-14' només hi ha una part dels exercicis, ja que s'han exclòs els treballs dels estudiants que el van continuar com a PFC durant el curs següent, i que ja estan documentats al final del quart apartat.

PROJECTES IX. Curs 2013-2014

L'escenari de treball proposat tant per a Projectes IX (1r quadrimestre) com per a Projectes X (2n quadrimestre), del curs 2013-2014, és la llera del Manzanares al seu pas per Madrid.

L'objecte de reflexió és la ciutat en relació al feix d'infraestructures (naturals i artificials) que utilitzen i han utilitzat aquesta llera com a suport.

En aquest taller, tal com ha succeït en els que l'han precedit en anys anteriors, el que es pretén es aprofundir en les infraestructures urbanes per estendre's al conjunt de la ciutat, entesa com una unitat complexa on conviuen arquitectures d'escales diferents que acullen activitats molt diverses. Quan parlem de ciutat ens referim al conjunt de ciutats contemporànies que ens acompanyaran durant tot el taller per a ser comparades amb la que s'escull com a àrea específica on dipositar els resultats de l'anàlisi i proposta, en aquest cas Madrid.

Donat que el taller té lloc a Barcelona, aquesta ciutat estarà sempre present com a referència i unitat de mesura, i és per aquest motiu que s'inicia el curs amb un primer exercici sobre la llera del Besòs i la seva àrea d'influència. La petició de situar nova edificació sobre aquest entorn pretén simplement exercitar l'alumne en el tema que l'acompanyarà durant tot el taller, utilitzant un entorn proper que recull moltes de les característiques físiques i funcionals que caracteritzen la llera del Manzanares a Madrid. Després d'aquest primer assaig, Barcelona queda fixada com a territori al qual es pot recórrer sempre que faci falta, per discutir les propostes abocades sobre Madrid.

L'aterratge a Madrid es fa a partir d'unes peticions concretes que a tall d'instruments per a la dissecció permetran el reconeixement de l'àrea d'estudi i per extensió de la ciutat de Madrid. Entenem que la disciplina arquitectònica no distingeix entre anàlisi i transformació, o dit d'una altra manera, analitza i entén un territori posant-lo a prova a través d'accions transformadores. En el cas que ens ocupa, el pas del Manzanares per Madrid, s'ofereix la possibilitat de posar en dubte l'operació Madrid-Río i permetre a l'alumne situar-se en qualsevol moment de la història recent d'aquest entorn.

Els enunciats o exercicis llençats pels professors pretenen desencadenar reflexions i decisions que aboquin els alumnes a la formulació d'un enunciat pel seu treball o projecte concret. Aquestes demandes a vegades són de caràcter programàtic o funcional, i en altres moments apareixen com a exercitació d'una eina concreta que ajuda a fer aflorar aspectes ocults fins al moment. Proposar la implantació d'un nou ús que requereix una gran superfície, situa als alumnes en una posició prou incòmoda per a obligar-los a rastrejar amb profunditat el territori de treball i posar-lo a prova. Obligar a utilitzar la secció com a eina de dissecció posa el focus en la topografia, l'existència d'estrats superposats, les continuïtats i discontinuïtats o la situació de fronts emmirallats, tots ells aspectes que no es poden defugir en l'anàlisi de la ciutat i encara més en el punt que és travessada per la llera d'un riu.

L'objectiu final d'aquest quadrimestre (Projectes IX) és el d'aprendre a formular correctament un enunciat sobre un lloc concret, que tingui en compte totes les capes que conformen la ciutat i que per tant eviti respostes automàtiques a un problema complex. És per aquest motiu que la discussió, la confrontació de criteris i el treball compartit es valoren positivament, i per tant, es treballa majoritàriament en grups de tres estudiants. Tot i això, en algun moment del curs es demana una actuació individual, focalitzada en un tema diferent per a cada alumne, que després permetrà una posada en comú que obligui altra vegada a la negociació. En aquest cas s'ha demanat una entrada individual posant l'accent en el moviment de les persones, el de les càrregues i el de l'aigua.

Al final del quadrimestre, cada grup d'estudiants estarà en condició de construir un enunciat de treball, ja comprovat, sobre una àrea ben definida. Les intervencions concretes que es proposaran modificaran les construccions existents i en proposaran de noves, sempre però, posant l'accent en la presència de l'estrat públic que relliga i dona sentit a l'entramat complex i divers que conforma la ciutat. Serà durant el curs següent (Projectes X) quan el treball individual passarà a ser la norma del taller, sempre però mantenint el grup com a espai on debatre i posar en comú les formulacions individuals.

AGENDA DE CURS:

16.09.2013_Inici de curs.
Presentació del Territori 1, demanda de l'Exercici 1.
'10.000m² d'habitatge a la desembocadura del Besòs'.

18.09.2013_Interferència 1.
'Paseos con mi madre'. Visita a la desembocadura del Besòs.

02.10.2013_Interferència 2.
'Cartografies'.

07.10.2013_Presentació del Territori 2. Demanda de l'Exercici 1.
'Revisar Madrid-Río descobrint un mínim de 1/3 de la M30 i cobrint un màxim de 1/10 de la llera del Manzanares'.

16.10.2013_Demanda de l'Exercici 2.
'Situar un equipament esportiu/cultural amb aforament per a 10.000 persones'.

23.10.2013_Demanda de l'Exercici 3.
'Quatre maquetes de secció'

26-27.10.2013_Interferència 3.
'Visita dels estudiants de l'ETSAM. Cicle de conferències sobre Barcelona i bicicletada pel litoral'.

28.10.2013_Interferència 4.
'Transbordadors de cota'.

08-09.11.2013_Interferència 5.
'Viatge a Madrid. Cicle de conferències sobre la ciutat i passejada per Madrid Río.

11.11.2013_Demanda de l'Exercici 4.
'Revisió i definició del programa'.

13.11.2013_Interferència 6.
'Construir sobre infraestructures'.

09.12.2013_Demanda de l'Exercici 5.
'Moviments de persones, càrregues i aigua'.

11.12.2013_Interferència 7.
'Moviments de persones, càrregues i aigua'.

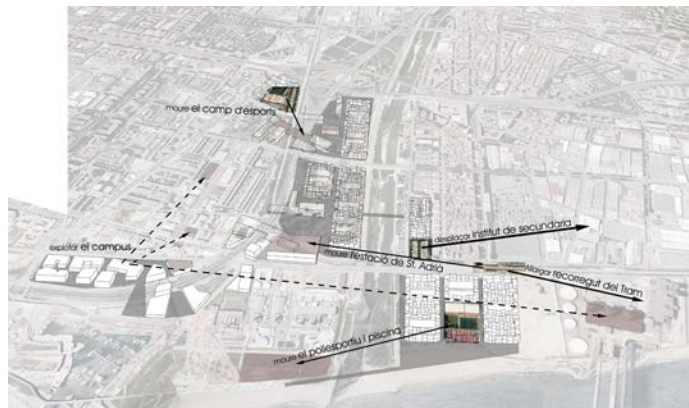
21.01.2014_Avaluació conjunta amb la presència de Sergio Martín i Elías Torres.

Interferència 1. 'Paseos con mi madre'. Visita a la desembocadura del Besòs.

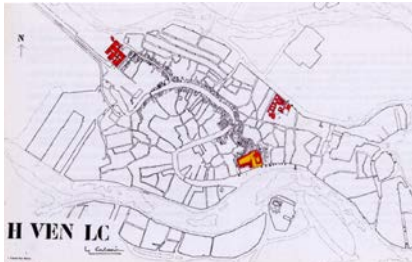
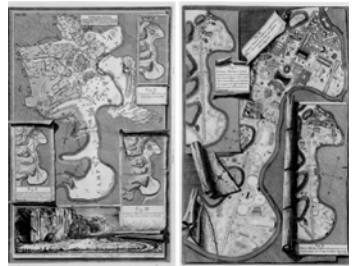
TERRITORI 1. EXERCICI 1. 10.000m2 d'habitatge a la desembocadura del Besòs.

Dibuixar el territori al voltant del riu Besòs, entre el nus de Trinitat i la seva desembocadura, situant 10.000 m2 de nova ocupació, destinada bàsicament a habitatge. Es tracta d'abordar una reflexió teòrica sobre la forma de la ciutat, abocada però en un espai proper i conegut. Es proposa tantejar la construcció de continuïtats entre les dues ribes i valorar la necessitat o no de la preservació dels buits.

Interferència 2. 'Cartografies'.

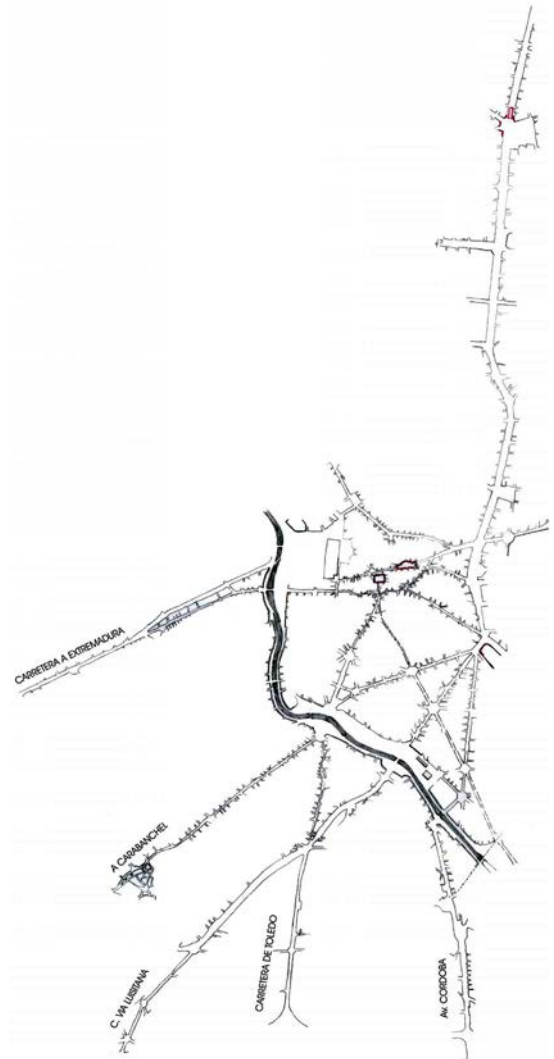

TERRITORI 2. EXERCICI 1. Revisar Madrid-Río descobrint un mínim de 1/3 de la M30 i cobrint un màxim de 1/10 de la llera del Manzanares.

Redibuixar la llera del Manzanares al seu pas per Madrid, entre el Palacio Real i el nus viari proper al Matadero. El dibuix abraçarà l'àmbit que sigui necessari per fer aflorar tots aquells aspectes que es vulguin fer valdre.

El dibuix pretén discutir la recent operació anomenada Madrid-Río, i per provocar aquesta reflexió es demana:

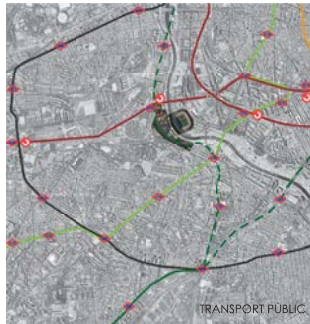
- Descobrir com a mínim 1/3 de la vialitat corresponent a la M-30, actualment soterrada.
- Cobrir com a màxim 1/10 de la llera del Manzanares.

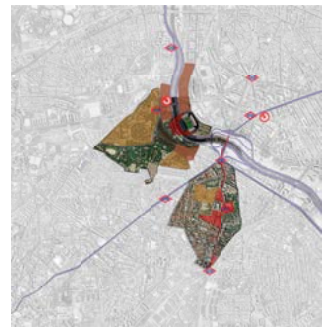
EXERCICI 2. Situar un equipament esportiu/cultural amb aforament per a 10.000 persones.

Situar a l'interior de l'àmbit d'estudi un equipament esportiu o cultural amb un aforament per a 10.000 persones (un poliesportiu, un estadi, un palau de congressos...).

No es tracta només de detectar els espais de dimensions apropiades per acollir aquest nou equipament, cal construir de nou els emplaçaments, tenint en compte diversos aspectes com la mobilitat de les persones, l'accessibilitat des dels diferents punts de la ciutat, la connectivitat entre barris i la continuïtat/discontinuitat de l'espai verd, entre d'altres.

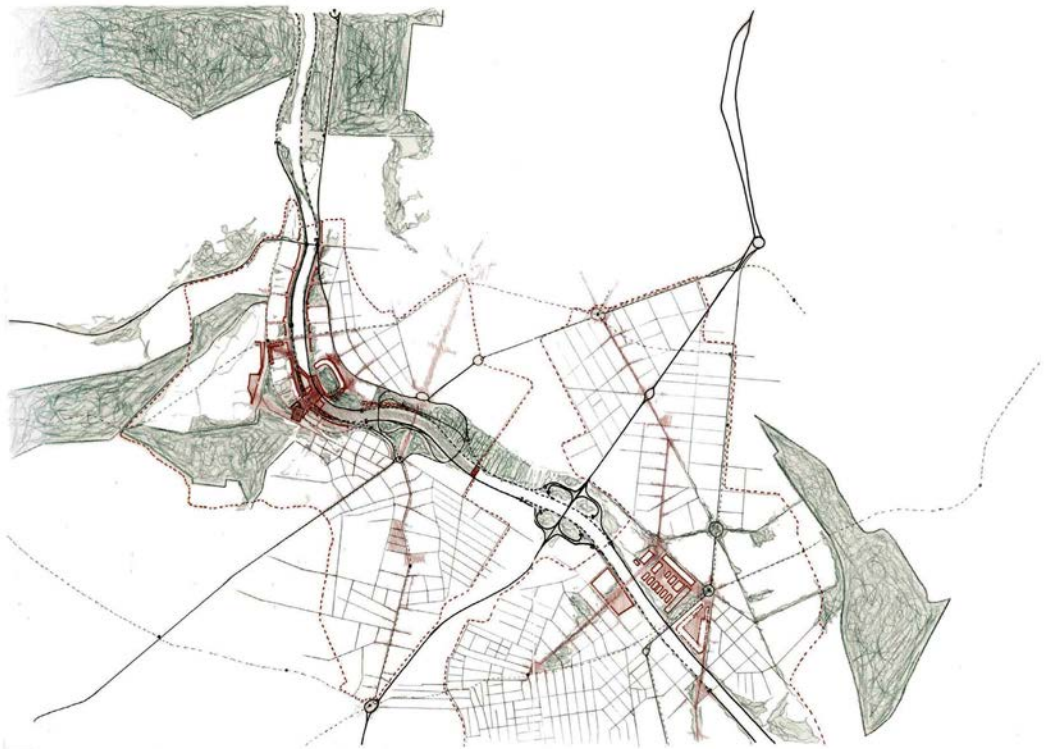
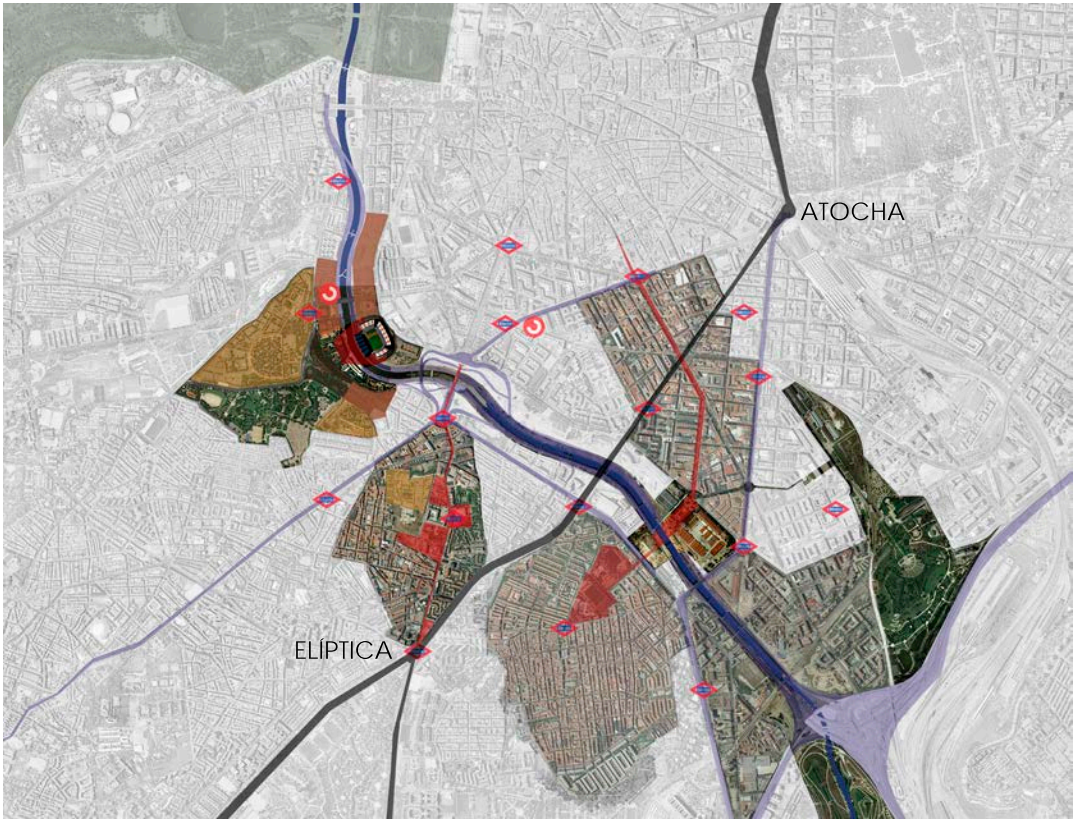

EL EMBARCADERO

EL MATADERO

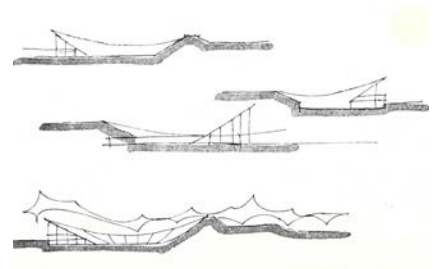
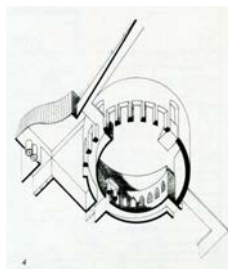
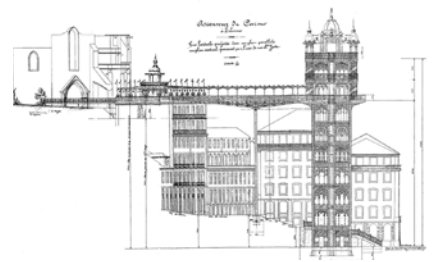
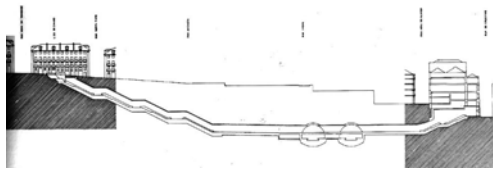

Interferència 3. Rebem els estudiants de l'ETSAM a Barcelona.

Es realitzen dues activitats: un cicle de conferències a l'ETSAB i una passejada en bicicleta pel litoral de Barcelona.

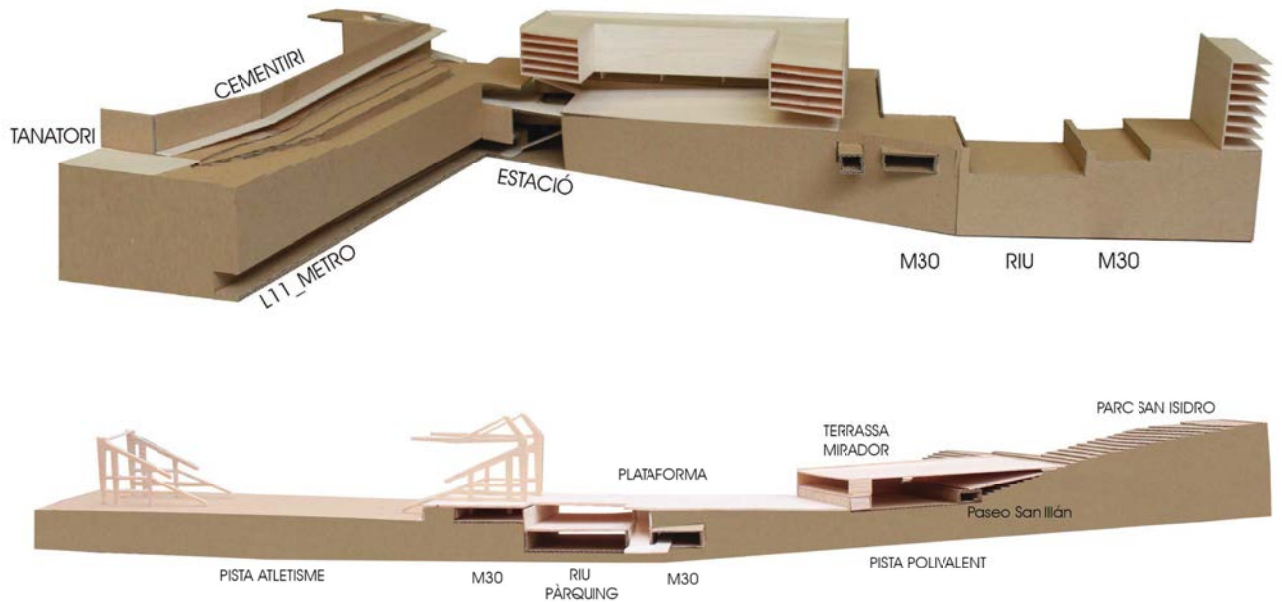

Interferència 4. 'Transbordadors de cota'.

EXERCICI 3. Quatre maquetes de secció.

Construir quatre maquetes físiques de secció de la proposta. L'exercici pretén posar l'accent en el treball sobre els desnivells, la construcció dels diferents estrats i la relació entre la cota de la ciutat i la del riu.

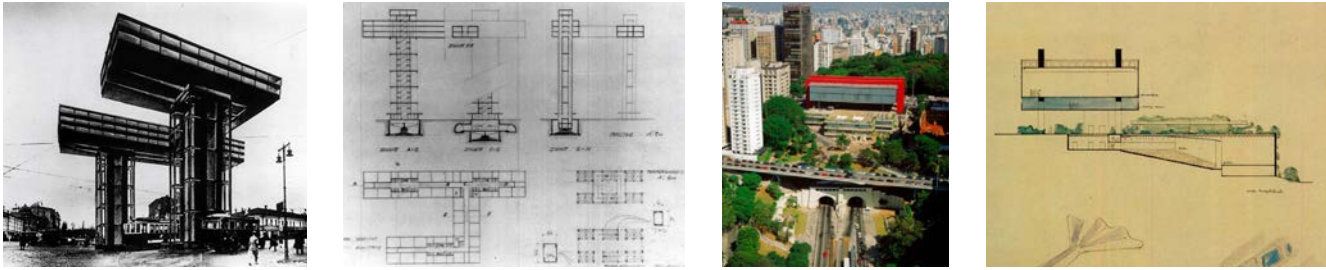

Interferència 5. Viatge a Madrid.

Durant l'estada es realitza un cicle de conferències a l'ETSAM i una passejada a peu per Madrid Río.

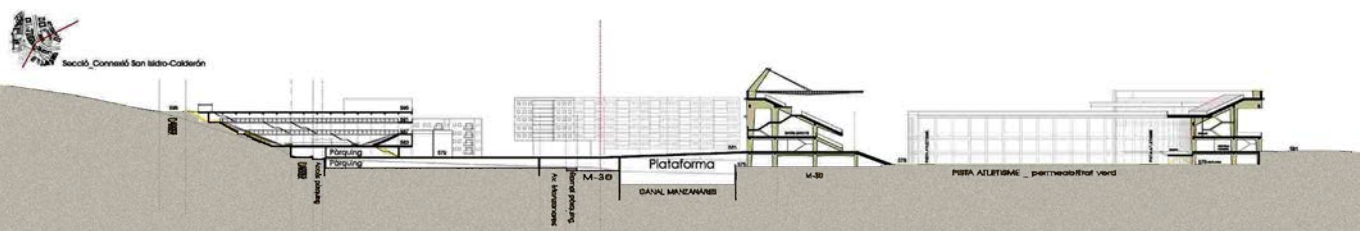
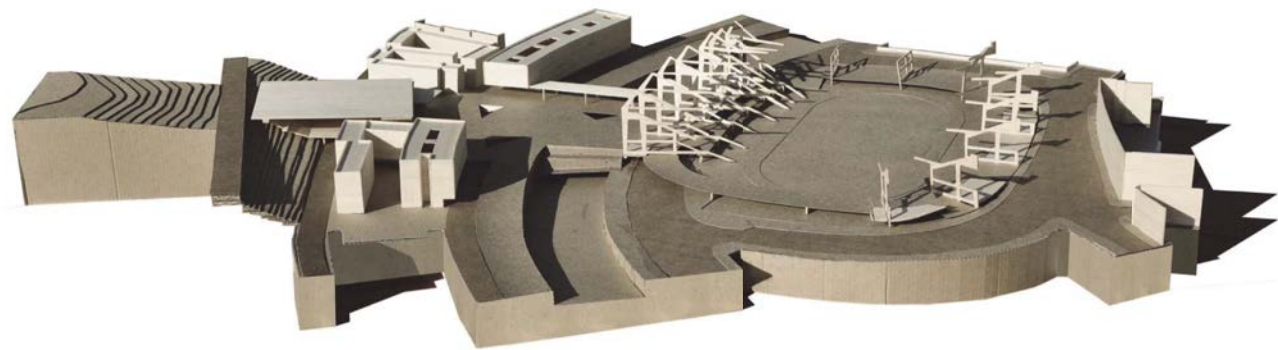

Interferència 6. 'Construir sobre les infraestructures'.

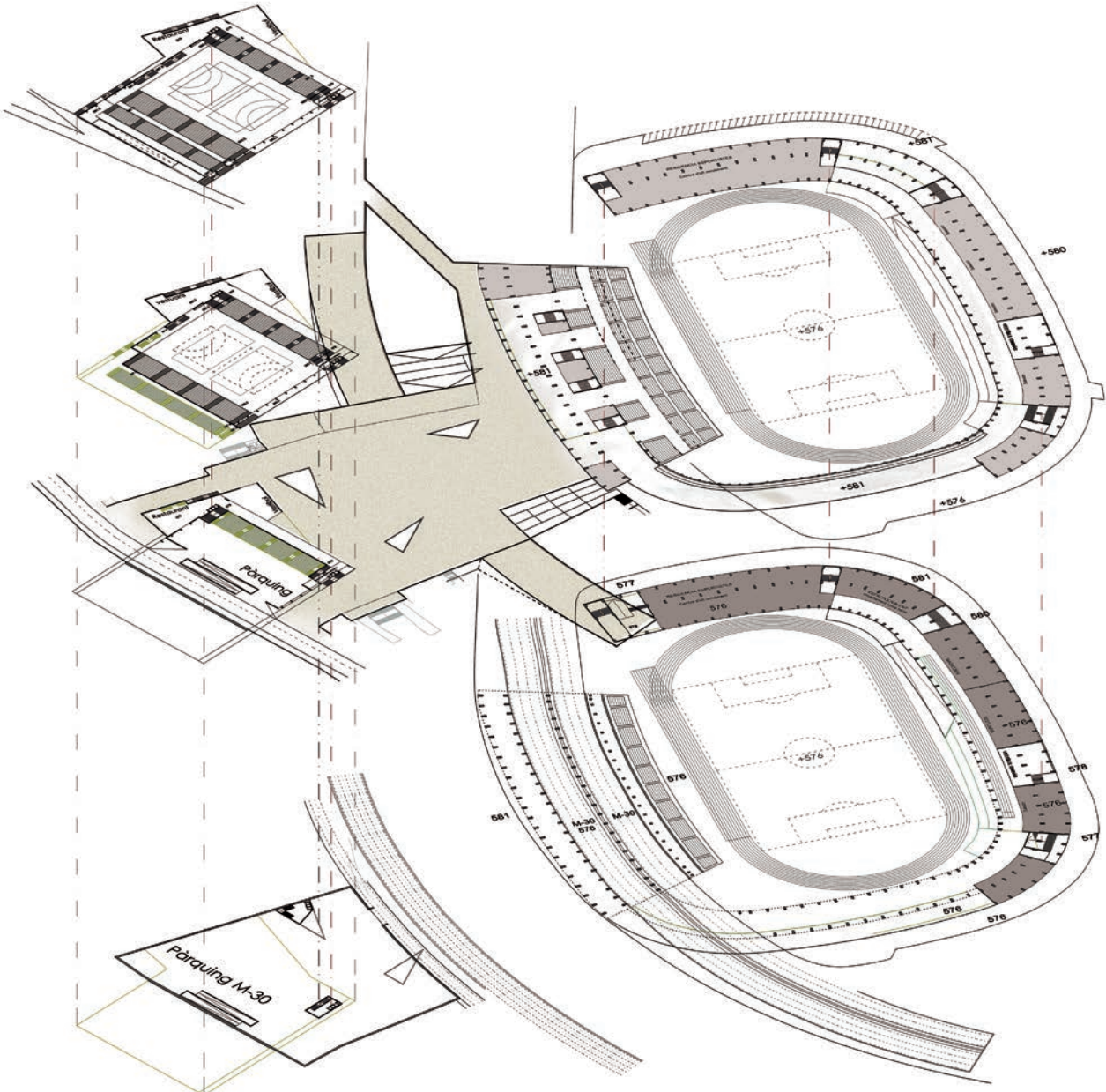
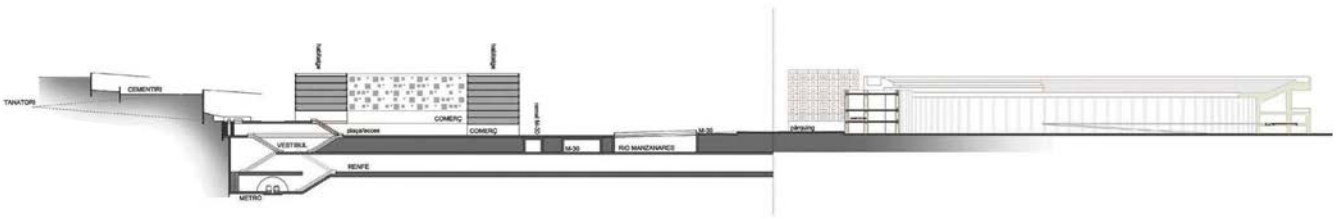

EXERCICI 4. Revisió i definició del programa.

Revisió del treball realitzat fins ara al Manzanares a partir de les comprovacions fetes sobre el territori, fruit del viatge a Madrid. Tot allò que s'havia pensat des de la distància s'ha d'acomodar a la presa de dades sobre el territori. Les conclusions fruit del contrast entre la proposta i l'experiència viscuda s'hauran de reflectir en dos panells dibuixats i una maqueta. Aquest resum ha de venir acompanyat d'una proposta de programa raonada a partir del coneixement del lloc.

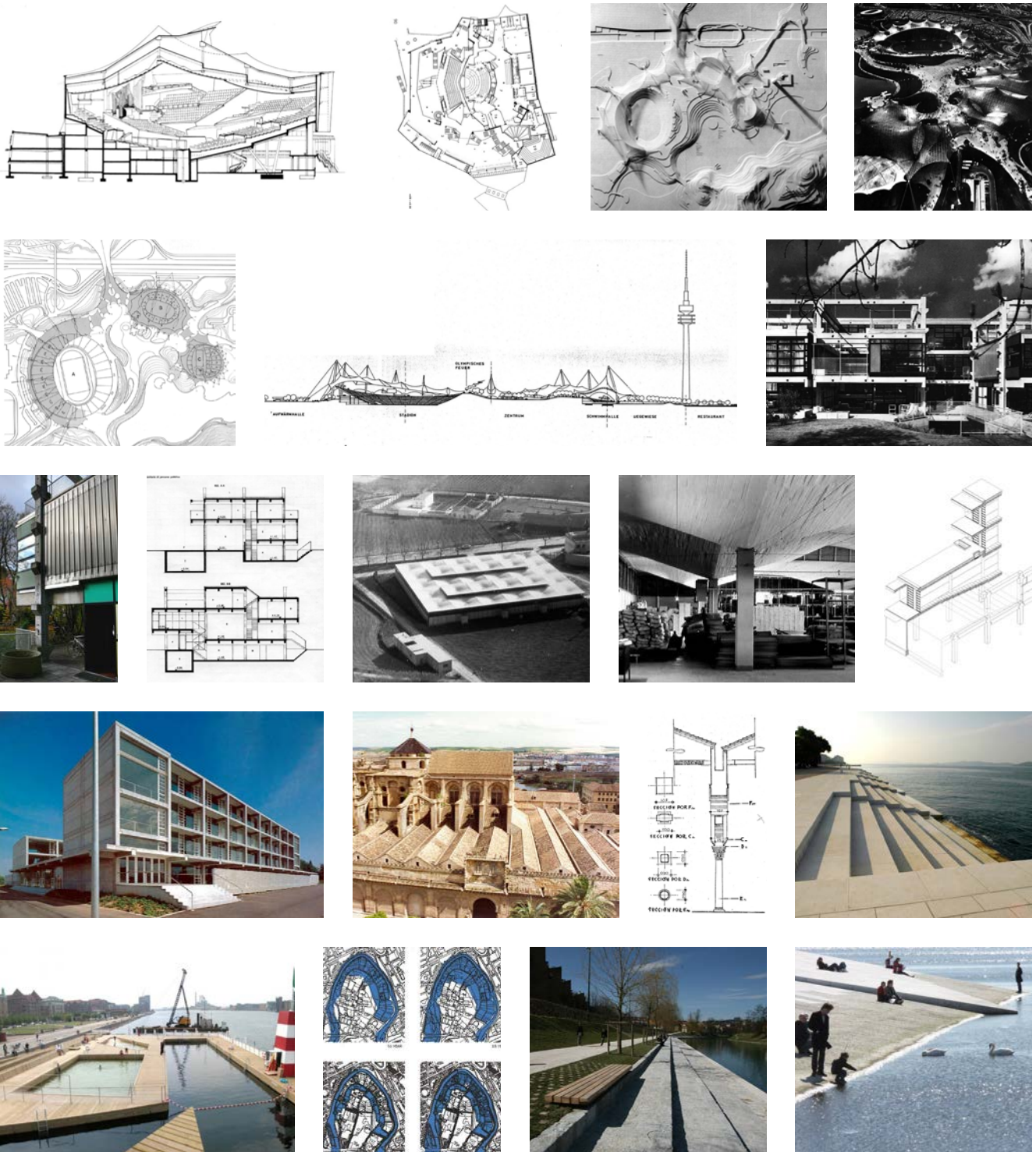

El seguiment de l'exercici del Territori 1 correspon al grup d'alumnes: Àlex Alesina, Pol Font i Maialen Lopez.
 El seguiment dels exercicis del Territori 2 correspon al grup d'alumnes: Aida Fernández, Pol Font i Maialen Lopez.

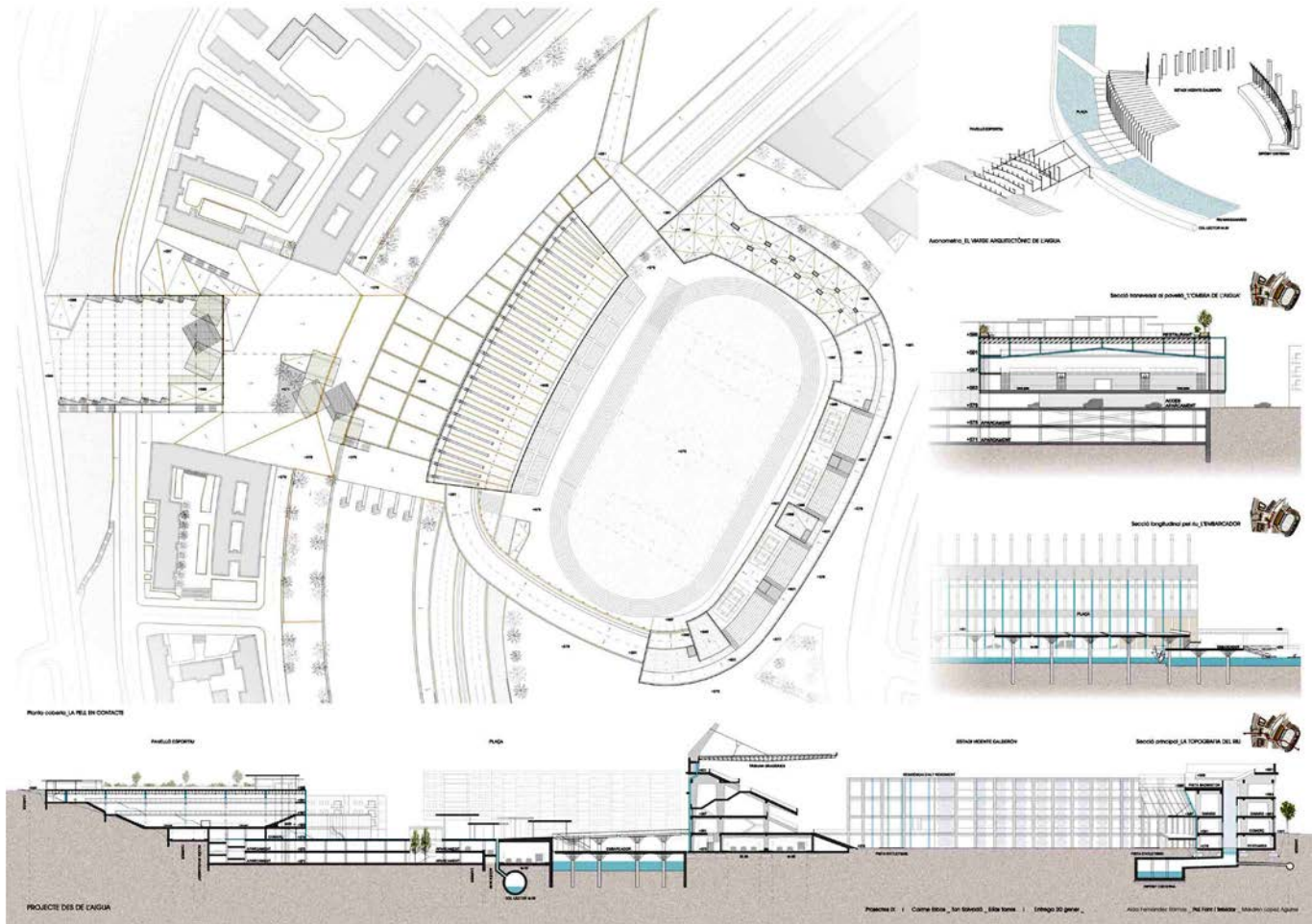
Interferència 7. 'Moviment de persones, moviment de càrregues i moviment d'aigua'

Proposta des del moviment de càrregues.

Aida Fernández

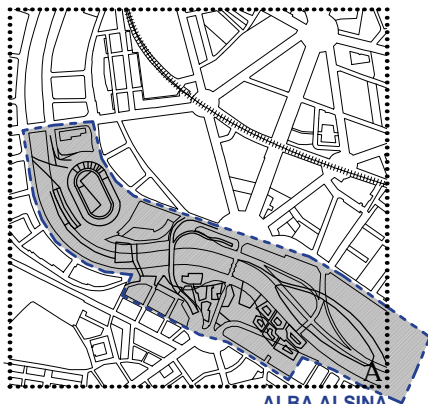
Proposta des del moviment de l'aigua.

Pol Font

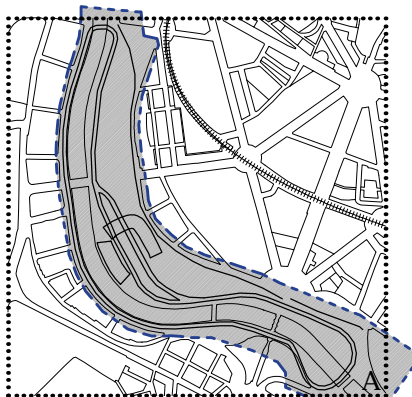
ANGEL LUIS GONZALEZ
ANAÍS GUILLAMÓN
MARTA MORALES

PABLO BAENA
EDUARD FERNÁNDEZ
MARTÍN GARCÍA

EDUARDO ARJONILLA
GUILLEM CABANACH
VÍCTOR CATALÁN

**ALBA ALSINA
GEMMA GUITARD
ROSS PÉREZ**

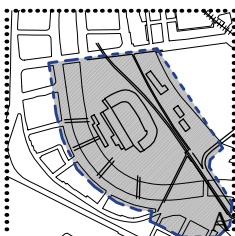
**MÓNICA ARNILLAS
IRENE GASCÓN
HERNAN LLEIDA**

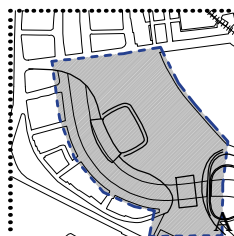
**ANTONI OLIVER
MINERVA RAMÍREZ
ARNAU RIUS**

**ELIO BENDICHO
NOEMÍ JUAN
BERTOMEU MATEU**

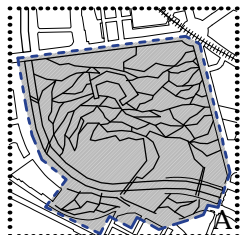
**DIEGO CISTERNA
FERRAN IGLESIAS
THOMAS TRUDEAU**

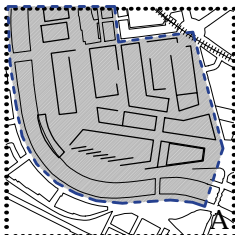
**SUSANA COSTA
JOANA MEDINA
ELENA YMBERN**

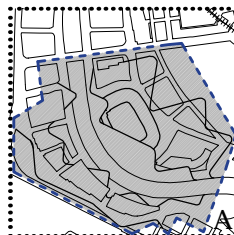
**AIDA FERNÁNDEZ
POL FONT
MAIALEN LOPEZ**

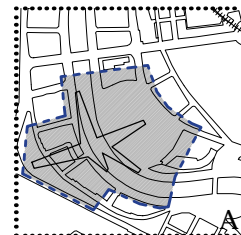
**CARLOTA LAUCIRICA
GEORGINA SURIÀ
MARTA TRILLA**

**BERTA LLOVERAS
GALO PUJANA
OLGA VIRTANEN**

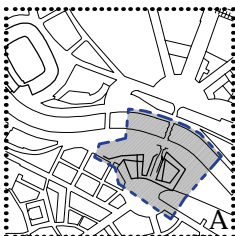
NIEVES MARTÍNEZ

MARC SÁNCHEZ

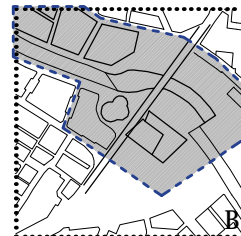
**NINA AMAT
MANUEL RODRÍGUEZ
CRISTINA ROSA**

**FACUNDO FUSCO
MIGUEL MARTÍNEZ
RICARDO MONTOYA**

**ELENA CAMPOS
ADRIÁN MELLADO
JUAN SIMONET**

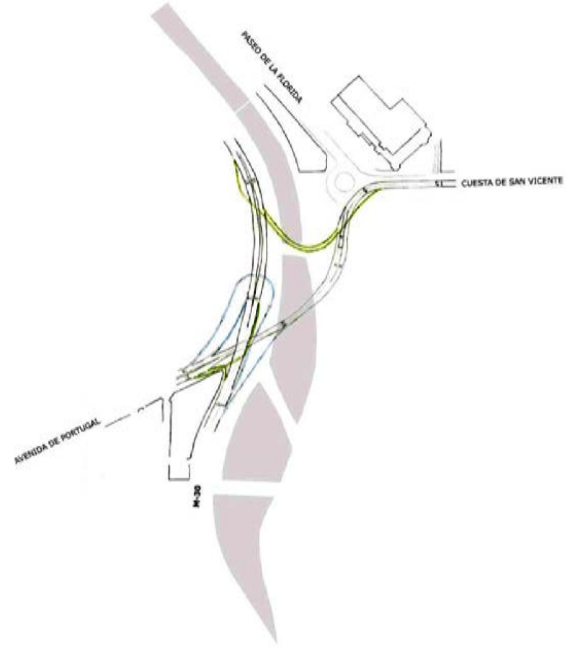

**MARISA MUSCIONICO
CLARA MARÍA PARRA
RAHEL SCHNELZER**

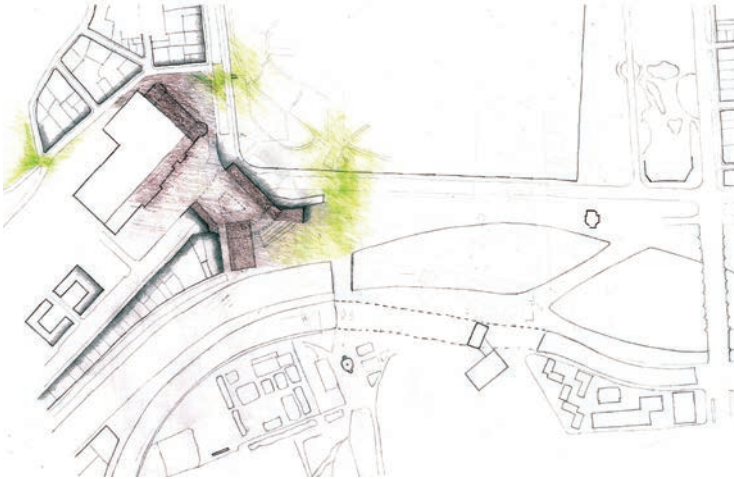
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Ángel Luís González, Anaïs Guillamon, Marta Morales

Reestructuració de la Glorieta de Sant Vicente, emfasitzant la seva condició de façana a la llera del Manzanares a través del nou edifici destinat a escola de música.

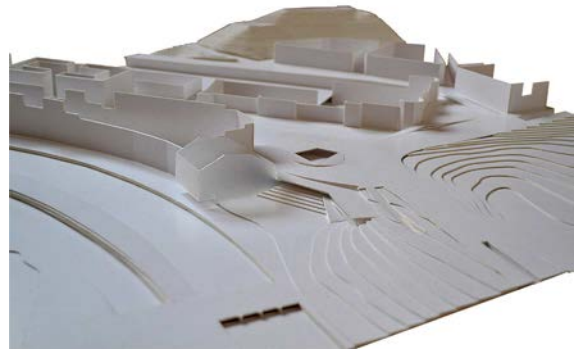

Estratègia general

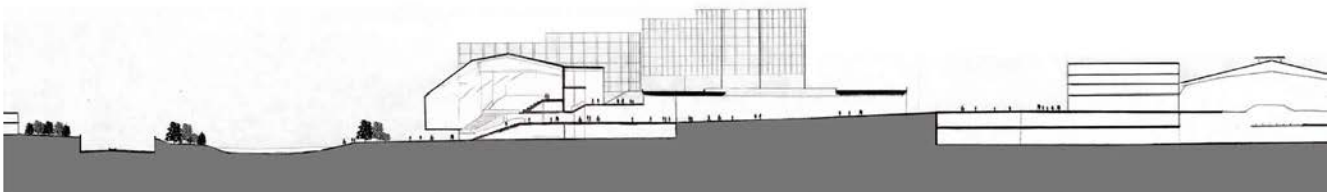

Planta general d'actuació

Modificacions al nus viari de Príncipe Pío

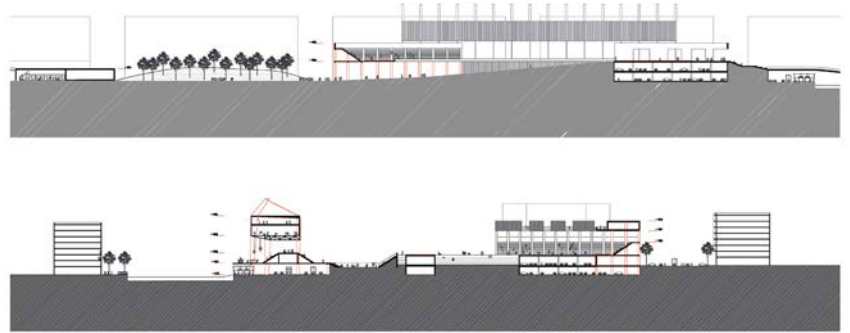
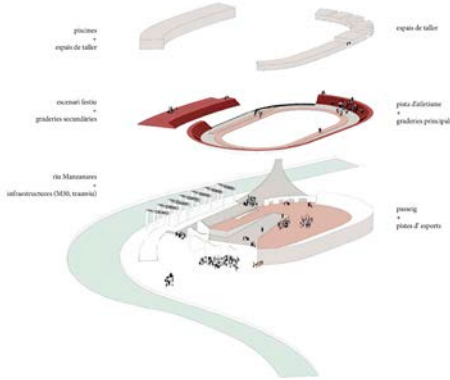
Maqueta de la proposta

Secció transversal de la proposta per la Glorieta de San Vicente

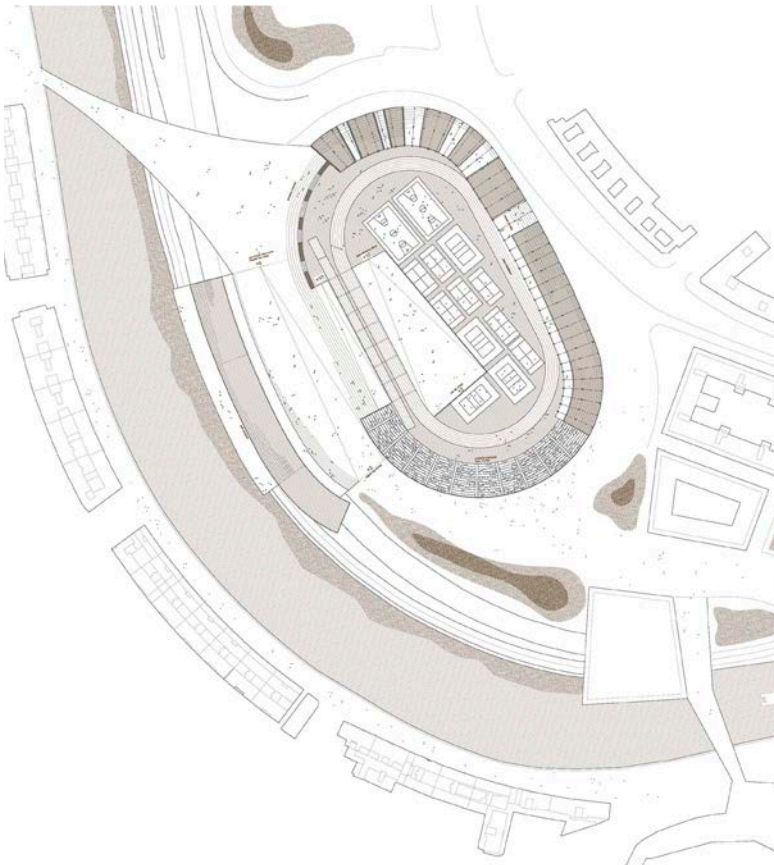
Alba Alsina, Gemma Guitart, Ross Pérez

Reconversió de l'estadi de futbol Vicente Calderón en pista d'atletisme i complex esportiu, afavorint la relació entre ambdues façanes del Manzanares.

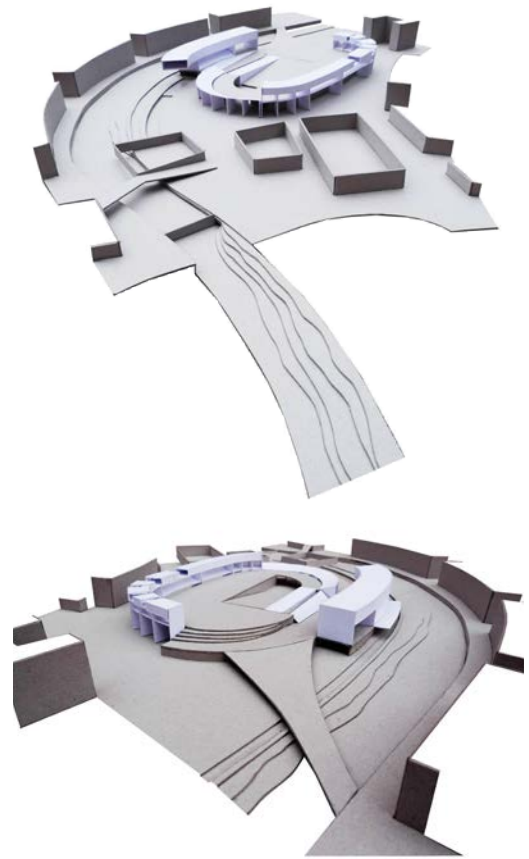

Esquema d'usos i programa

Seccions longitudinal i transversal de la proposta

Planta principal

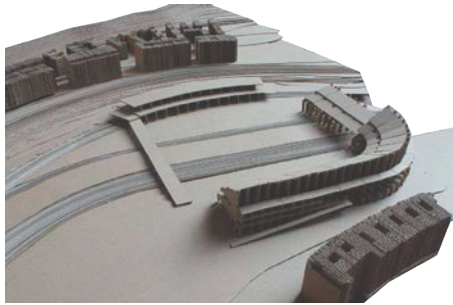
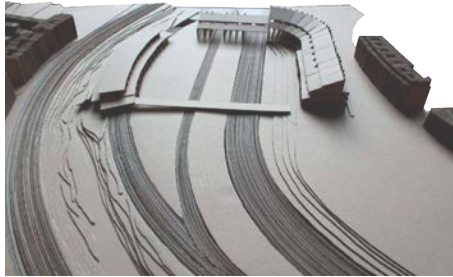

Maqueta de la proposta

PROJECTES IX
Curs 2013-2014

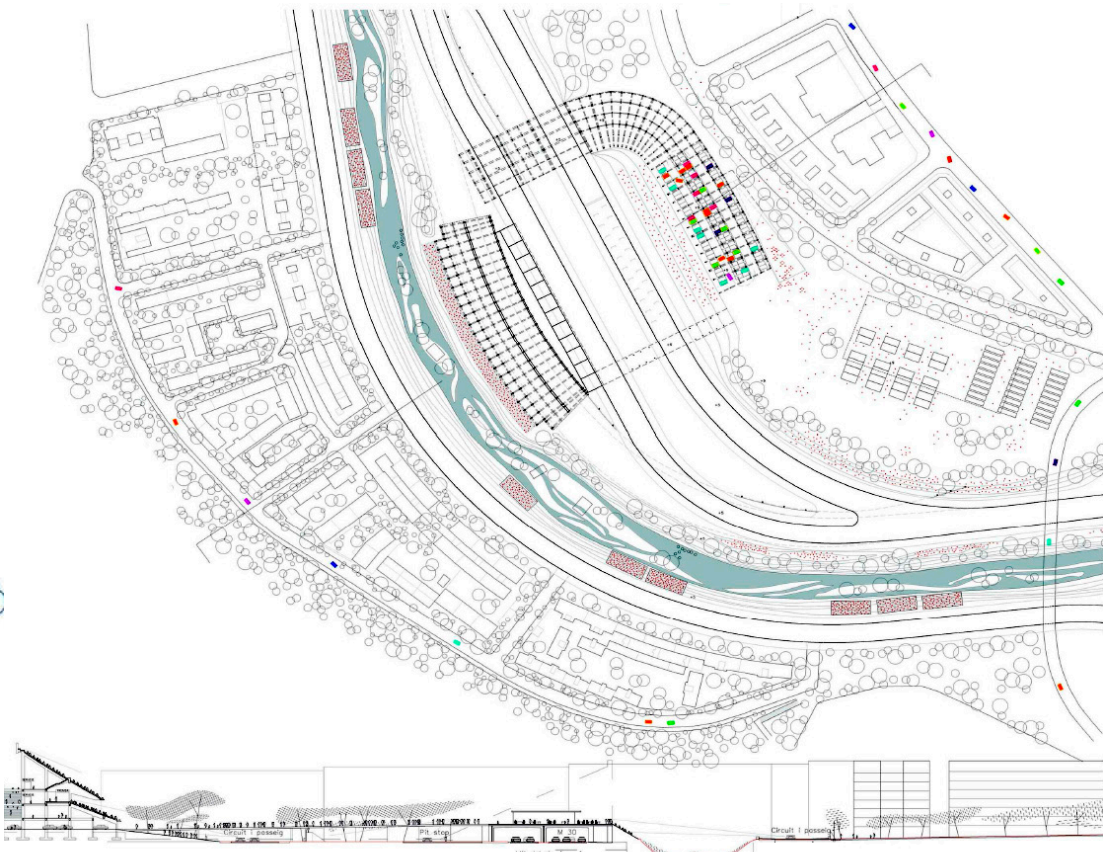
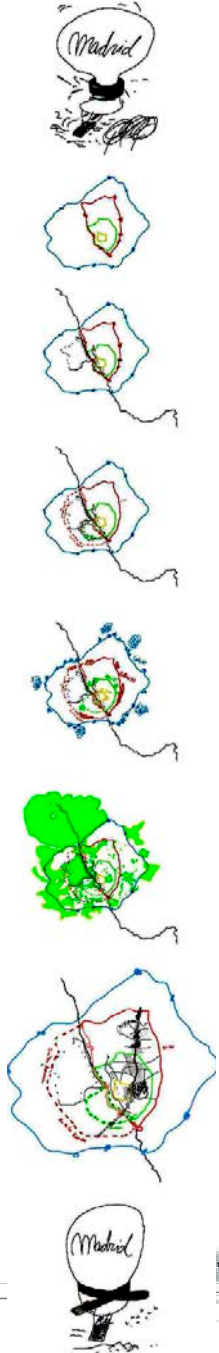
Mònica Arnillas, Irene Gascón, Hernan Lleida

A partir del trasllat de la M30, part del seu actual traçat permet donar forma a un circuit de fórmula 1, relacionat amb l'edifici del Calderón. Circuit que s'integra al parc fora dels horaris destinats a la pràctica i competició.

Traçat del recorregut del circuit de Fórmula 1

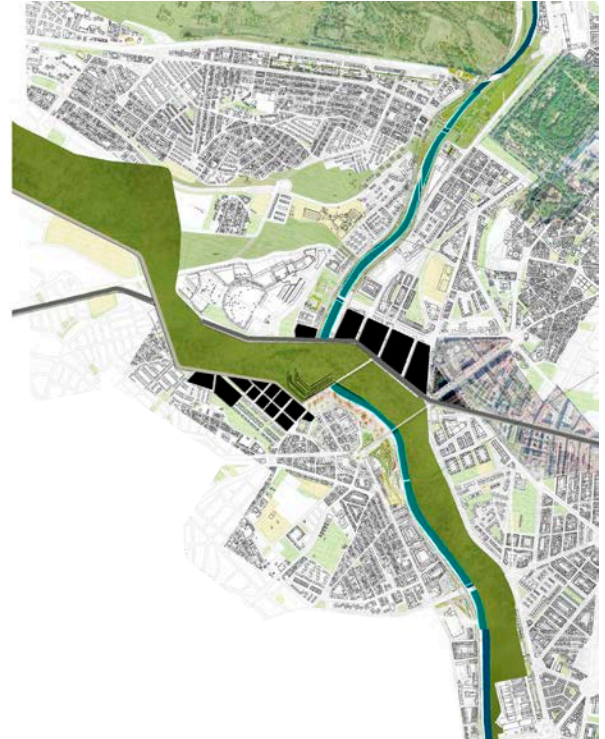
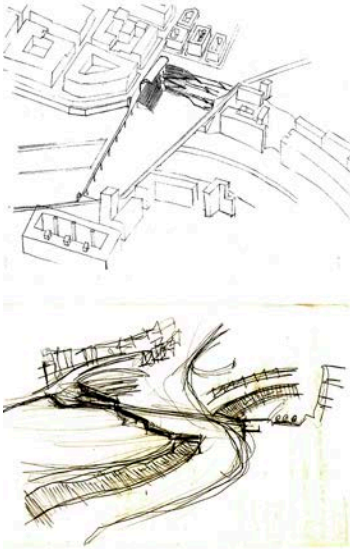
Maqueta de la transformació del Vicente Calderón

Planta i secció de la transformació del Vicente Calderón per a la Fórmula 1

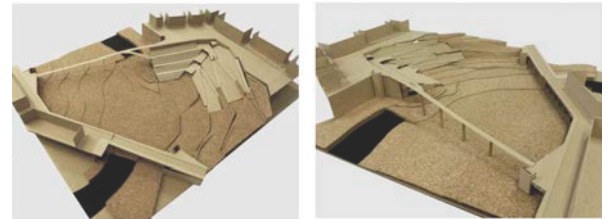
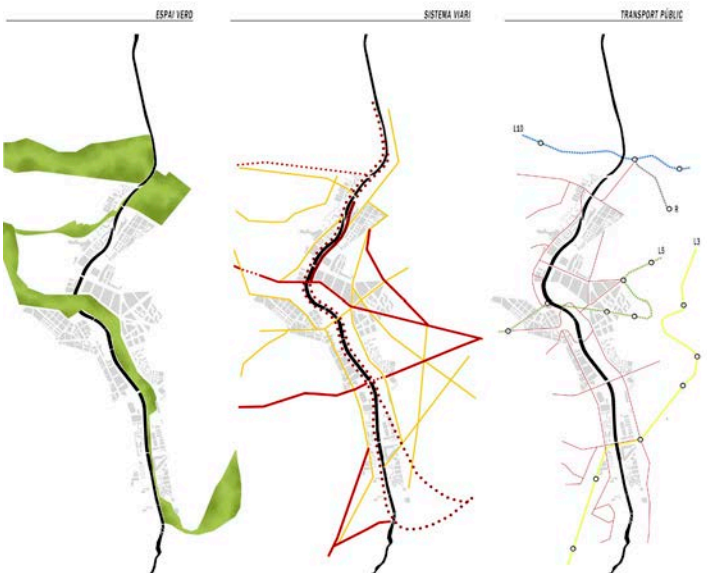
Antoni Oliver, Minerva Ramírez, Arnau Rius

Establiment de continuïtat entre el parc del Manzanares i el de la Cuña Verde. En l'àmbit de connexió un amfiteatre i una nova passera articulen la transició.

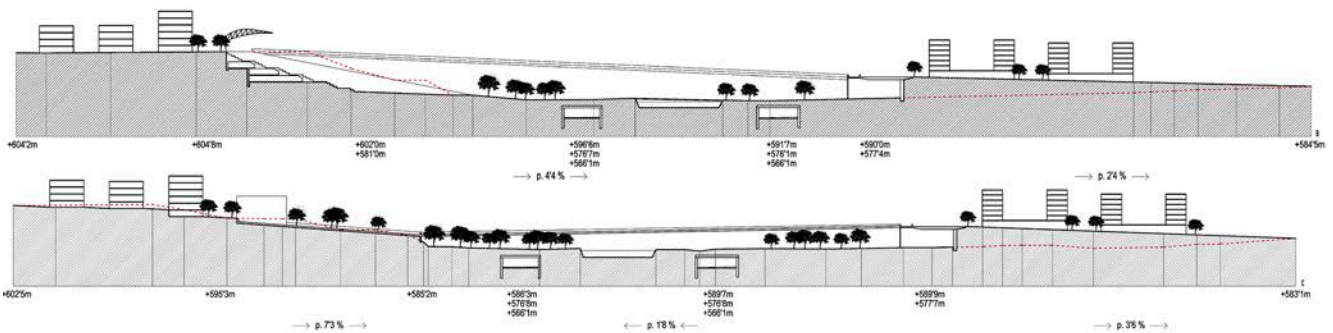
Croquis de la proposta

Estratègia general

Esquemes de verd, mobilitat privada i mobilitat pública de la proposta

Maqueta de l'equipament i el pas del parc per sobre el riu

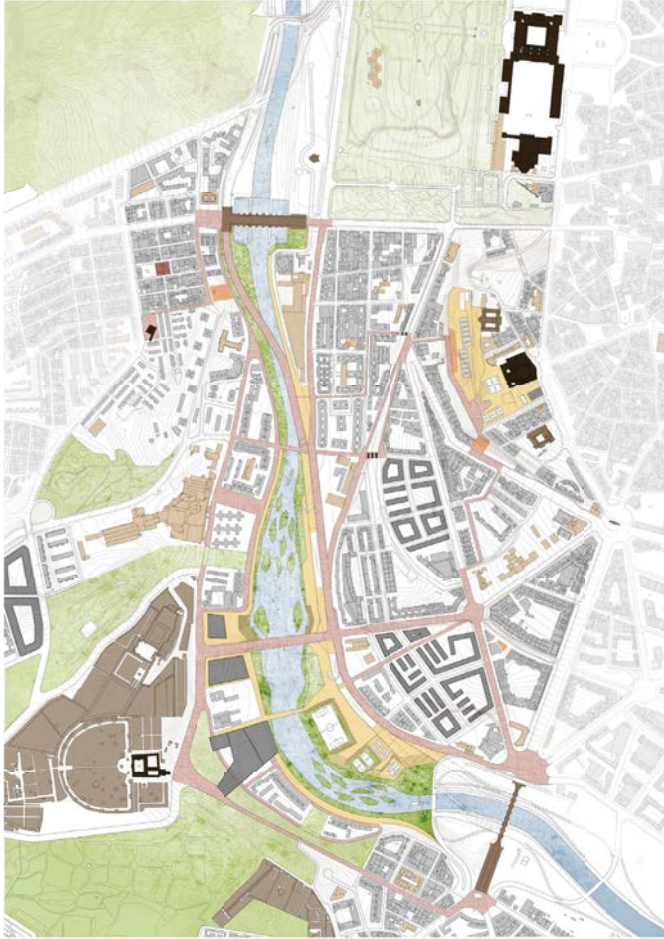

Seccions principals de la connexió entre ribes del Manzanares

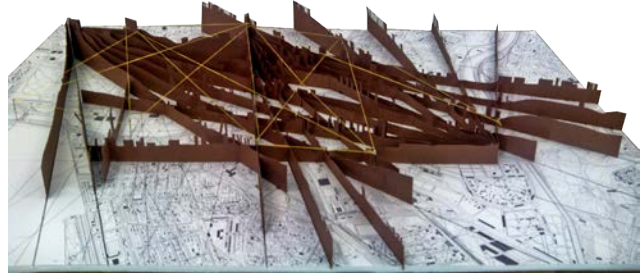
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Elio Bendicho, Noemí Juan, Bartomeu Mateu

Rememorant les pintures de Goya des de la Pradera de San Isidro, es treballa amb la construcció de mirades creuades entre aquesta i San Francisco el Grande.

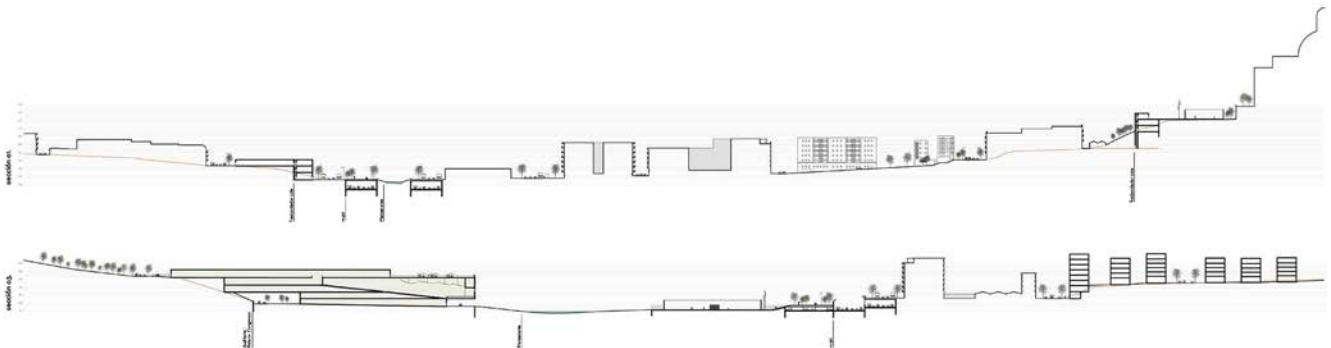
Planta general d'actuació

Maqueta de seccions i visuals de banda a banda del riu

Noves connexions dels equips projectats

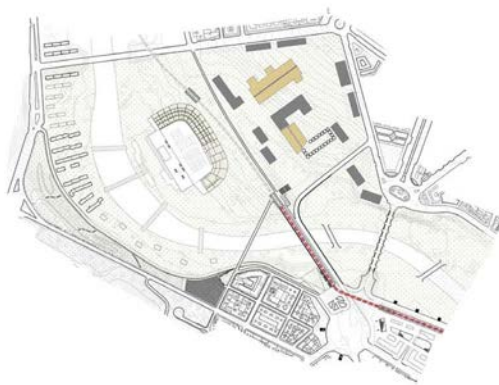
Seccions transversals de la proposta

Diego Cisterna, Ferran Iglesias, Thomas Trudeau

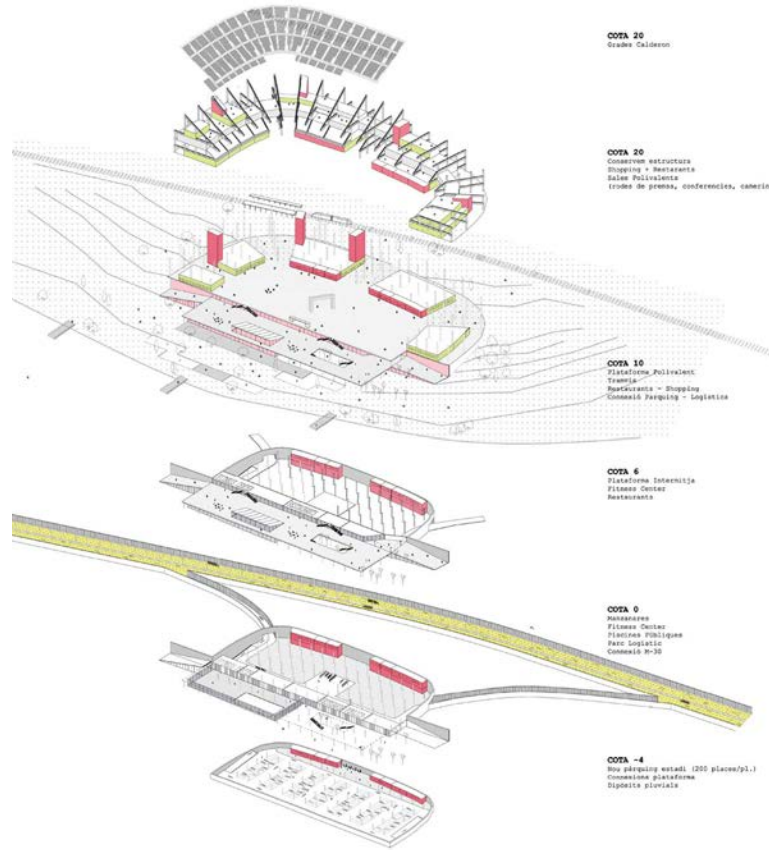
Reconversió de l'estadi Vicente Calderón en equipament per a concerts, enfocat cap a la Pradera de San Isidro. Es recupera una antiga proposta d'ordenació del marge dret del Manzanares per afavorir la permeabilitat visual.

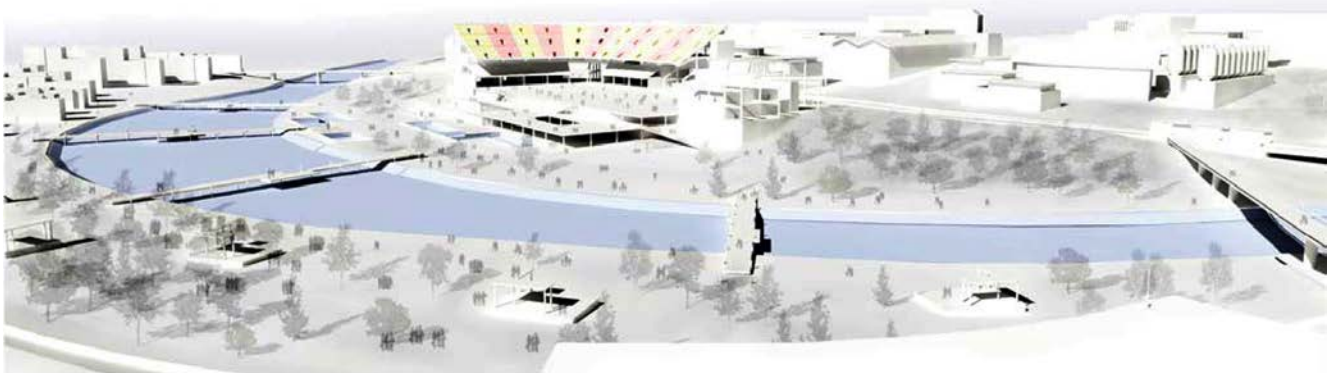
Estratègia general

Planta de la proposta

Axonometria del programa

Perspectiva de la proposta

PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Susana Costa, Joanna Medina, Elena Ymbern

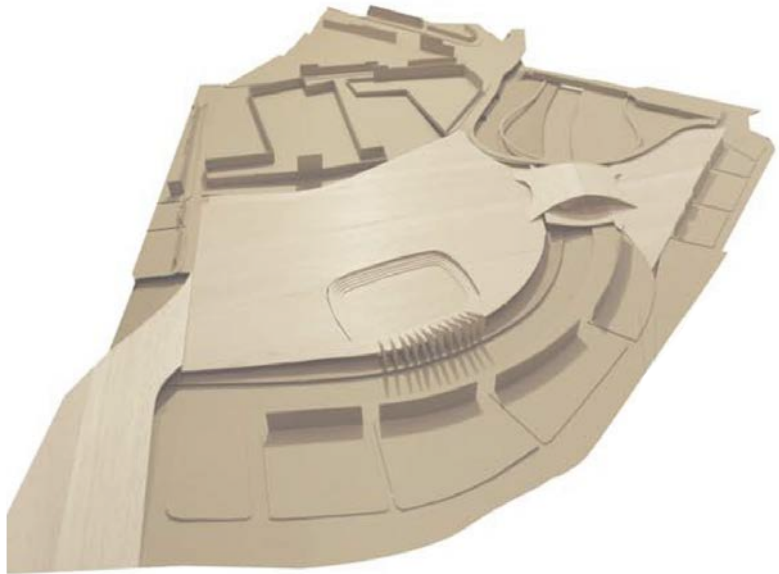
La definició d'una nova plataforma al voltant de la grada baixa del Calderón, posa en relació els dos vessants del Manzanares i el solar de l'antiga fàbrica Mahou.

Estratègia general

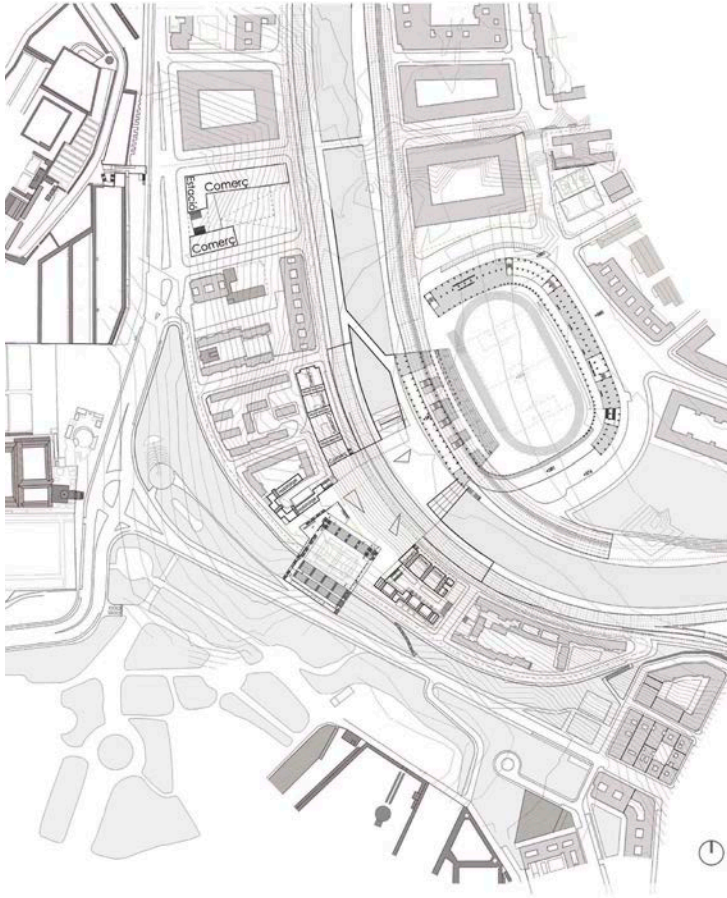
Planta de la proposta

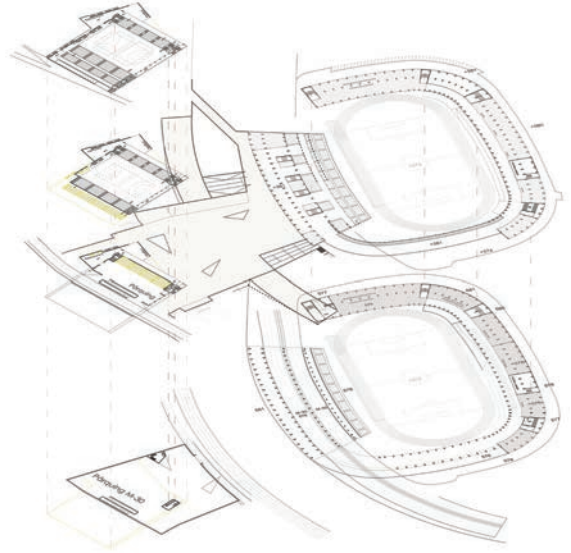
Maqueta de la proposta

Aida Fernández, Pol Font, Maialen Lopez

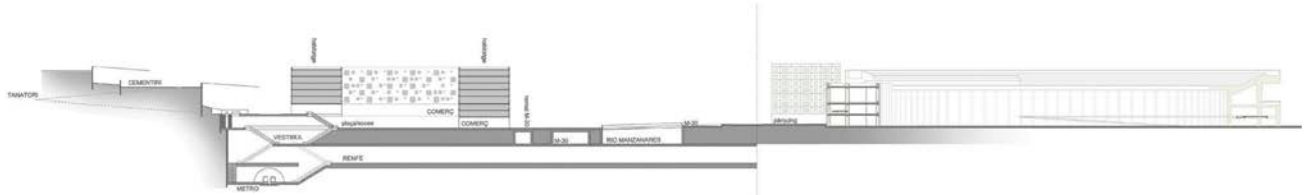
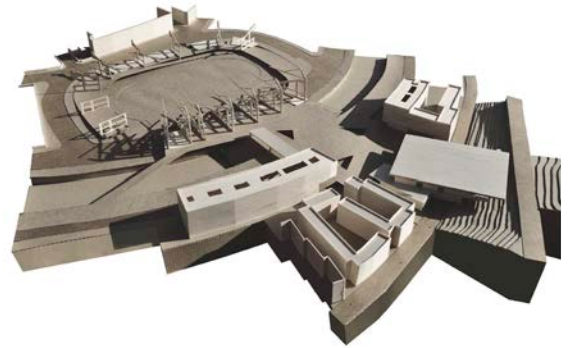
Treball sobre la secció del Manzanares. El Calderón s'emmiralla amb un nou equipament al vessant oposat que incorpora una estació ferroviària.

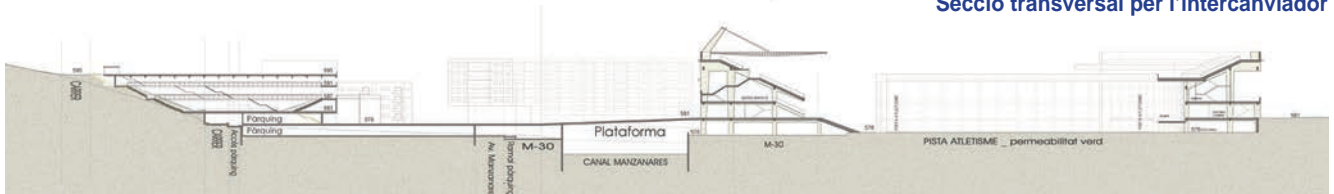
Planta de la proposta

Axonometria de la proposta

Secció transversal per l'intercanviador

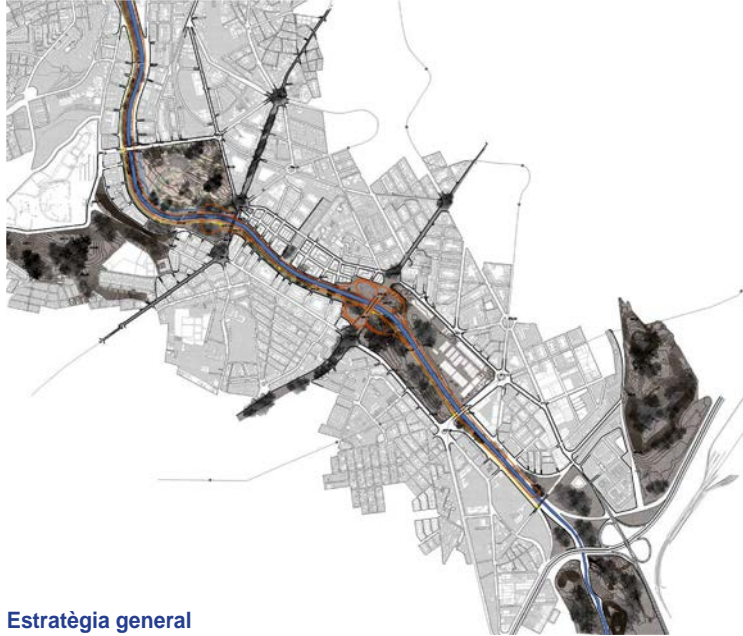

Secció transversal per l'equipament

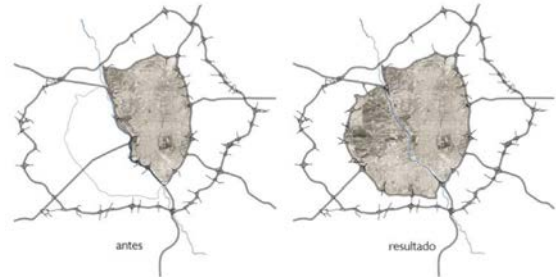
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Carlota Laucirica, Georgina Surià, Marta Trilla

Es modifica el traçat de la M30 i el riu es converteix en un corredor per a transport públic (tramvia). El parc lineal es transforma en una seqüència d'espais verds, separats per intervals de densificació urbana.

Estratègia general

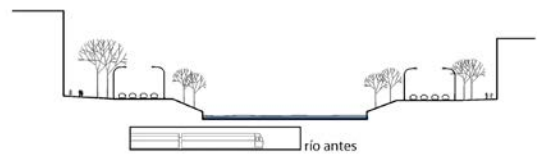
Proposta de modificació del traçat de la M-30

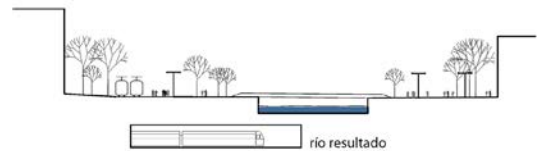
Maqueta de l'estratègia general

Planta general de l'equipament

rio antes

rio resultado

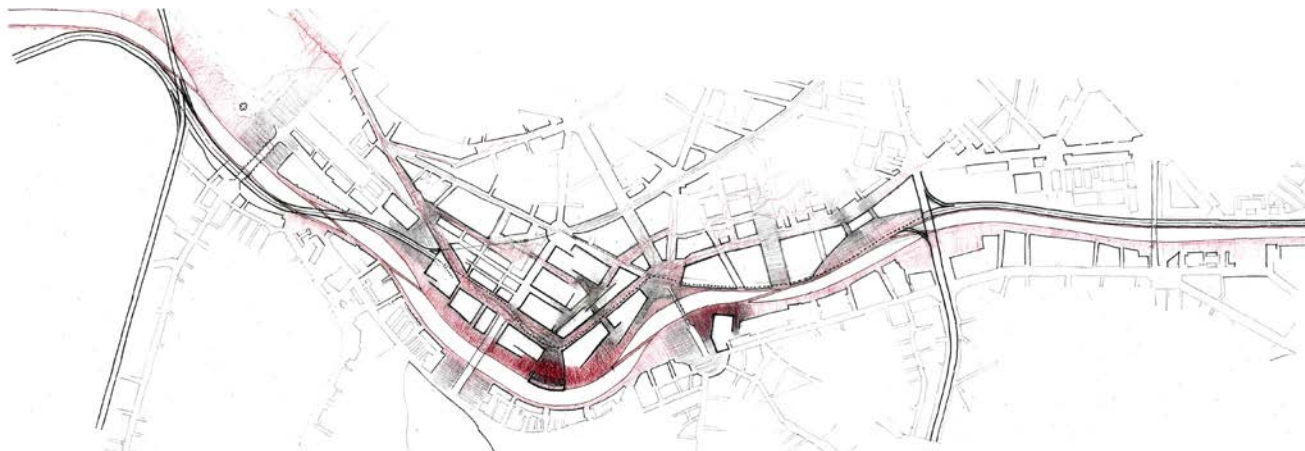
Secció actual i secció proposta per al Manzaneres

Secció proposta de la vessant actual de l'antiga fàbrica Mahou i el Vicente Calderón

Berta Lloveras, Galo Pujana, Olga Virtanen

Els dos sentits de circulació de la M30 s'unifiquen a la riba esquerra. Noves plataformes la creuen per sobre i allotgen nous usos fins a arribar a la llera del riu.

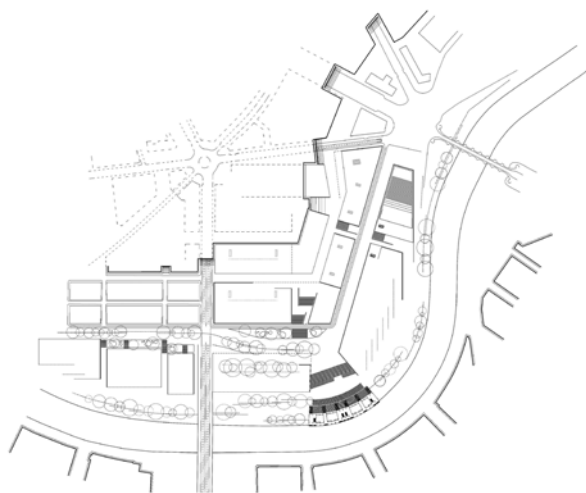
Estratègia general

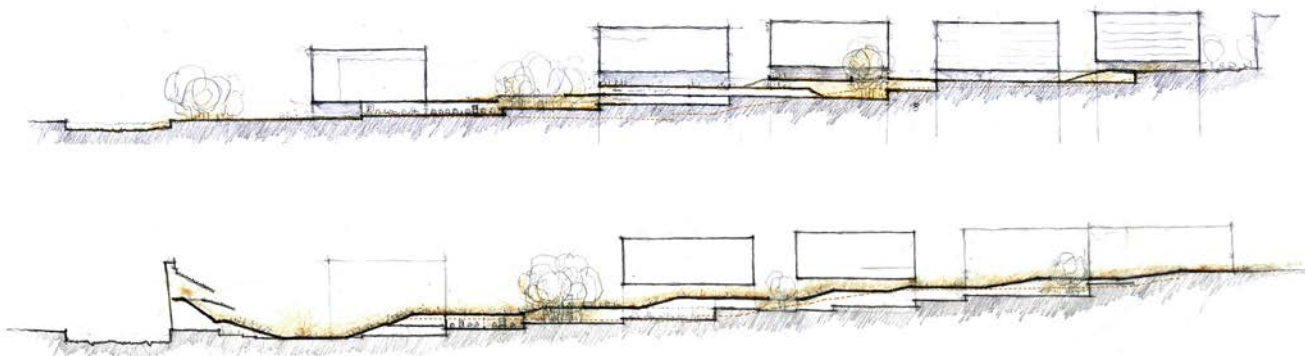
Unificació i modificació dels dos sentits de circulació de la M-30

Maqueta de la proposta

Planta de la cota superior

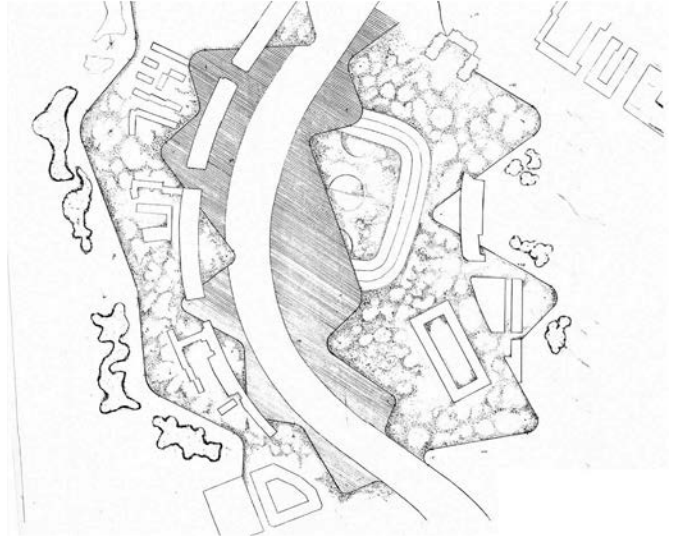
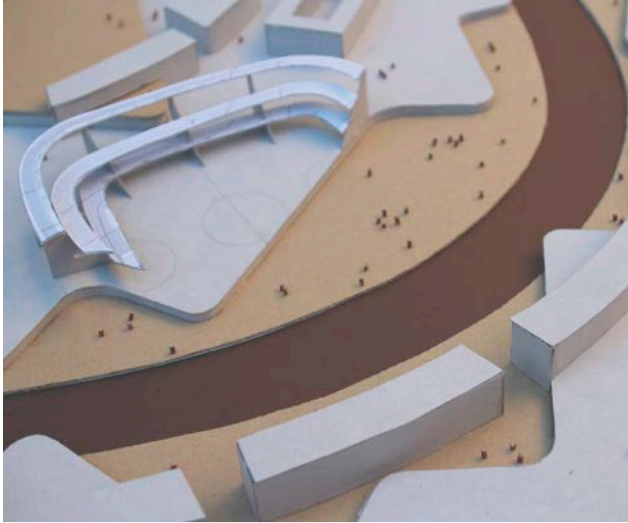

Secció proposta d'aterassaments que cobreixen el nou pas de la M-30

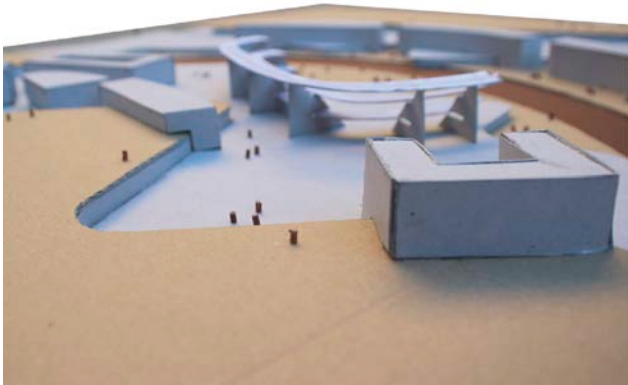
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Nieves Riquelme

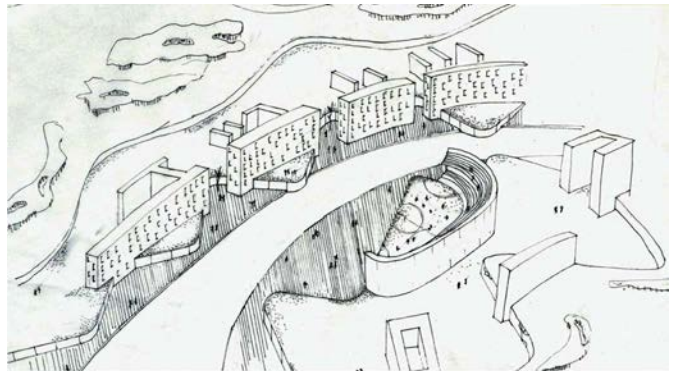
Es proposa una nova topografia per a la llera del riu, naturalitzant-la. Es despulla l'estructura de part de les grades del Calderón per allotjar nous usos.

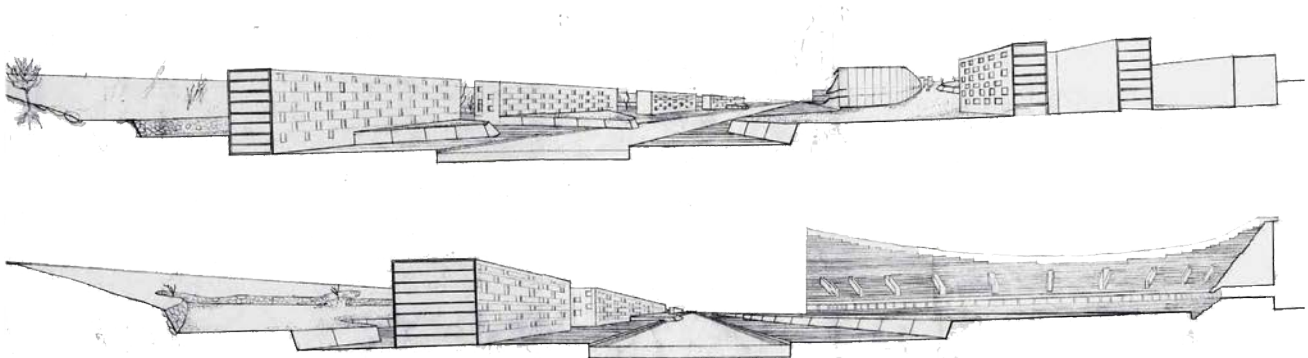
Planta de la proposta

Maqueta de la proposta

Axonometria de la proposta

Seccions transversals al riu Manzanares

Marc Sánchez

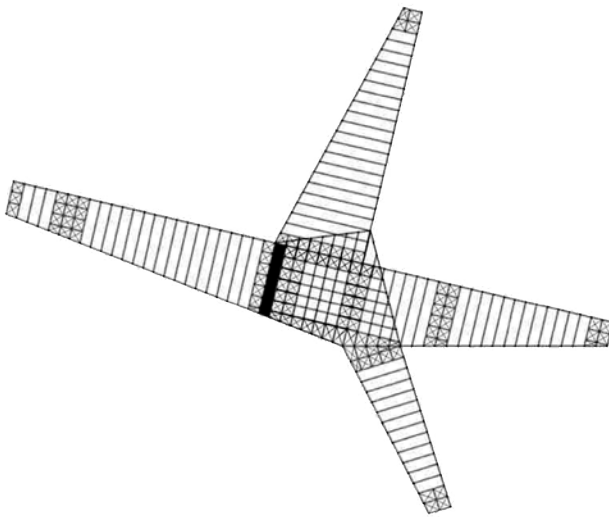
Un nou objecte es diposita sobre la llera del Manzanares, organitzant connexions a tots nivells que incorporen un intercanviador de transport i equipaments.

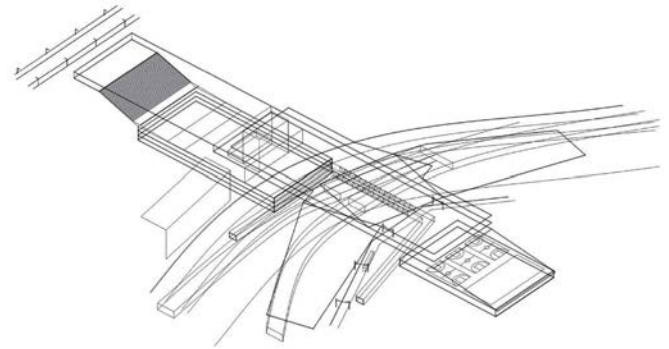
Maqueta dels fluxos de moviments

Croquis de planta

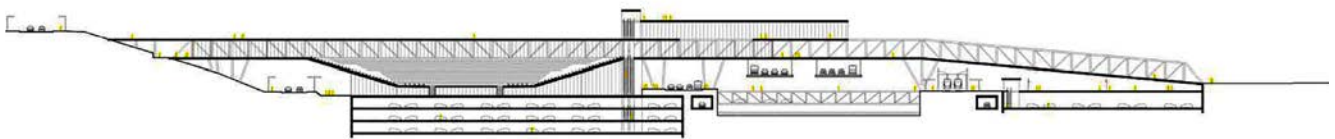
Planta de l'estructura

Axonometria de la proposta

Maqueta de la proposta

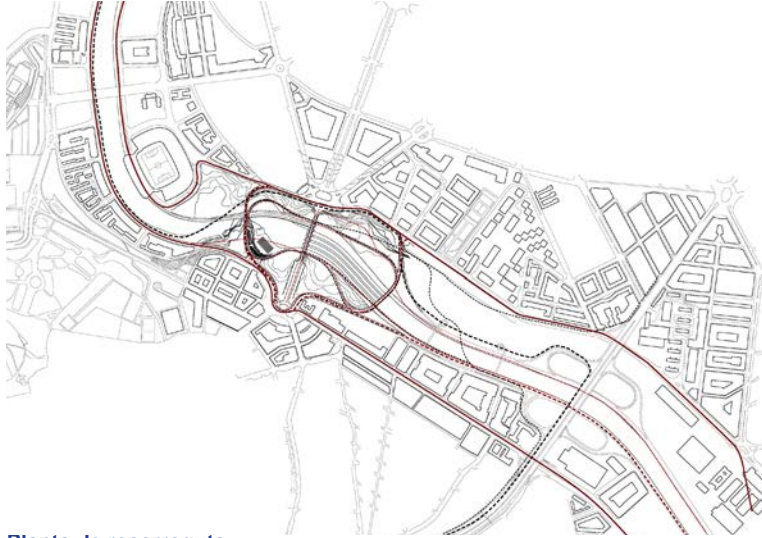

Secció transversal al riu Manzanares

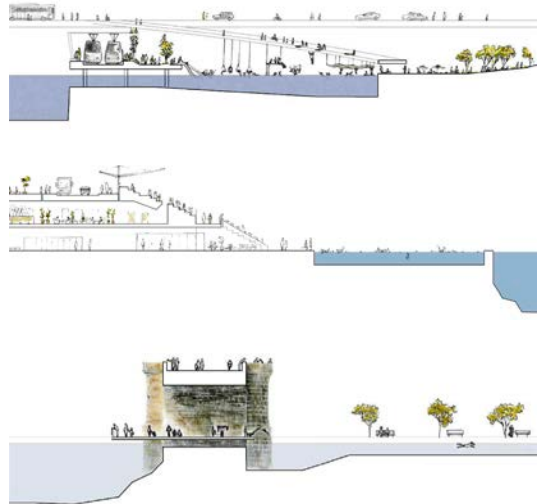
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Nina Amat, Manuel Rodríguez, Cristina Rosa

La manipulació de la làmina d'aigua a partir de preses i modificacions topogràfiques fa emergir una nova formalització del parc a l'àrea del Puente de Toledo.

Planta de recorreguts

Seccions de les piscines i el Puente de Toledo

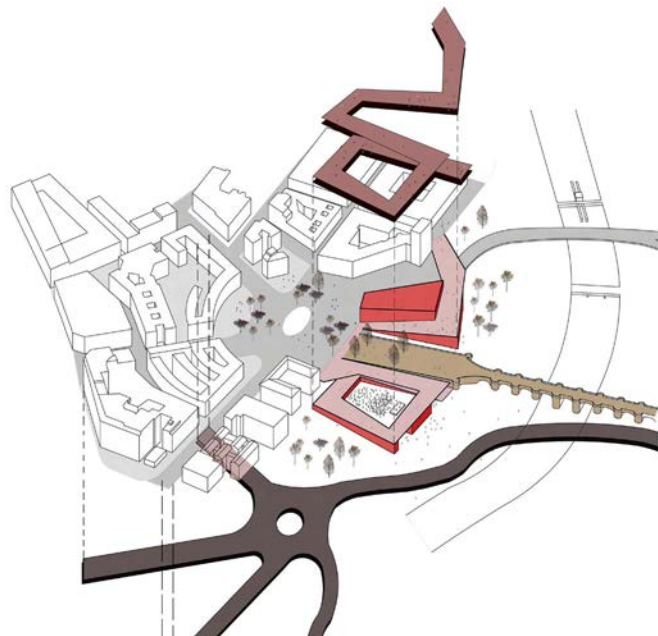
Planta principal

Facundo Fusco, Miguel Martínez, Ricardo Montoya

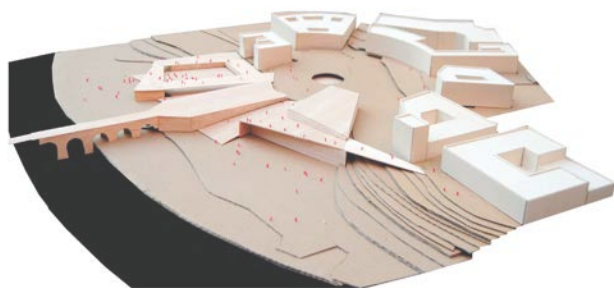
L'arribada del Puente de Toledo a la ciutat històrica es reorganitza construint una nova façana cap al riu que facilita la baixada al parc fluvial.

Estratègia general

Axonometria de la proposta per nivells

Maqueta de la proposta

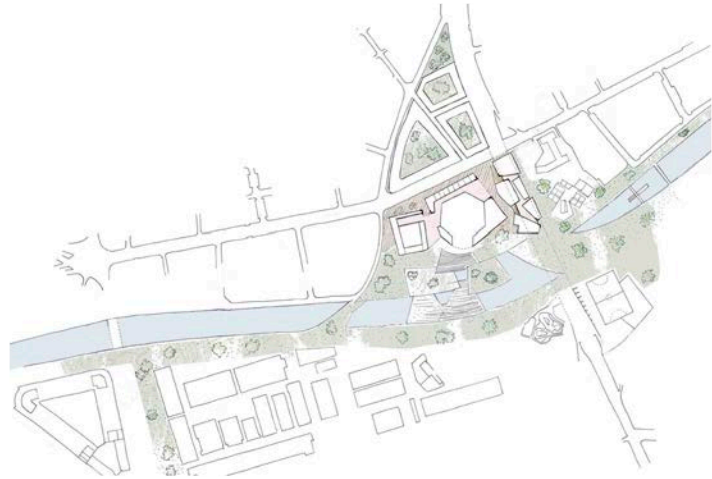

Secció transversal pel Puente de Toledo

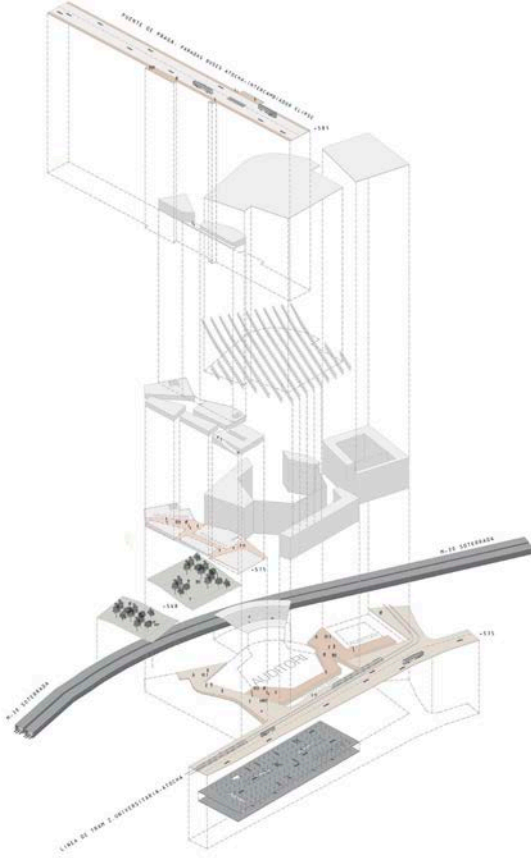
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Elena Campos, Adrián Mellado, Juan Simonet

Al Puente de Praga, un auditori obert cap al riu construeix la nova secció afavorint la continuïtat transversal.

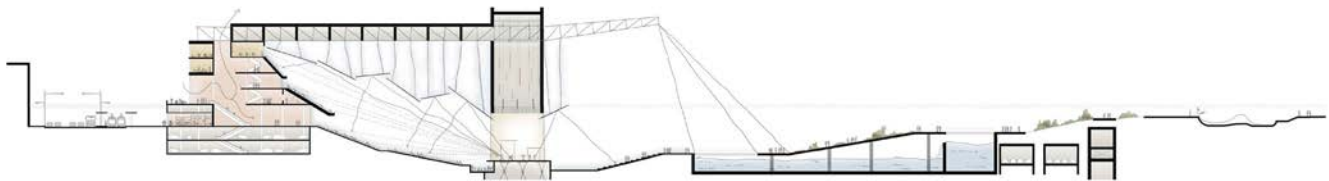
Planta de la proposta

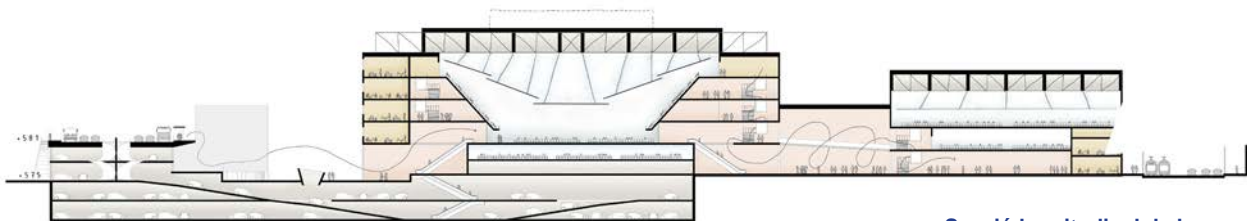
Axonometria de la proposta

Maqueta de la volumetria

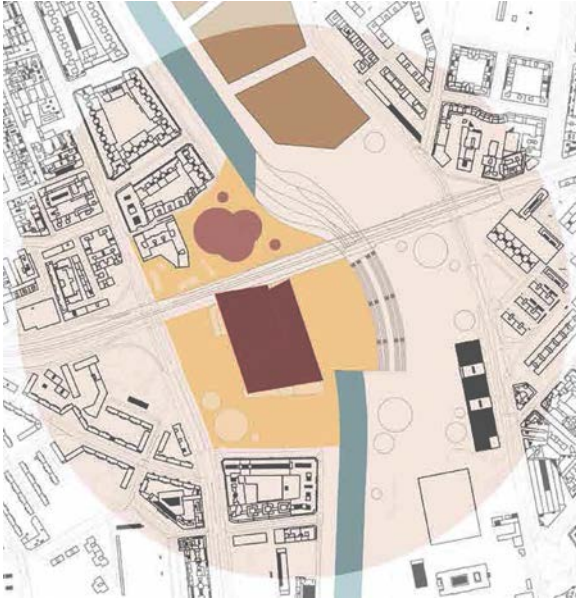
Secció transversal de la proposta

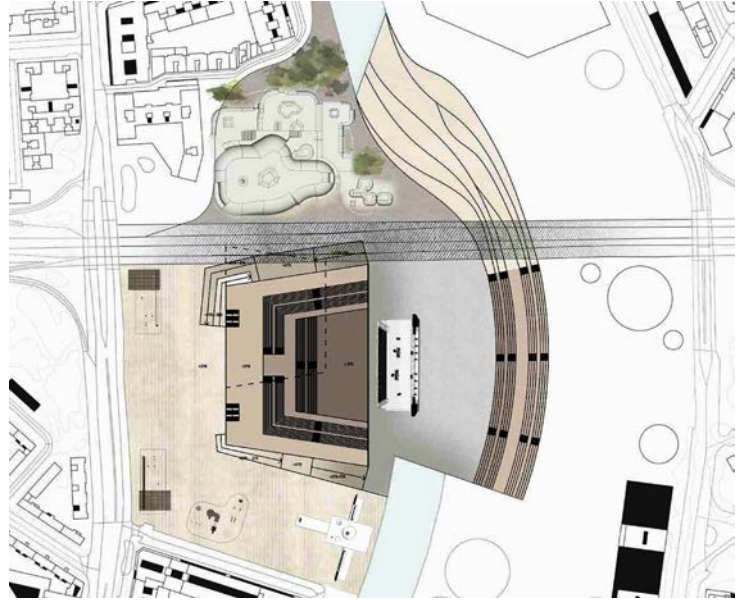
Secció longitudinal de la proposta

Marisa Muscionico, Clara Maria Parra, Rahel Schnetzler

Es cobreix parcialment el riu a l'àrea del Puente de Praga i es disposa un auditori obert cap al paisatge.

Emplaçament de la zona d'actuació

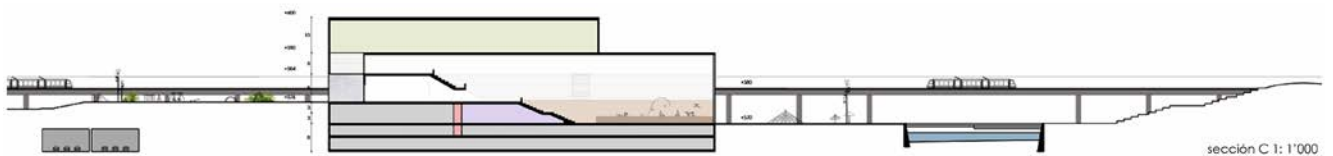
Planta de l'equipament

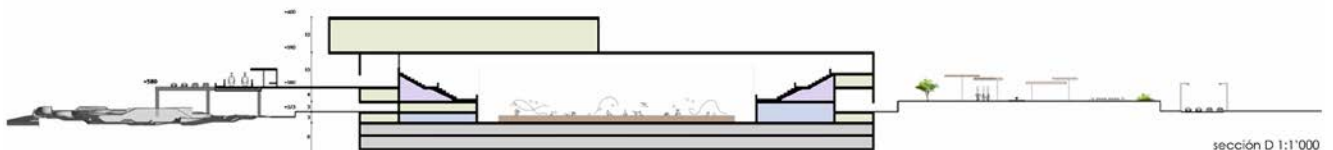
Fotomuntatge de la proposta

Maqueta de la proposta

secció C 1:1'000

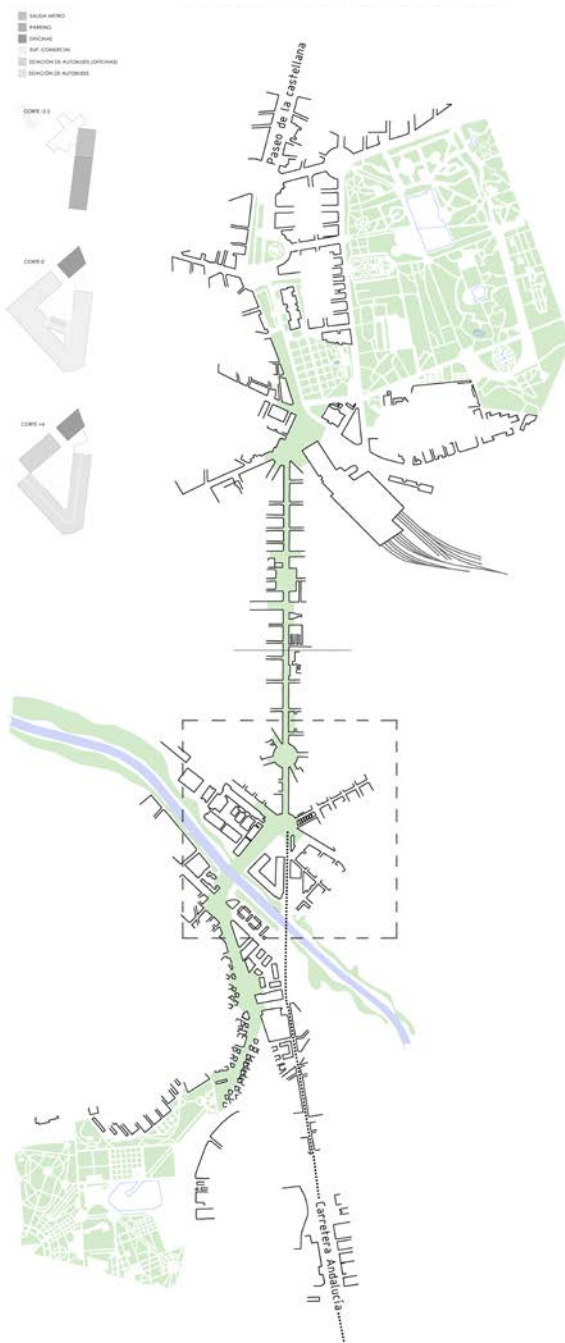
secció D 1:1'000

Seccions de l'equipament

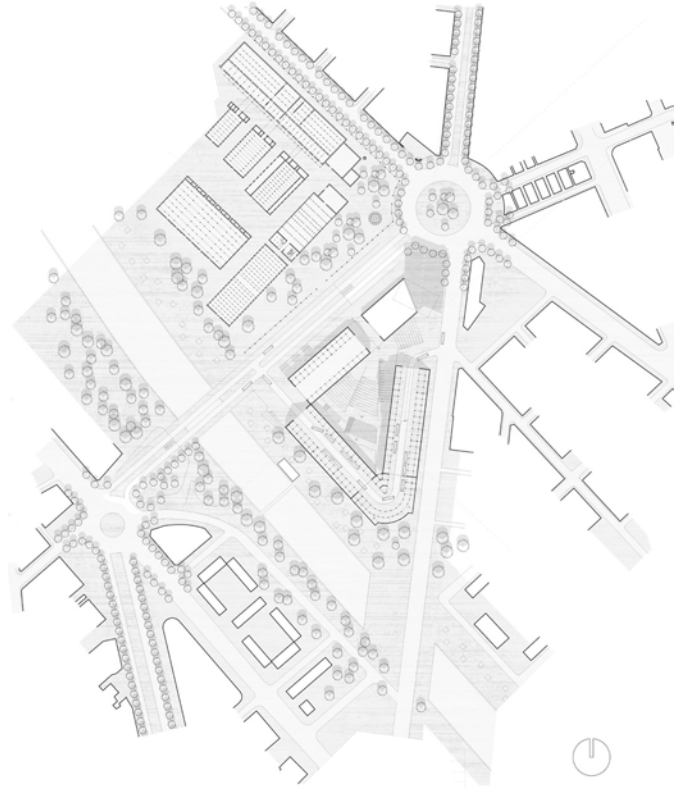
PROJECTES IX
Curs 2013-2014

Pablo Baena, Eduard Fernández, Martín García

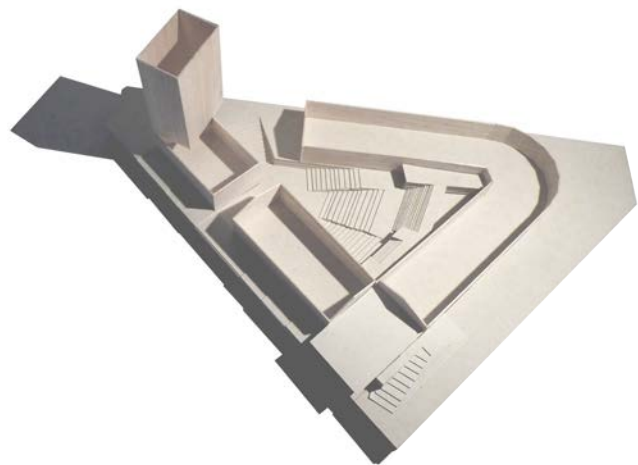
La prolongació de La Castellana com a eix verd fins al riu desemboca a l'antic Mercado de frutas y verduras, donant-li sentit com a nou equipament relacionat amb el Manzanares.

Planta general i esquema d'usos

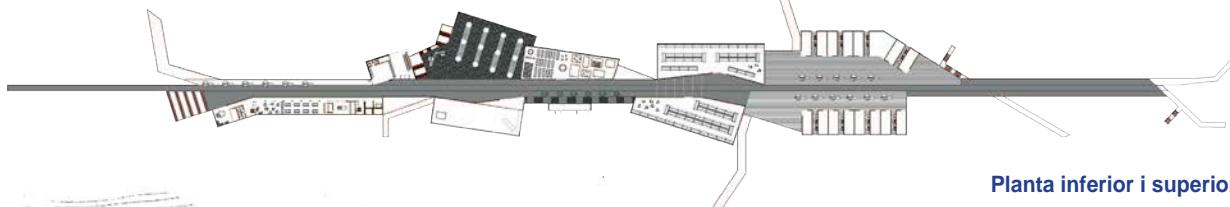
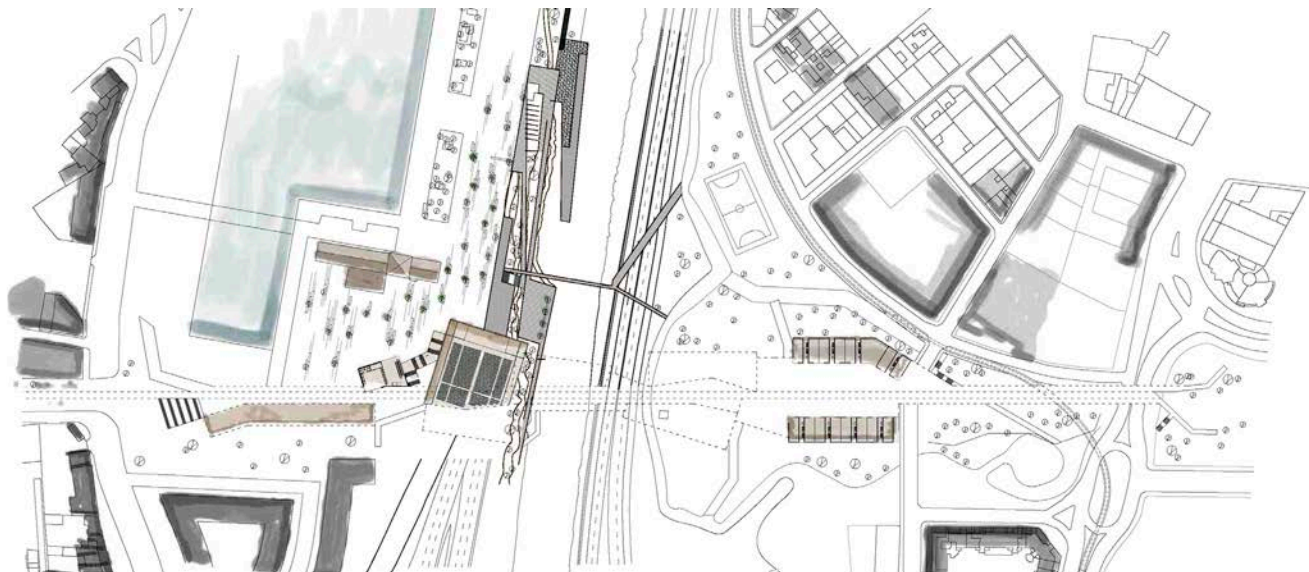
Planta de la proposta

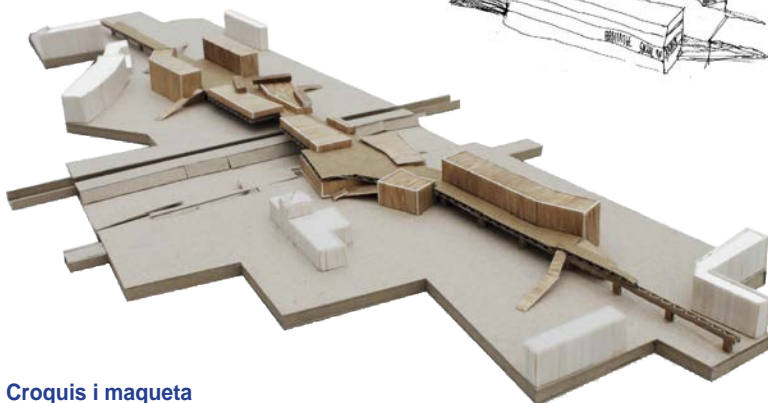
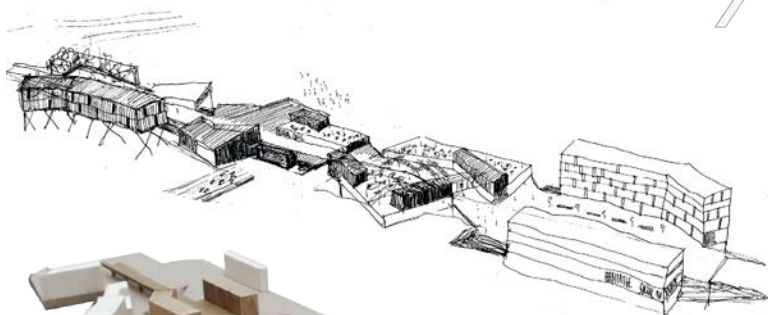
Maqueta de la proposta

Eduardo Arjonilla, Guillem Cabanach, Víctor Catalan

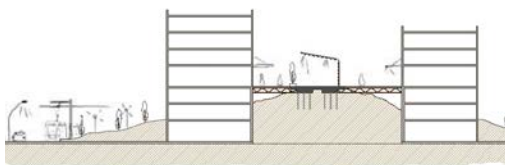
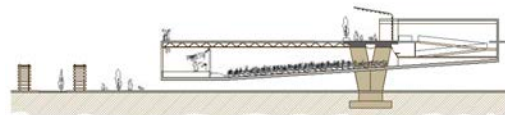
El pont ferroviari que creua el Manzanares actua com a suport de nova edificació i incorpora espais d'intermodalitat entre tren, tramvia i vials per a vianants.

Planta inferior i superior del pont

Croquis i maqueta

Seccions transversals

AGENDA DE CURS:

03.02.2014_Demanda de l'Exercici 6.
'Síntesi i analogia'.

05.02.2014_Interferència 8.
'Variacions sobre un tema'.

19.02.2014_Demanda de l'Exercici 7.
'Proposta individual en un dels emplaçaments anàlegs a la síntesi.'

26.02.2014_Interferència 9.
'Debat sobre les propostes del concurs de la Plaça de les Glòries'.

12.03.2014_Interferència 10.
'Visita al mercat de Sant Antoni'.

02.04.2014_Interferència 11.
'Dibuixar en axonometria'.

02.04.2014_Demanda de l'Exercici 8.
'Estructura en axonomètrica'.

26.03.2014_Interferència 12.
'Parets mitgeres'. Documental sobre habitatge social al barri de Bouça, Porto.

28.04.2014_Interferència 13.
'Col·locacions. Enric Miralles i Elías Torres.'

30.04.2014_Interferència 14.
'Moviments de persones. Moviments de vehicles'.

30.04.2014_Demanda de l'Exercici 9.
'Moviments en planta'.

12.05.2014_Demanda de l'Exercici 10.
'Pell i energia'.

21.05.2014_Demanda de l'Exercici 11.
'Recopilació i resum'.

16-17.06.2015_Entrega de l'Exercici 11.
Avaluació conjunta amb la presència d'Àngel Martín, Eduard Miralles i Carles Muro.

PROJECTES X. Curs 2013-2014

Amb el full de ruta traçat en el primer quadrimestre, cada treball de grup es bifurca en els corresponents treballs individuals, amb la intenció que sigui el germen del futur projecte final de carrera personal.

La intenció d'aquest segon quadrimestre, parteix de la voluntat d'entendre que les parts sumen, i per tant el treball de cada estudiant continua essent rellevant per a poder reconèixer el treball col·lectiu al final del quadrimestre.

En tot cas, el gruix important del quadrimestre el determina el treball individual, pautat per una sèrie de preguntes, que el que busquen és activar interessos que provoquin el desenvolupament personal del projecte, atenent d'una manera especial al contingut tècnic i en certa mesura empíric del procés del seu desenvolupament.

El quadrimestre comença en grup, explorant alternatives a la feina del primer quadrimestre, al llarg de tot el Manzaneres en el seu pas per Madrid. S'ha tractat d'identificar situacions anàlogues partint però, dels propòsits de la feina grupal.

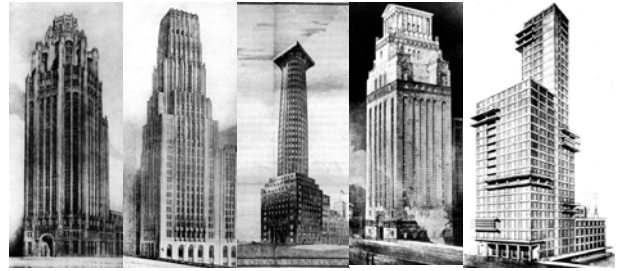
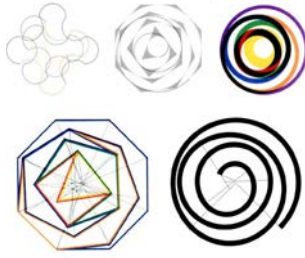
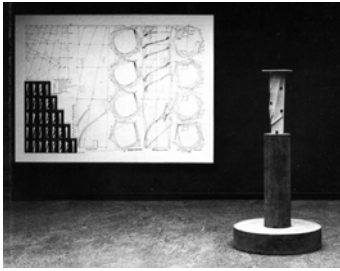
D'entre totes les alternatives identificades, cada alumne escull una d'aquestes, sobre la qual s'aniran aplicant, de forma successiva i ordenada en el temps, les preguntes que es proposaran al curs.

Aquestes preguntes intencionades, abasten aspectes intensos, que progressivament adquireixen i van dotant el projecte de la seva raó tècnica. Així, ja cada alumne de forma individual, iniciarà una aproximació a l'estructura, al programa a través dels moviments i circulacions, als criteris energètics treballant amb la pell de l'edifici... fins que per la successió de preguntes esdevé el projecte. Cada nova pregunta obliga a revisar les anteriors, i com si fossin capes actives, es van modificant a mesura que es van prenent noves decisions, provocades per aquestes noves preguntes. No sempre aquestes preguntes de contingut tècnic apareixen en la cronologia habitual de desenvolupament d'un projecte. La intenció d'aquestes interferències és donar l'oportunitat que una raó tècnica pugui convertir-se, si és el cas, en motor de projecte, o si més no, provocar que es converteixin en activadors i/o revulsius del treball de l'estudiant.

Si el primer quadrimestre, en últim terme tracta de saber formular un bon enunciat, el segon quadrimestre tracta de saber desenvolupar aquest enunciat. Per això si el marc del primer quadrimestre és la ciutat, Madrid, en un àmbit territorial on ciutat i infraestructura s'imbriquen de forma molt intensa com en el pas del Manzaneres pel casc urbà, en el segon quadrimestre la raó tècnica ocupa l'argument principal del desenvolupament de cadascun dels projectes, nascuts de la perspectiva urbana. Per això cadascun dels projectes, cadascun dels seus enunciats, porta una càrrega urbana, una motxilla plena dels vincles i les derives que s'estableixen amb l'estructura urbana, i uns programes sorgits d'aquesta exploració territorial i del coneixement exhaustiu del barri i de la ciutat. D'aquesta manera, es tracti d'un equipament esportiu, educatiu, cultural, residencial, de transport, un mercat... o bé la superposició de més d'un d'aquests, el projecte neix, parcial o totalment, del reciclatge d'arquitectures existents.

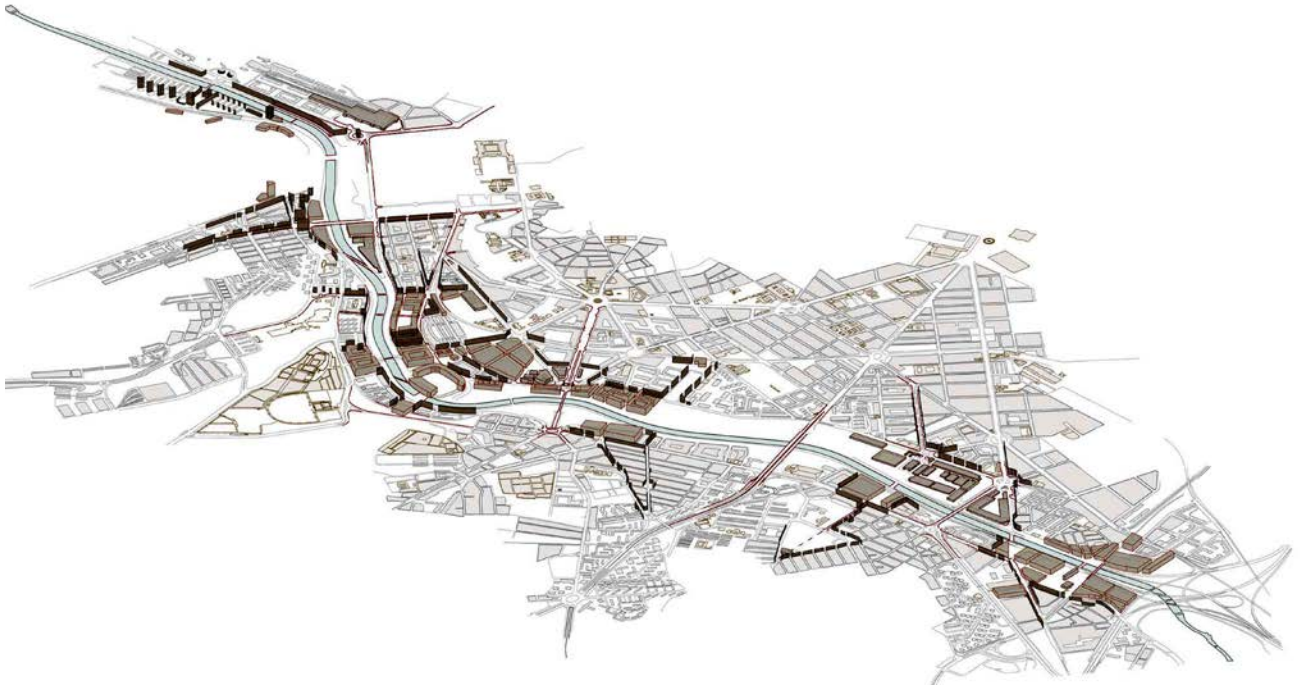
Cada projecte tracta d'arribar a construir el trajecte que neix a la ciutat i acaba en les raons tècniques més profundes, que configuren finalment el confort dels ciutadans, des de la ciutat i l'espai públic cap a cadascuna de les intervencions, o bé des de cadascun dels programes cap a la ciutat. Al cap i a la fi, cada projecte és el resultat del compromís de cada estudiant amb Madrid, compromís que s'origina en el treball del grup, i on es formulen les raons de convivència de la ciutat i les seves infraestructures.

Interferència 8. 'Variacions sobre un tema'.

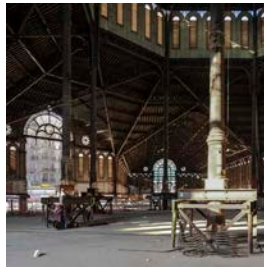
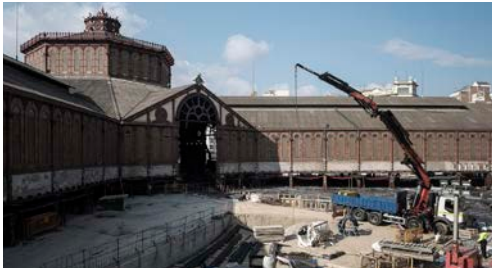

EXERCICI 6. Síntesi i analogia.

Cada grup d'estudiants revisarà el conjunt de la llera del Manzanares, al seu pas per Madrid, per a trobar àrees on es donin situacions anàlogues a les descobertes a l'emplaçament concret en què s'ha treballat fins al final del primer quadrimestre. L'objectiu és descobrir zones aptes per a acollir transformacions plantejades amb les mateixes premisses del treball de grup.

Interferència 10. 'Visita al mercat de Sant Antoni'.

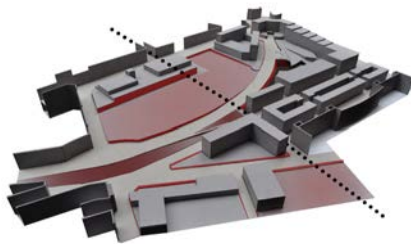

EXERCICI 7. La tria.

Cada estudiant iniciarà la proposta individual sobre un dels nous emplaçaments detectats a l'exercici anterior. Es començarà a escala 1/500 mitjançant una planta i totes les seccions necessàries per a la seva comprensió, i la comprovació volumètrica a través d'una maqueta capaç de reflectir les transformacions proposades en el territori escollit.

Maialen Lopez Aguirre

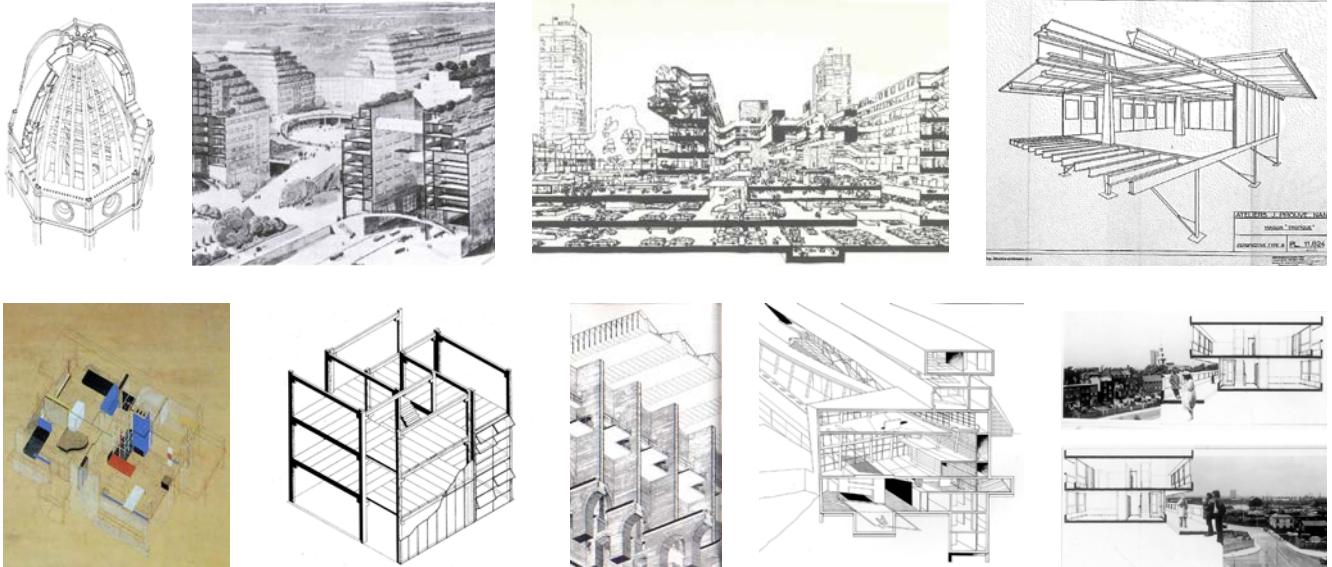

Pol Font i Teixidor

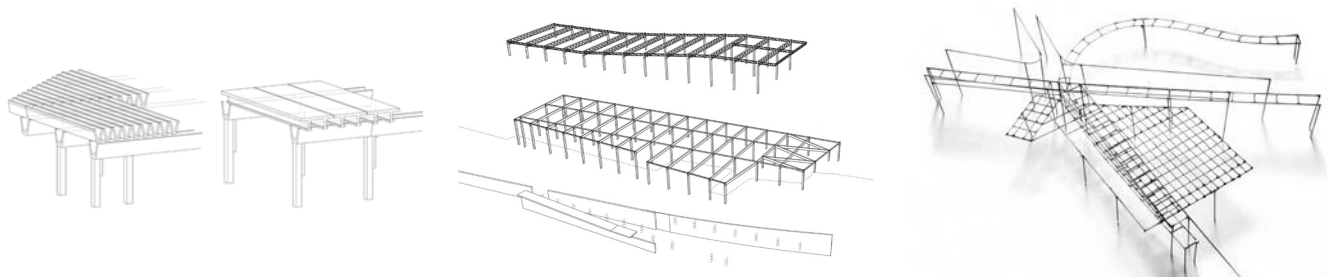
Aida Fernández Ramos

Interferència 11. 'Dibuixar en axonometria'.

EXERCICI 8. Comprovacions d'estructura.

Com que entenem l'estructura com un dels ingredients tècnics que més pot condicionar el projecte o tot el contrari quan s'incorpora massa tard -fent anar l'estructura a remolc del projecte-, proposem, encara que segur de forma molt anticipada, una primera aproximació a les hipòtesis d'estructura. Proposem assajar l'estructura apostant per un sistema estructural, comprovat en axonometria en un fragment representatiu del projecte.

Maialen Lopez Aguirre

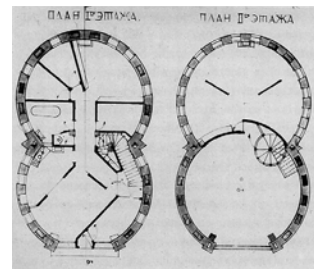
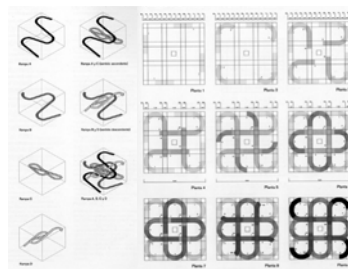
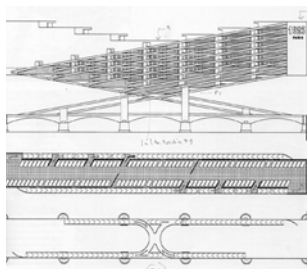
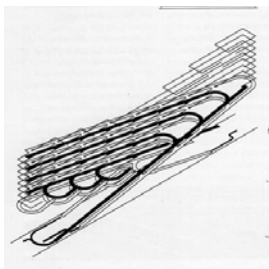
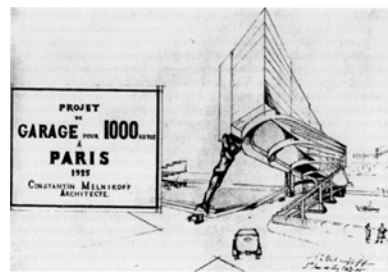
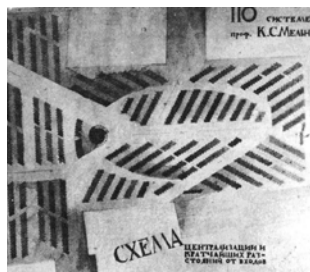
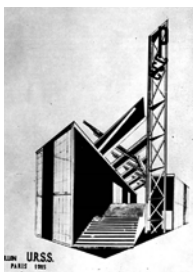
Pol Font i Teixidor

Aida Fernàndez Ramos

Interferència 12. Documental 'Parets mitgeres'.

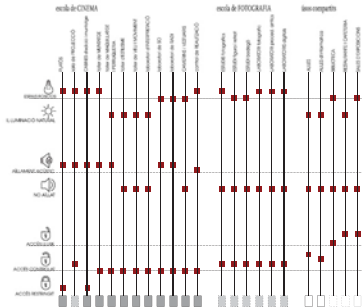

Interferència 14. 'Moviments de persones. Moviments de vehicles'.

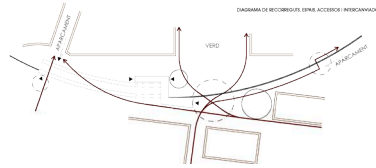

EXERCICI 9. Moviments en planta.

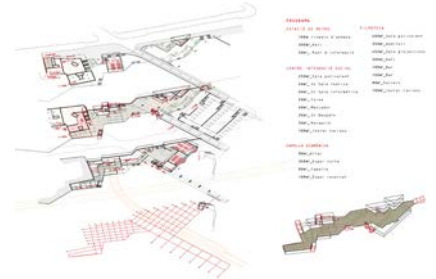
Amb la voluntat d'afinar l'organització del programa i per tant la planta/es del projecte, es tracta de posar la intensitat en definir i descriure els moviments de les persones que el projecte fomentarà i permetrà, de tal manera que el sistema de circulacions de l'edifici en defineixi el seu sistema arterial.

Maialen Lopez Aguirre

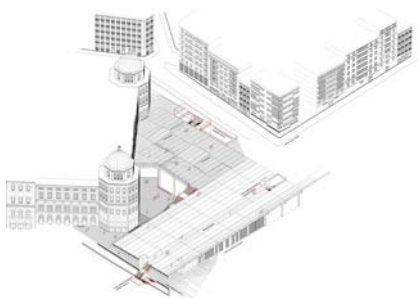
Pol Font i Teixidor

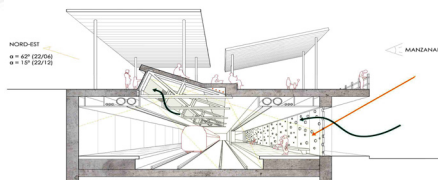
Aida Fernàndez Ramos

EXERCICI 10. Pells i energia.

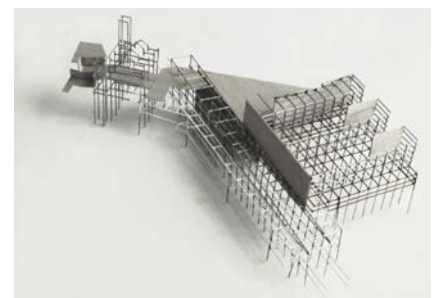
Preocupats per les raons energètiques, i per tal de prospectar en els vincles constructius, entenent que no es poden desvincular les unes dels altres, intentem explorar com l'envolvent d'allò construït: paviments, cobertes, façanes... pot contribuir a l'equilibri energètic, sigui l'aprofitament de l'aigua de pluja, l'aprofitament i/o la protecció de l'energia solar, la climatització i la ventilació, la il·luminació, etc.

Maialen Lopez Aguirre

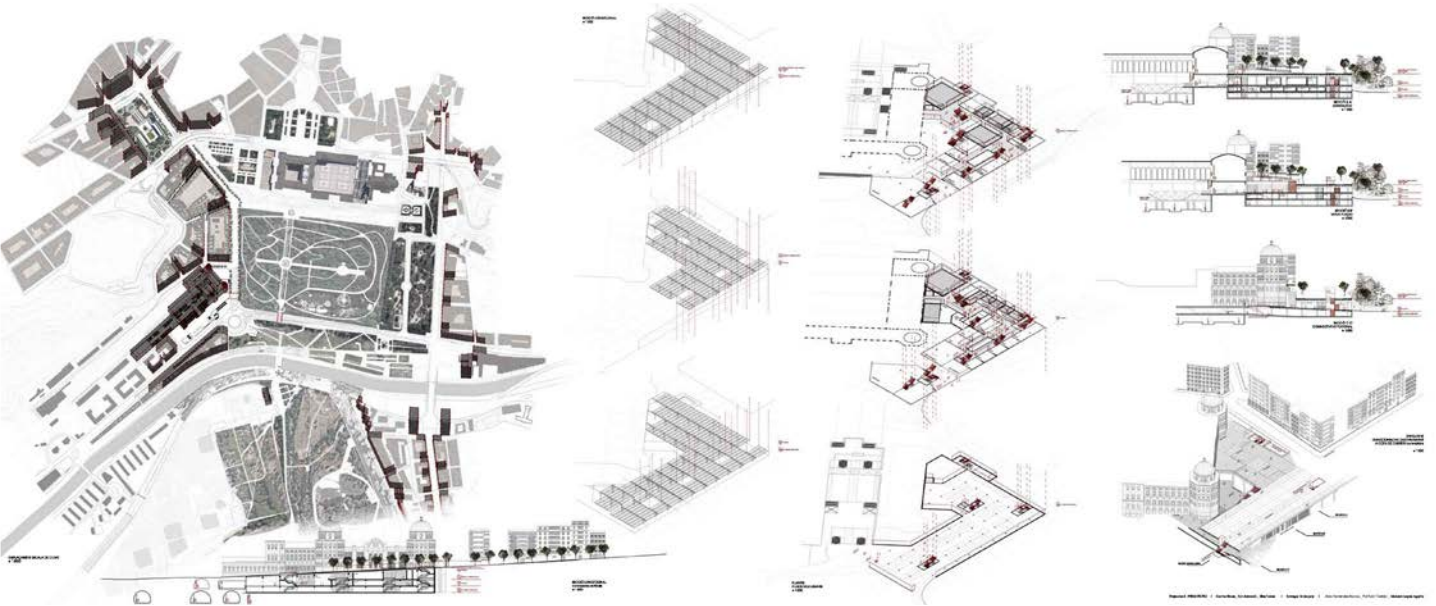
Pol Font i Teixidor

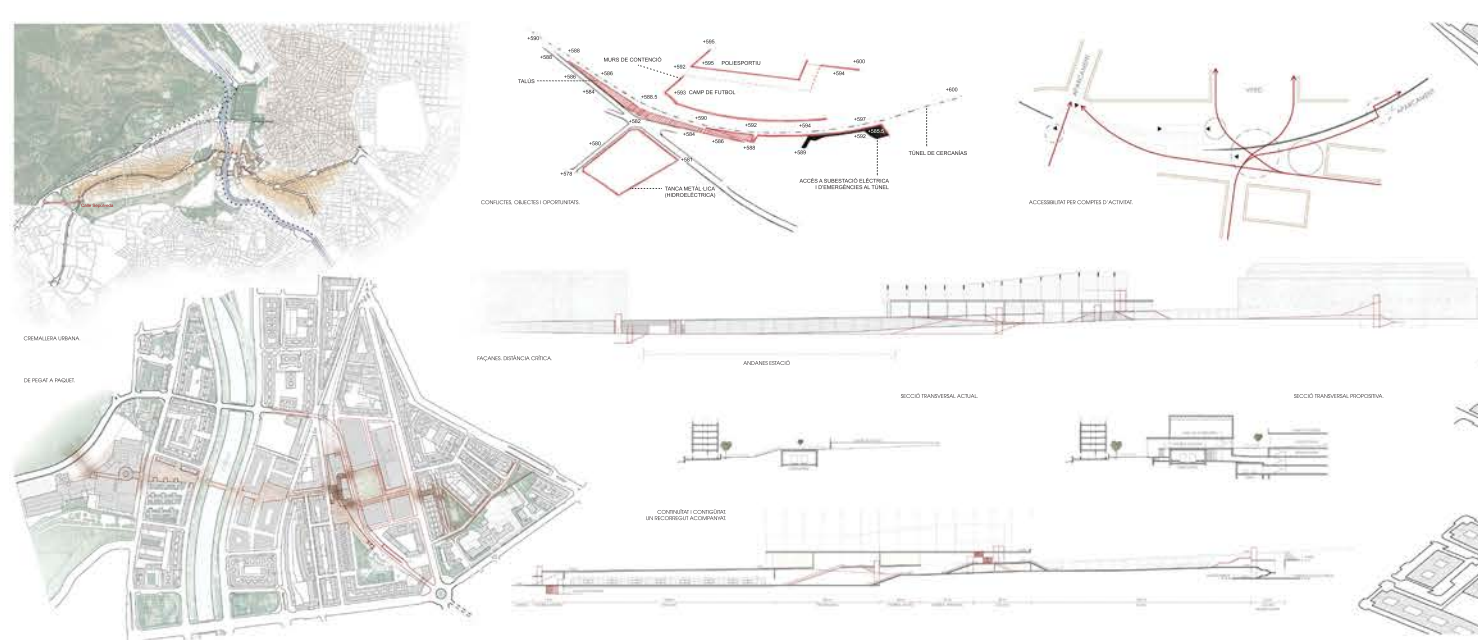
Aida Fernàndez Ramos

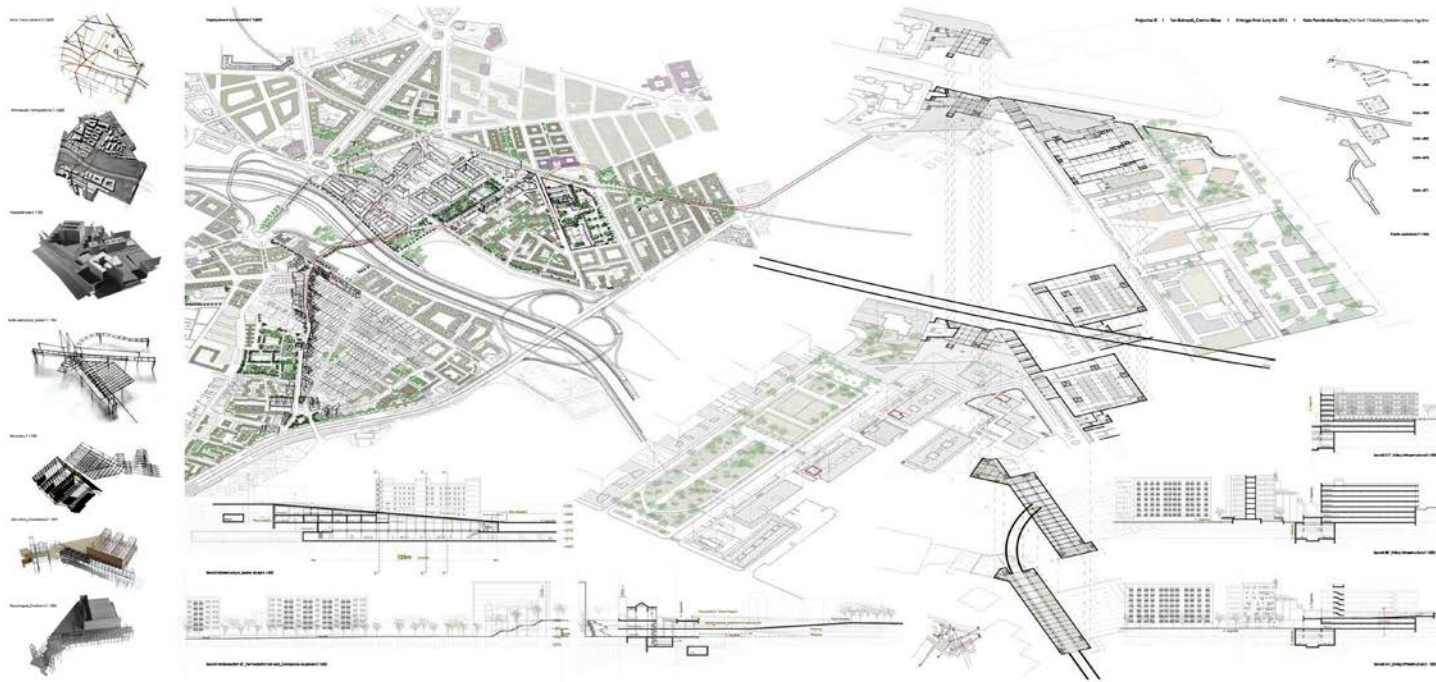
EXERCICI 11. Recopilació i resum.

Confiant en aquest treball de superposició de capes, en què unes van modificant les altres, cal que al final del procés es documenti, gairebé com un notari, la manera com el projecte ha anat incorporant tots els inputs: síntesi de grup, programa, estructura, mobilitat, energia... sabent que aquest final, només és provisional per als estudiants que segueixin el treball com a Projecte Final de Carrera.

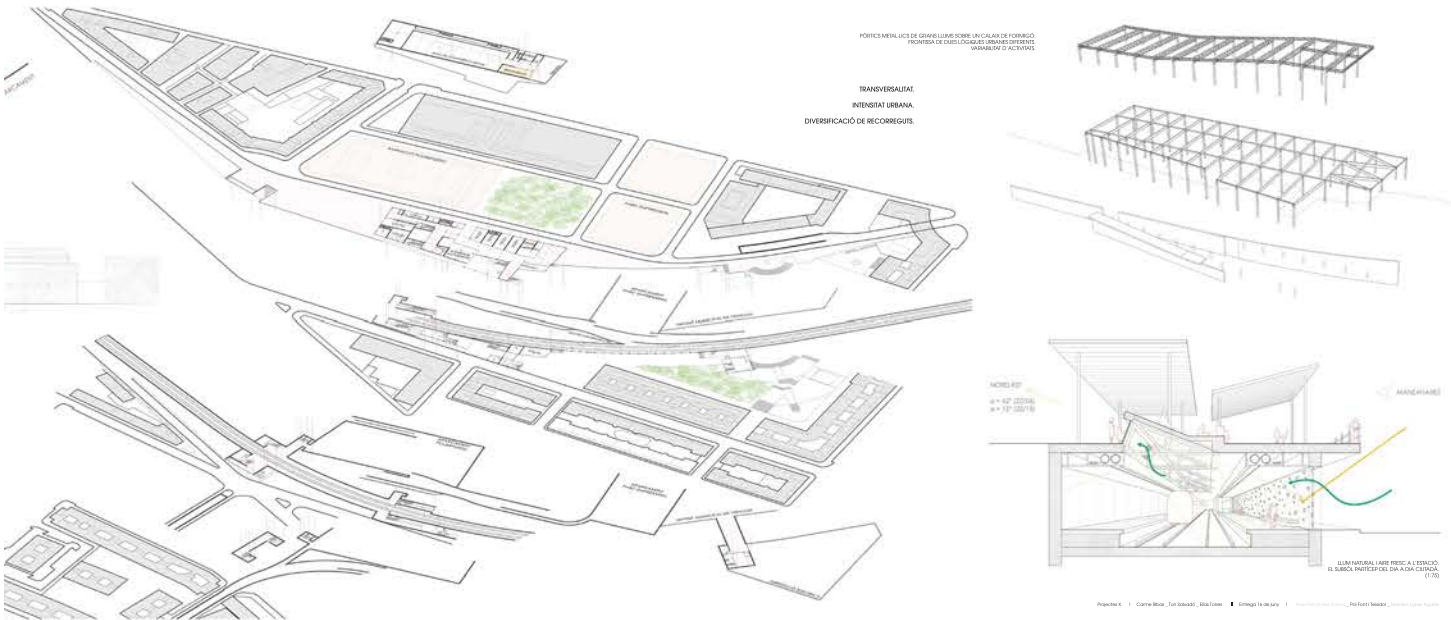

Maialen Lopez Aguirre

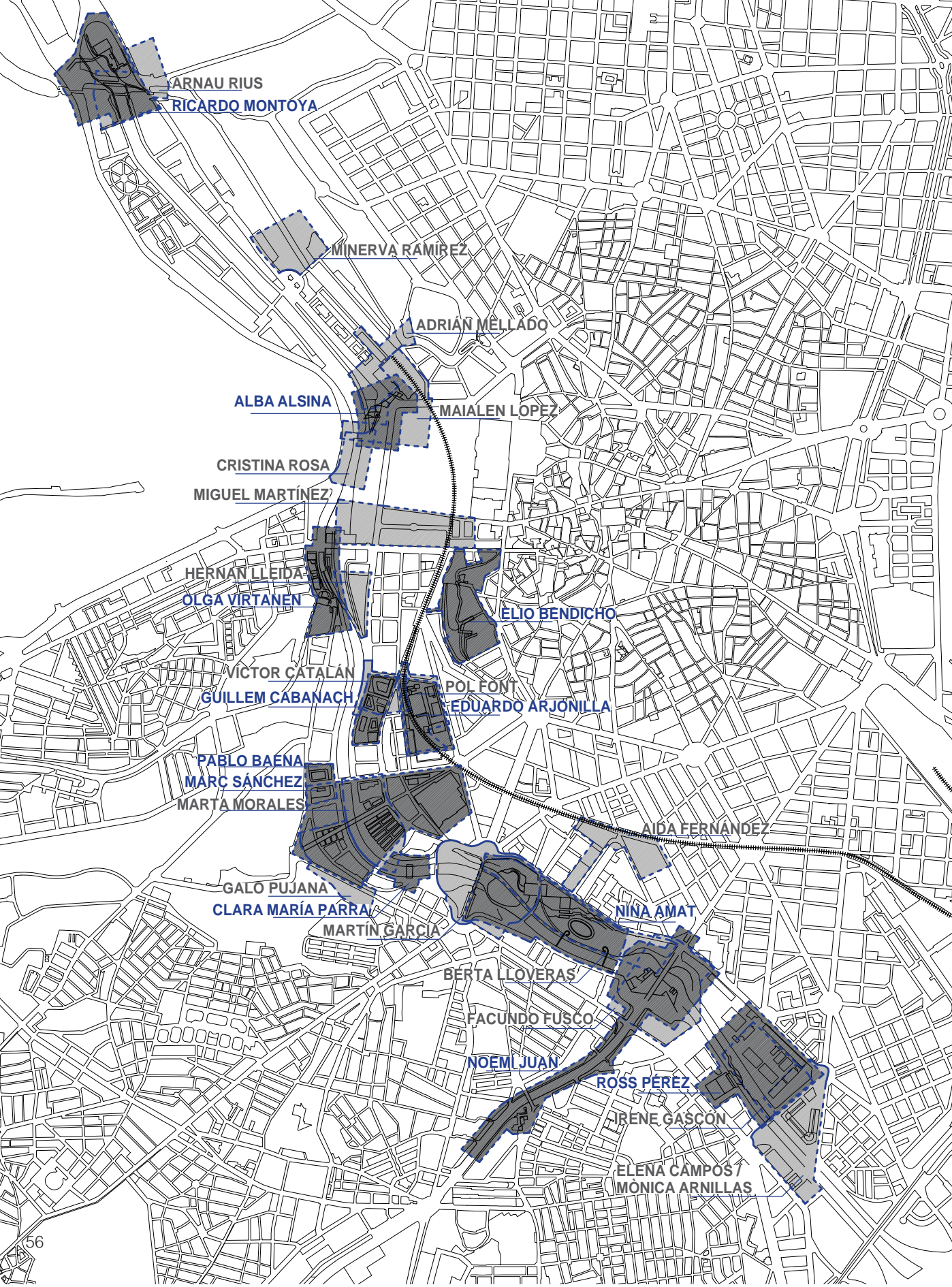

Aida Fernández Ramos

Pol Font i Teixidor

ARNAU RIUS
RICARDO MONTOYA

MINERVA RAMÍREZ

ADRIÁN MELLADO

ALBA ALSINA

MAIALEN LOPEZ

CRISTINA ROSA
MIGUEL MARTÍNEZ

HERNÁN LLEIDA
OLGA VIRTANEN

ELIO BENDICHO

VÍCTOR CATALÁN
GUILLEM CABANACH

POL FONT
EDUARDO ARJONILLA

PABLO BAENA
MARC SÁNCHEZ
MARTA MORALES

GALO PUJANA
CLARA MARÍA PARRA

AIDA FERNÁNDEZ

MARTÍN GARCÍA

NINA AMAT

BERTA LLOVERAS

FACUNDO FUSCO

NOEMÍ JUAN

ROSS PÉREZ

IRENE GASCON

ELENA CAMPOS /
MONICA ARNILLAS

FERRAN IGLESIAS
DIEGO CISTERNA

Exercicis de Projectes X recollits:

Ricardo Montoya
Alba Alsina
Olga Virtanen
Elio Bendicho
Guillem Cabanach
Eduardo Arjonilla
Pablo Baena
Marc Sánchez
Clara Maria Parra
Nina Amat
Noemí Juan
Manuel Rodríguez
Joanna Medina
Ross Pérez
Diego Cisterna
Ferran Iglesias

Exercicis de Projectes X desenvolupats a PFC*:

Arnau Rius
Minerva Ramírez
Adrián Mellado
Maialen Lopez
Cristina Rosa
Miguel Martínez
Hernan Lleida
Víctor Catalan
Pol Font
Aida Fernández
Marta Morales
Galo Pujana
Martín García
Berta Lloveras
Facundo Fusco
Irene Gascón
Mònica Arnillas
Elena Campos

**Aquests exercicis els podeu trobar a partir de la pàg. 104*

Plànol resum dels emplaçaments
dels exercicis presentats

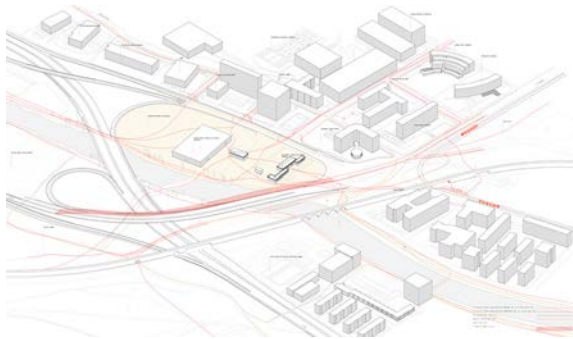
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Ricardo Montoya

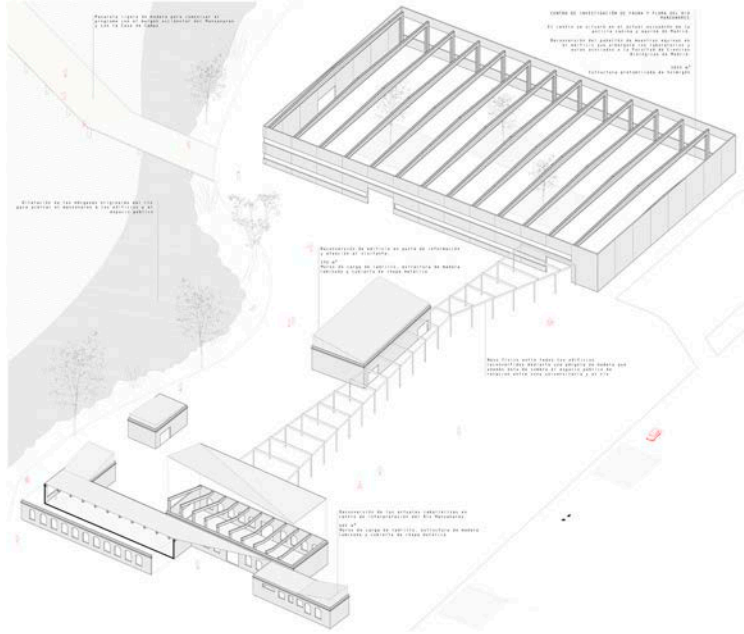
A la zona nord del parc fluvial del Manzanares es reorganitza la circulació viària, simplificant el nus circulatori i potenciant l'accessibilitat a l'àrea de l'actual pavelló de mostres equines, que es transforma per a usos universitaris.

Maqueta de l'estat actual de l'emplaçament

Emplaçament amb les actuacions proposades

Axonometria de la proposta

Incorporación Ctra Castilla - M500

Incorporación Ctra Castilla - M30

Edificio Policía municipal a reconvertir

Secció transversal al Manzanares

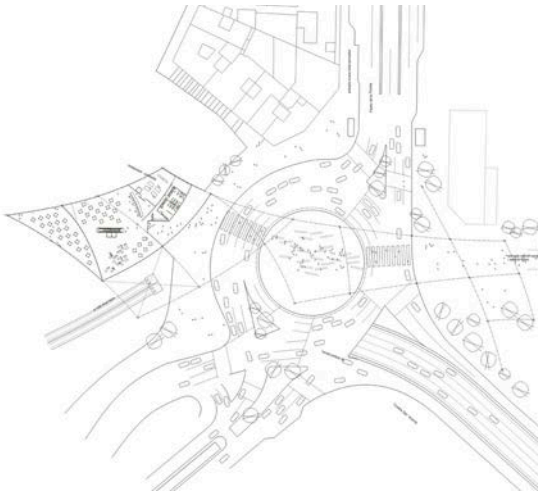

Maqueta de la proposta a cota de la M-30

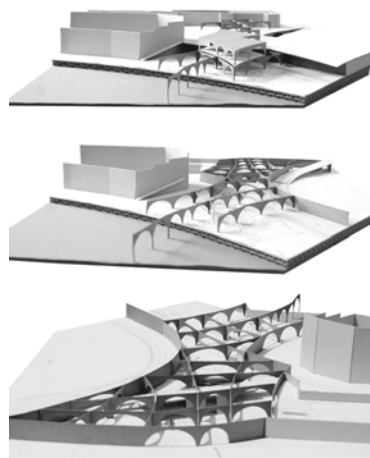

Maqueta de la proposta a cota inferior de la M-30

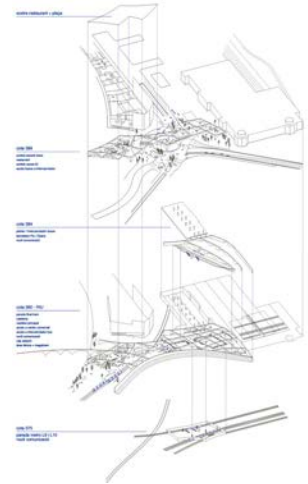
Intervenció al voltant de l'estació de Príncipe Pio, reforçant la seva intermodalitat i apropant-la a la llera del Manzanares.

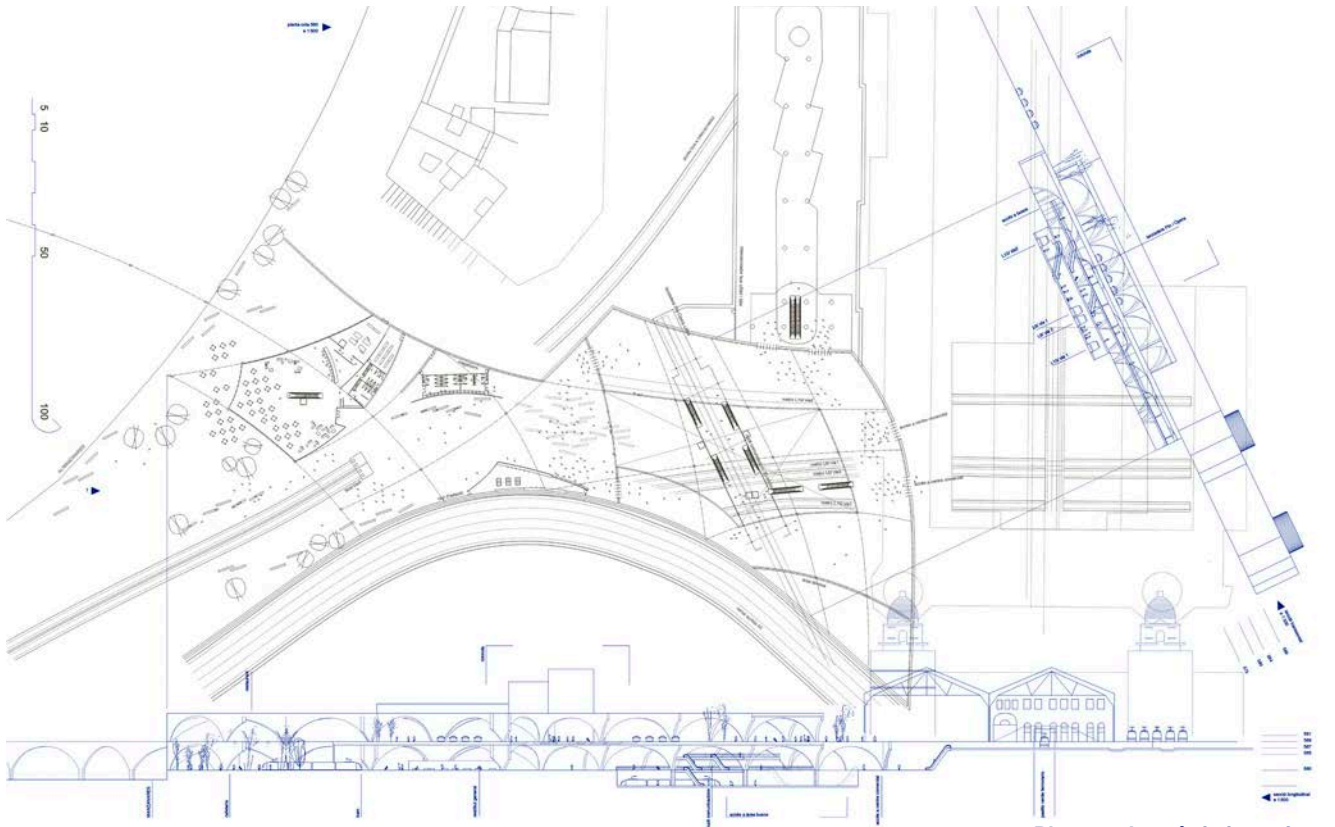
Planta a nivell de la Glorieta de San Vicente

Maqueta dels nivells de la proposta

Axonometria de la proposta

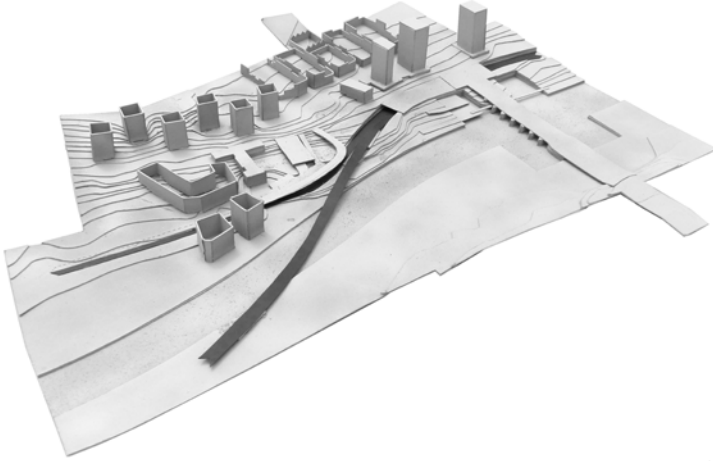

Planta subterrània i seccions

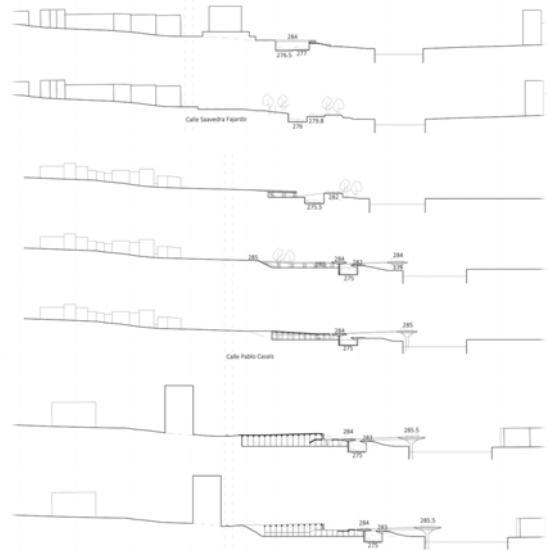
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Olga Virtanen

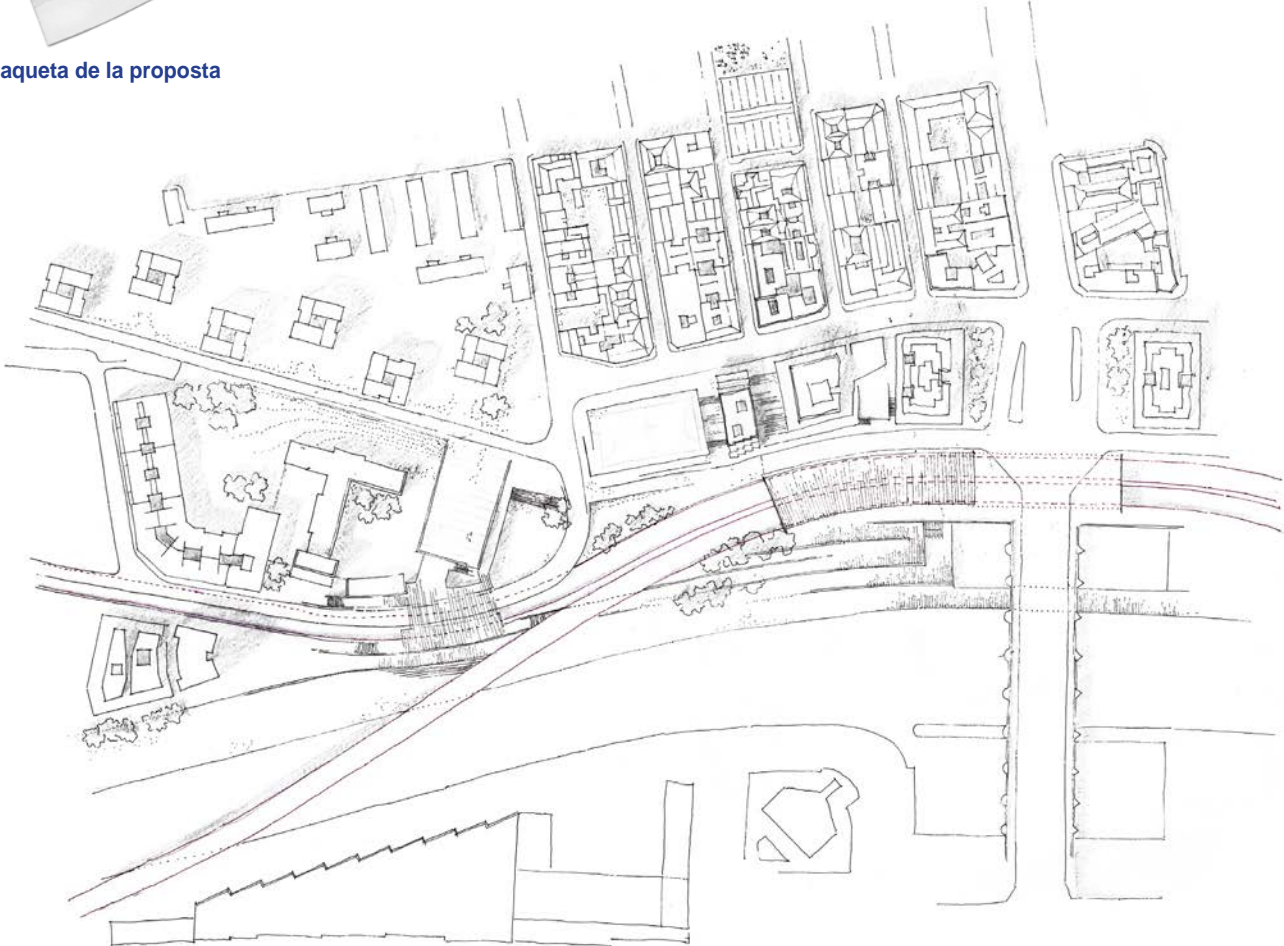
Modificat el traçat de la M30, es proposa una cobertura que apropa el barri de Puerta del Ángel a la llera del Manzanares.

Maqueta de la proposta

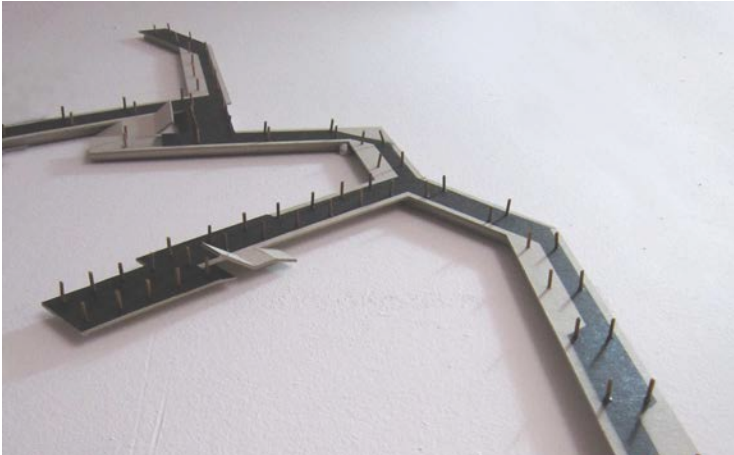
Seccions transversals de la proposta

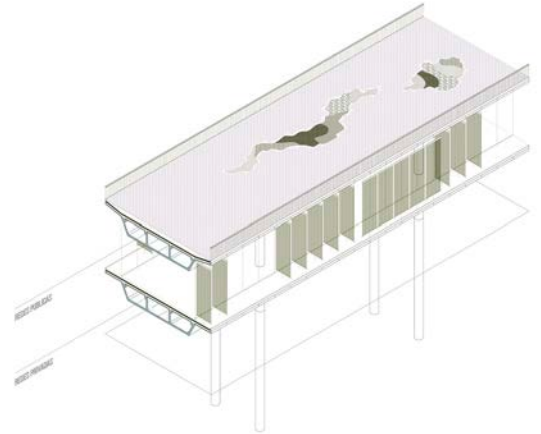
Planta general d'actuació

Elio Bendicho

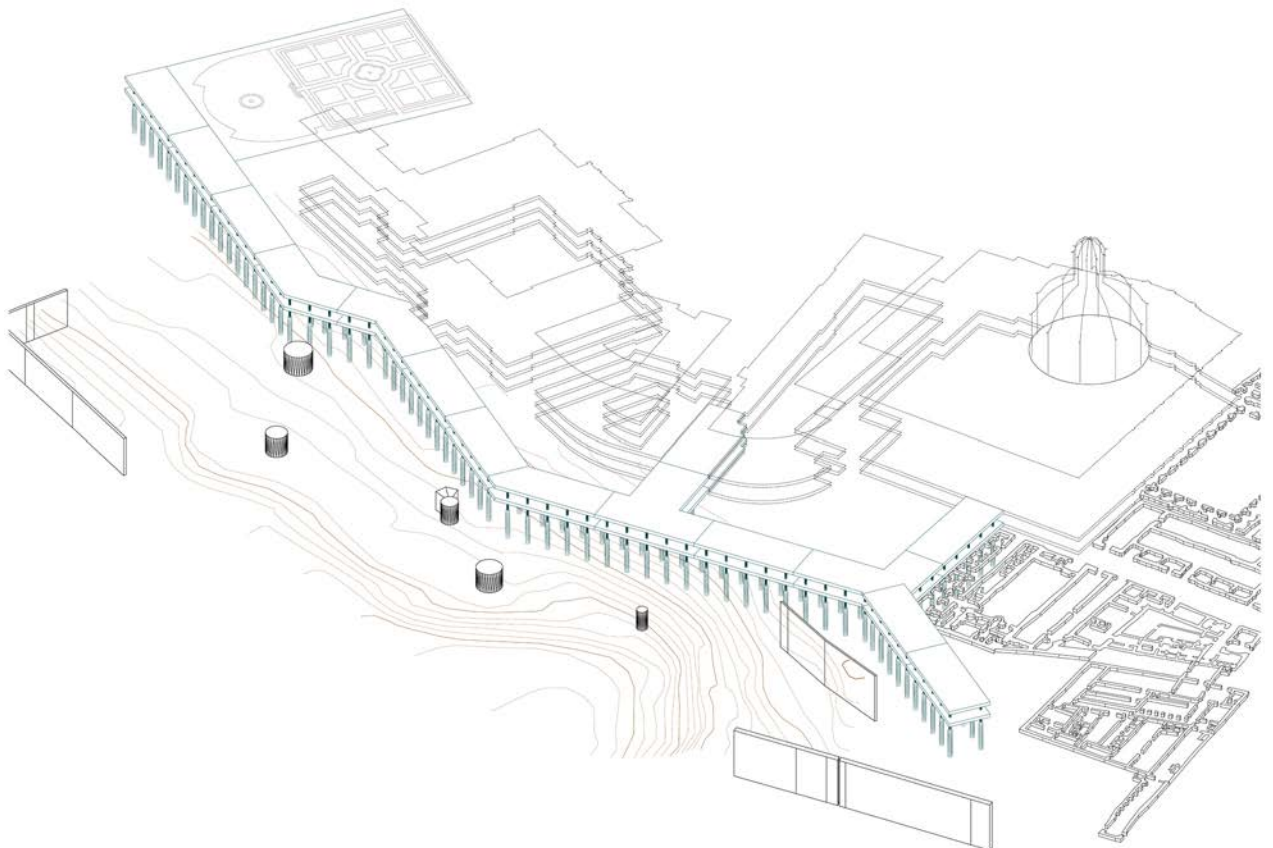
Treball sobre el conjunt de San Francisco el Grande per a convertir-lo en museu de museus i així configurar una nova imatge de la cornisa de Madrid.

Maqueta de la proposta

Axonometria d'un fragment

Axonometria de l'estructura de la proposta de museu-passeig

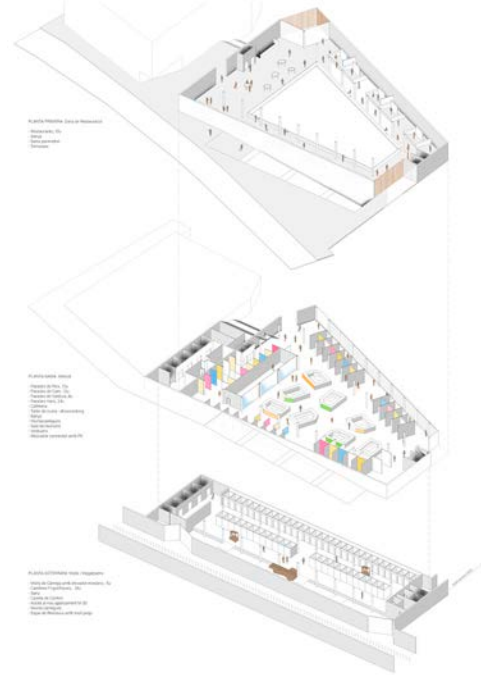
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Guillem Cabanach

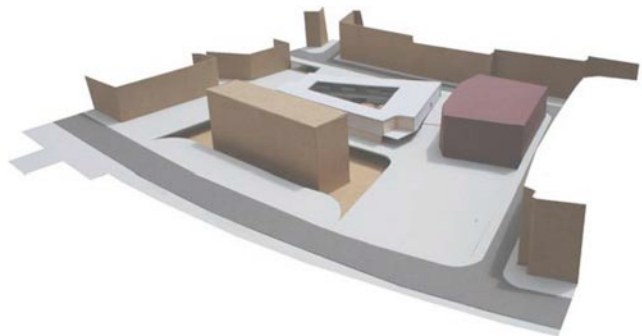
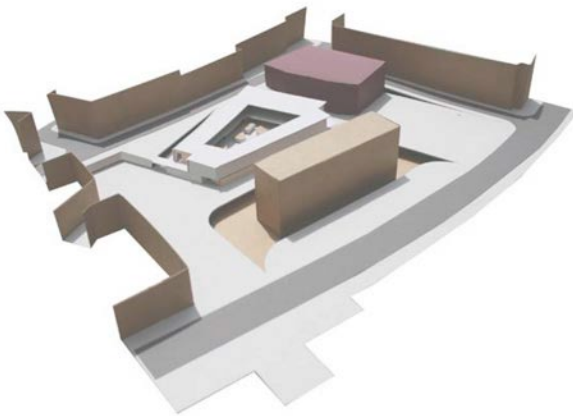
Reforçament de la transversalitat Imperial - La Ermita amb la proposta d'un nou mercat sota els antics terrenys ferroviaris que facilita el canvi de cota.

Axonometria de l'emplaçament

Axonometria del mercat

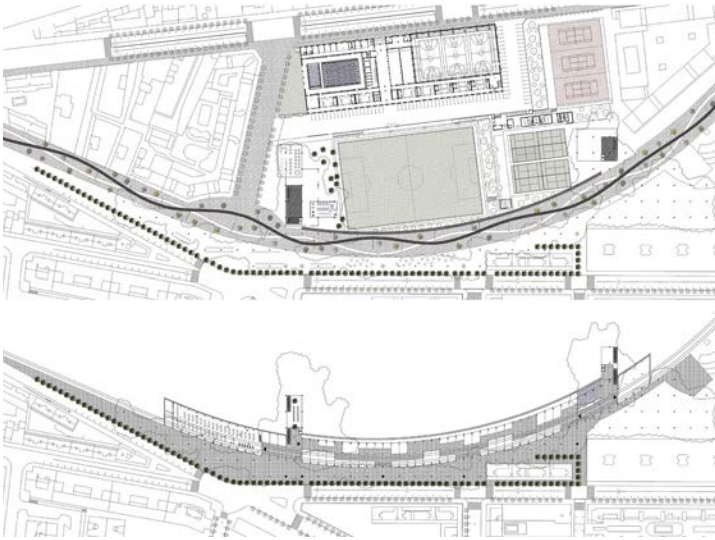

Maqueta de la proposta

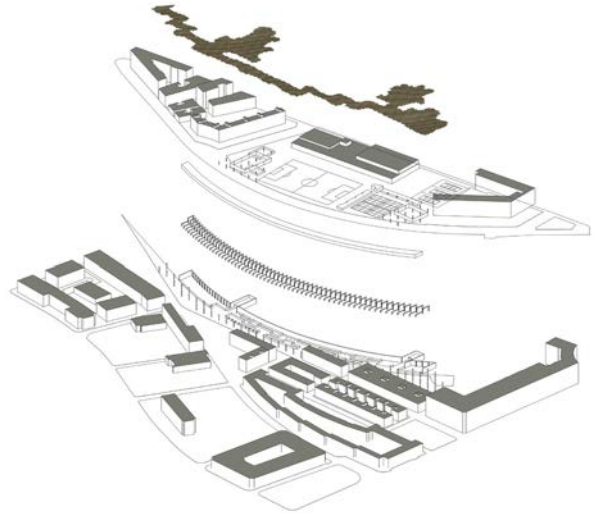

Secció transversal de la proposta

Connexió transversal sota el calaix del tren al seu pas per Imperial, amb nova estació.

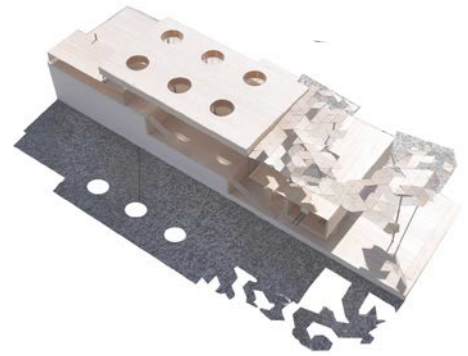
Planta baixa i superior de la proposta

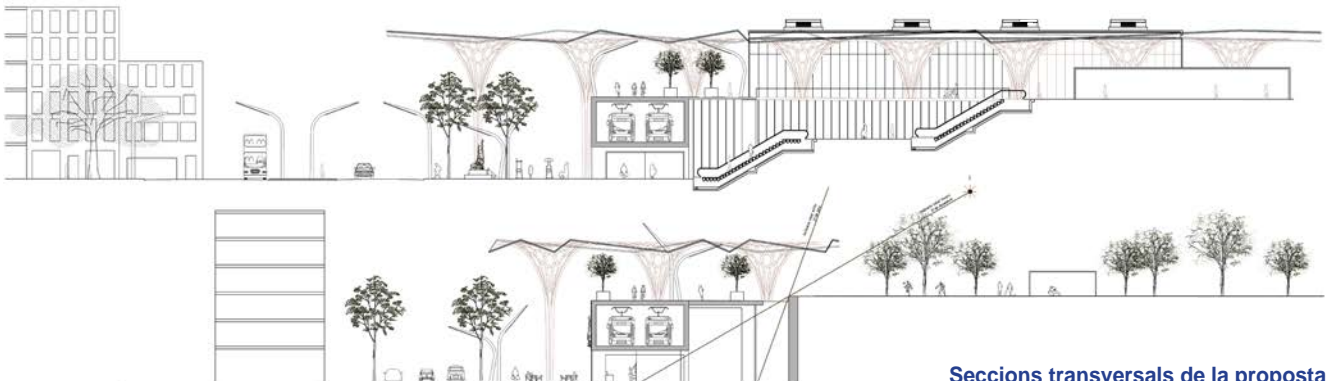
Axonometria de l'estructura

Fotomuntatge de la proposta

Maqueta en secció de la proposta

Seccions transversals de la proposta

PROJECTES X
Curs 2013-2014

Pablo Baena

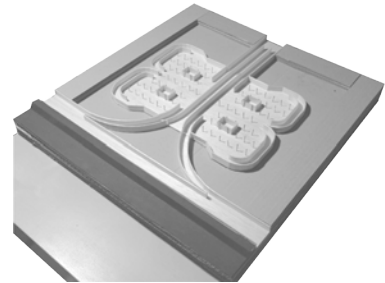
Estació d'autobusos al Puente de San Isidro connectada amb el nou túnel sota el cementiri que enllaça amb la Via Carpetana.

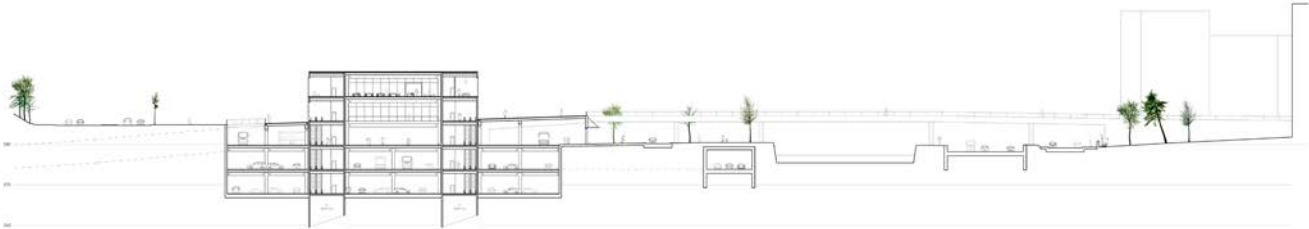
Planta general de la proposta

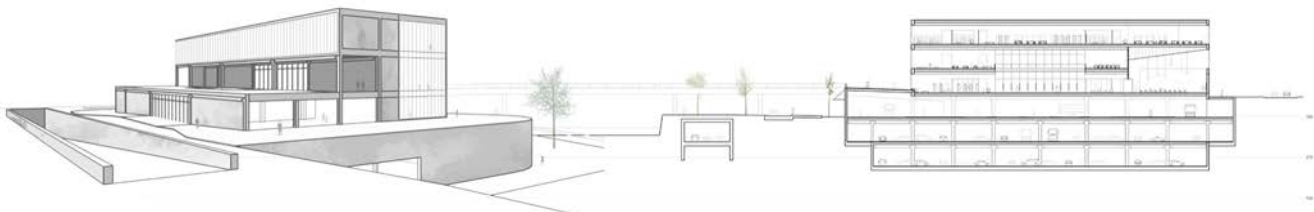
Maqueta de l'estació i el túnel que creua el cementiri de San Isidro

Maqueta de la planta inferior de l'estació

Secció transversal de la proposta

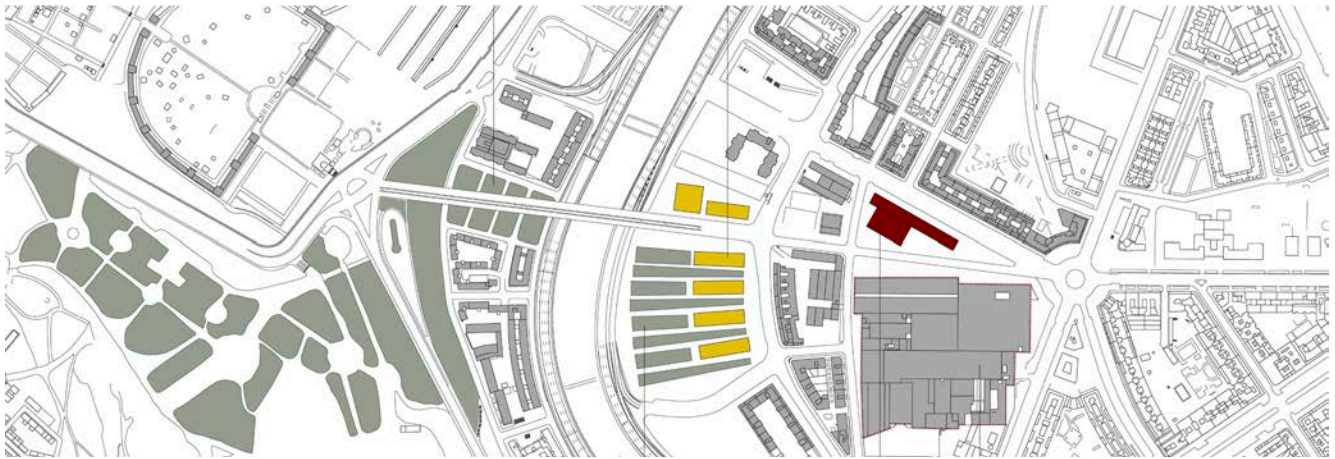

Perspectiva de l'estació d'autobusos

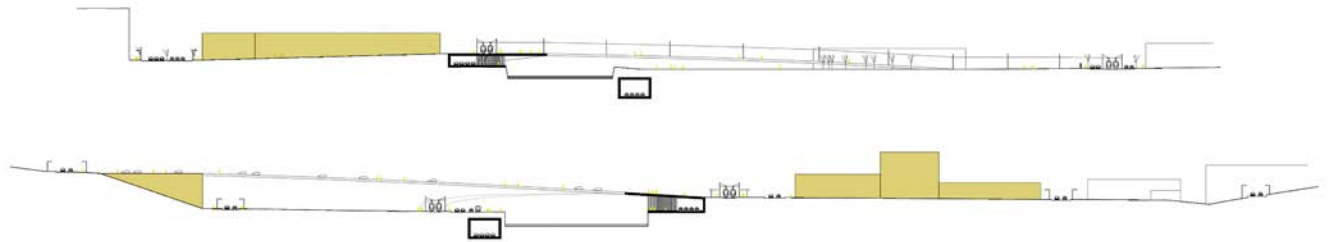
Secció longitudinal de la proposta

Marc Sánchez

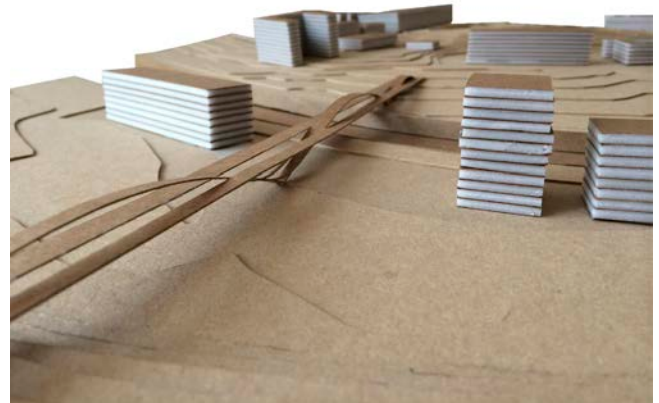
Nou pont que connecta el Paseo de la Ermita del Santo amb la Plaza Francisco Morano amb un projecte de barri al solar del Vicente Calderón.

Planta de la proposta

Seccions de la proposta

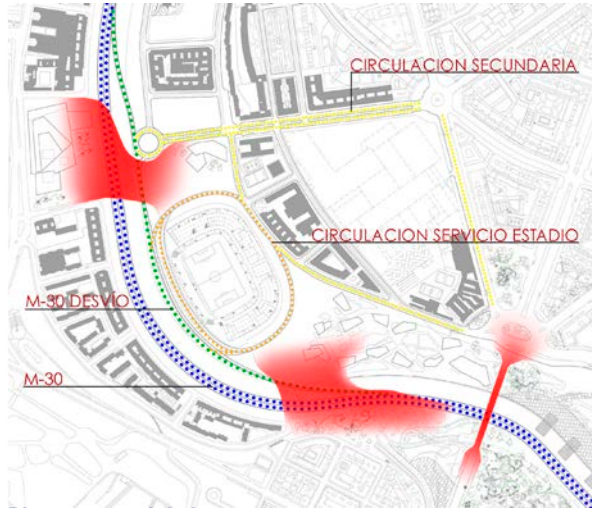

Maqueta de la proposta

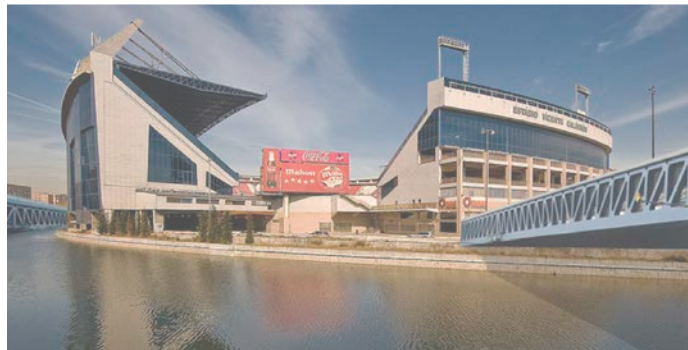
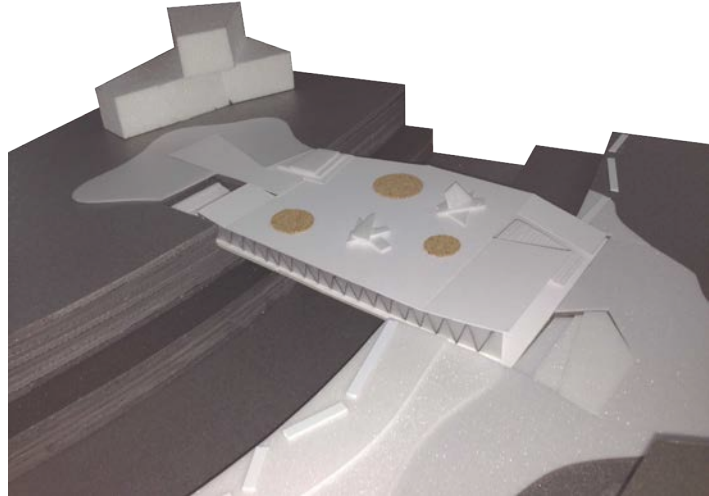
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Clara Maria Parra

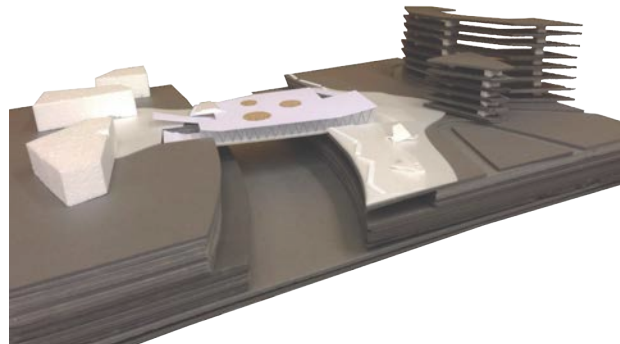
Proposta de plataformes equipades sobre el Manzanares, convertides en espais públics de relació de les dues ribes.

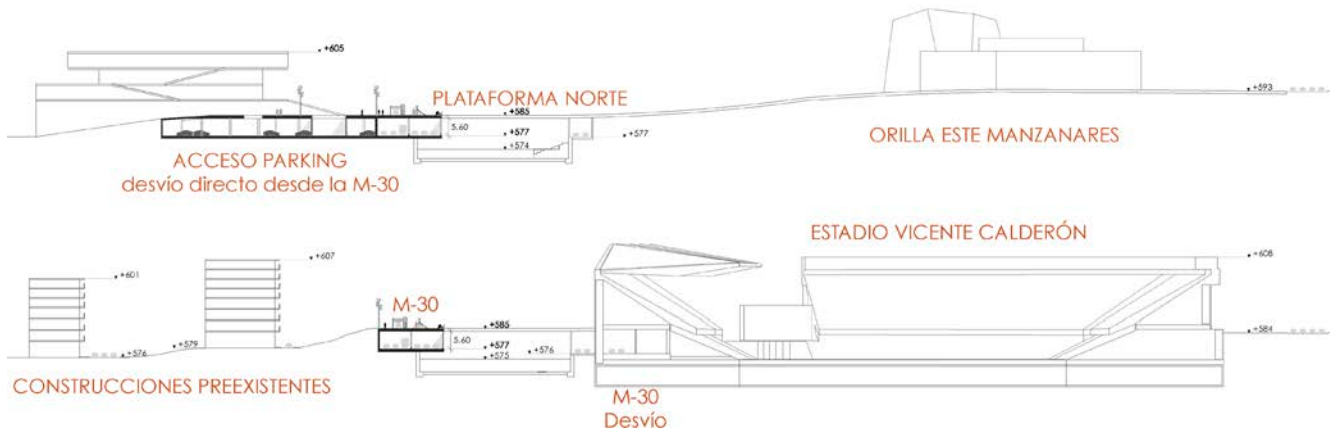
Planta general de la proposta

Fotomuntatge del pont

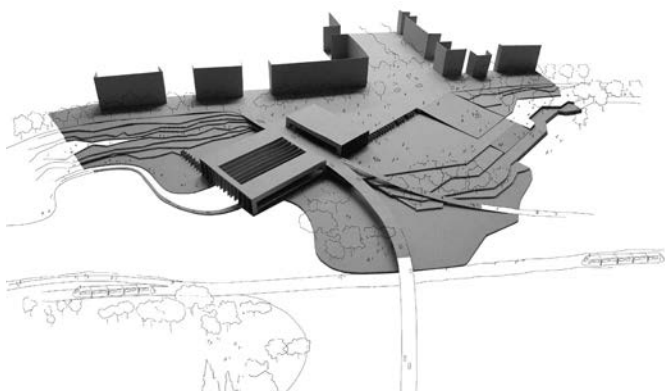
Maqueta del pont i l'entorn proper

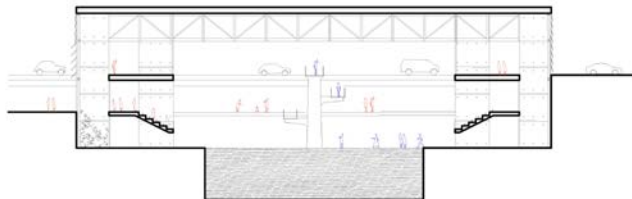
Seccions transversals de la proposta

Nina Amat

En relació a la nova làmina d'aigua al costat del Puente de Toledo s'organitza un nou equipament destinat a piscines.

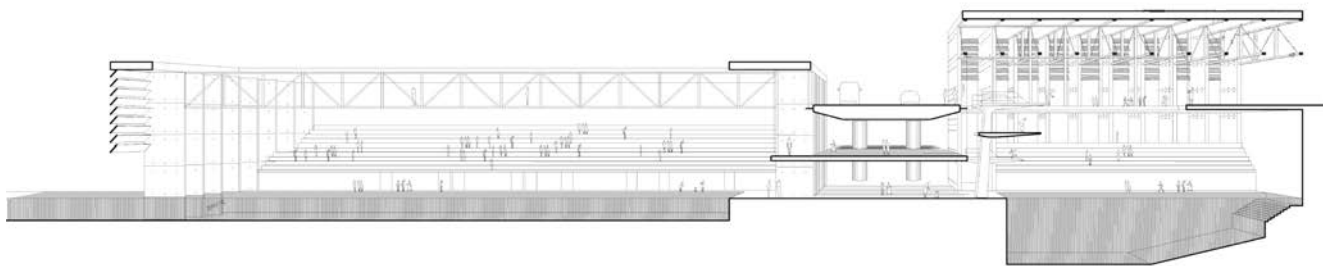
Maqueta de la proposta

Secció transversal per la piscina de salts

Planta d'encaix de la proposta amb la ciutat

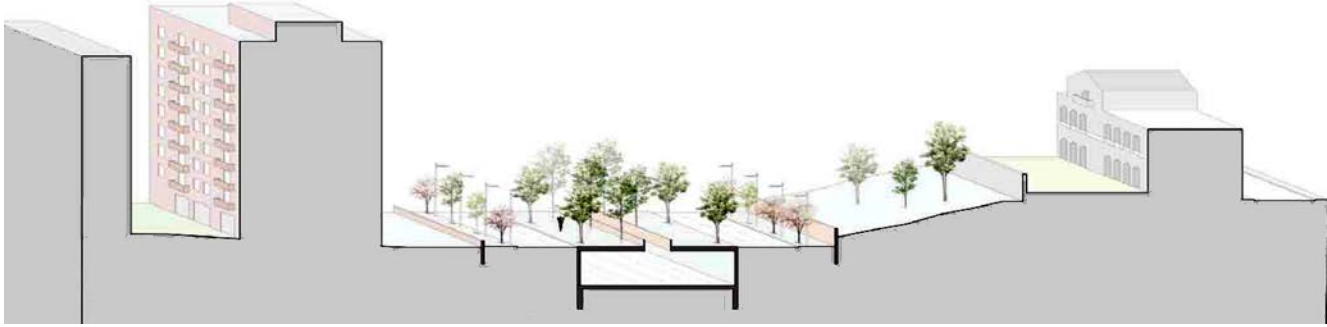

Secció longitudinal de les piscines

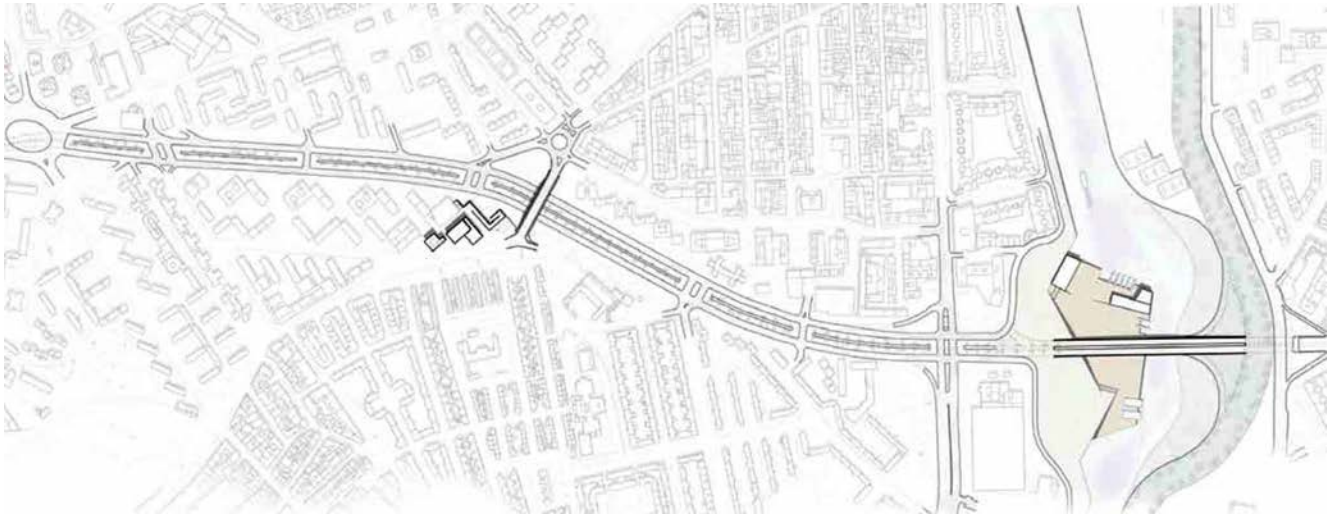
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Noemí Juan

Nova secció per al Paseo de Santa María de la Cabeza, que incorpora l'accés de la A-42 a Madrid, permetent esborrar la fractura entre els barris de Moscardó i Comillas.

Secció fugada de la remodelació del Paseo de Santa María de la Cabeza

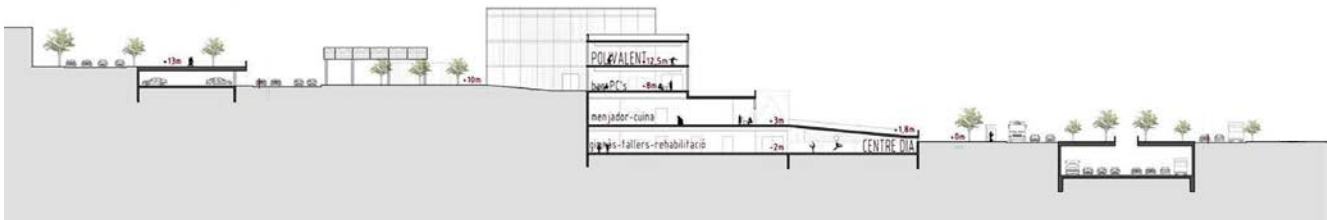

Planta general de la proposta

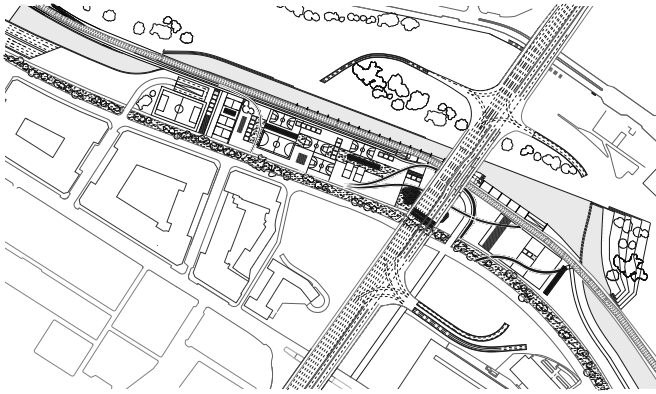
Diagrames de fluxos, usos i activitat diürna-nocturna actuals

Diagrames de fluxos, usos i activitat diürna-nocturna resultants

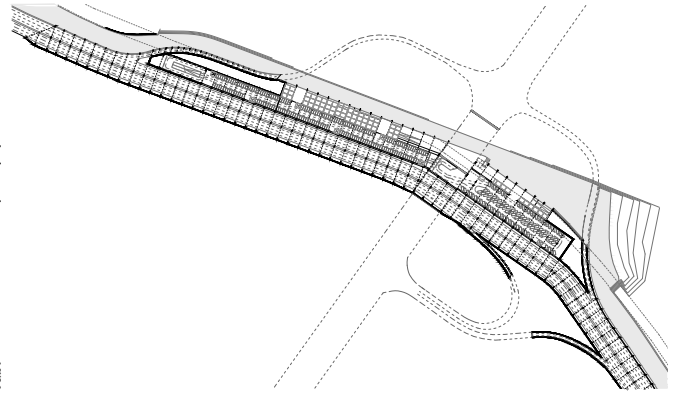

Secció transversal de l'equipament

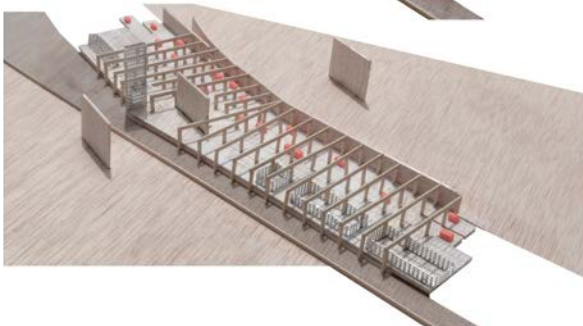
Proposta de nou equipament esportiu adossat al pas de la M30, sota el Puente de Praga, que incorpora un intercanviador modal entre cotxe i tramvia.

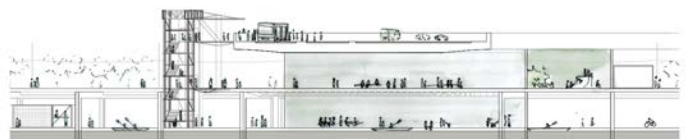
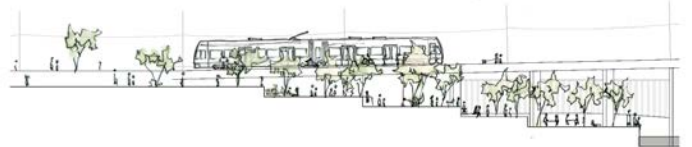
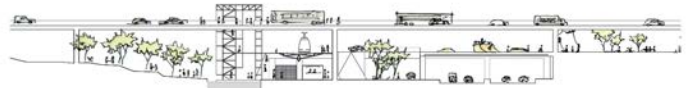
Planta pel nivell del Puente de Praga

Planta pel nivell del riu Manzanares

Nivells de la proposta en maqueta

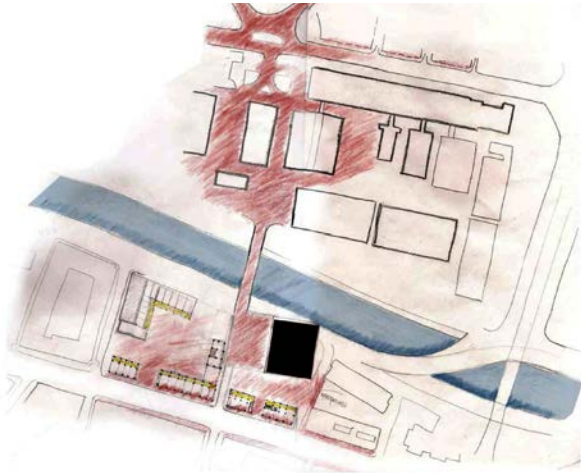

Seccions transversals i longitudinals de la proposta

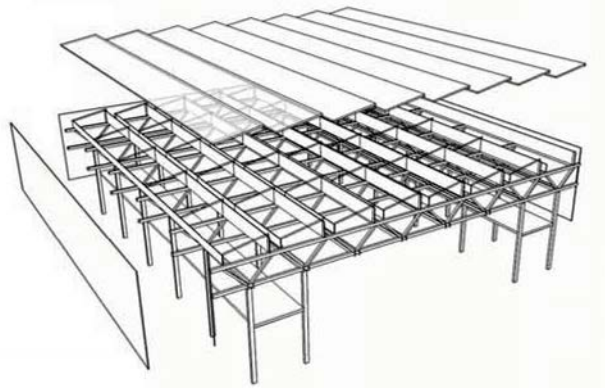
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Joanna Medina

Una nova gran coberta davant del Matadero ofereix un espai destinat a mercat i altres usos en relació amb l'activitat pròpia del recinte del Matadero.

Planta de la proposta i fluxos de moviments

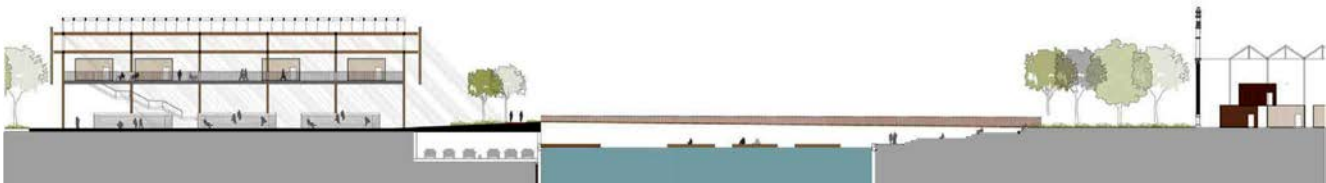
Estructura de la coberta

Perspectiva de l'espai des del Matadero

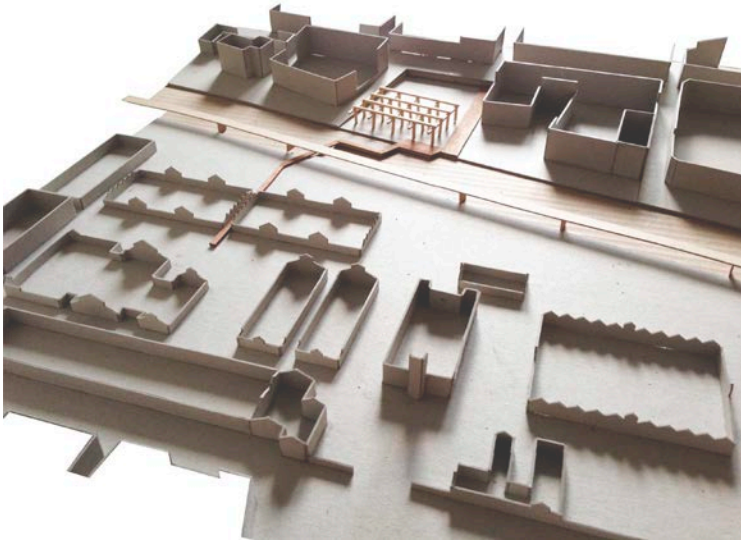
Maqueta de la proposta

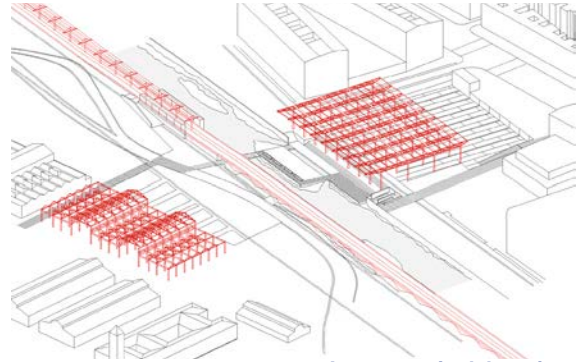
Secció transversal pel Manzanares

Ross Pérez

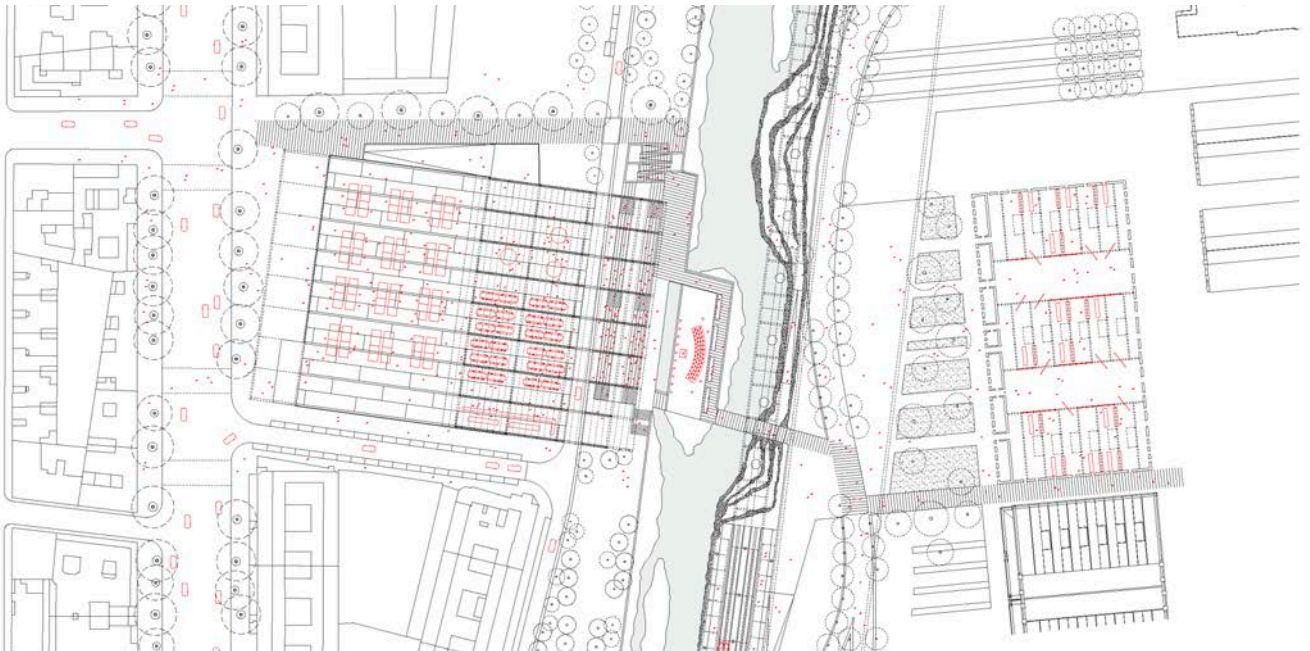
Els darreres del recinte del Matadero s'obren cap al Manzanares, relacionant-se amb el nou mercat proposat a la riba oposada. L'activitat queda reforçada amb el nou traçat d'un tramvia.

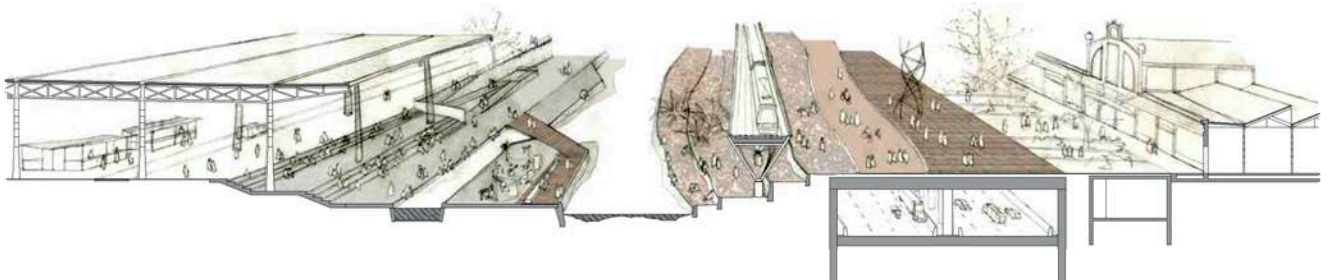
Maqueta del conjunt

Axonometria del conjunt

Planta de la proposta i connexió amb el Matadero

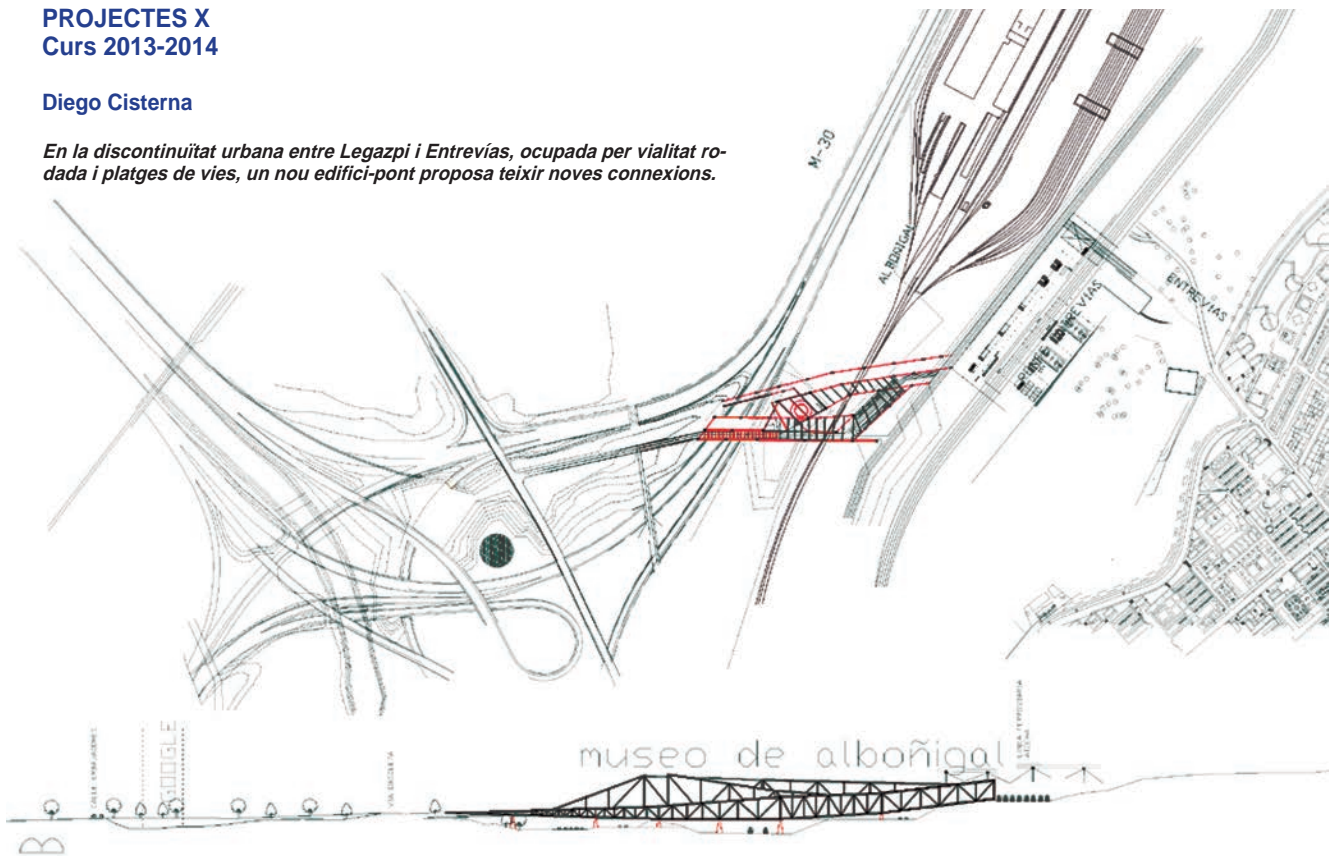

Secció transversal pel Manzanares

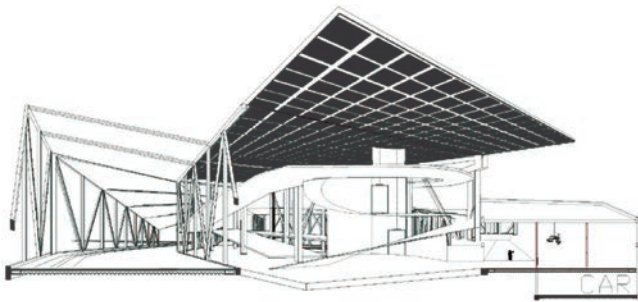
PROJECTES X
Curs 2013-2014

Diego Cisterna

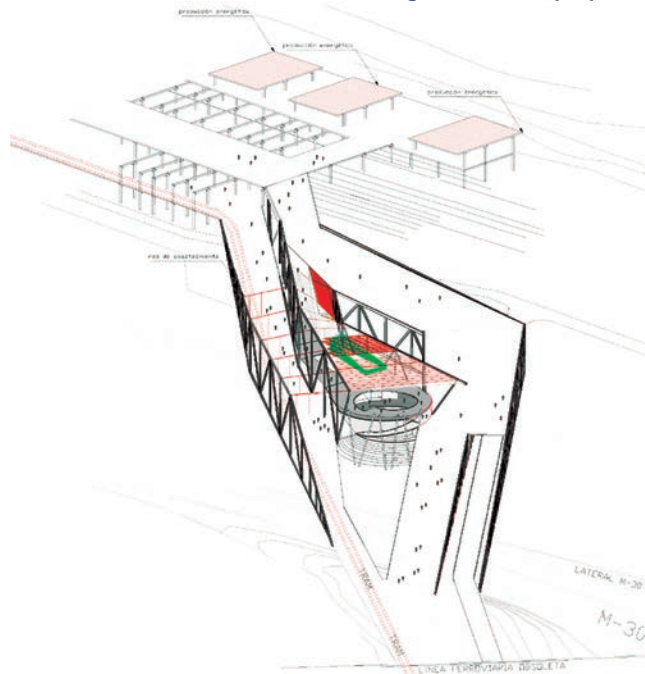
En la discontinuïtat urbana entre Legazpi i Entrevías, ocupada per vialitat rodada i platges de vies, un nou edifici-pont proposa teixir noves connexions.

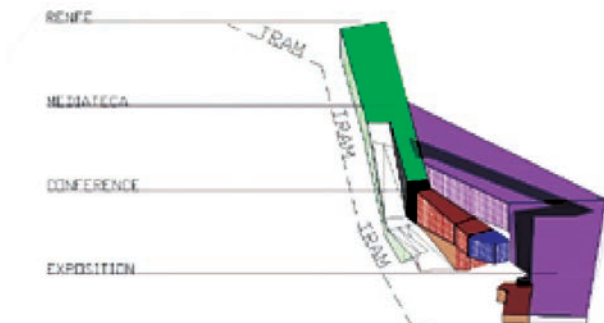
Planta i secció generals de la proposta

Perspectiva de l'espai vinculat al pont

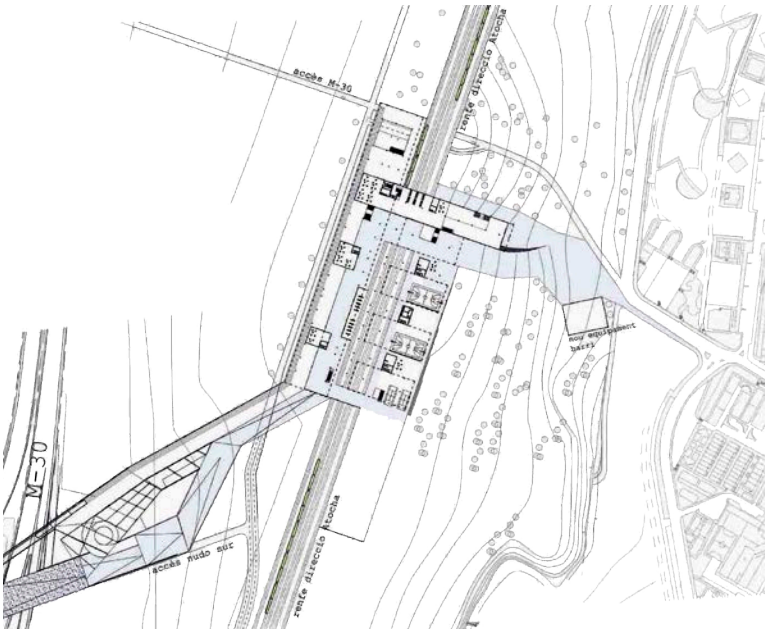

Axonometria dels recorreguts peatonals

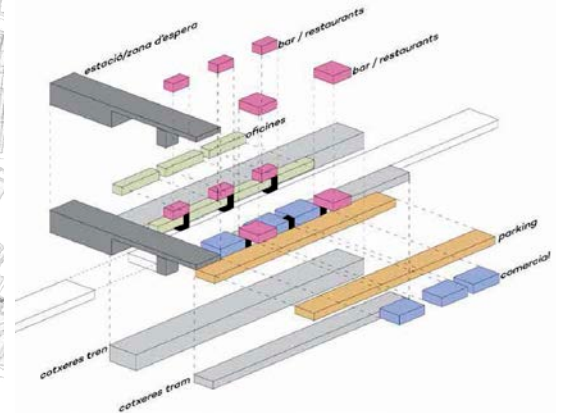

Axonometria d'usos vinculats al pont

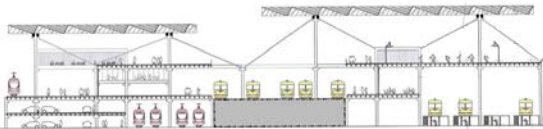
Relacionada amb el pont de l'edifici anterior, es proposa una nova estació intermodal que culmina el camí de connexió amb el barri d'Entrevias.

Planta per la cota principal de l'estació intermodal

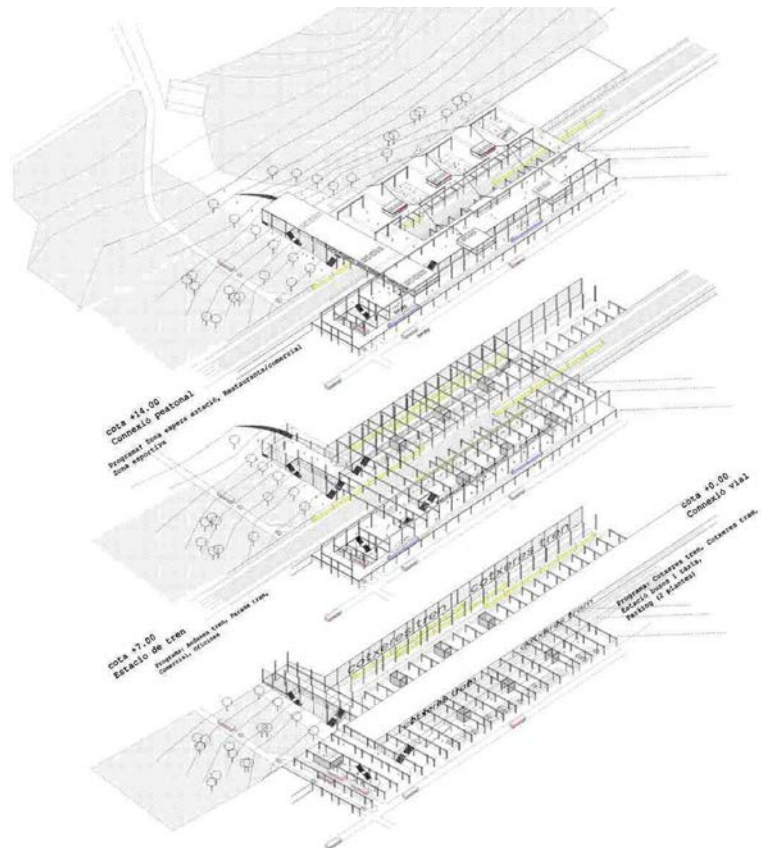
Axonometria amb el programa d'usos

Secció transversal de l'estació intermodal

Maqueta del conjunt de les dues propostes: pont i estació

Axonometria dels nivells de l'estació amb l'estructura

Taller temàtic 2014-2015 Madrid i el "Pasillo verde ferroviario"

Partint de l'experiència del curs anterior, el tema corresponent al primer quadrimestre del Taller Temàtic de Projectes 2014-2015 es va centrar en la relació de Madrid amb les infraestructures ferroviàries i en concret en les conseqüències de la fractura urbana que va suposar l'operació del "Pasillo Verde Ferroviario". En el segon quadrimestre es va aplicar l'experiència de Madrid a l'anàlisi de la traça ferroviària entre les estacions de Sants i Cornellà a Barcelona, en un intent per establir possibles relacions de semblança entre ambdues situacions.

Aquest quadrimestre es va desenvolupar de forma similar a com s'havia fet en els cursos anteriors, començant amb un primer exercici introductor de comparació amb altres ciutats europees. Els successius exercicis proposen una demanda concreta sobre el territori a estudiar. Amb cada demanda, la discussió s'enriqueix i es fa complexa. Una visita a la ciutat va permetre comprovar "in situ", i amb una notable dosi de sorpresa, la bondat -o no- d'alguns del pressupòsits aventurats a classe. Al final del quadrimestre cada grup fou capaç de formalitzar una proposta oberta i específica per a una zona àmplia de la ciutat. Pel camí quedaren molts dubtes, vacil·lacions i la constància que gairebé sempre hi ha una esclatxa per iniciar un debat que permet projectar una ciutat millor. La translació a Barcelona de molts dels temes sorgits a Madrid estableix l'arrencada de la segona part del curs.

Concebuda a finals del segle XIX com una línia de contorn per al trànsit de mercaderies entre les estacions de Príncipe Pio i Delicias, aquesta línia ferroviària va afavorir el desenvolupament d'àmplies àrees de teixit industrial i de residència obrera, essent aquesta una de les característiques principals del barri d'Arganzuela, al sud-oest de Madrid. A mitjans del segle XX, la reestructuració dels traçats ferroviaris i el declivi progressiu del ferrocarril com a mitjà de transport principal, van propiciar l'abandonament i decadència d'aquest corredor fabril. La seva proximitat al riu Manzanares i també al centre històric de la ciutat constitueixen dos factors de gran importància en el desenvolupament posterior de la zona.

El projecte de cobriment de l'antic traçat es va plantejar com una operació de regeneració urbana a gran escala. Les obres de soterrament es desenvoluparen entre 1988 i 1997 i varen comportar la reconversió del traçat en una nova línia per al transport metropolità de viatgers així com la creació de noves àrees residencials, espais verds i equipaments.

Tot i la bona intenció dels objectius inicials, la realitat demostra com els nous espais sorgits no sempre encaixen de forma natural a la ciutat. Desajustos topogràfics, àmplies zones sense usos específics, poca o nul·la qualitat urbana dels nous espais públics, persistència -i empitjorament en molts casos- dels problemes de connectivitat entre distintes àrees de la ciutat, constitueixen alguns dels temes que varen significar el punt de partida per al projecte urbà.

Amb la infraestructura com a excusa i com a pretext, cada grup d'alumnes va aprofundir en temes específics que partien de l'anàlisi de la relació del traçat del "pasillo verde" amb la ciutat. Les conseqüències d'aquesta anàlisi varen derivar en consideracions que afectaven grans àrees urbanes, en alguns casos allunyades del focus que les havia originat.

Així, i aprofitant la situació immillorable del territori objecte d'estudi, alguns projectes incidien en la recuperació de les relacions transversals i apostaven per una major relació entre el riu i el centre històric. Altres facilitaven l'accessibilitat a la cornisa de Madrid, creant nous eixos per als vianants que la topografia i el traçat ferroviari havien impedit. Qüestió important fou també la de dotar de centralitat algunes de les zones més desfavorides per l'operació, Peñuelas o Imperial, proveint a aquestes àrees d'una major qualitat urbana amb la inclusió de nous equipaments i de teixit productiu-residencial i afavorint aquesta centralitat mitjançant la incorporació de noves estacions que actuen com a focus generador d'espai públic, en una clara aposta pel transport públic urbà i per incorporar decisivament la infraestructura al projecte de ciutat.

Finalment, fou també un debat intens al llarg de les sessions a les aules, l'encaix de la infraestructura ferroviària en la ciutat contemporània, repensar el soterrament com a única solució, i valorar com i en quines condicions el ferrocarril pot i ha de conviure de forma natural amb l'espai urbà. Alguns dels treballs aquí recollits intenten donar resposta a aquests interrogants.

AGENDA DE CURS:

15.09.2014_Inici de curs. Presentació dels Territoris, demanda de l'Exercici 1.

'Cartografies comparatives de les infraestructures ferroviàries de tres ciutats'

29.09.2014_Interferència 1. 'Viena, Venècia, Xicago, Centuriacions, Lisboa'.

06.10.2014_Demanda de l'Exercici 2. 'Àmbit d'intervenció per a la col·locació de 100.000m2 de sostre a l'entorn del calaix del Pasillo Verde Ferroviario'

17-18.10.2014_Interferència 2. 'Viatge a Madrid. Cicle de conferències sobre la ciutat a l'ETSAM i passejada per Madrid Río, El Pasillo Verde Ferroviario i La Cañada Real.

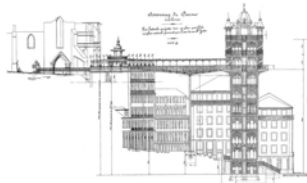
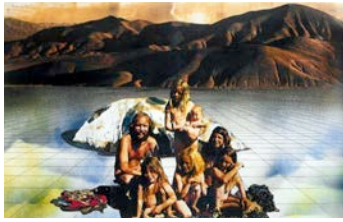
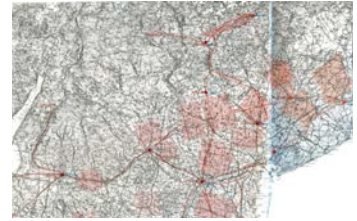
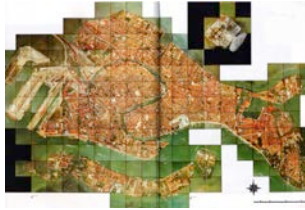
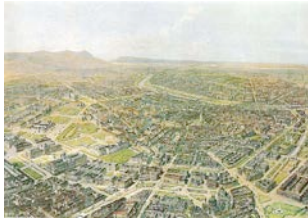
22.10.2014_Demanda de l'Exercici 3. 'Maqueta a escala 1:2000 amb edificació a afegir, desplaçar i/o treure'.

29.10.2014_Demanda de l'Exercici 4. 'Revisió final de la proposta amb especial atenció al programa d'usos'.

05.11.2014_Interferència 3. 'Seccions'.

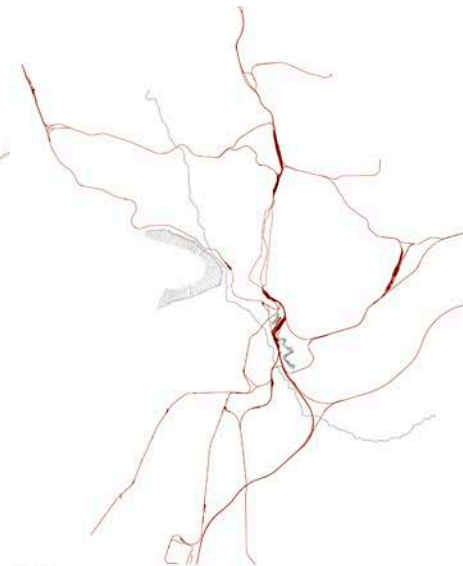
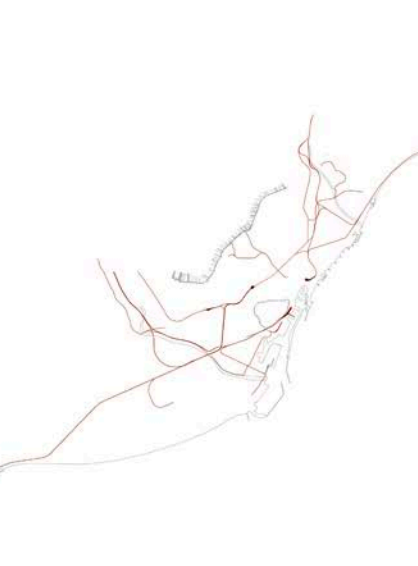
26.11.2014_Interferència 4. 'Le Corbusier: Ciutat i infraestructures'.

Interferència 1. 'Viena, Venècia, Xicago, Centuriacions, Lisboa'.

TERRITORI 1. EXERCICI 1. Cartografies comparatives de les infraestructures ferroviàries de tres ciutats.

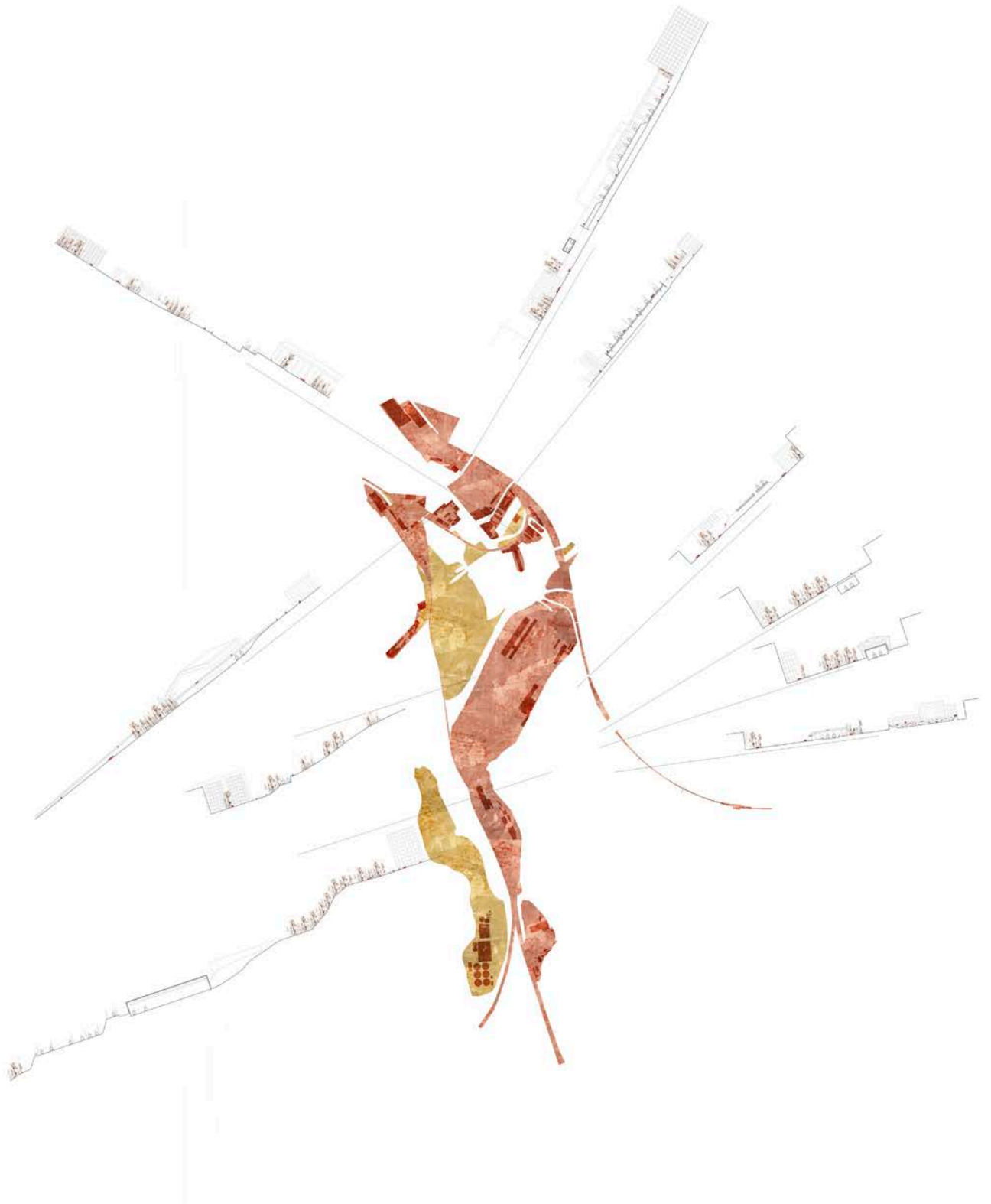
Primer exercici introductori de comparació entre Madrid, Barcelona i una tercera ciutat europea. Tres cartografies paral·leles tenint present tres paràmetres específics en relació amb les infraestructures ferroviàries, la trama urbana i el territori sobre el que ambdues es desenvolupen. Les tres ciutats es dibuixen de la mateixa manera, com un palimpsest en el qual algunes capes s'han esborrat per deixar-ne aflorar unes altres. Es discuteixen temes d'escala de ciutat, de densitat i de dimensionat de les xarxes de mobilitat, de continuïtat i discontinuïtat de teixits, de buits urbans i d'espais verds, entre moltes altres qüestions.

Barcelona

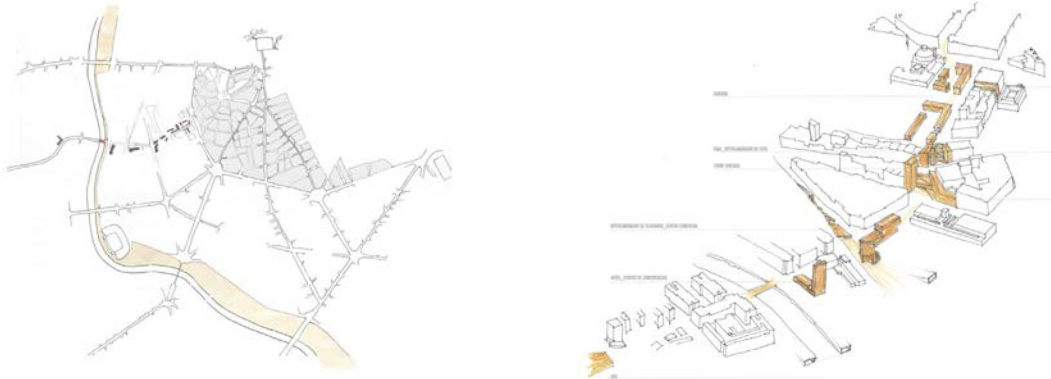
Madrid

Berlin

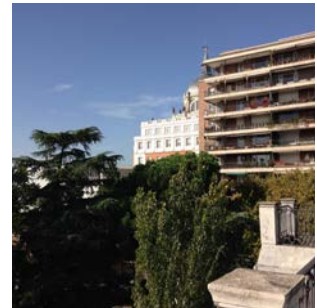
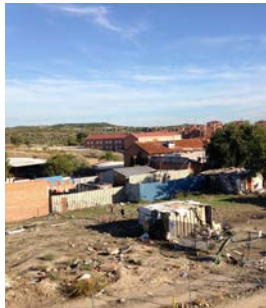
EXERCICI 2. Àmbit d'intervenció per a la col·locació de 100.000m² de sostre a l'entorn del calaix del Pasillo Verde Ferroviario.

Primera intervenció sobre l'àmbit. Es demana una reflexió sobre el lloc a partir de la introducció de 100.000 m² d'edificació nova o provinent de reubicació de la existent i amb uns usos concrets. A partir d'aquesta demanda, es comencen a detectar aquelles àrees sobre les quals treballar, atenent a diversos aspectes tals com la mobilitat de les persones, l'accessibilitat des dels diferents punts de la ciutat, la connectivitat entre zones i la continuïtat de l'espai verd, entre d'altres. Es demana una primera volumetria que permeti visualitzar les intencions de la proposta.

Interferència 2. 'Viatge a Madrid.

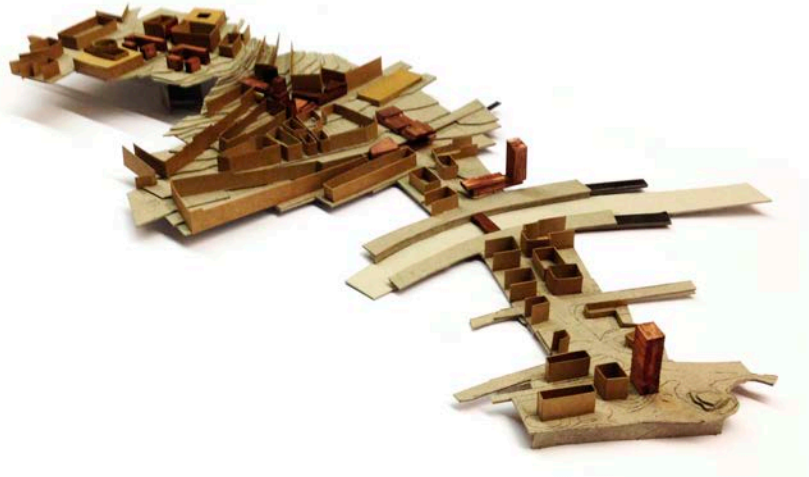
Cicle de conferències sobre la ciutat a l'ETSAM i passejada per Madrid Río, El Pasillo Verde Ferroviario i La Cañada Real.

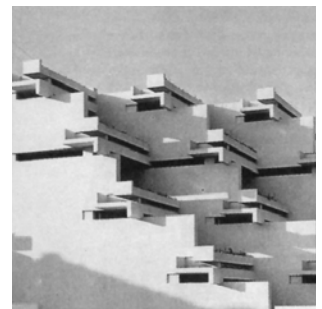
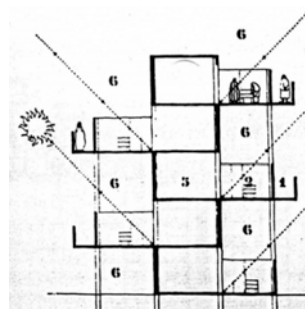
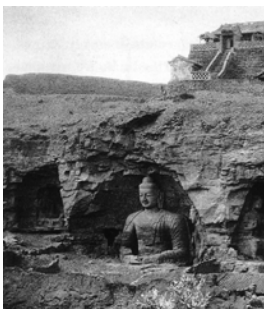
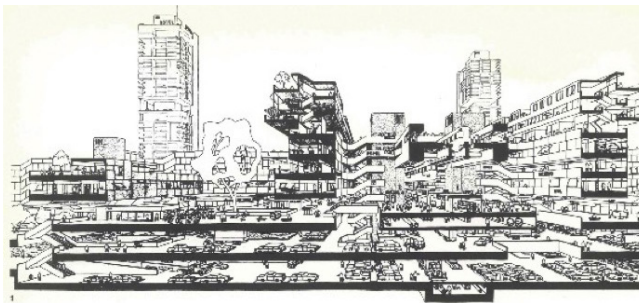
EXERCICI 3. Maqueta a escala 1:2000 amb edificació a afegir, desplaçar i/o treure.

Aquest exercici se situa just després del viatge a Madrid i recull la consegüent revisió del treball realitzat fins aleshores al "Pasillo verde ferroviario" a partir de les comprovacions fetes sobre el territori. Tot allò que s'havia pensat des de la distància s'ha d'acomodar a la presa de dades sobre el terreny. Es discuteix, en paral·lel a la realització de la maqueta, les revisions fetes a la proposta després de la visita "in situ".

Es demana la realització d'una maqueta física de secció de la proposta acompanyada de quatre seccions significatives. L'exercici intensifica el treball sobre els desnivells i la topografia, la construcció dels diferents estrats i la relació entre les diferents cotes de la ciutat.

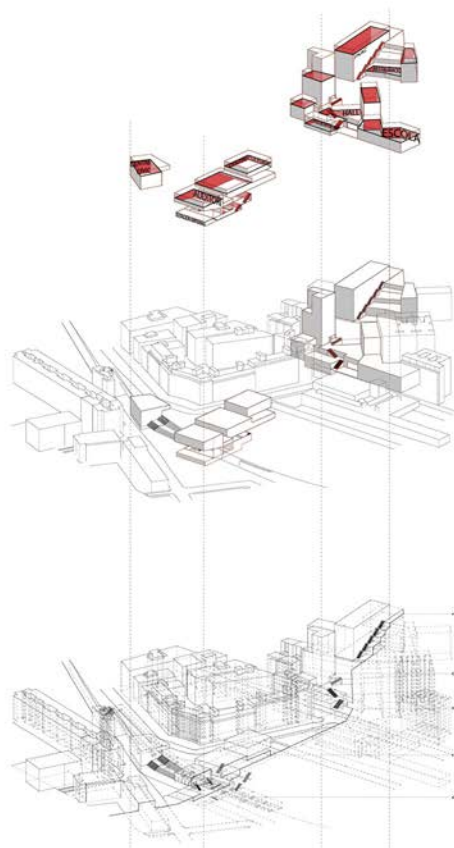
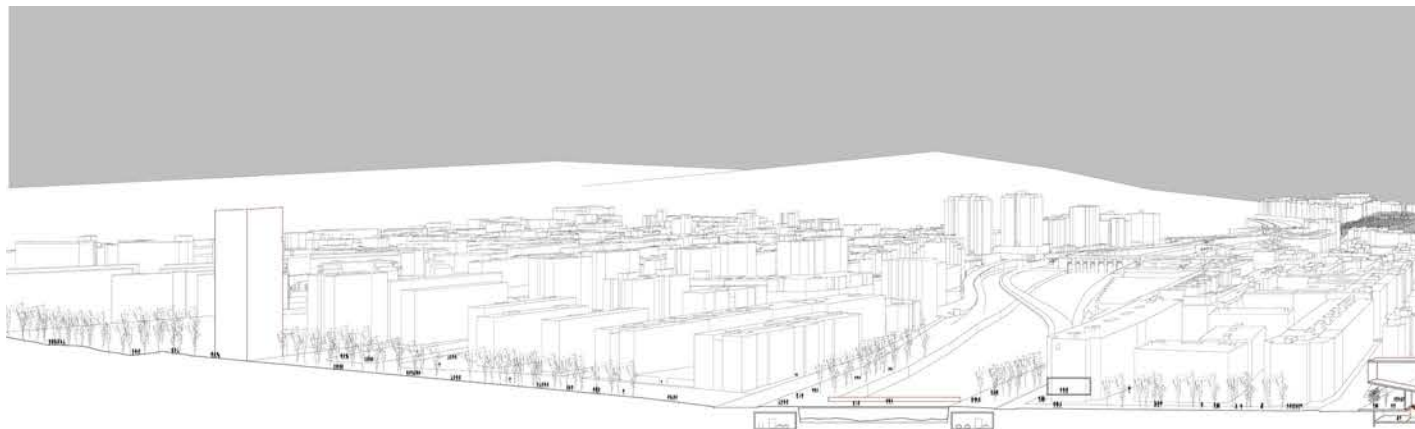
Interferència 3. 'Seccions'

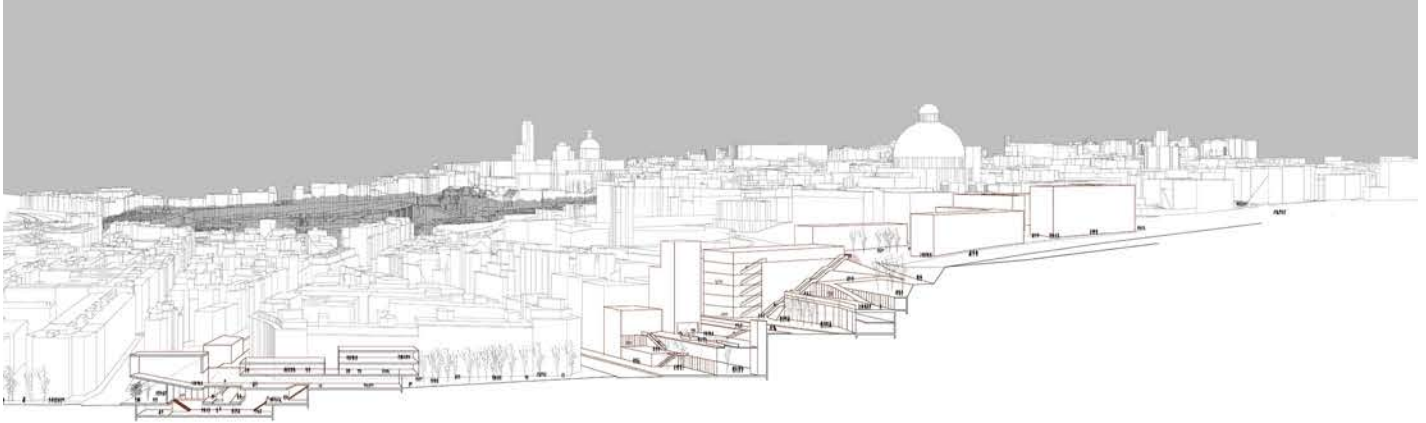

EXERCICI 4. Revisió final de la proposta amb especial atenció al programa d'usos.

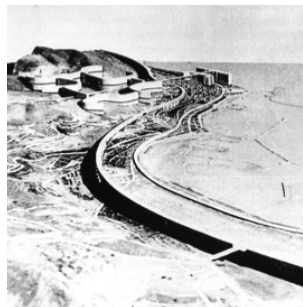
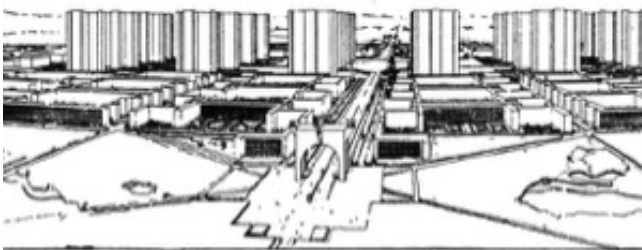
Resum final amb la revisió final de la proposta i incorporació de nous documents que ajudin a la seva comprensió. Es demana una planta general amb especial atenció al programa d'usos, seccions genèriques del projecte amb indicació de les relacions que es produeixen entre diferents nivells i una axonometria on es mostri l'encaix urbà de la proposta.

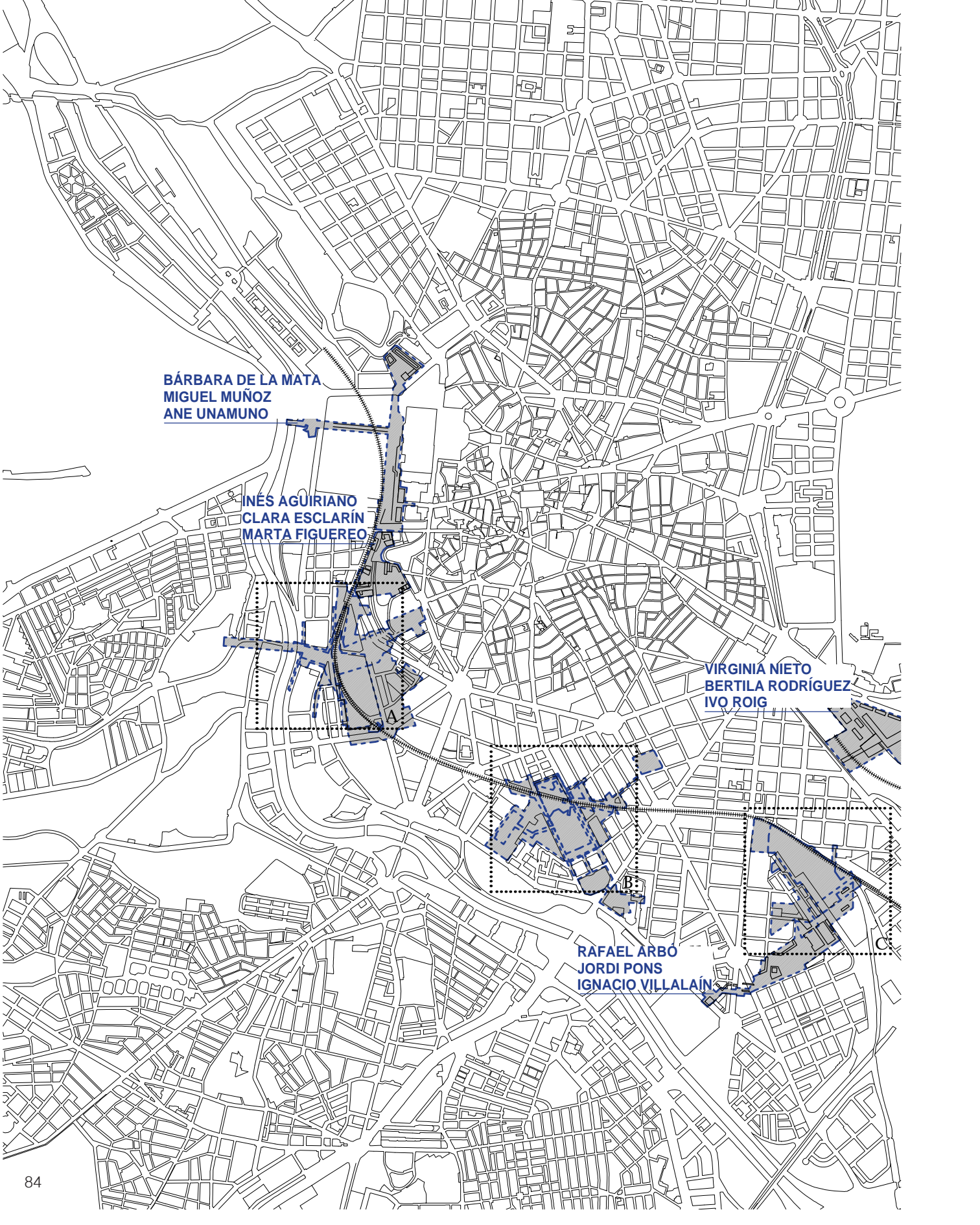
Aquest exercici final a Madrid constitueix l'arrencada de la segona part del curs, que es desenvolupa a Barcelona resseguint l'eix ferroviari entre Sants i Cornellà.

Interferència 4 . 'Le Corbusier: Ciutat i infraestructures'.

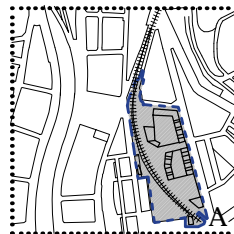

**BÁRBARA DE LA MATA
MIGUEL MUÑOZ
ANE UNAMUNO**

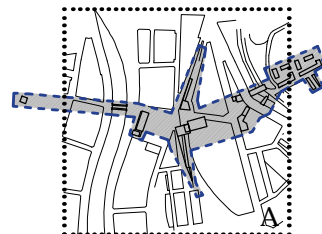
**INÉS AGUIRIANO
CLARA ESCLARIN
MARTA FIGUEROA**

**VIRGINIA NIETO
BERTILA RODRÍGUEZ
IVO ROIG**

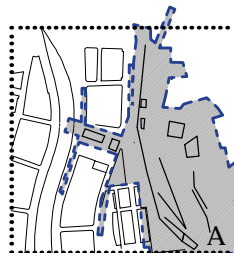
**RAFAEL ARBO
JORDI PONS
IGNACIO VILLALAÍN**

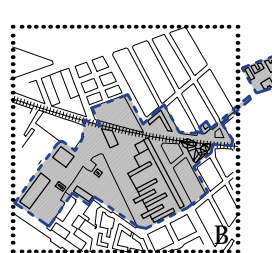
**CARLA BLANCH
ANNA FABREGAT
LUDMILA FUSTER**

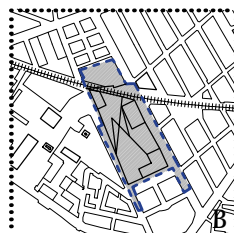
**LLUÍS FERRER
JOAN MARTÍ
CHRISTIAN SCHLANDERER**

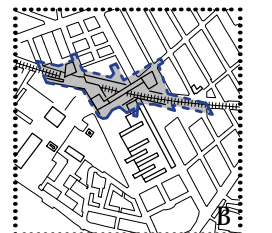
**JORDI JUANOLA
MARINA OLLÉ
EFTALIA PROIÓS**

**JOANE AMASORRAIN
DANIEL ANDRÉS
MARINA MUNAR**

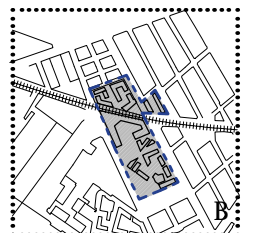
XAVIER CABALLÉ

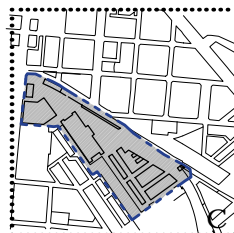
**CARLOS CARCERENY
SAMUEL FERNÁNDEZ
NÚRIA HERNÁNDEZ**

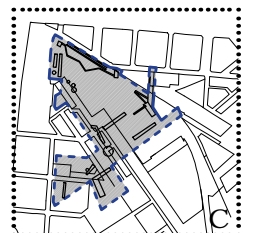
MARINA GONZÁLEZ

PALOMA MOSTO

**ELENA BRAVO
FRANCESC FLAQUER
PATRICIA RUIZ**

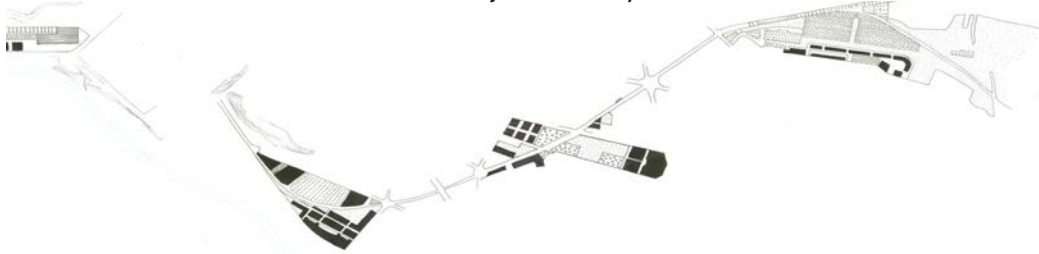

**JORGE DE COUTO
RAQUEL GÁLVEZ
DIEGO HERGUERA**

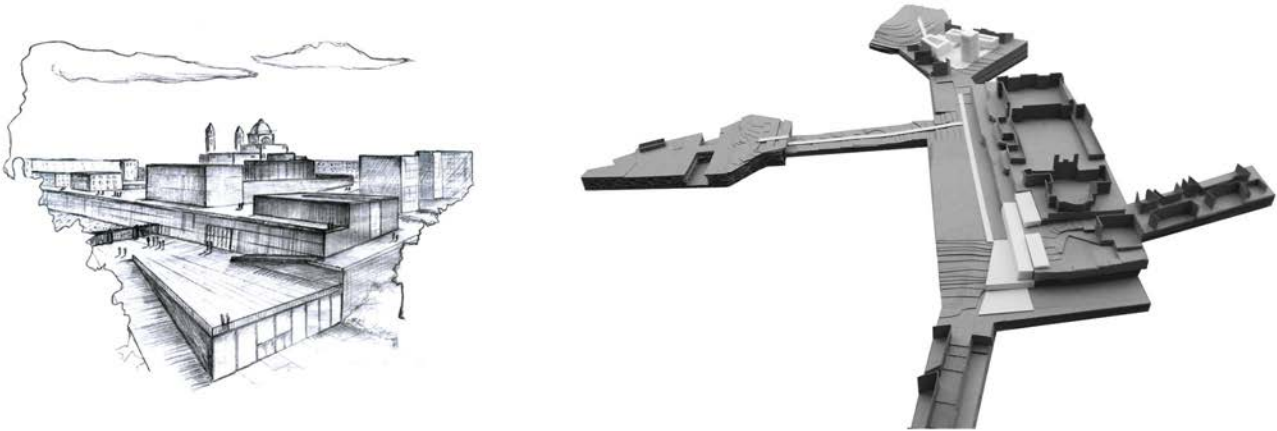
TALLER TEMÀTIC Curs 2014-2015

Bárbara de la Mata, Miguel Muñoz, Ane Unamuno

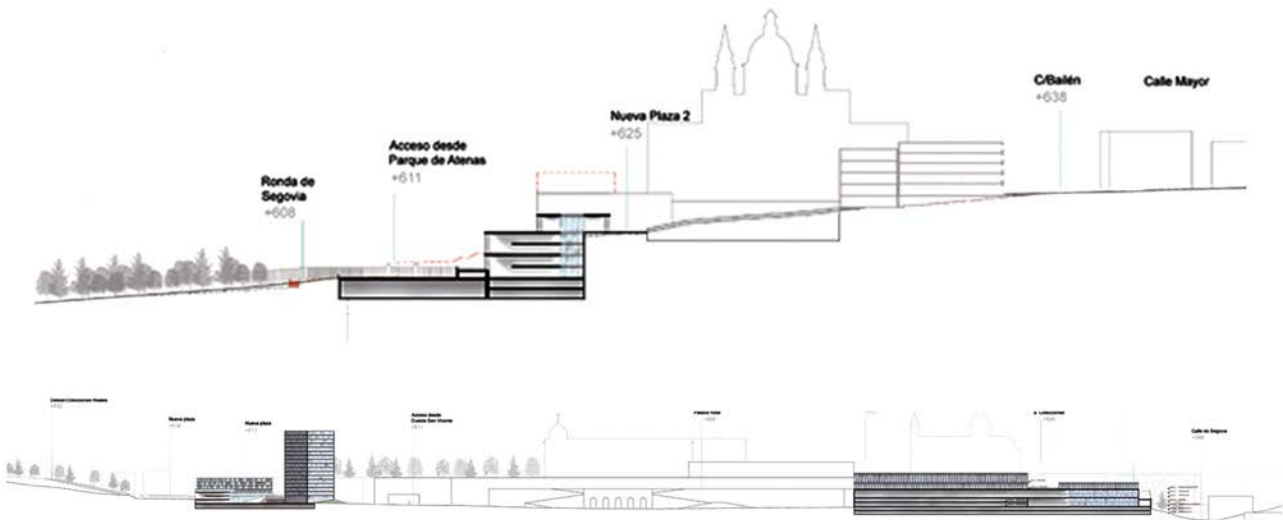
Recuperació de la cornisa històrica des de l'Almudena al Templo de Debod i establiment d'un nou eix transversal entre el Manzanares i el Palacio de Oriente a través dels jardins del Campo del Moro.

Connectivitat establerta a la nova proposta

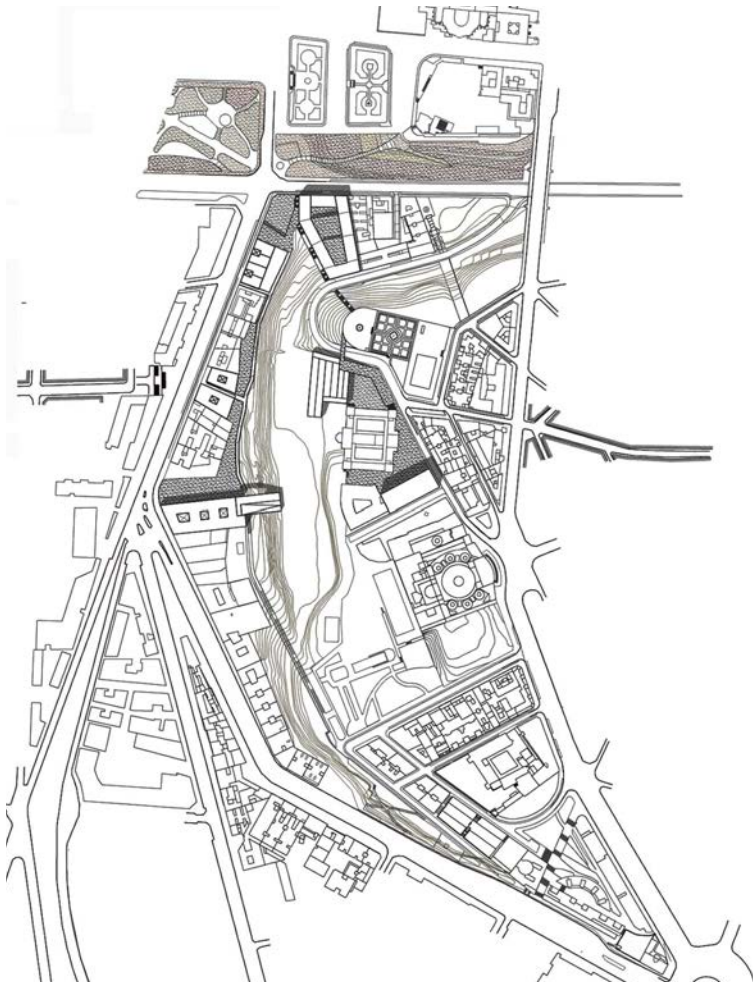
Eix transversal (connexió amb la històrica Casa de Campo) i longitudinal (Templo de Debod - Pasillo Verde Ferroviario)

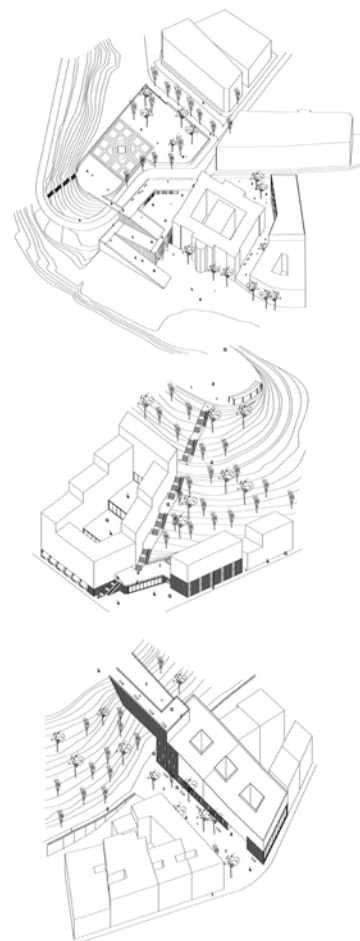
Seccions longitudinals i transversals de la noves connexions

Inés Aguiriano, Clara Esclarín, Marta Figuerero

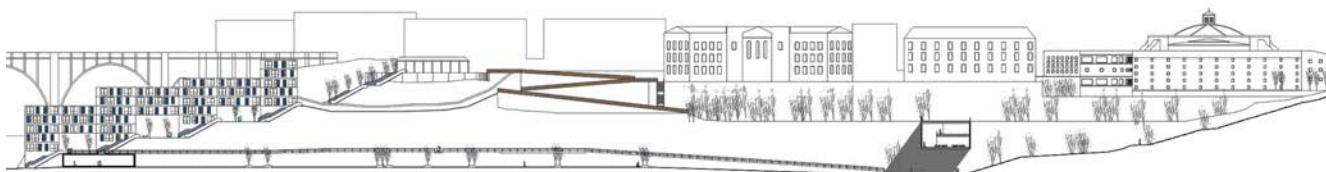
Redefinició dels accessos a la cornisa de Madrid mitjançant la revisió de les connexions entre el Pasillo verde ferroviario i l'àmbit comprès entre El Viaducto i San Francisco el Grande.

Planta principal

Axonometries de les actuacions proposades

Secció longitudinal

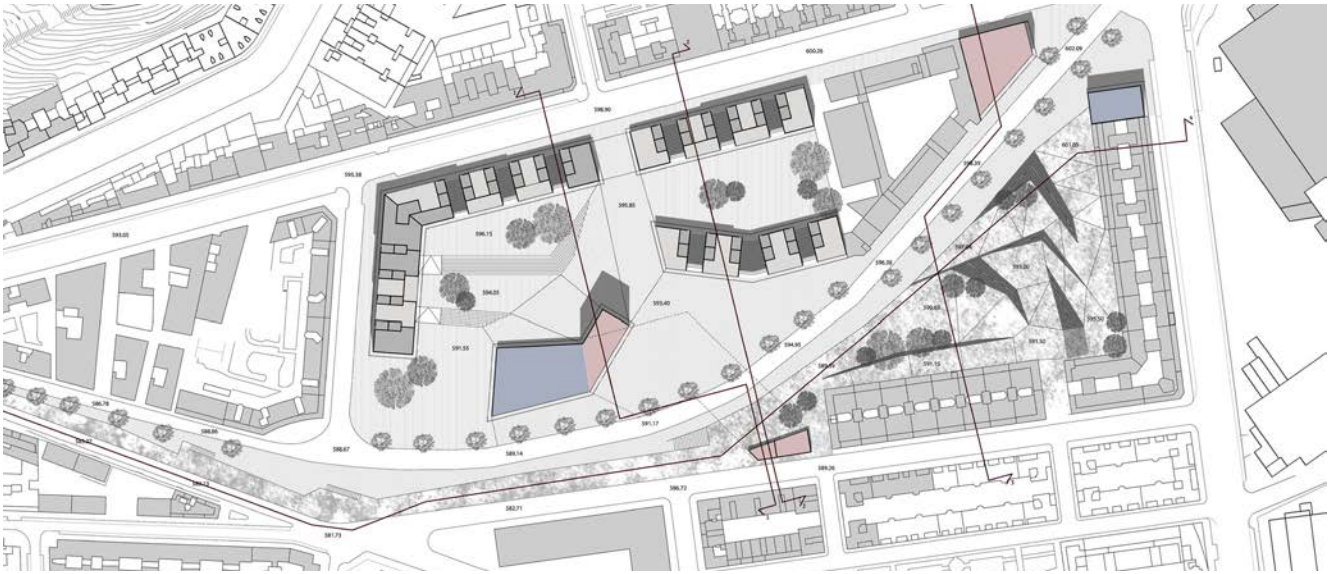
TALLER TEMÀTIC
Curs 2014-2015

Carla Blanch, Anna Fabregat, Ludmila Fuster

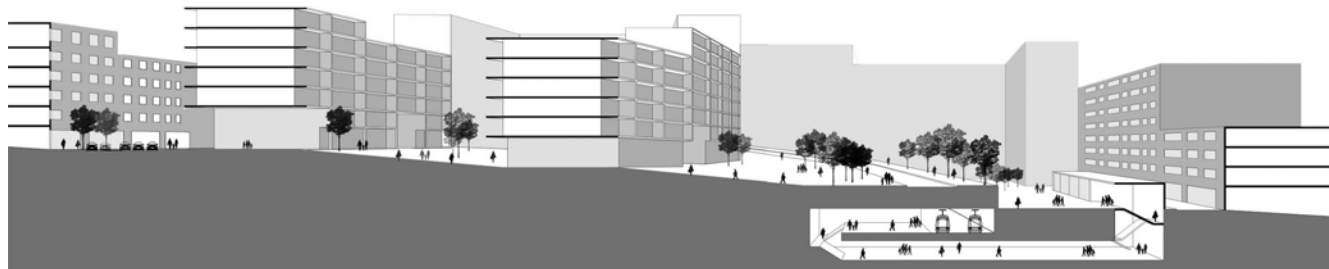
Creació d'un nou focus de centralitat urbana al voltant de la nova estació d'Imperial. Treball del nou espai públic que permet la continuïtat amb la ciutat i els marges del Manzanares.

Seccions de la diferència topogràfica de l'àmbit d'intervenció i proposta adequada a la topografia

Planta de la proposta amb els nous usos

Secció transversal

Lluís Ferrer, Joan Martí, Christian Schlanderer

Treball sobre la secció entre el centre històric de la ciutat i el riu. Construcció d'un nou eix per a vianants amb serveis i equipaments entre San Isidro i la Plaza Mayor.

Planta principal

Fotomuntatge de 'La cornisa' amb la proposta

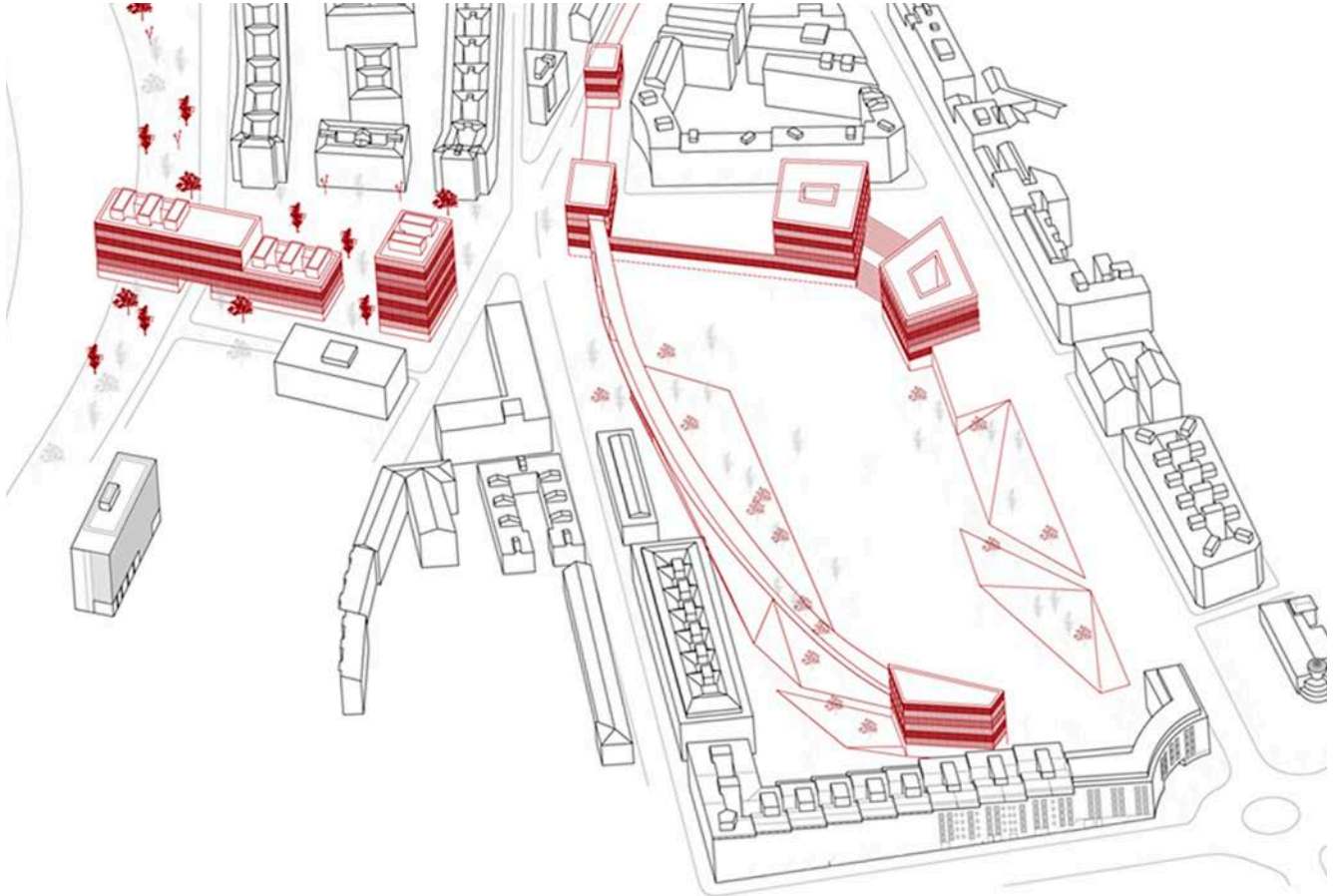

Alçat longitudinal de Madrid amb proposta de la nova 'gruta' inclosa

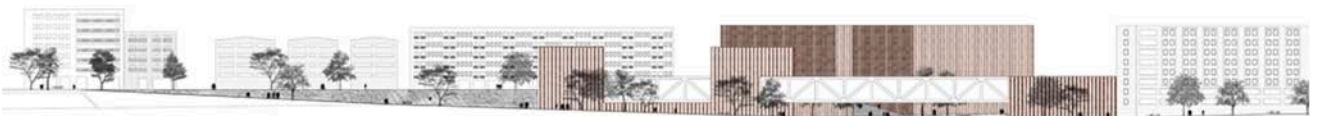
TALLER TEMÀTIC Curs 2014-2015

Jordi Juanola, Marina Ollé, Eftalia Proïos

Nous espais públics en continuïtat amb el riu i creació d'un nou centre d'activitat amb equipaments, àrees comercials i habitatges al voltant de la nova estació d'Imperial.

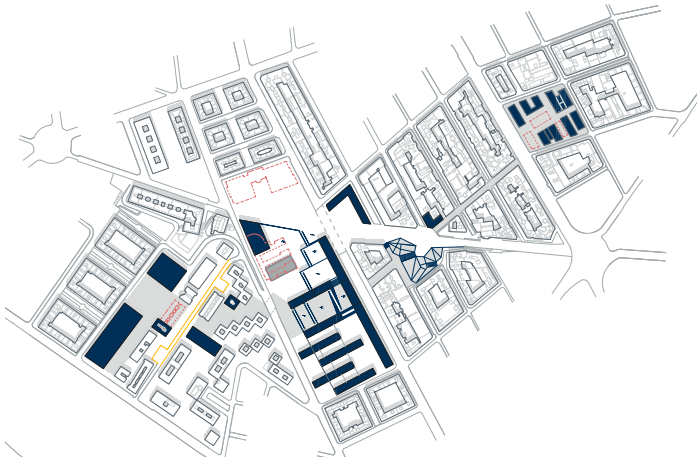
Axonometria d'usos i programa del conjunt

Secció i alçat longitudinal

Joane Amasorrain, Daniel Andrés, Marina Munar

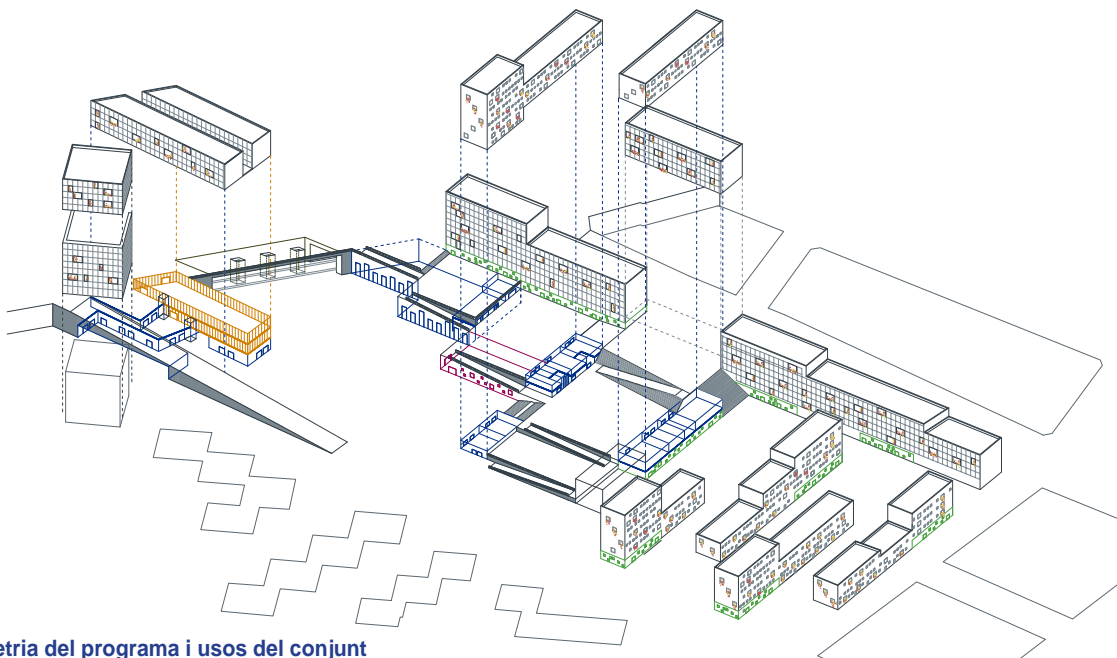
Establiment d'una nova connectivitat transversal amb la creació d'un centre de serveis i habitatges al voltant de la nova estació de Peñuelas.

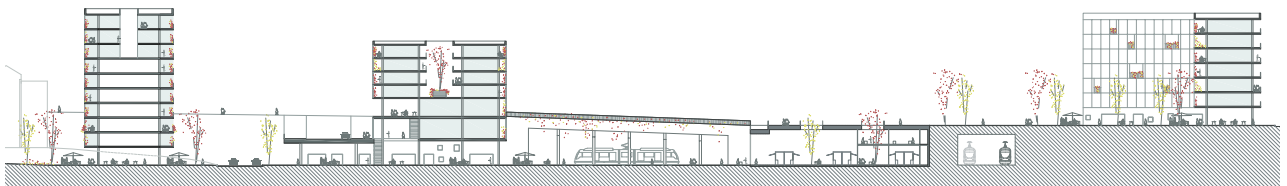
Planta de la proposta

Maqueta de l'entorn amb integració de la proposta

Axonometria del programa i usos del conjunt

Secció longitudinal

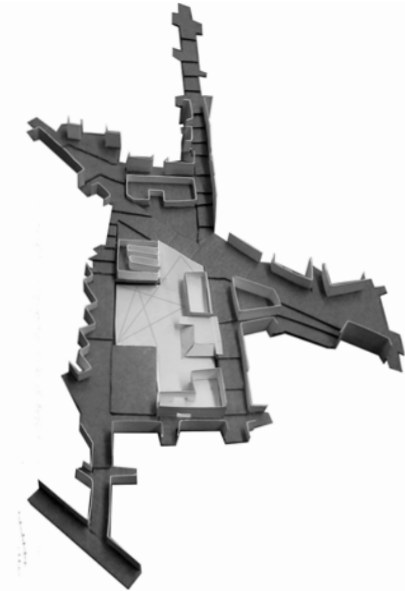
TALLER TEMÀTIC
Curs 2014-2015

Xavier Caballé

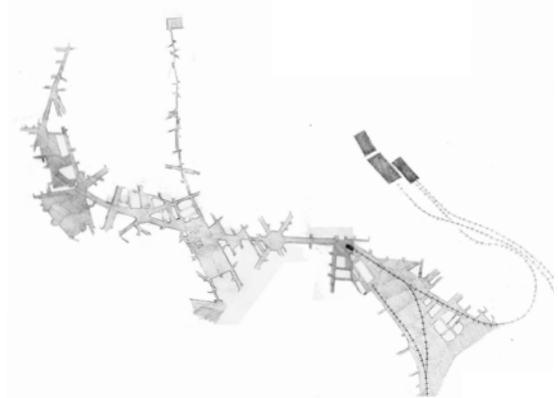
Nous usos a Peñuelas reconvertint aquesta zona en un centre de serveis i nou espai públic entre el centre històric i el riu Manzanares.

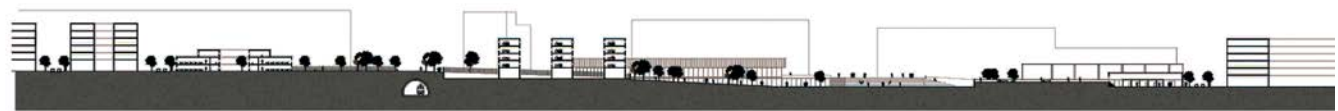
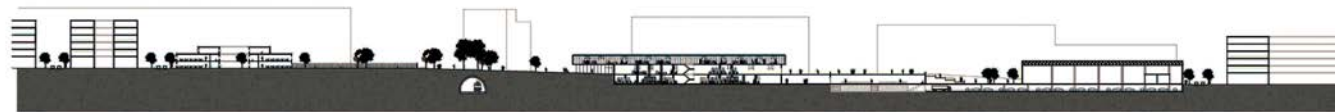
Planta baixa de la nova proposta

Maqueta del nou espai públic generat

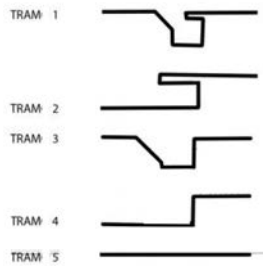
Plànol d'espais verds associats al Pasillo Verde Ferroviario

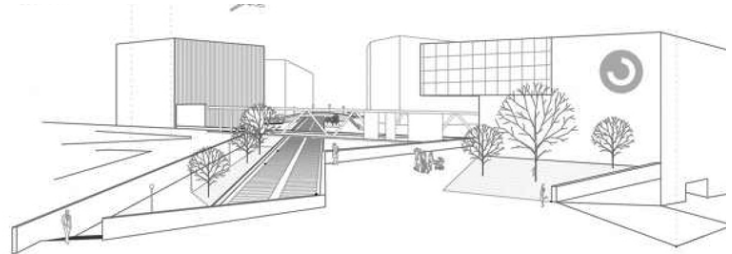
Seccions longitudinals de la nova connexió a través de plataformes i modificacions topogràfiques

Carlos Carcereny, Samuel Fernández, Núria Hernández

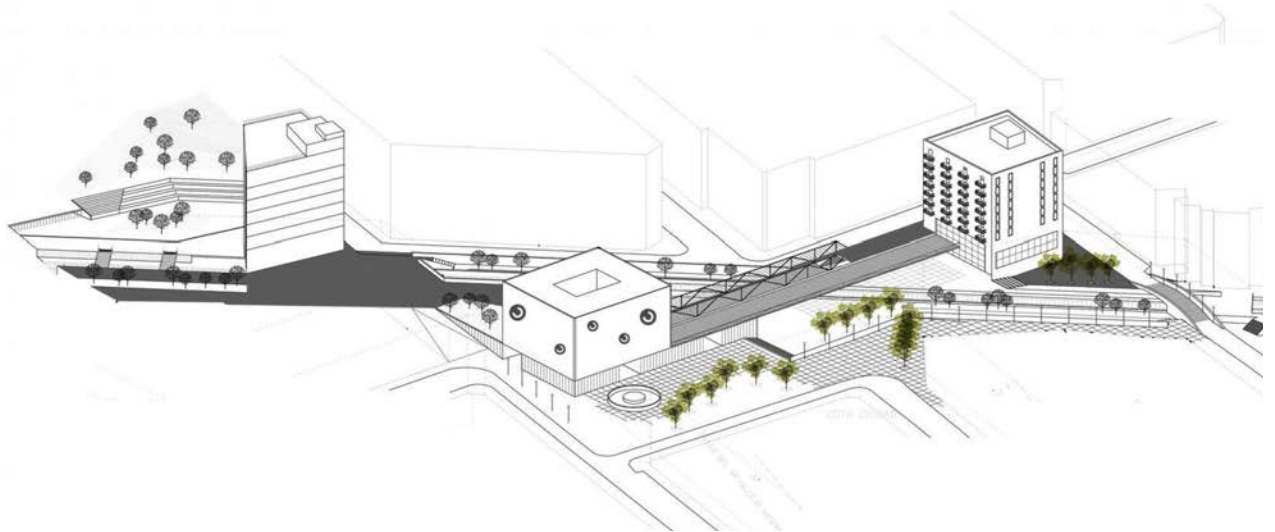
Projecte d'integració del tren al llarg del Pasillo verde ferroviario mitjançant la creació d'un nou eix cívic que integra la presència del ferrocarril amb l'espai públic.

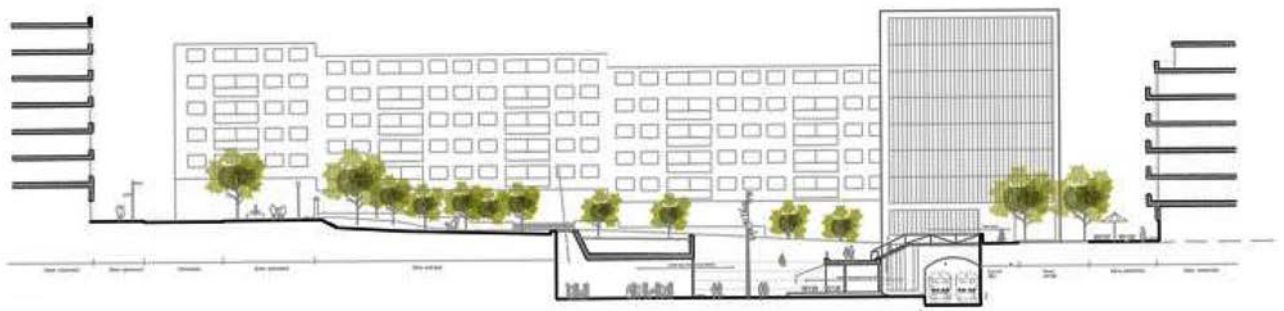
Diferents tipus de secció segons els diferents trams

Perspectiva de la nova connexió en l'àmbit d'intervenció

Axonometria de la nova estació

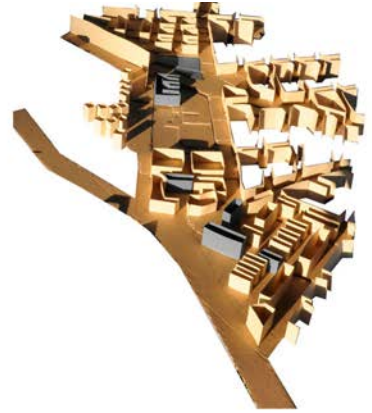

Secció transversal amb la nova secció del traçat del tren

TALLER TEMÀTIC
Curs 2014-2015

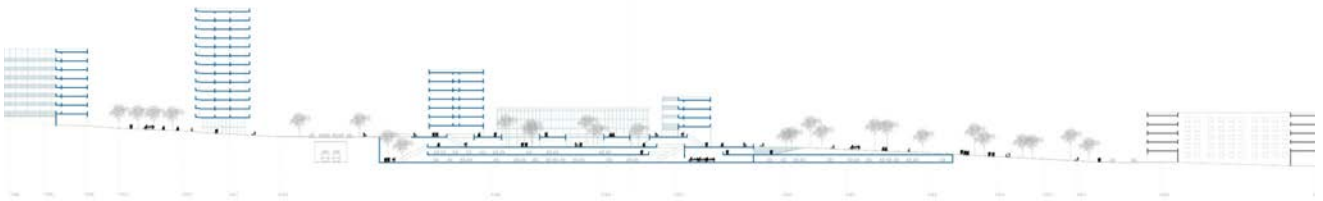
Marina González

Nou centre cívic a Peñuelas, amb la inclusió de terciari, equipaments i àrees comercials.

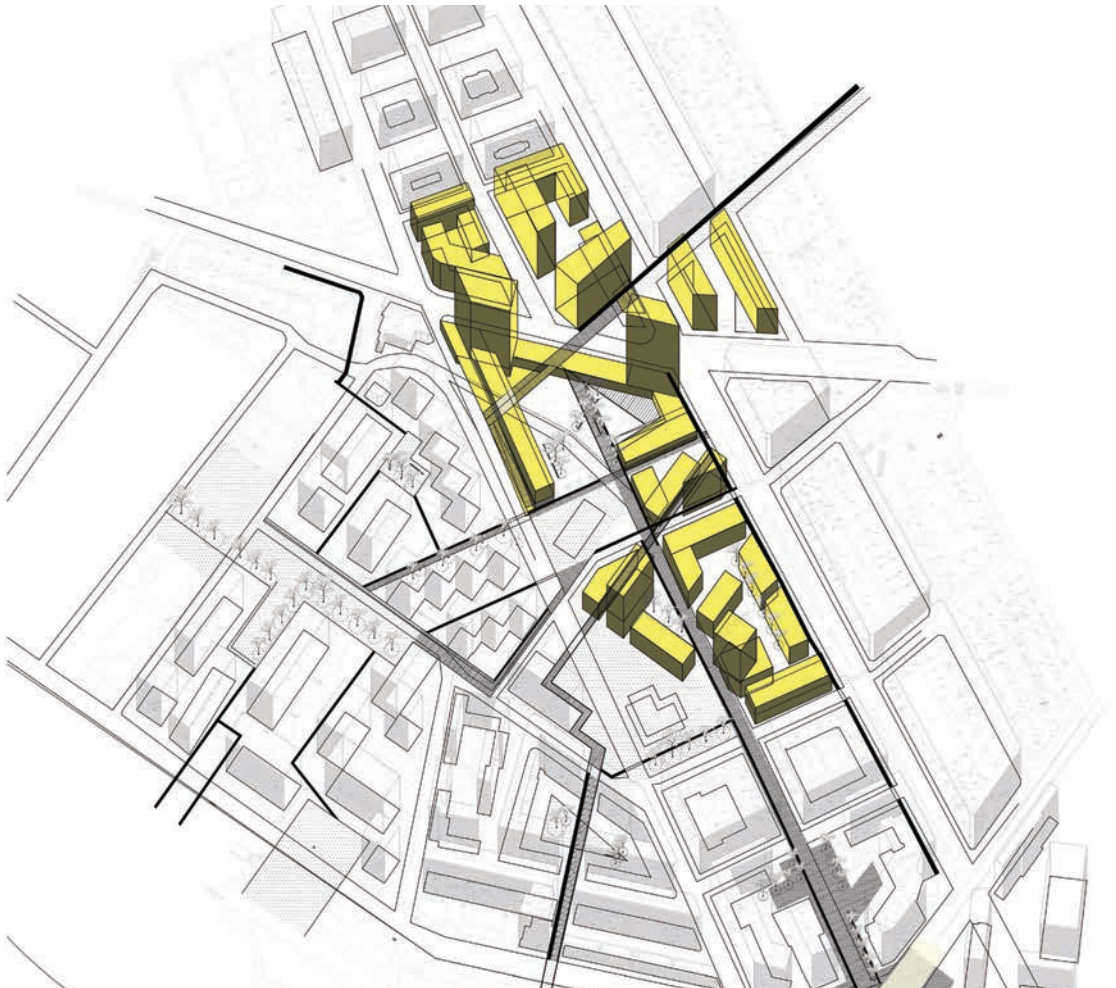
Planta de la nova proposta (Pasillo Verde Ferroviario - Madrid Río)

Maqueta d'estat actual - proposta

Secció longitudinal amb les connexions establertes amb la nova proposta

Creació de nous eixos per a vianants i equipaments cercant una nova permeabilitat entre les trames d'habitatges a la zona d'Arganda, Peñuelas i Yaserías.

Axonometria del conjunt amb les noves traçes establertes

Secció longitudinal

TALLER TEMÀTIC

Curs 2014-2015

Rafael Arbó, Jordi Pons, Ignacio Villalain

Definició d'un nou eix cívic i cultural entre Matadero i Delicias.

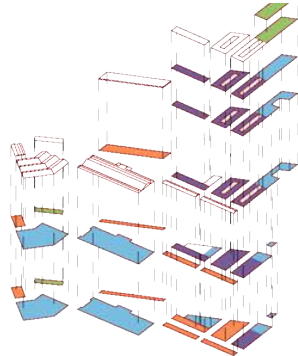
Planta de la nova connexió establerta partint de Matadero

Seccions longitudinals

Elena Bravo, Francesc Flaquer, Patricia Ruiz

Creació d'un nou centre i millora de les connexions entre Embajadores i Atocha mitjançant la proposta d'una nova estació a Delicias. La nova estació relaciona ambdues àrees avui separades per la barrera del traçat ferroviari.

Axonometria d'usos del conjunt

Maqueta volumètrica de la intervenció dels 100.000 m2 en l'àmbit

Planta del conjunt segons els diferents usos

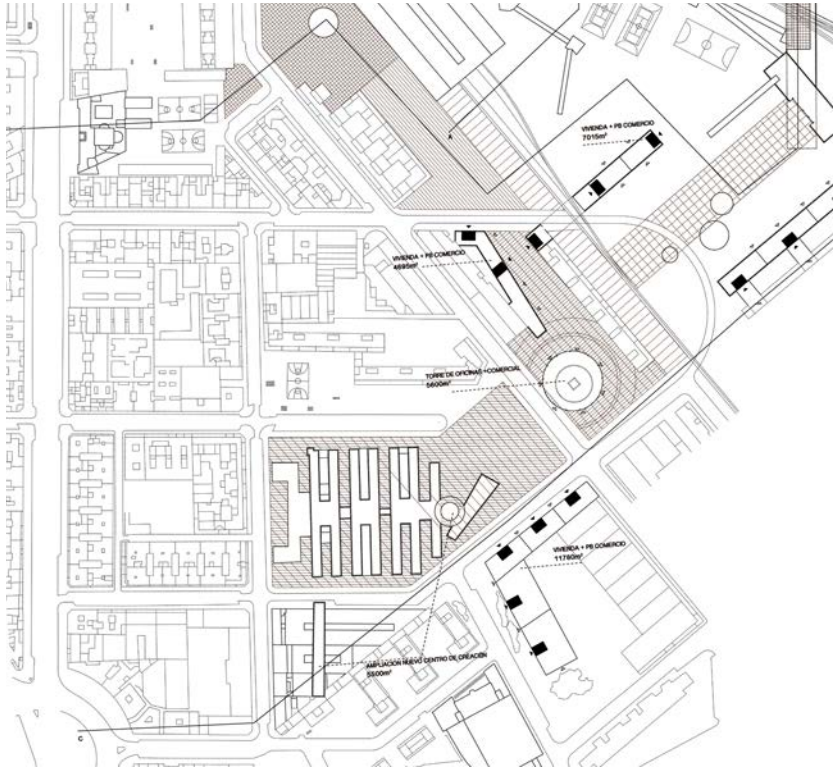
Secció longitudinal

TALLER TEMÀTIC

Curs 2014-2015

Jorge de Couto, Raquel Gálvez, Diego Herguera

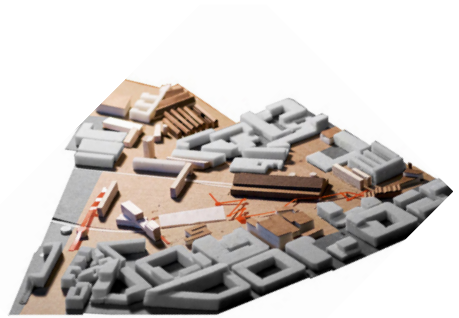
Equipaments a Arganzuela i millora de la continuïtat urbana entre les àrees de Delicias i Atocha.

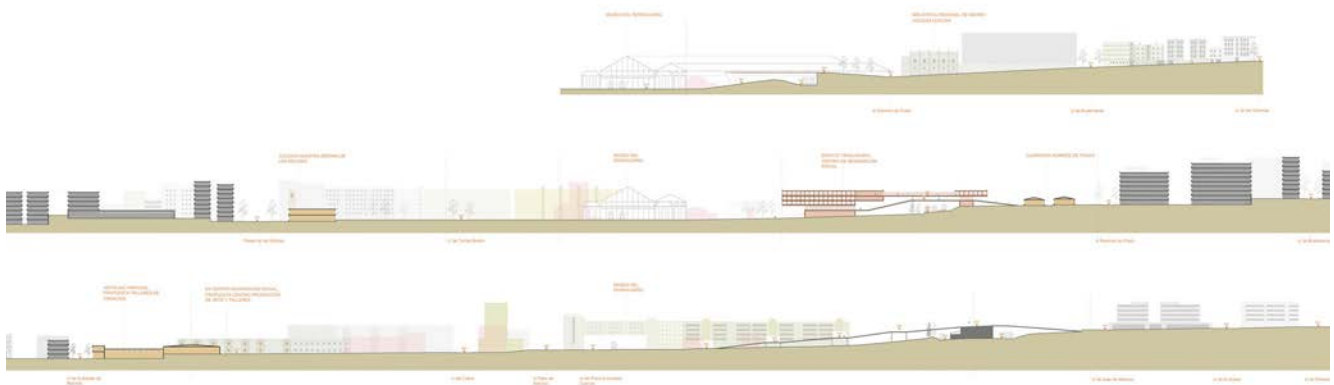
Planta proposta de les noves relacions

Buit generat per les vies ferroviàries

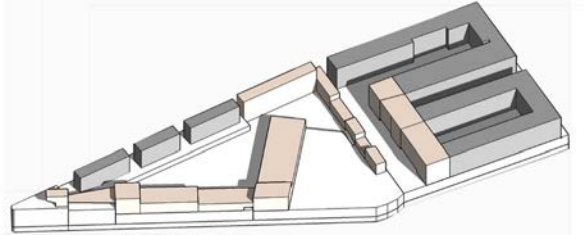
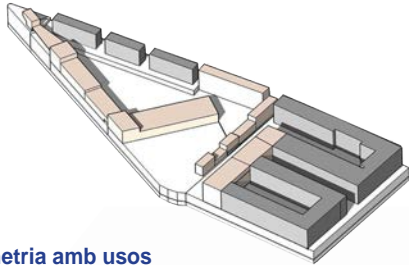
Maqueta de la proposta

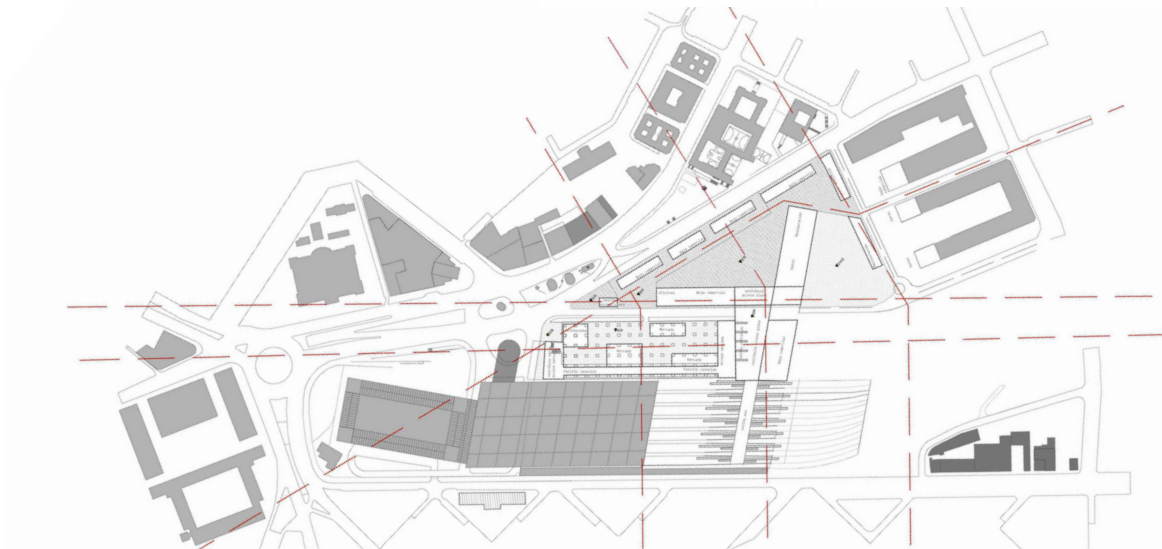
Seccions longitudinals

Virginia Nieto , Bertila Rodriguez, Ivo Roig

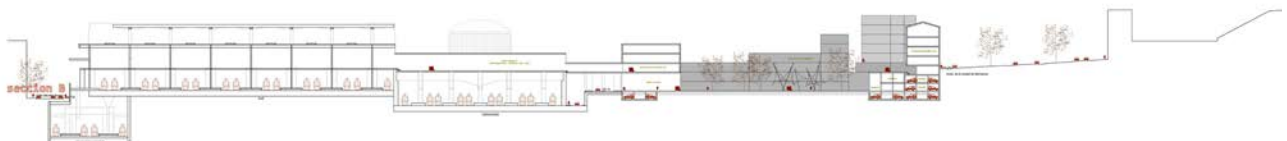
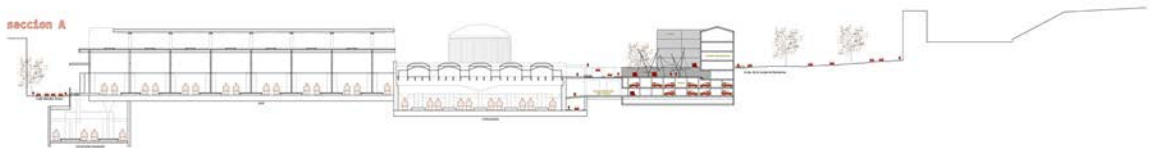
Reconversió de les antigues dependències de Renfe en equipament i incorporació de nous espais que afavoreixin la millora de l'accessibilitat a l'estació d'Atocha.

Axonometria amb usos

Planta proposta a l'entorn de l'actual estació d'Atocha

Seccions longitudinals per les vies i andanes de l'estació d'Atocha

PROYECTO FINAL DE CARRERA. Curs 2014-2015

BARCELONA PIENSA EL MANZANARES
Sergio Martín Blas

1.- GOYA EN LA M-30

Pese a su escaso caudal, el río Manzanares ha jugado un papel determinante en la historia urbana de Madrid. Un papel doble y contradictorio. Por un lado, desde él se han tomado los retratos históricos más importantes de la ciudad. Desde Wijngaerde (1563) hasta Goya (1788), el Manzanares ha sido un espacio de representación y recreo, en el que la ciudad se encuentra con la naturaleza y la topografía define un corte desde el que contemplar su fachada, coronada por la cornisa alta.

Por otro lado, el río y sus márgenes han sido empleados desde siempre como soporte para las infraestructuras urbanas, es decir, como elementos necesarios para el funcionamiento de la ciudad. A la primitiva función como desagüe y lavadero deben sumarse las trazas de las sucesivas infraestructuras defensivas, murallas y cercas, las primeras penetraciones del ferrocarril y la construcción de la autopista de circunvalación M-30, en una superposición de líneas que insistieron en el corte producido por el río.

La contradicción es hoy cuestionable: en la ciudad contemporánea las infraestructuras del transporte deberían entenderse como espacios de representación. Desde la autopista, Madrid se podría describir como una secuencia musical o cinematográfica, recordando a Kevin Lynch (*The view from the Road*), o a Walter Ruttmann (*Berlin: Die Sinfonie der Großstadt*). Las imágenes estáticas del pasado se verían sustituidas por visiones dinámicas, fragmentarias, a ratos delirantes, desde el corte producido por el río y la M-30. La idea de recorrer la curva de la Pradera de San Isidro a 100 Km/h con el perfil cambiante de la ciudad al fondo excitaría sin duda a Goya.

2.- CAPAS

Hasta ahora, la posibilidad de que la infraestructura vaya más allá de lo puramente funcional parece haberse descartado en el Manzanares. La historia del río no hace sino insistir en la supuesta incompatibilidad entre función (infraestructura, aprovechamiento) y representación (imagen, recreo). Desde los años 40 del siglo XX, los planes del MOP dieron prioridad al aprovechamiento de la ribera, en un proceso de congestión que culminó con la construcción de la M-30. Fracasaron con ello las visiones de los arquitectos (Zuazo y Jansen, Bidagor), que pretendían un Manzanares liberado como parte de un anillo verde de descongestión. A partir de los 80, las contradicciones se multiplicaron: la nueva conciencia ambiental demandaba un Manzanares verde, mientras las consignas económicas presentaban la autopista y su mejora como factor clave para la productividad urbana.

La transformación más reciente del Manzanares ha enfatizado aquellas contradicciones. El Manzanares verde y la autopista se han trasladado a dos capas superpuestas, la M-30 enterrada y, sobre ella, el nuevo parque Madrid Río. La infraestructura se oculta así bajo una superficie comunicativa, amable, mentalmente suave, tersa. El río de Madrid queda convertido en la más clara trasposición, a escala urbana, de las estrategias de ocultación de los mecanismos mediante envolventes continuas que dominan el diseño industrial y una parte de la arquitectura contemporánea.

Un entendimiento profundo del proyecto de ciudad tiene el potencial de subvertir este orden. Trabajar con todos los materiales, entender el papel que la infraestructura puede jugar en la imagen de la ciudad contemporánea, explorar sus relaciones con la arquitectura, con la naturaleza, persiguiendo la riqueza de los puntos de contacto y conflicto, más que su separación en capas, son algunos de nuestros retos.

3.- PREPOSICIONES, SUELO, CIELO

Trabajar con la infraestructura obliga al proyecto de arquitectura a asumir un valor preposicional (sobre, bajo, con, tras, ante, entre, desde, hacia...). Trabajar con la infraestructura es hacerlo, como recordaba Manuel de Solà-Morales, con el elemento de mayor inercia en la forma urbana: la traza. La infraestructura es además topografía, parte fundamental del plano del suelo, en el que se sustentan los límites de lo público. En los bordes del río Manzanares, el proyecto está obligado a manejar con sutileza e intención los movimientos del terreno, los más leves cambios de cota, los cortes y orientaciones, umbrales, vistas y articulaciones, rampas y plataformas con los que construir un relato arquitectónico. Bernardo Secchi hablaba del "proyecto del suelo" como instrumento para resolver lo específico, el lugar concreto. En las márgenes del Manzanares, el proyecto del suelo puede convertir en acontecimiento la experiencia de bajar al río, subir desde él, recorrer la ribera, sus terrazas y cornisas, trabajando con la topografía artificial de la infraestructura.

Desde el suelo del Manzanares la ciudad se alza hasta su cornisa, recortando su perfil. Secciones y fachadas urbanas son también fundamentales para pensar el lugar, posibles nuevos recortes contra el cielo de Madrid.

4.- FRAGMENTOS DE CIUDAD

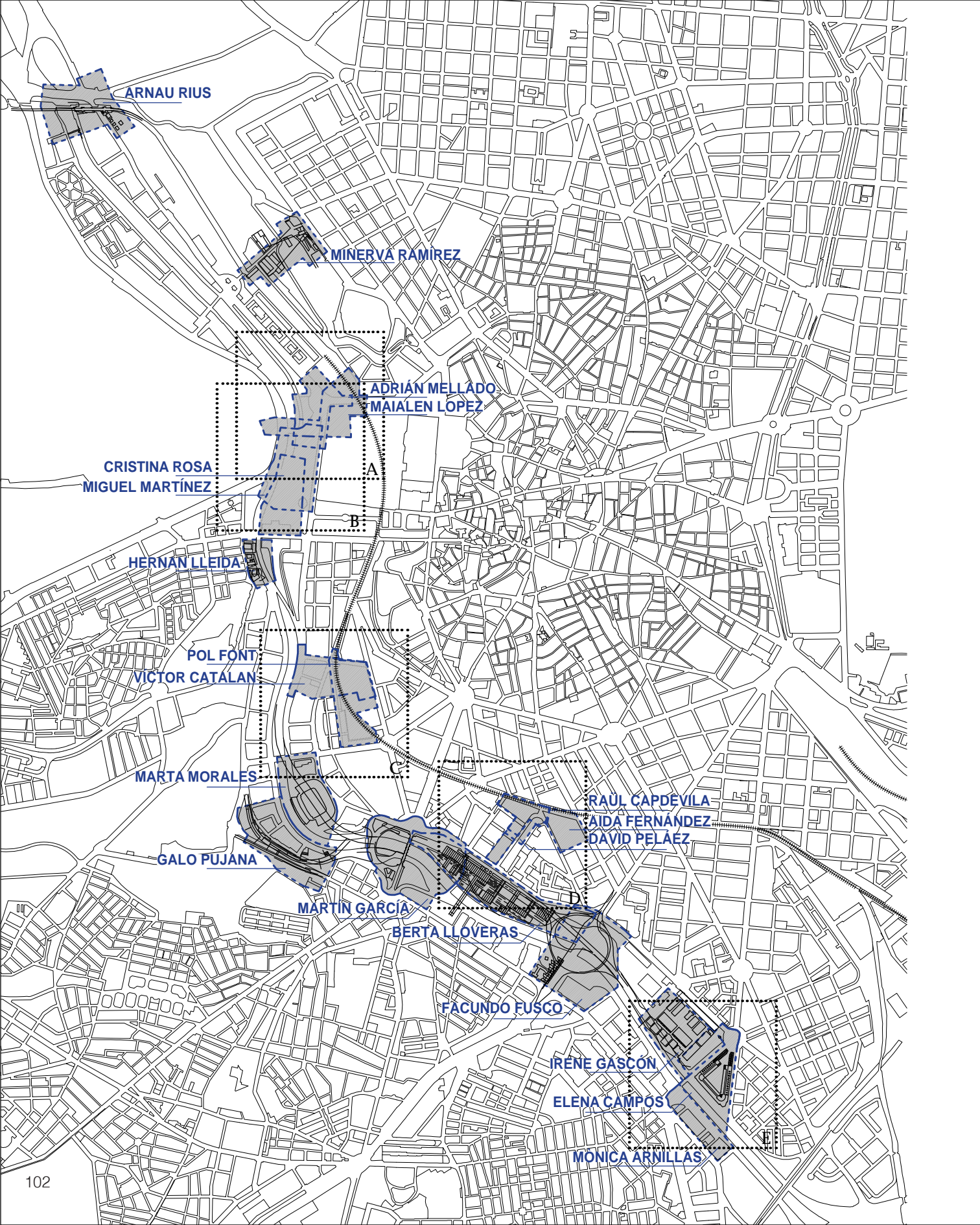
Por su tamaño, forma y posición, determinadas arquitecturas deben ser entendidas como fragmentos de ciudad, como arquitecturas-ciudad. En el borde del Manzanares, edificios como el estadio Vicente Calderón o el antiguo Mercado de Frutas y Verduras de Legazpi responden sin duda a esa condición. La potencia y repetición de sus estructuras, su relación con las circulaciones y la infraestructura, convierten a estos edificios en soportes para un verdadero desarrollo urbano. La ciudad puede extenderse sobre ellos con la mezcla de usos que alimenta la vitalidad urbana, transformar sus vacíos en singularísimos espacios públicos. El Calderón convertido en ciudad contiene en potencia las imágenes evocadoras del anfiteatro de Arles, de Nimes, o de la plaza de Lucca. El Mercado, edificio-infraestructura, remite al Lingotto turinés, su patio (triangular) podría ser la antesala urbana del Manzanares, completar una tríada de plazas elementales madrileñas con la Plaza Mayor (cuadrada) y Las Ventas (circular).

5.- Cerdà EN EL MANZANARES

Decía un conocido arquitecto y profesor de la ETSAM que el mejor alcalde para Madrid sería el que quedase segundo en las elecciones municipales de Barcelona. Bromas aparte, lo evidente es que Barcelona no deja de ofrecer lecciones de arquitectura o, lo que es lo mismo, de ciudad. Porque la arquitectura se sustancia en la capacidad para establecer relaciones más allá de sus límites de espacio y tiempo, es decir, para generar ciudad.

Que Barcelona piense en Madrid me llena de alegría y confianza. Confianza en que es posible una ciudad mejor, producto de una inteligencia compartida, del intercambio entre aparentes opuestos. Madrid, indiscifrable amalgama de proyectos nunca totalmente realizados, es el reverso de Barcelona, ciudad didáctica en la claridad de sus partes y la definición dominante de una idea magistral: el Eixample de Cerdà.

En Madrid se formó el ingeniero Cerdà, y en Madrid pensó con su Trazado de Proyecto de Reforma para el centro de la ciudad (1861). Esperemos que, siguiendo sus pasos y los de quienes firman los proyectos que se publican aquí, Barcelona siga pensando en Madrid. ¿Cómo habría pensado Cerdà el Manzanares?

ARNAU RIUS

MINERVA RAMÍREZ

ADRIÁN MELLADO
MAIALEN LOPEZ

CRISTINA ROSA
MIGUEL MARTÍNEZ

HERNÁN LLEIDA

POL FONT
VÍCTOR CATALAN

MARTA MORALES

GALO PUJANA

MARTÍN GARCÍA

BERTA LLOVERAS

RAÚL CAPDEVILA
AIDA FERNÁNDEZ
DAVID PELÁEZ

FACUNDO FUSCO

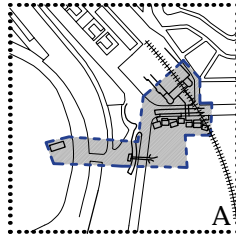
IRENE GASCÓN

ELENA CAMPOS

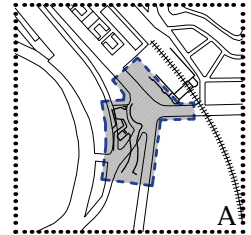
MONICA ARNILLAS

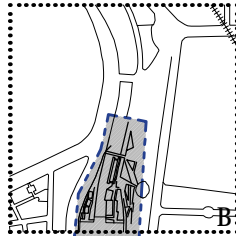
FERRAN IGLESIAS

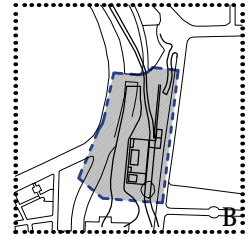
MAIALEN LOPEZ

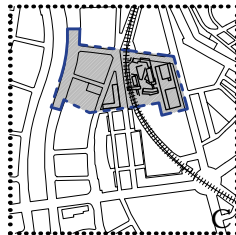
ADRIÁN MELLADO

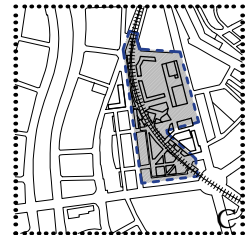
MIGUÉL MARTÍNEZ

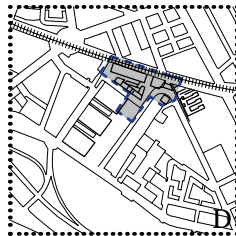
CRISTINA ROSA

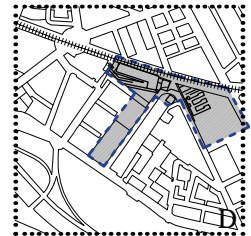
VÍCTOR CATALAN

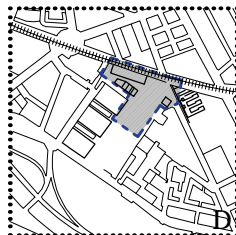
POL FONT

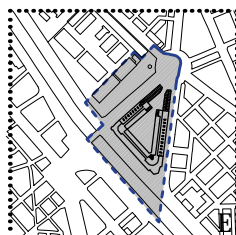
RAÚL CAPDEVILA

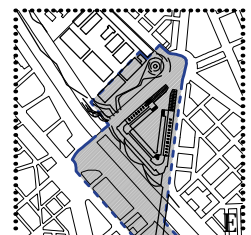
AIDA FERNÁNDEZ

DAVID PELÁEZ

MONICA ARNILLAS

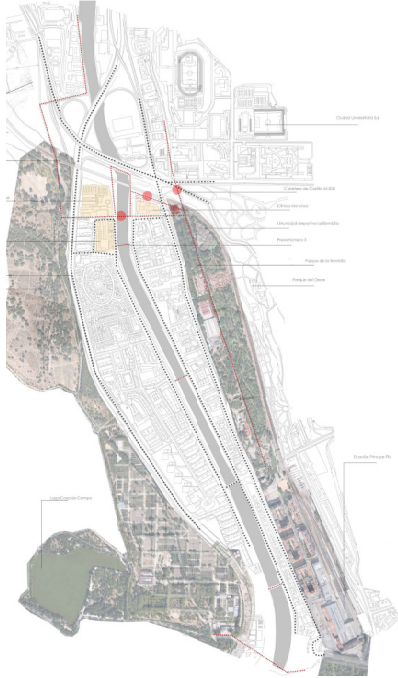

ELENA CAMPOS

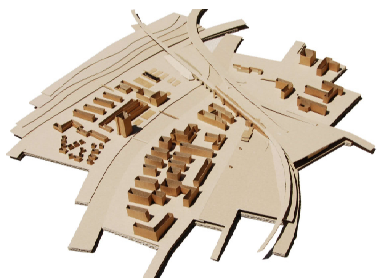
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Arnau Rius Richarte

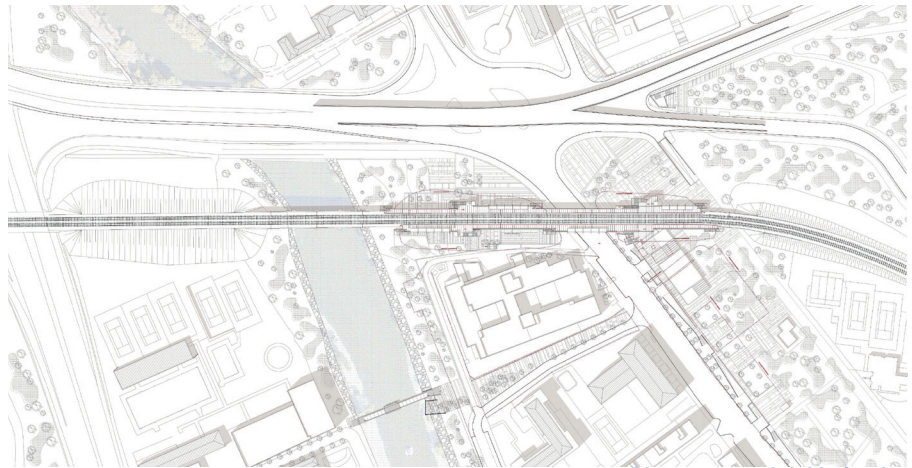
Proposta de nova estació de rodalies al Puente de los Franceses que potencia la continuïtat del passeig al llarg del Manzanares. L'operació inclou el restabliment de la relació entre el Parque del Oeste i la zona universitària.

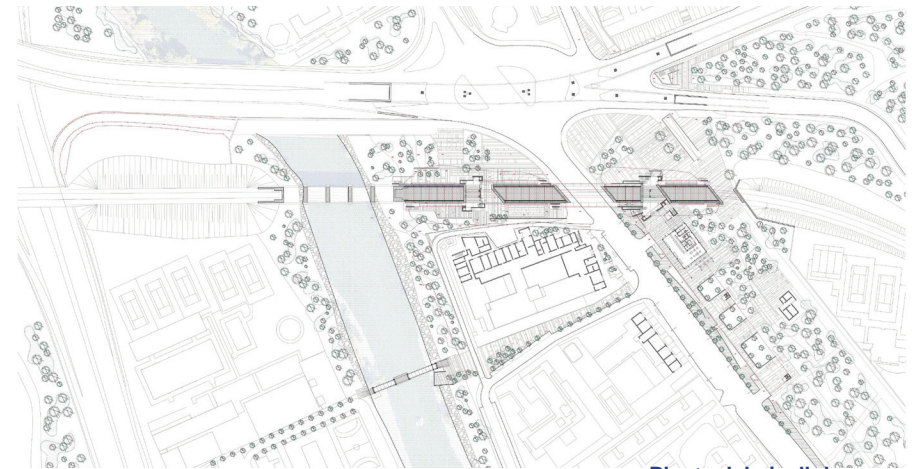
Planta d'emplaçament

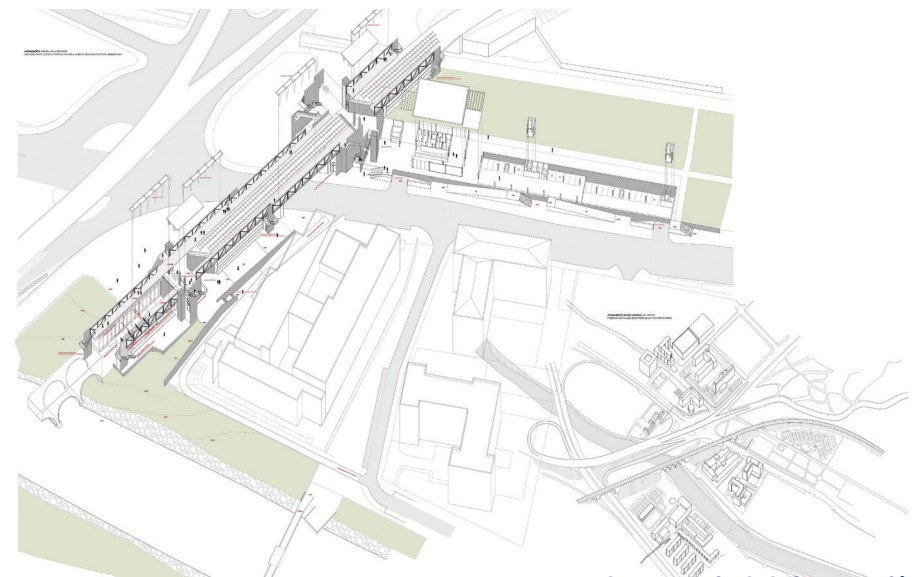
Fotografies de la maqueta general

Planta general del baixador

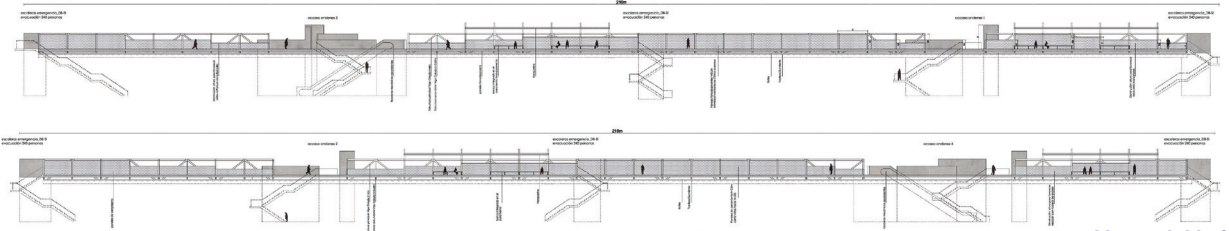
Planta del nivell de carrer

Axonometria de la intervenció

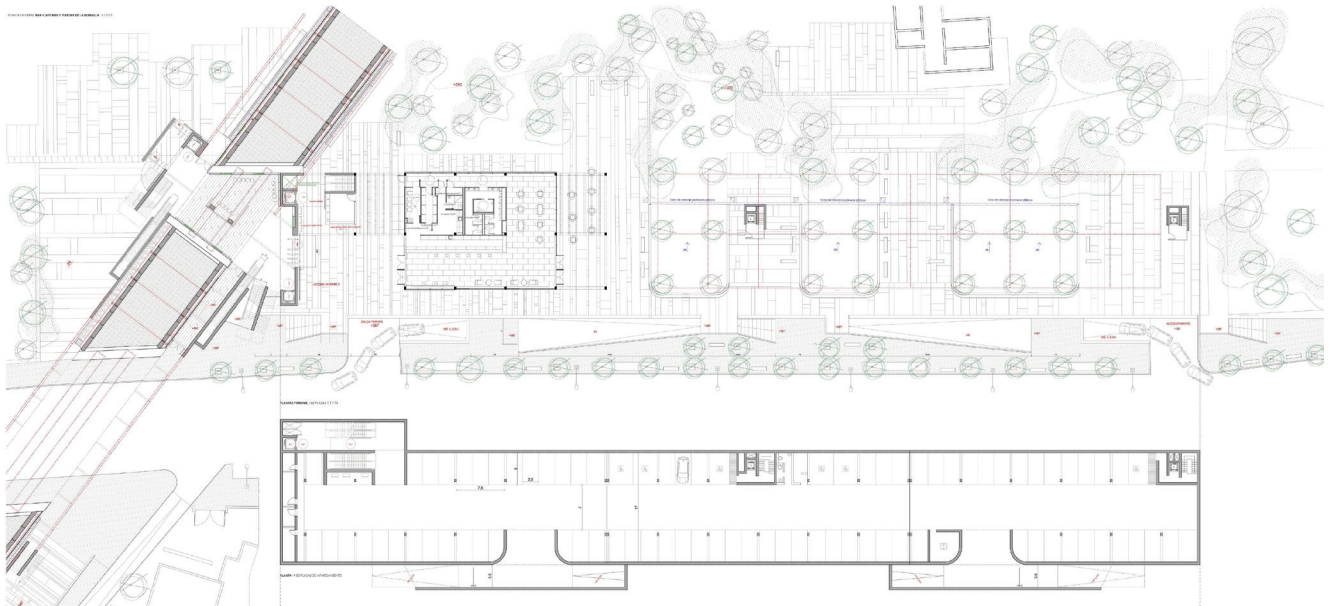
Fotografies de la maqueta

Alçats del baixador

Planta del baixador

Planta del parc i de l'aparcament subterrani

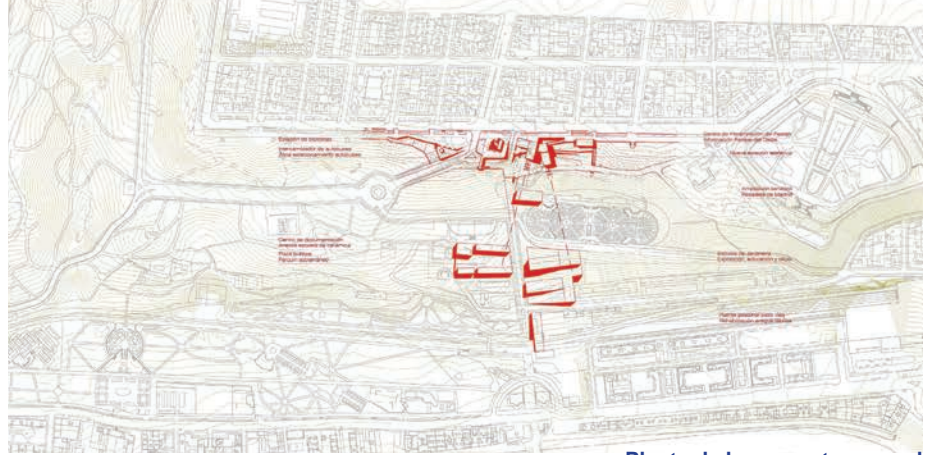
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Minerva Ramírez Cabello

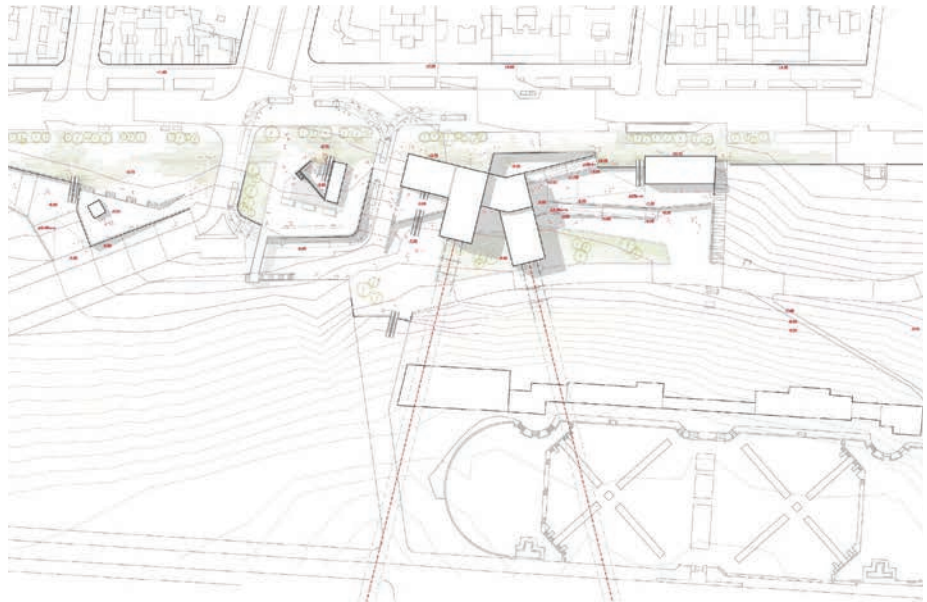
El reforçament de l'eix Sant Antonio de la Florida-Parque del Oeste condueix a la decisió d'actuar sobre el telefèric, que s'amplia a una línia circular. Es proposa una nova estació amb equipaments complementaris a la cornisa d'Argüelles.

Planta de situació

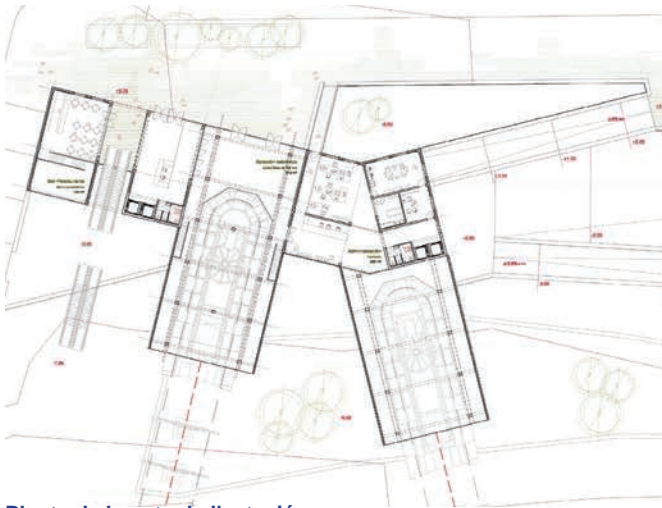
Planta de la proposta general

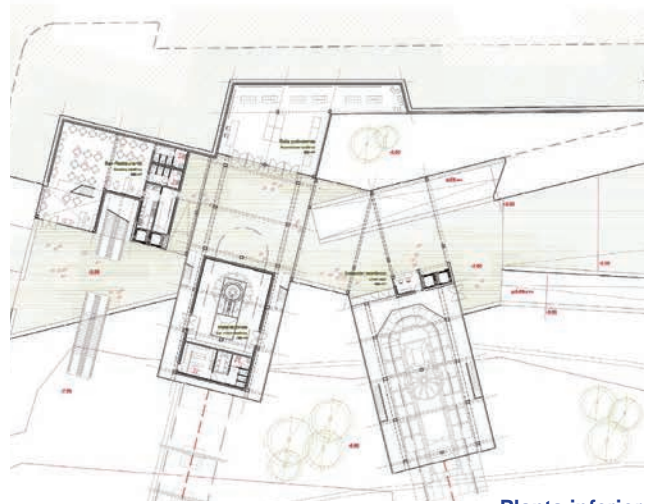
Planta coberta de l'estació

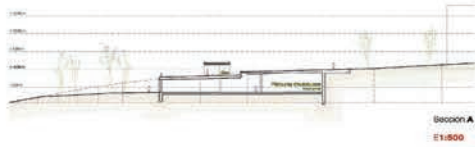
Alçat de l'estació del telefèric

Planta de la cota de l'estació

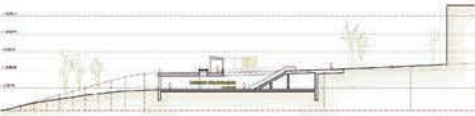
Planta inferior

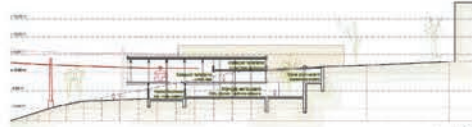
Secció A
E1:800

Secció D
E1:800

Secció B
E1:800

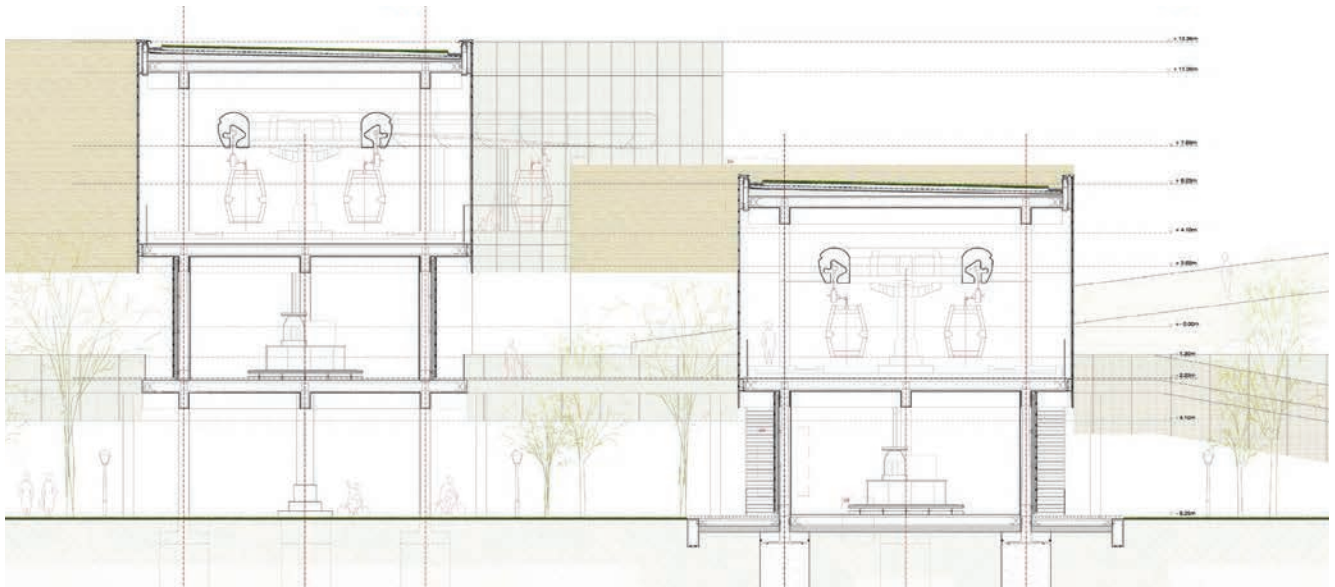

Secció E
E1:800

Seccions de la proposta

Fotomuntatge de l'actuació

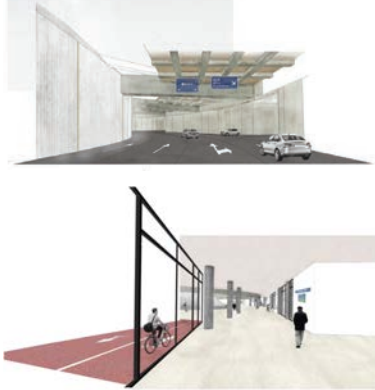
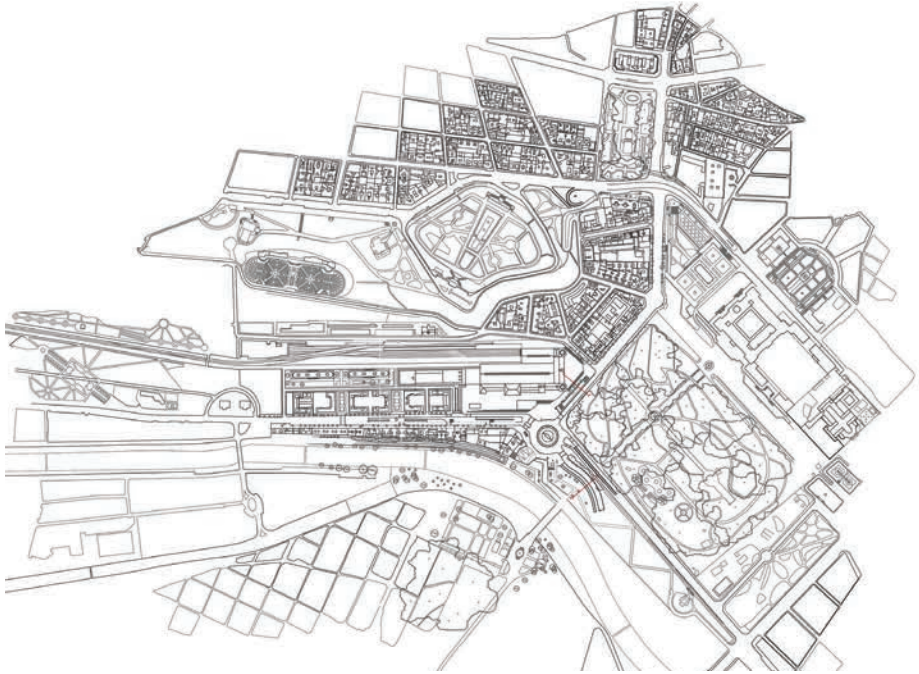

Seccions de detall

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

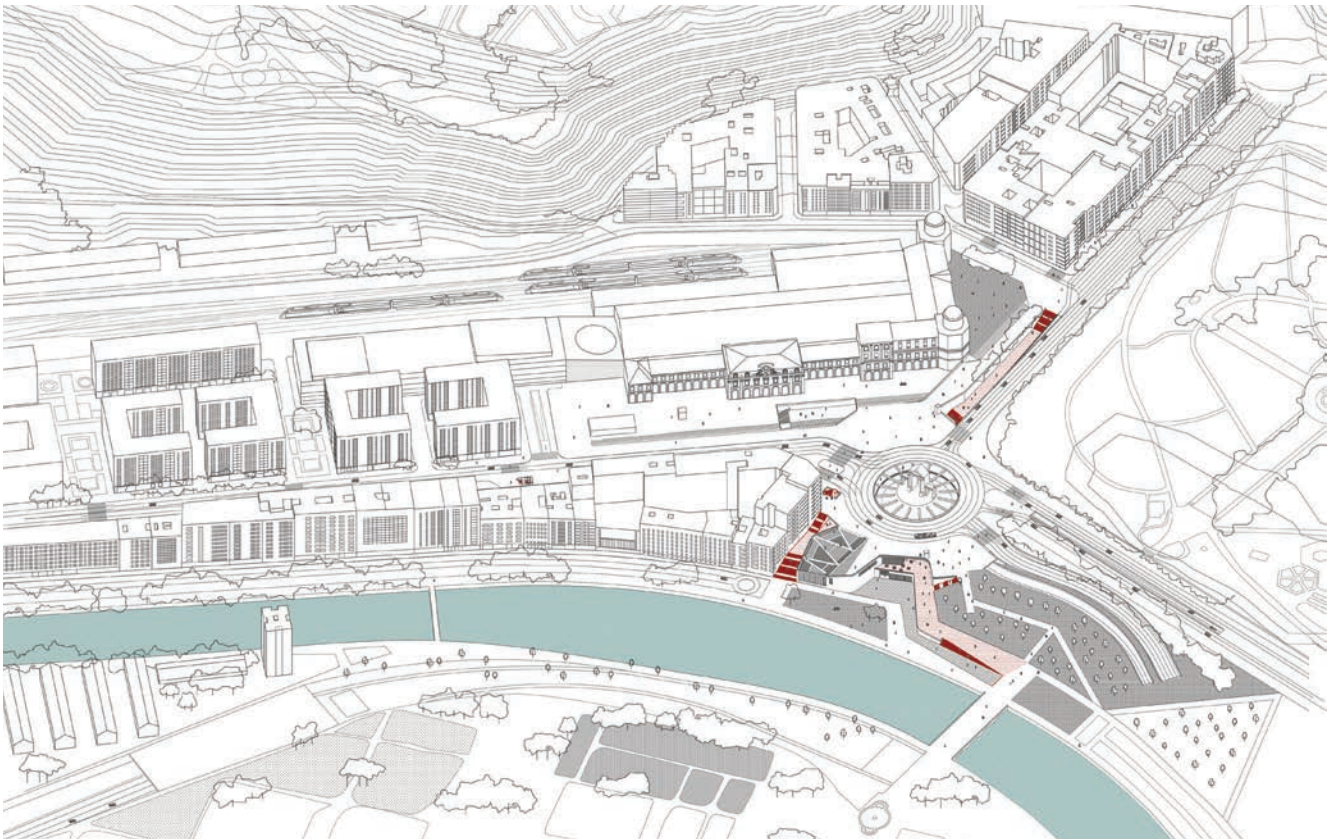
Adrián Mellado Muñoz

La remodelació del nus viari sota la Glorieta de Sant Vicente s'acompanya amb un programa de reforçament de la intermodalitat a l'estació de Príncipe Pio, relacionada amb un nou equipament esportiu que dona una nova façana al Manzanares.

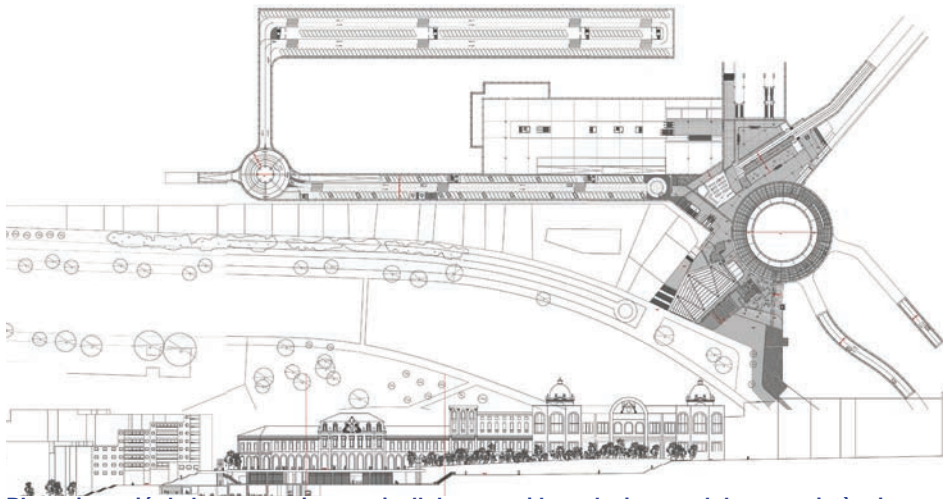

Fotomuntatges d'espais resultants

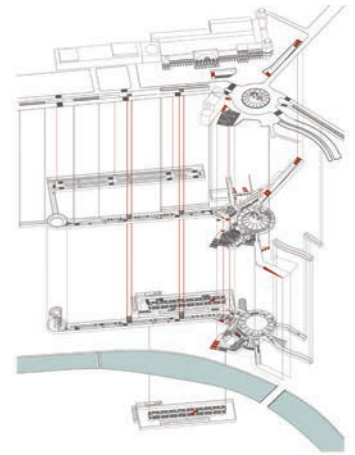
Emplaçament de la intervenció

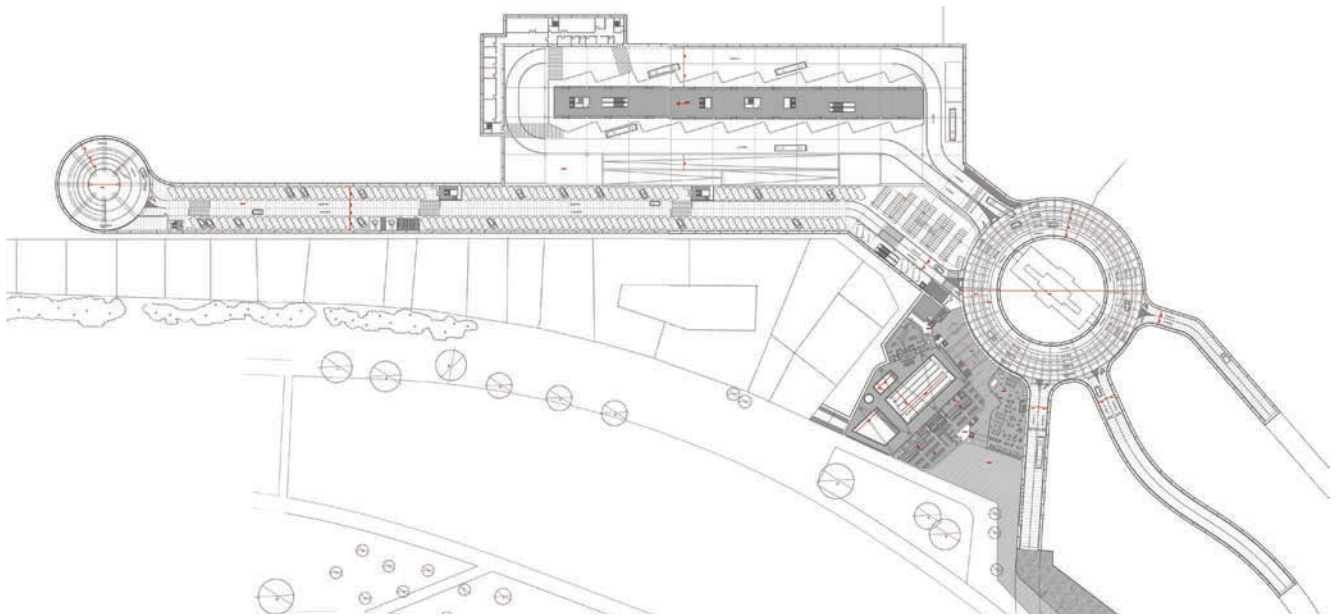
Axonometria general de la proposta

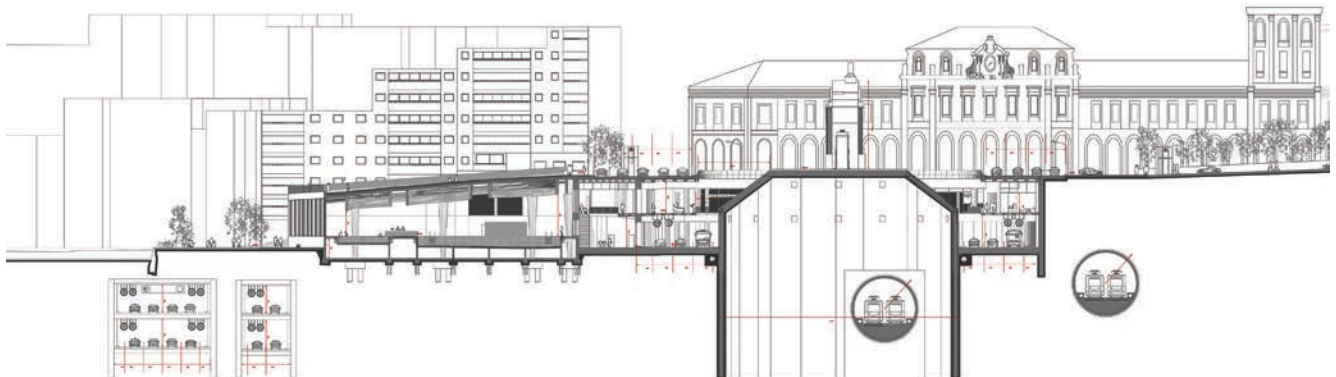
Planta i secció de les connexions a nivell de carrer i les relacions amb les preexistències

Axonometria explotada

Planta de la proposta sota carrer

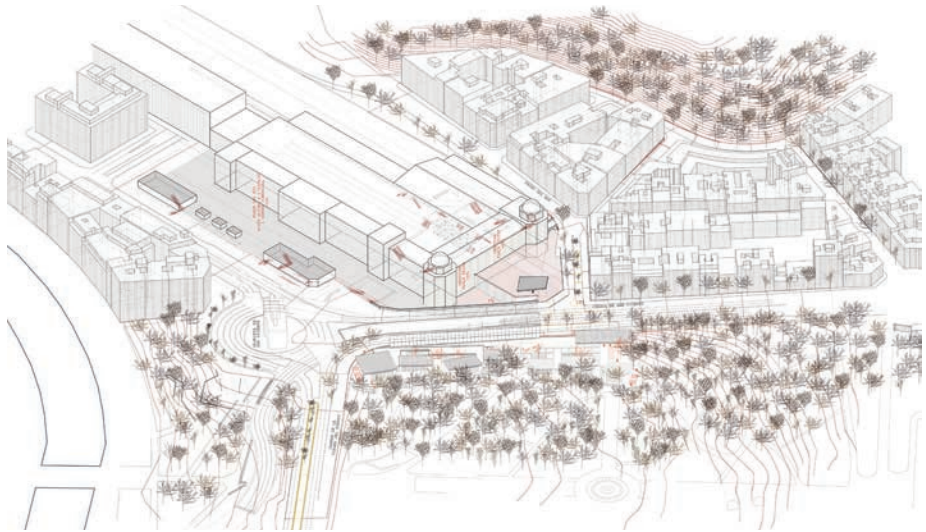

Secció per la glorieta de San Vicente

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Maialen Lopez Agirre

La posada en valor de la cota de l'edifici de capçalera de l'estació de Príncipe Pio, coincidint amb la del Campo del Moro, permet obrir una connexió sota la Cuesta de San Vicente, que es consolida amb un programa dedicat a escola de cine i biblioteca.

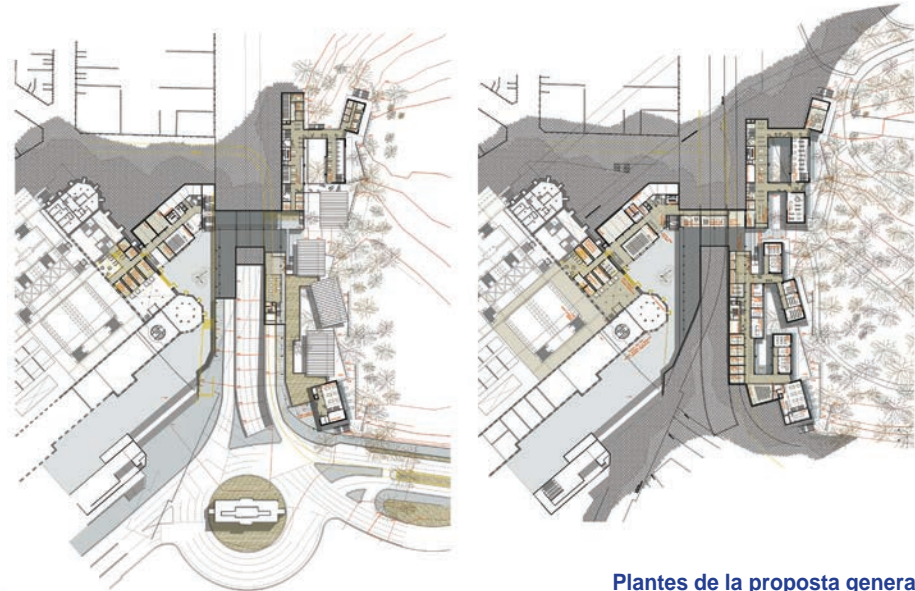
Axonometria de la intervenció

Planta de situació

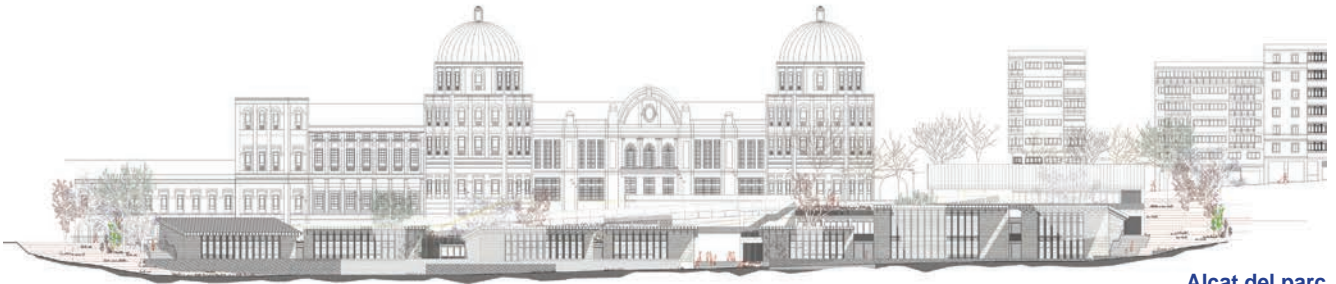
Maqueta de la proposta

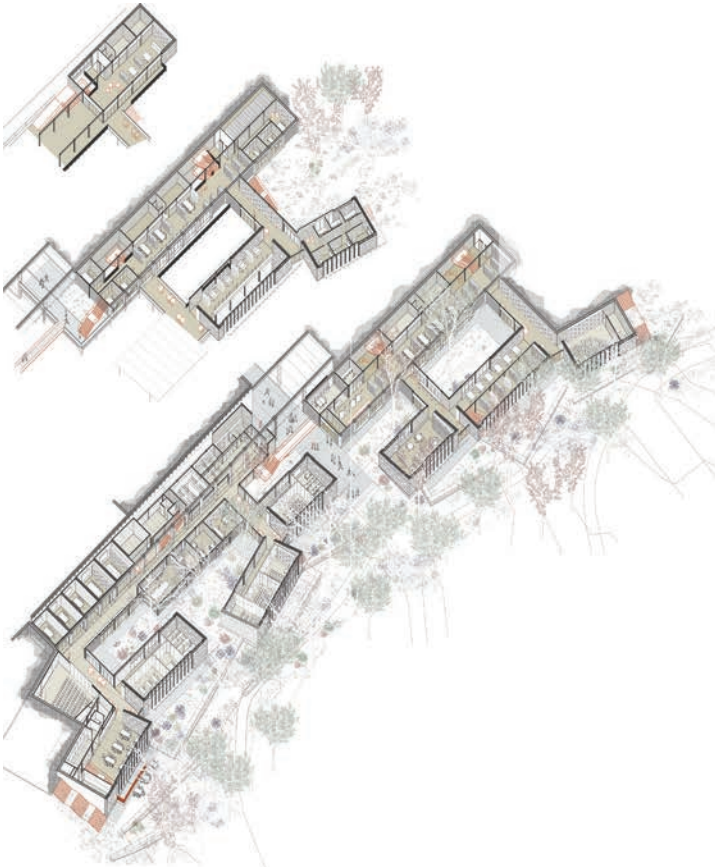
Plantes de la proposta general

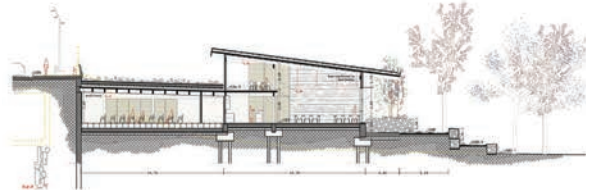
Secció de la connexió de l'espai públic

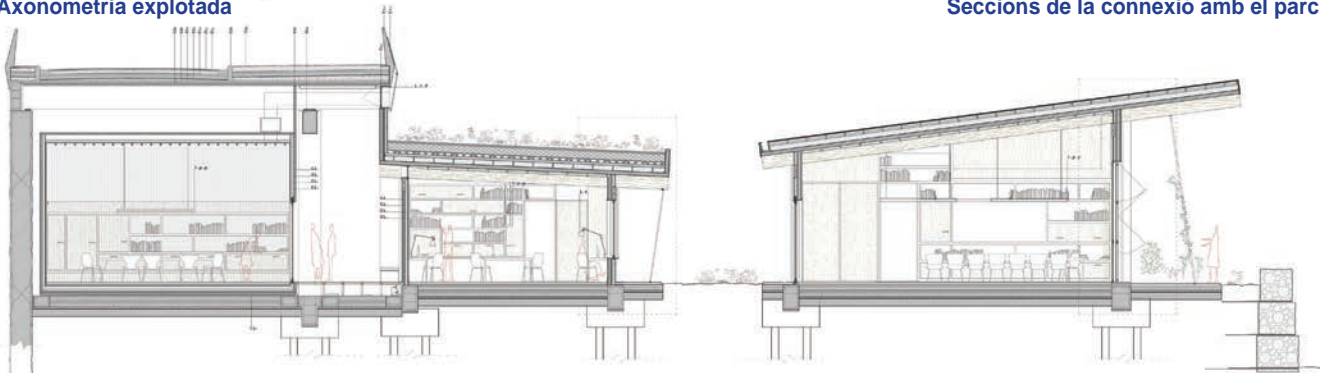
Alçat del parc

Axonometria explotada

Seccions de la connexió amb el parc

Secció de detall

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Cristina Rosa Cervelló

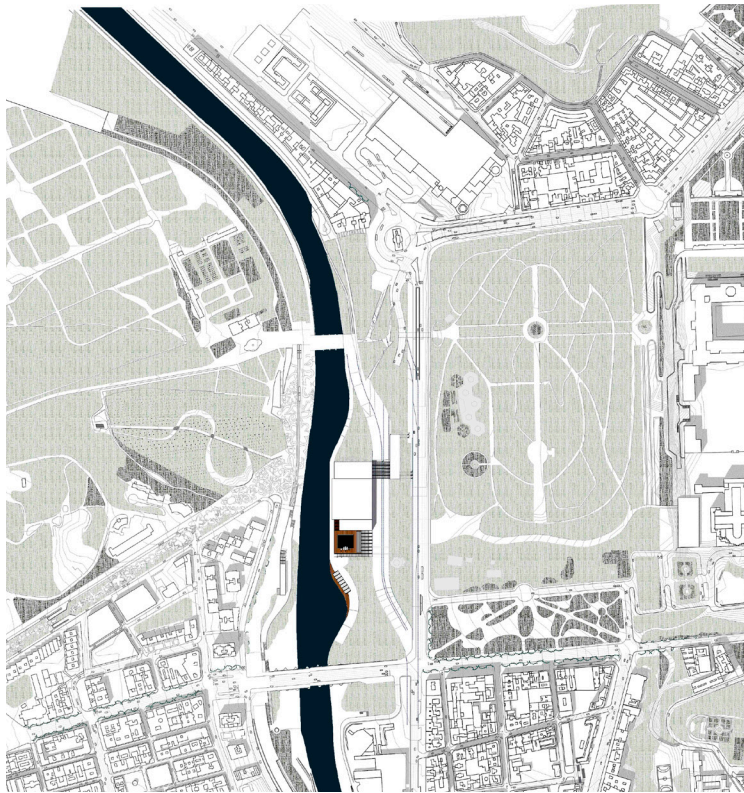
Sota el Campo del Moro i al costat del Manzanares, donant contingut als espais intersticials entre les vies rodades soterrades, se situa un nou equipament destinat a piscines, obert cap a la nova làmina d'aigua projectada.

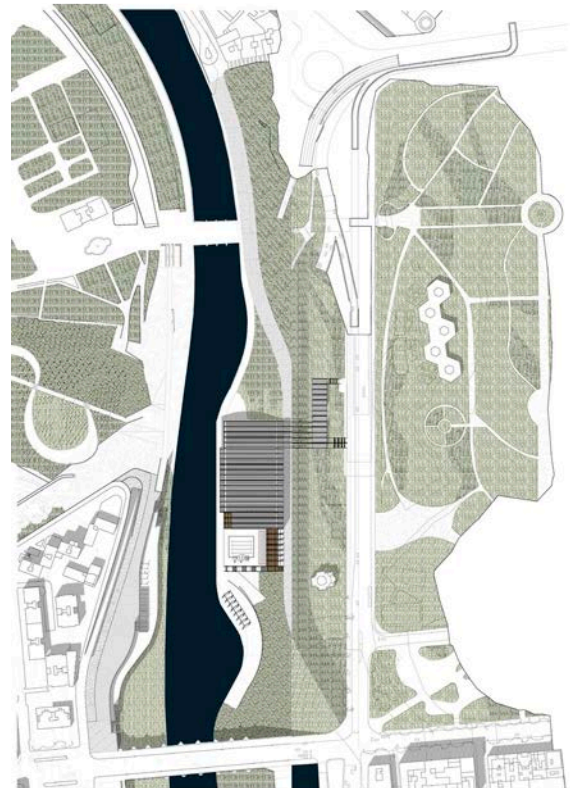
Esquemes de l'evolució de l'entorn

Secció de situació

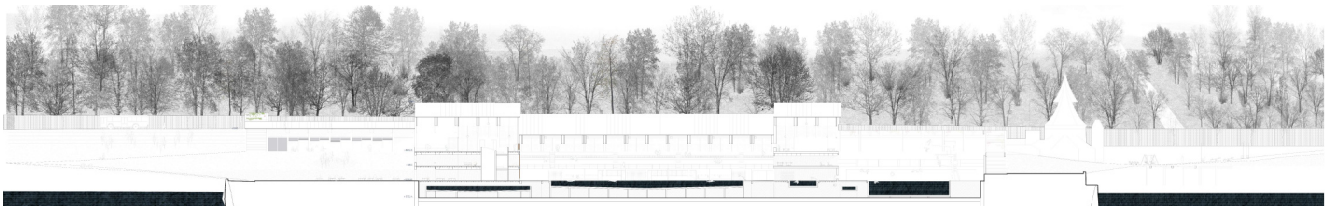
Emplaçament de la proposta

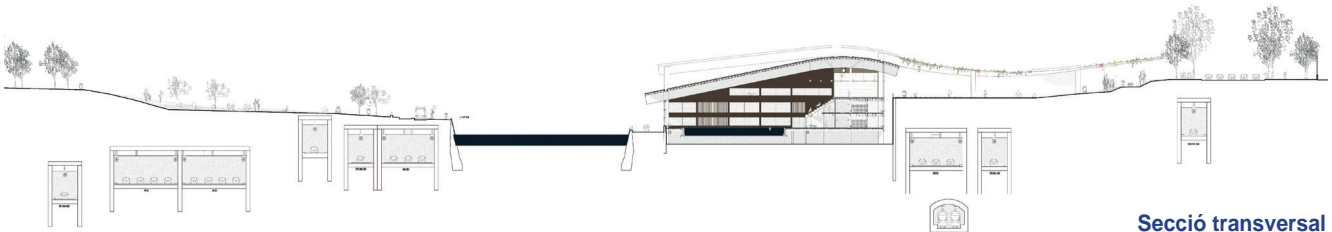
Planta coberta

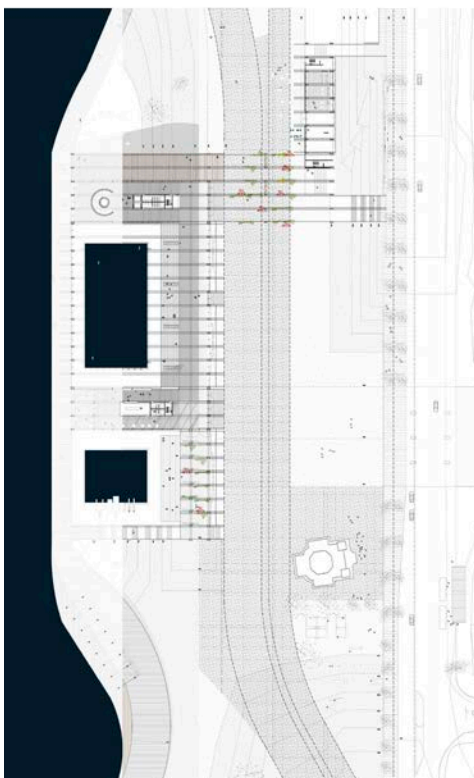
Secció de connexió de l'espai públic

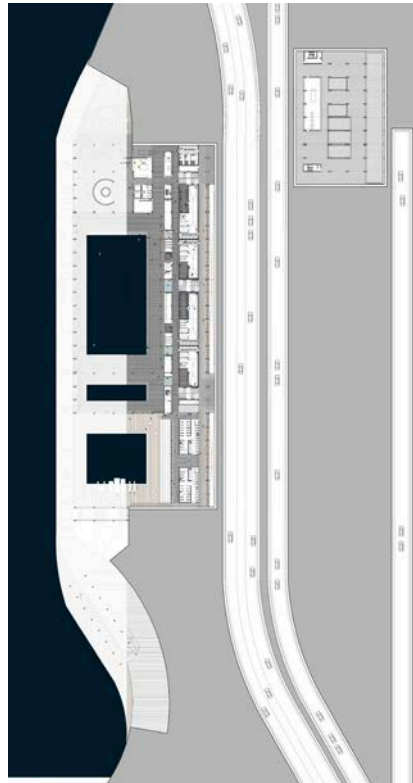
Secció longitudinal

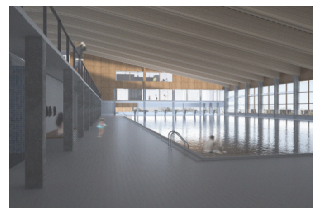
Secció transversal

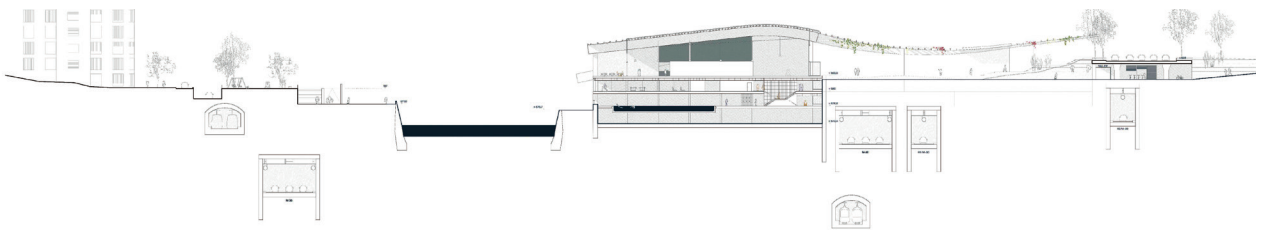
Planta baixa de les piscines

Planta -1 de les piscines

Imatges de la proposta

Secció transversal

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Miguel Martínez Cebrián

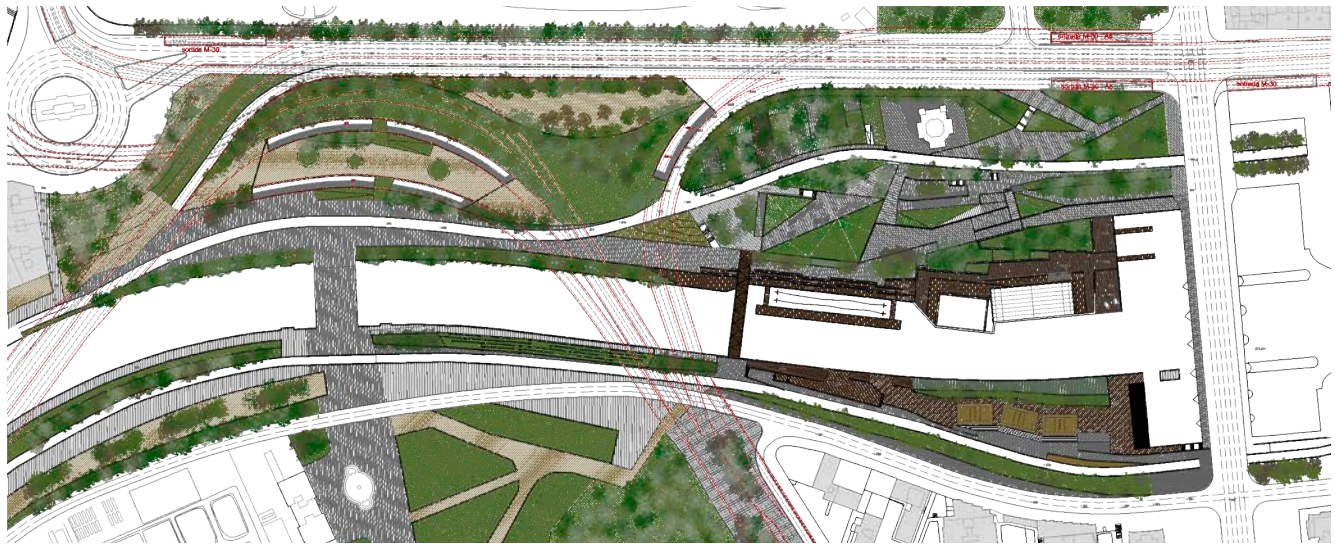
L'àrea situada entre la Ermita de la Virgen del Puerto i el Manzanares es converteix en una zona de bany. La nova edificació apareix com a sòcol del conjunt monumental del Palacio Real i La Almudena.

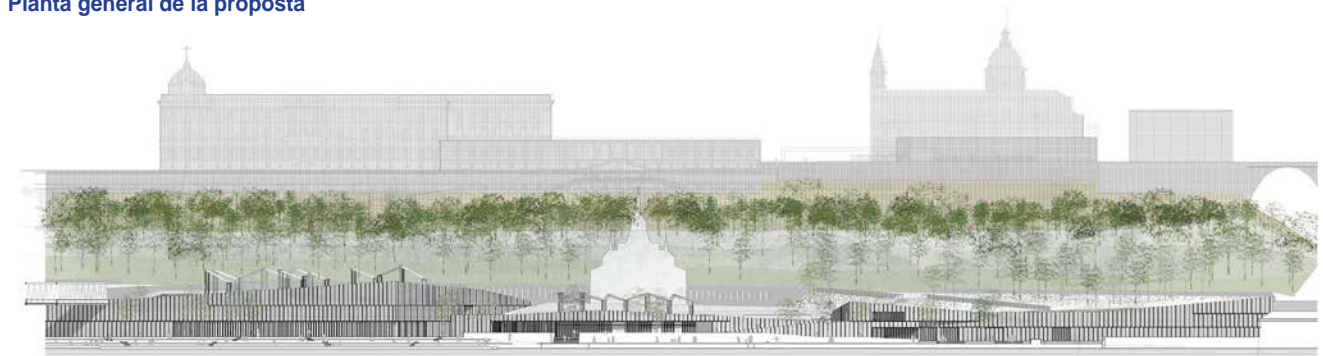
Axonometria d'usos i activitats

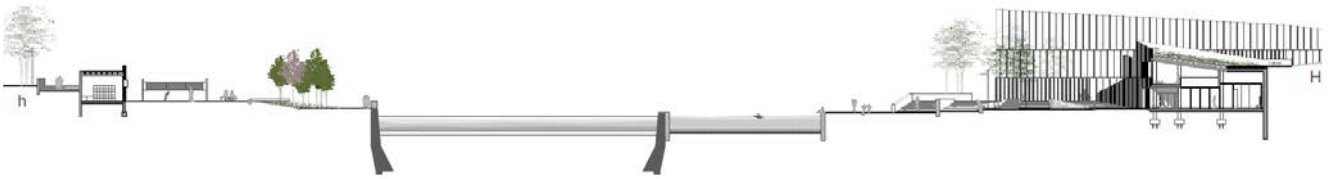
Planta d'emplaçament

Planta general de la proposta

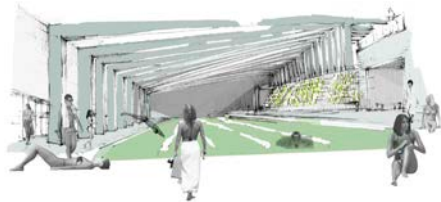
Alçat de la proposta en relació a la cornissa

Secció de la intervenció

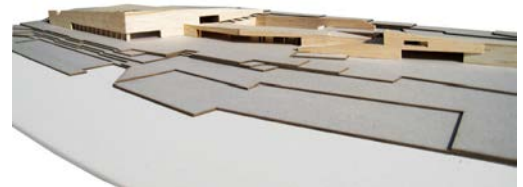
Axonometria de la proposta

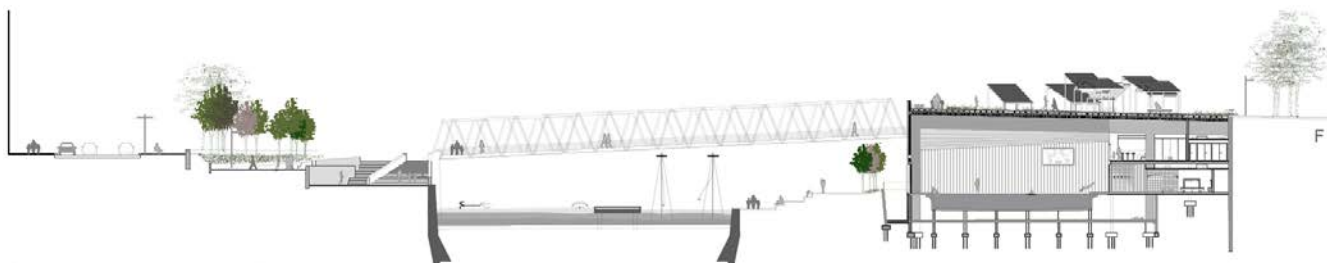
Fotomuntatge de la piscina interior

Maqueta de les connexions

Maqueta de la intervenció

Secció de la intervenció

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Hernan Lleida Ruiz

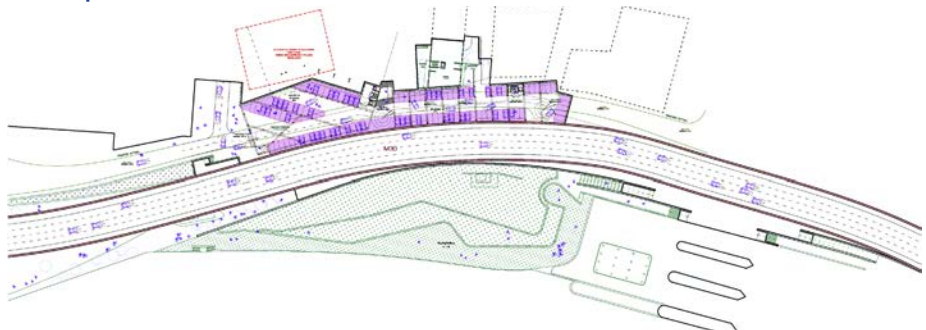
La recerca d'una nova permeabilitat des del barri de Puerta del Ángel cap al Manzanares, dóna lloc a la construcció d'un conjunt destinat a habitatges i residència per a gent gran.

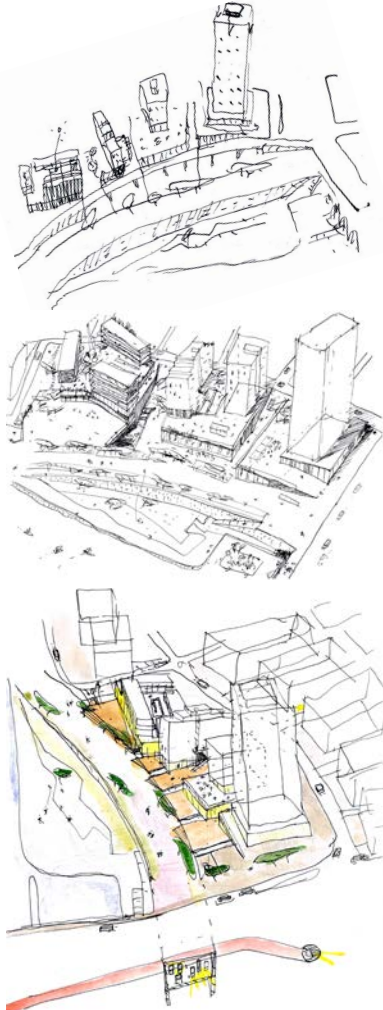
Planta d'emplaçament de la proposta

Cota superior de la intervenció

Planta baixa vinculada a la M-30

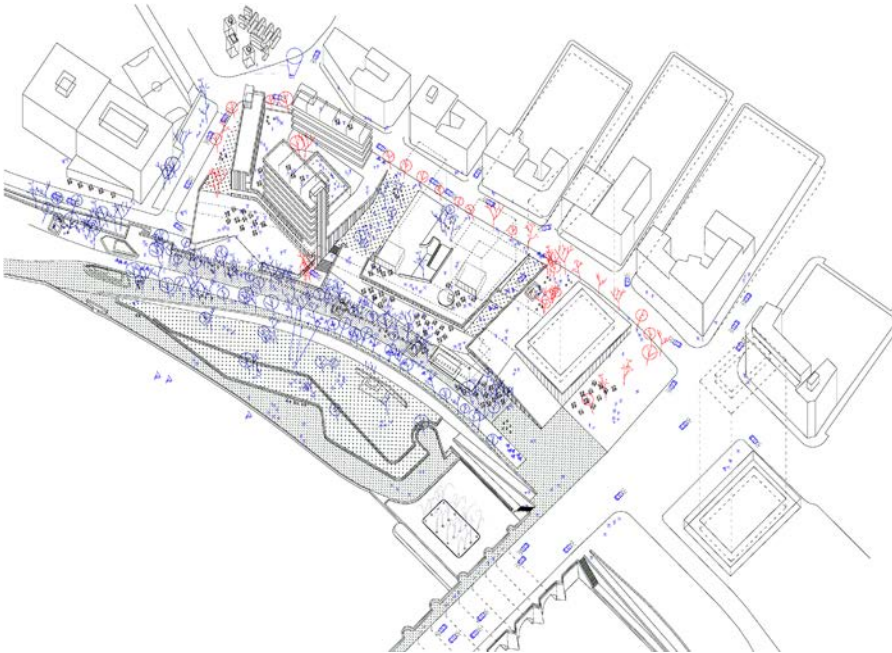
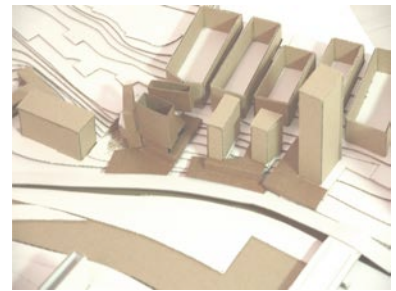
Dibuixos d'estratègia inicial

Secció de la proposta en relació a les preexistències

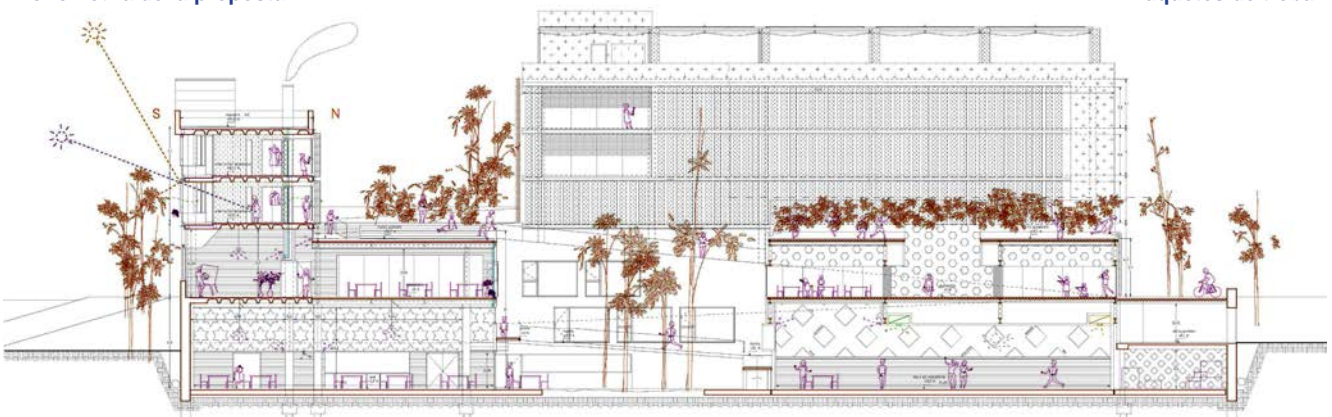
Planta del carrer superior

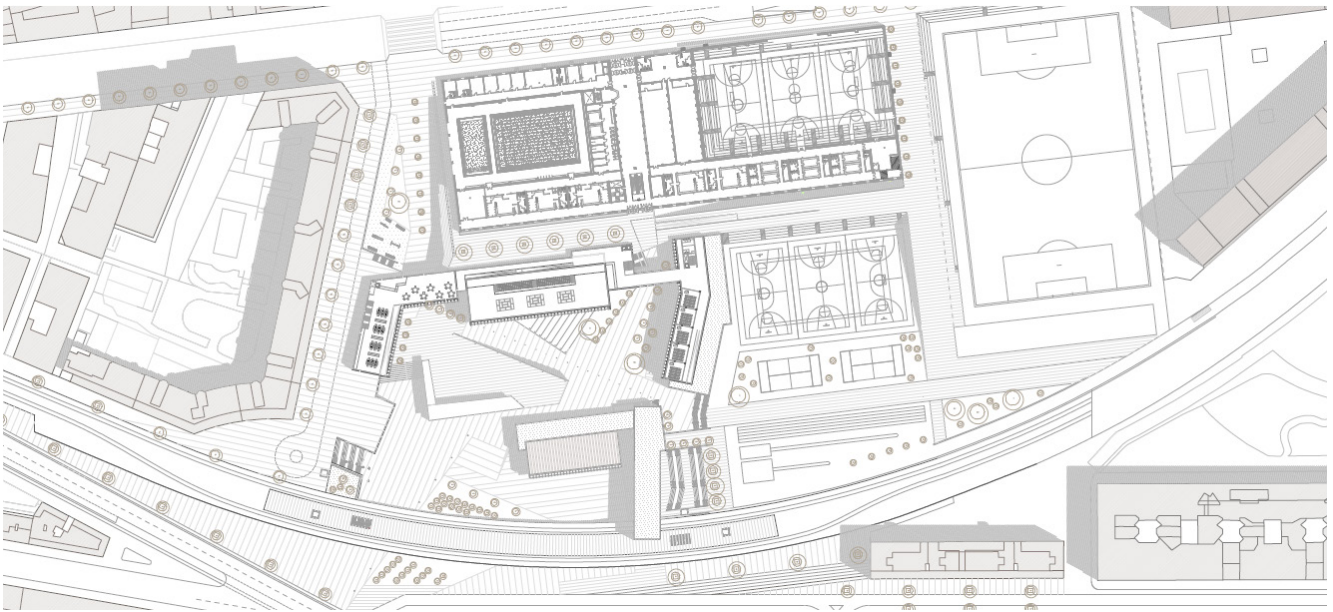
Axonometria de la proposta

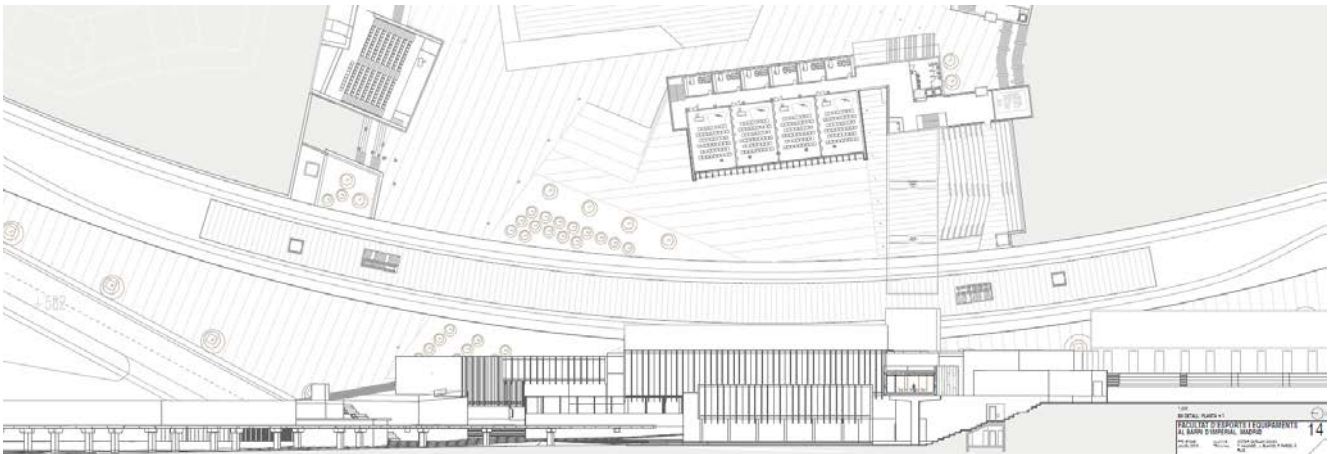
Maquetes de treball

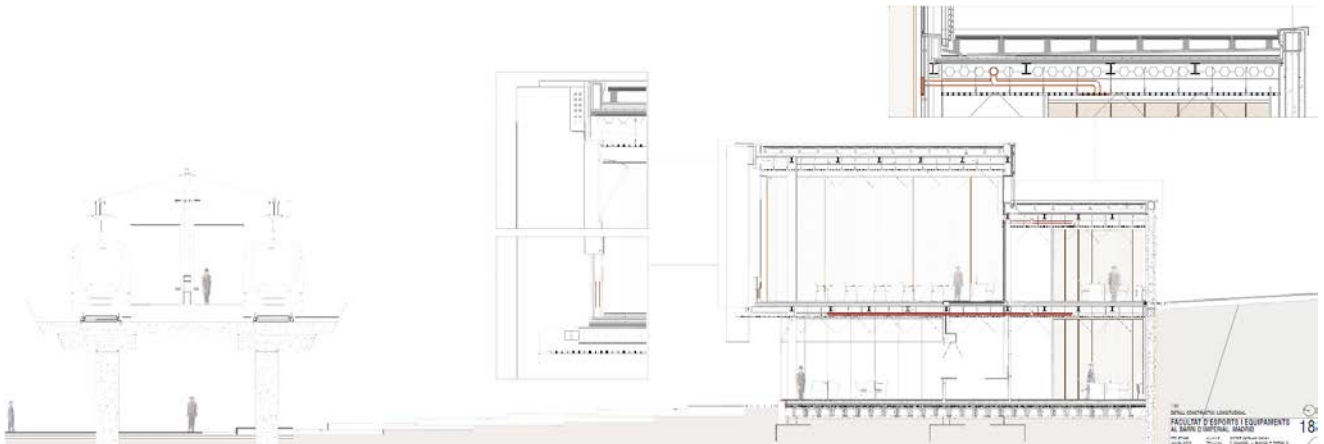
Secció de detall de la residència proposada

Planta general de la proposta

Planta baixa i secció longitudinal per les vies de tren

Seccions de detall

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

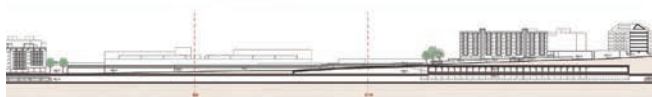
Pol Font i Teixidor

Una nova estació a l'àrea d'Imperial origina la transformació del barri proper, fomentant la transversalitat al Pasillo verde ferroviario a través de la reconstrucció de l'espai públic i la ubicació d'un nou mercat.

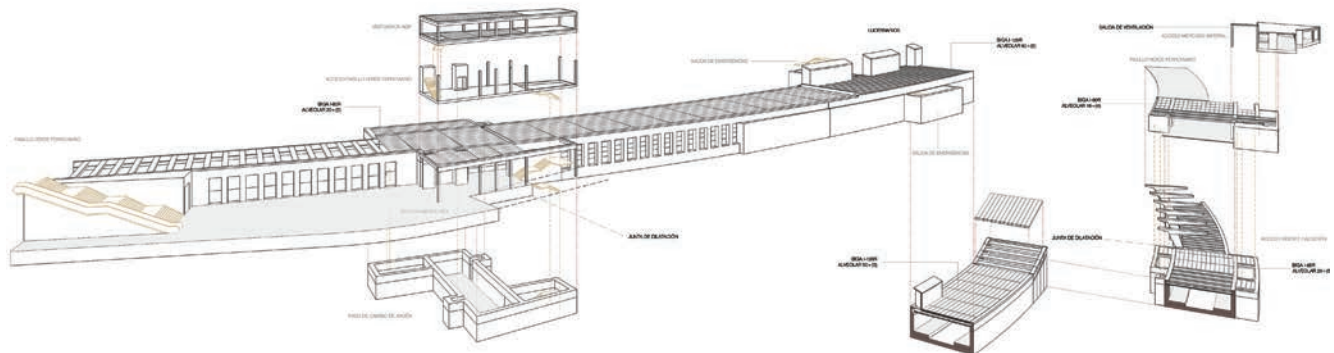

Estratègia general per a Madrid Río

Emplaçament de la proposta

Seccions comparatives entre l'estat actual i la proposta

Axonometria de l'estructura de l'estació

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Raül Capdevila Vizcaino

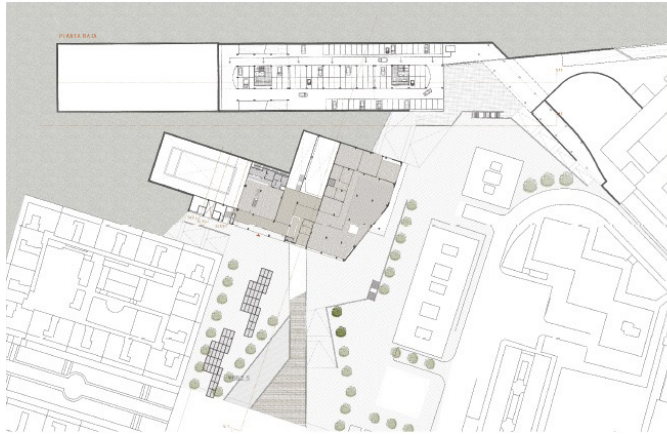
El cobriment del tren al seu pas per Arganzuela i la topografia pròpia del lloc han consolidat un salt de cota molt important al Paseo del Dr Vallejo Nájera, prop del carrer d'Arganda. El projecte reformula l'edificació en aquest indret per treballar la continuïtat urbana a través d'un equipament esportiu.

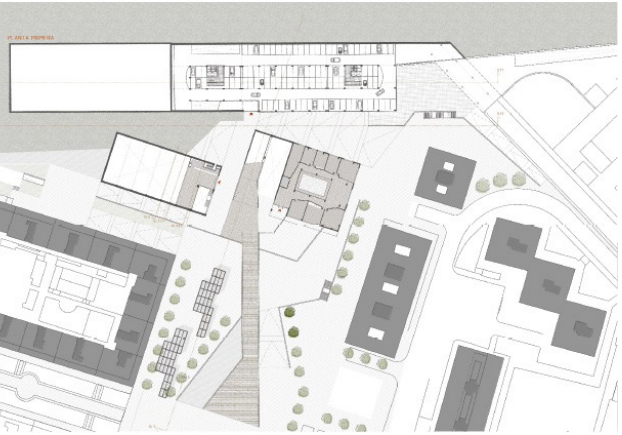
Axonometria de la intervenció

Emplaçament de la proposta

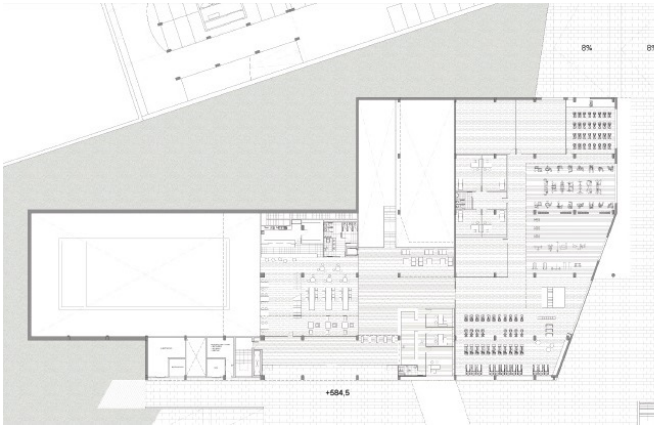
Planta baixa de la proposta

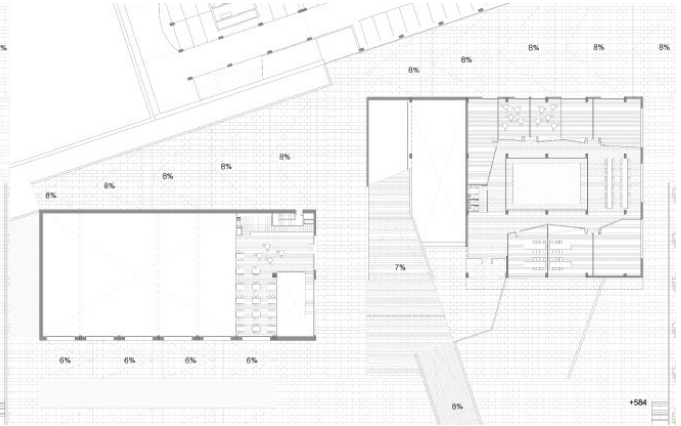
Planta primera de la proposta

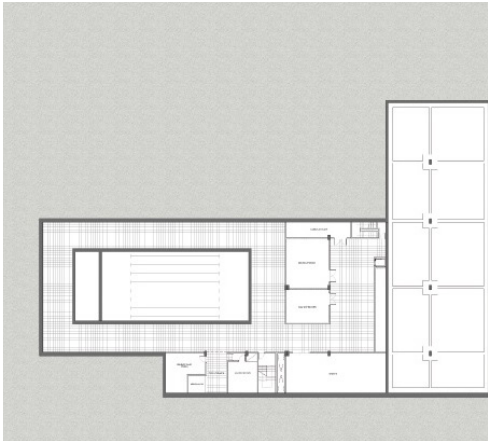
Secció general de la proposta

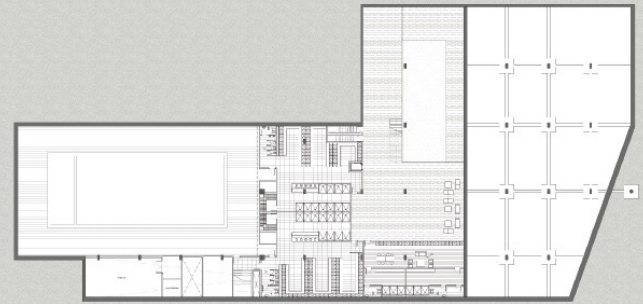
Planta baixa de la proposta

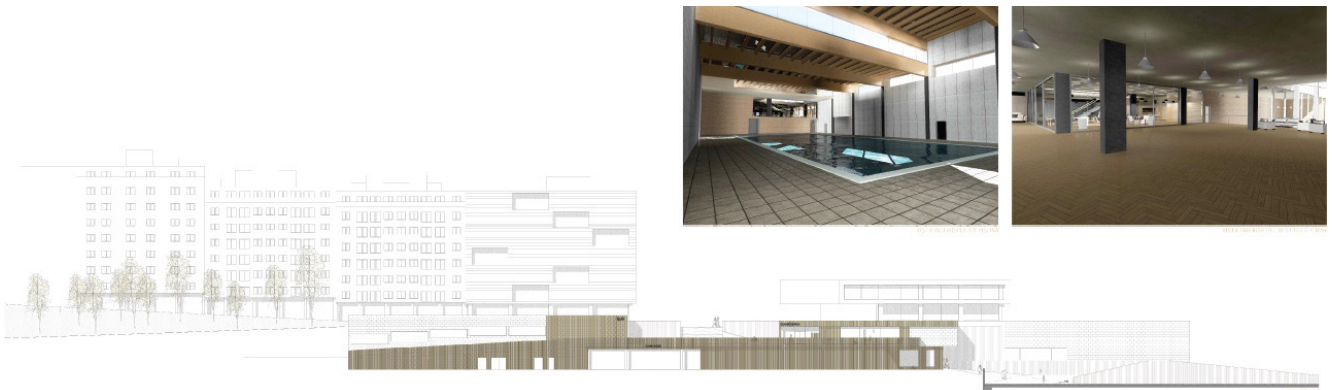
Primera planta de la proposta

Segona planta soterrani

Primera planta soterrani

Perspectives i alçat general de la proposta

PROJECTE FINAL DE CARRERA

Curs 2014-2015

Aida Fernández Ramos

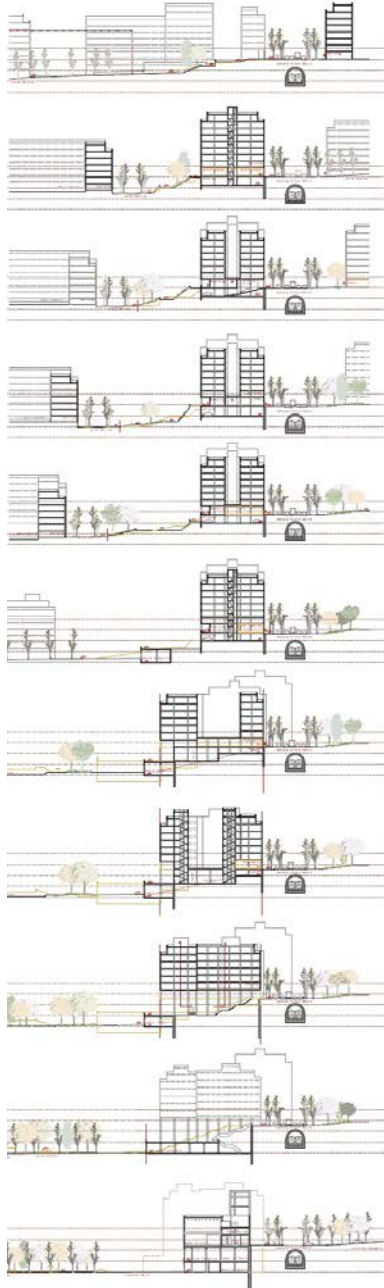
En el mateix emplaçament que el projecte anterior, l'edificació i l'església existents es reformulen per treballar la continuïtat urbana generant una cota intermitja. Es projecta també una nova estació de metro per oferir accessibilitat a la zona.

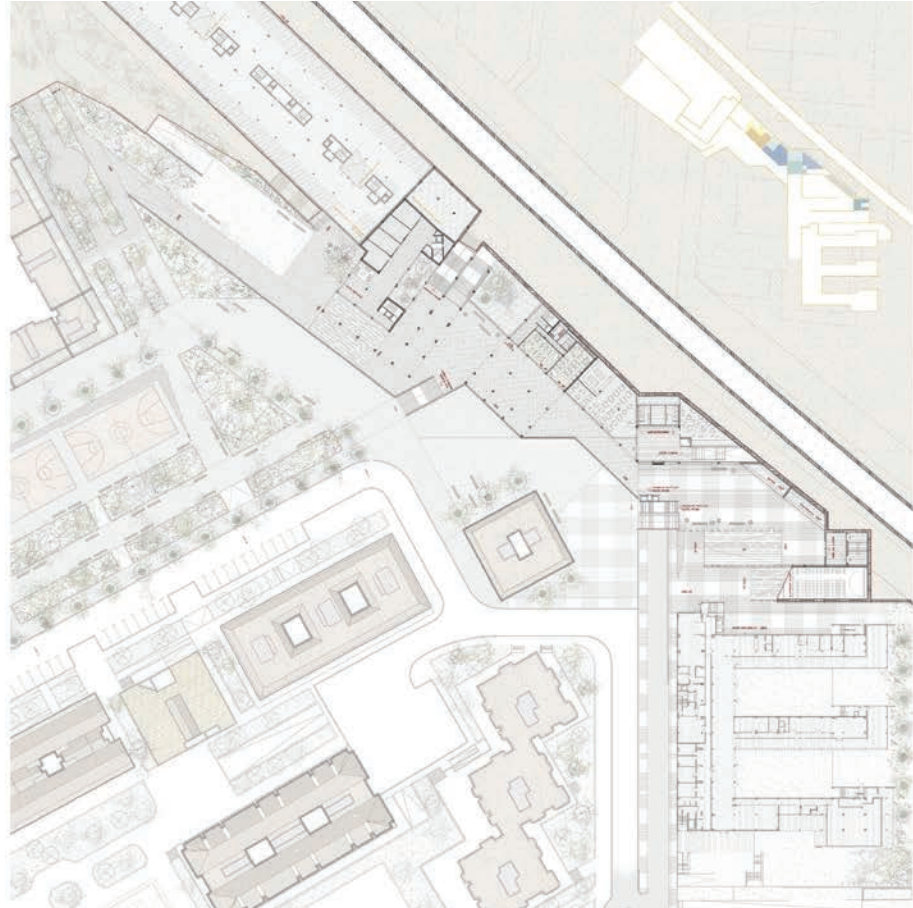
Axonometria de l'estat actual

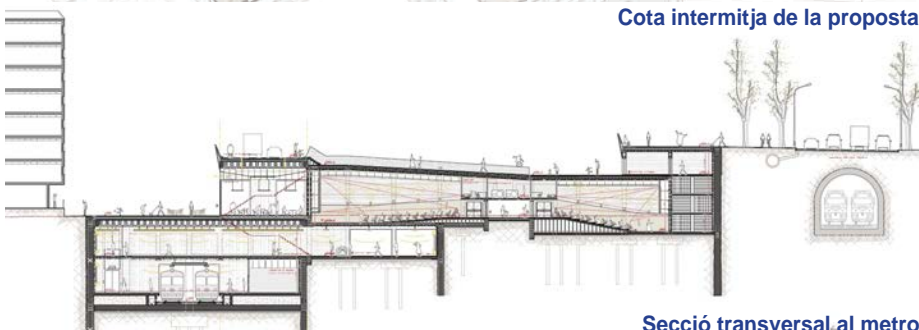
Axonometria de la proposta

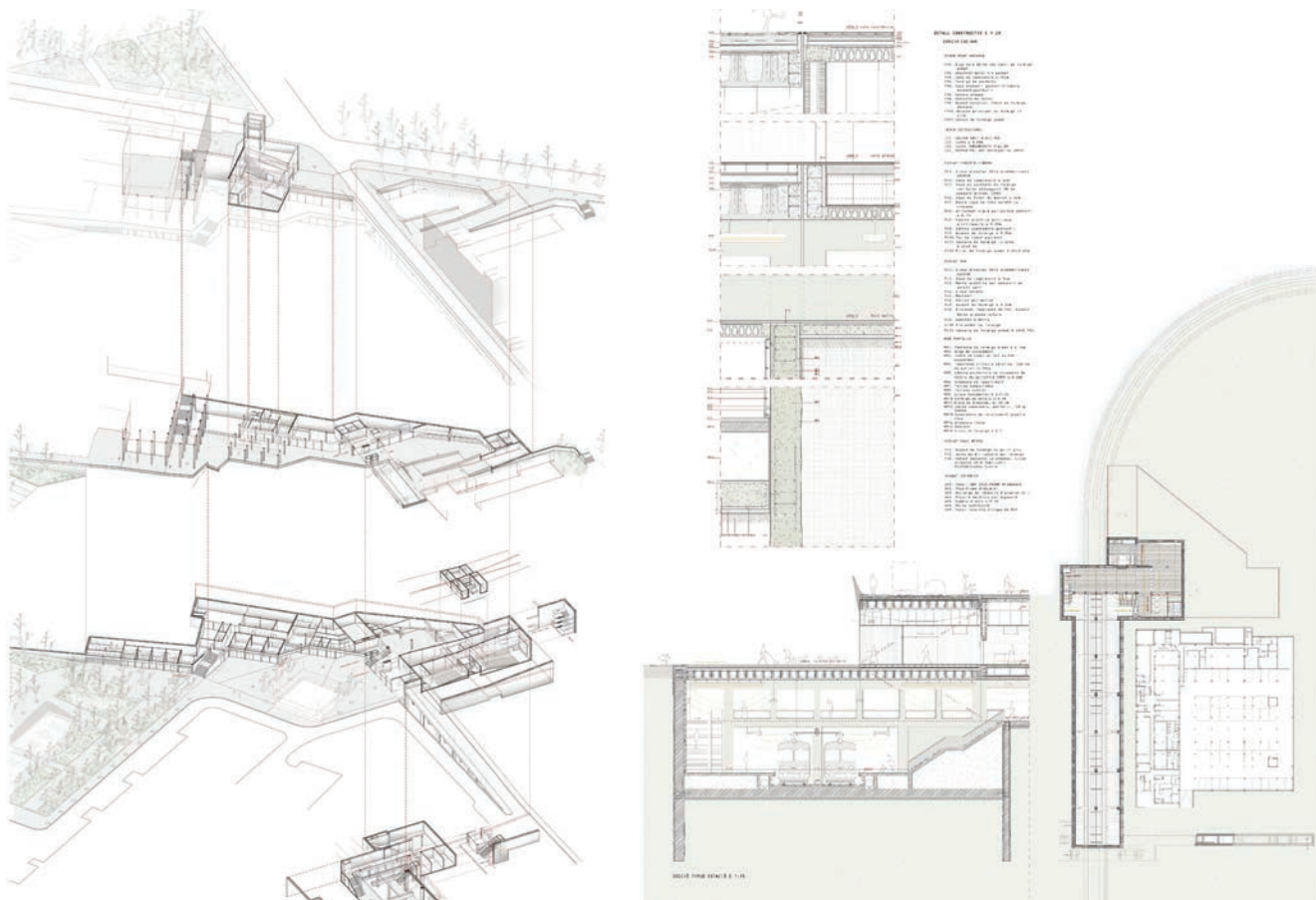
Bateria de seccions de la proposta

Cota intermitja de la proposta

Secció transversal al metro

Planta, secció i detalls constructius de l'estació de metro

Axonometria explotada de la proposta

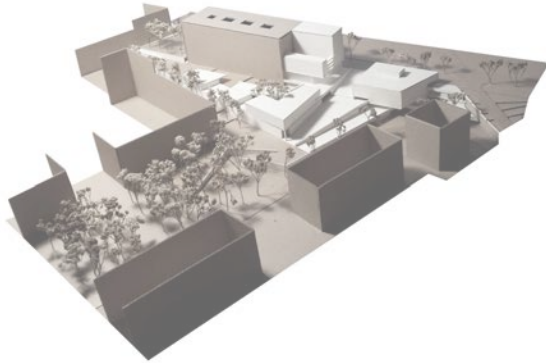
Secció de detall per l'església

PROJECTE FINAL DE CARRERA

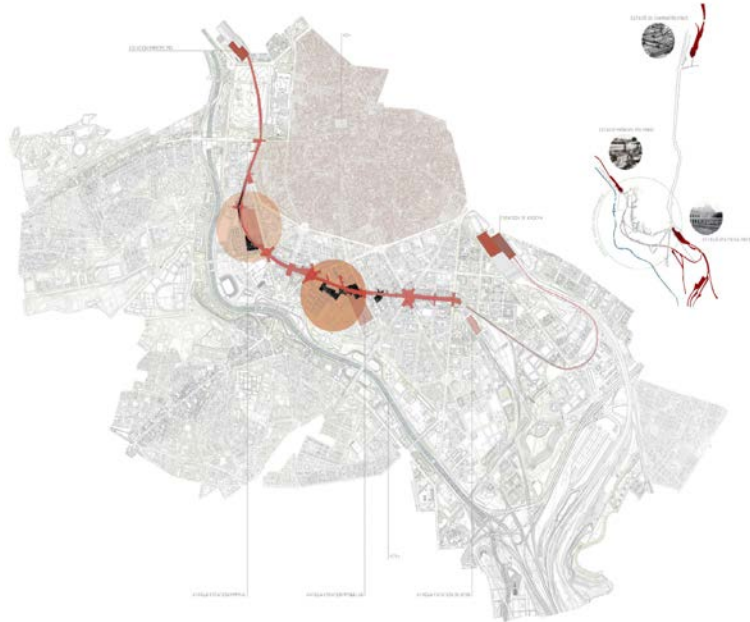
Curs 2014-2015

David Peláez Nicolás

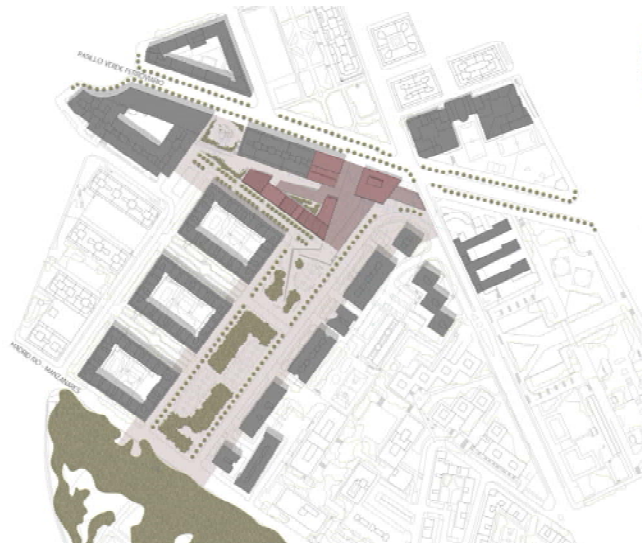
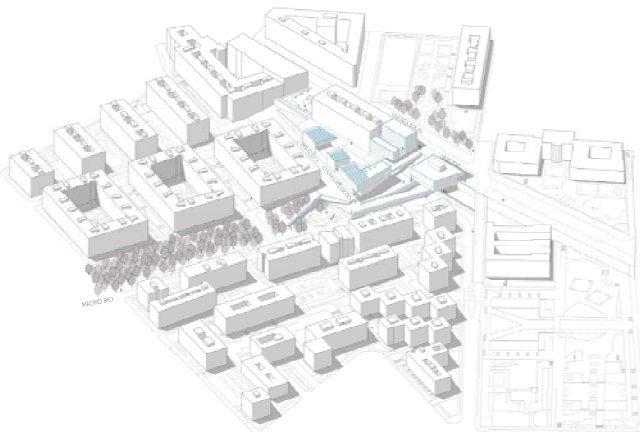
En el mateix emplaçament que els dos projectes anteriors, un mercat i altres equipaments configuren plans inclinats que enllacen dues cotes molt diferenciades, en un recorregut acompanyat d'activitat.

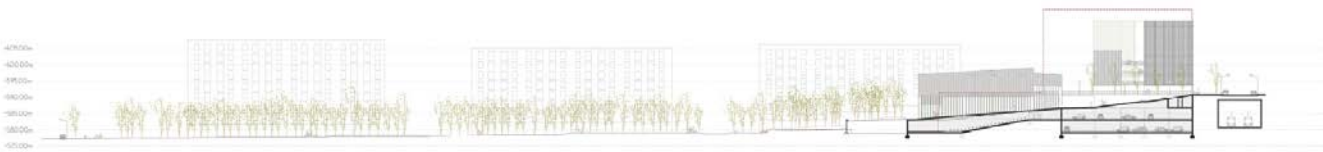
Maqueta de la proposta

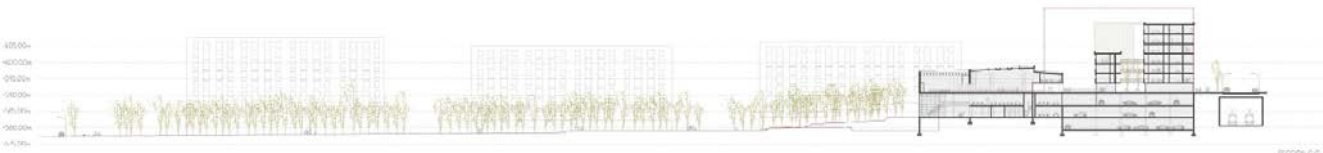
Planta de situació

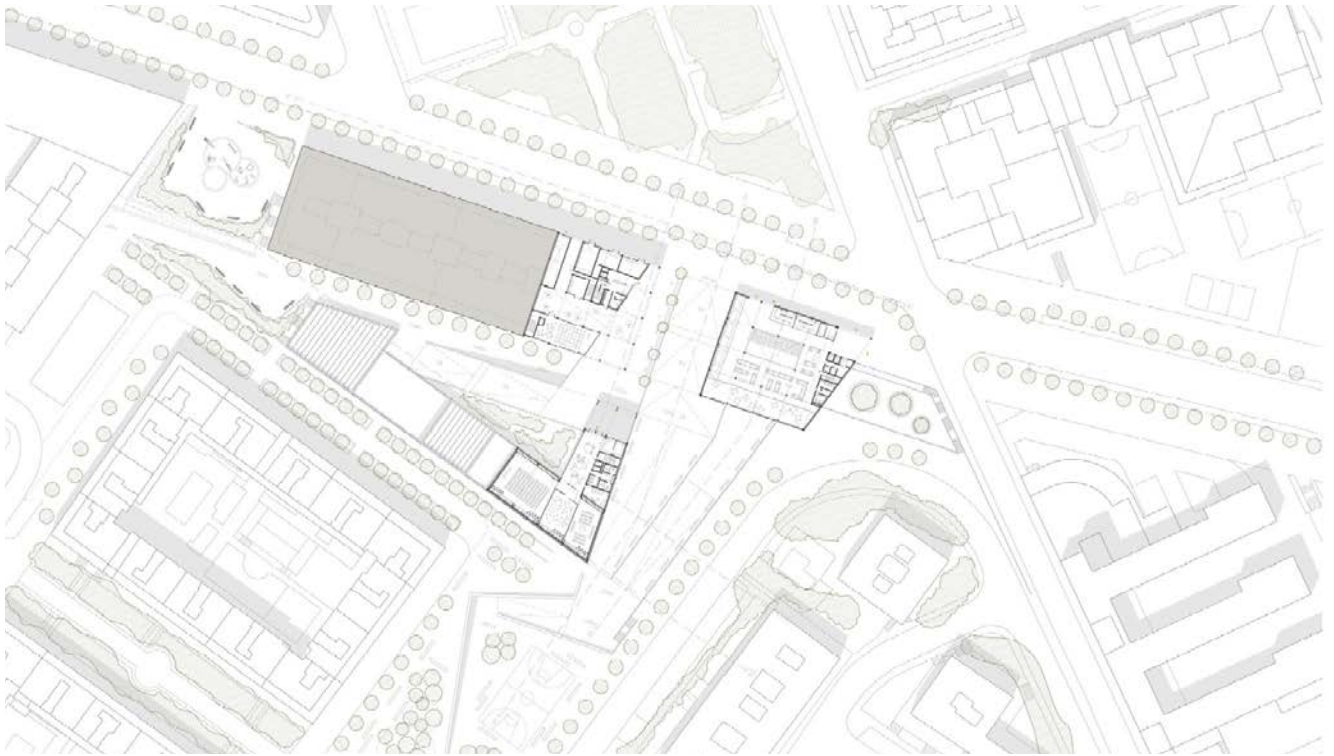

Planta d'emplaçament

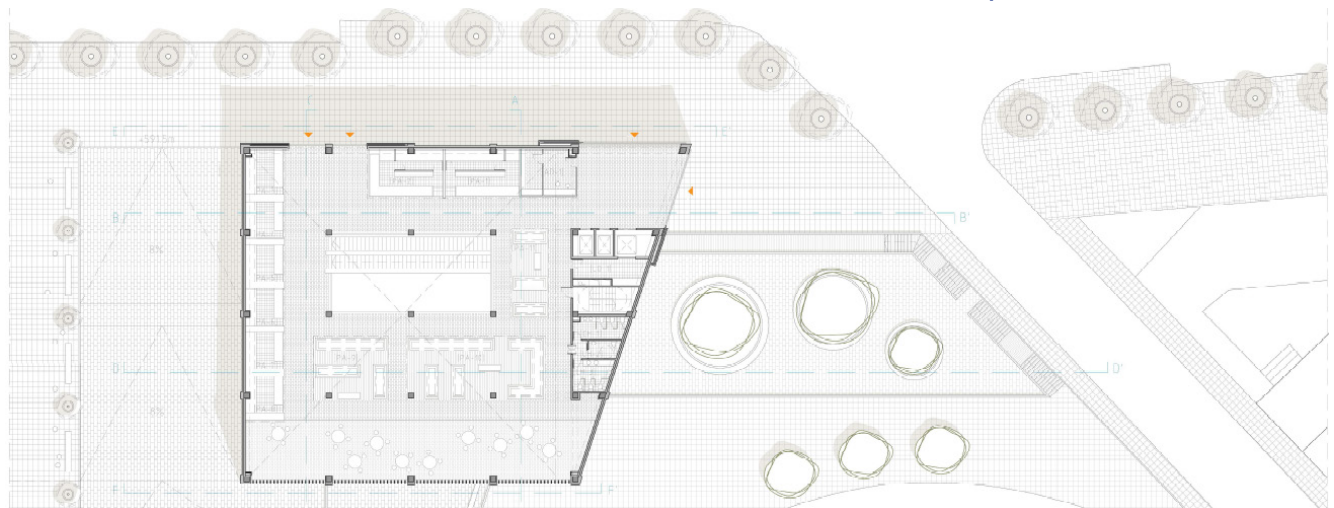

Seccions paral·leles a la rampa

Planta de la cota del carrer superior, el Pasillo verde ferroviario

Planta de la cota superior. Accés a la biblioteca

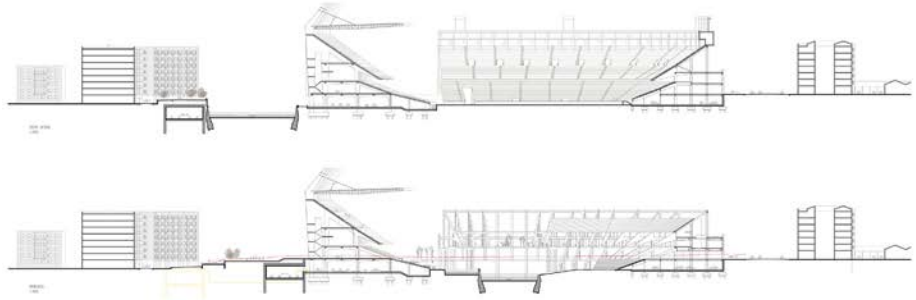

Seccions de la proposta

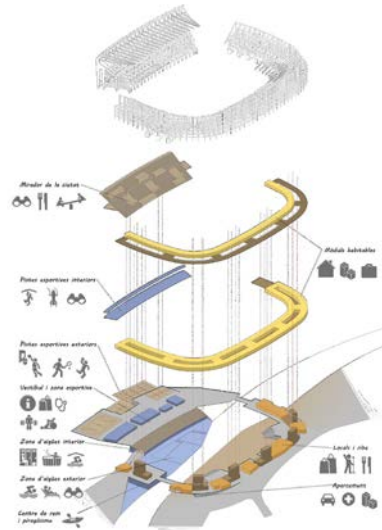
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Marta Morales Marsá

El projecte planteja una estratègia de rehabilitació de l'estadi Vicente Calderón per a ser destinat a nous usos (equipaments, espais de treball i habitacionals). El llit del riu Manzanares es desplaça a l'interior de l'estadi, convertint el conjunt en un clar connector entre les dues ribes.

Secció de l'estat actual i secció de la proposta

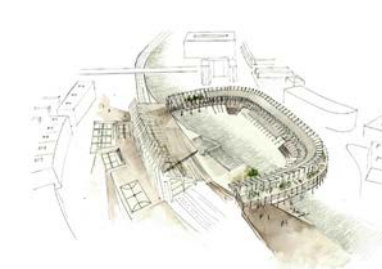
Esquema d'usos proposats

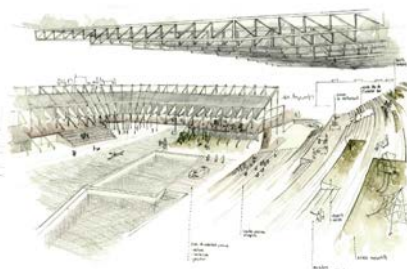
Planta general de la proposta

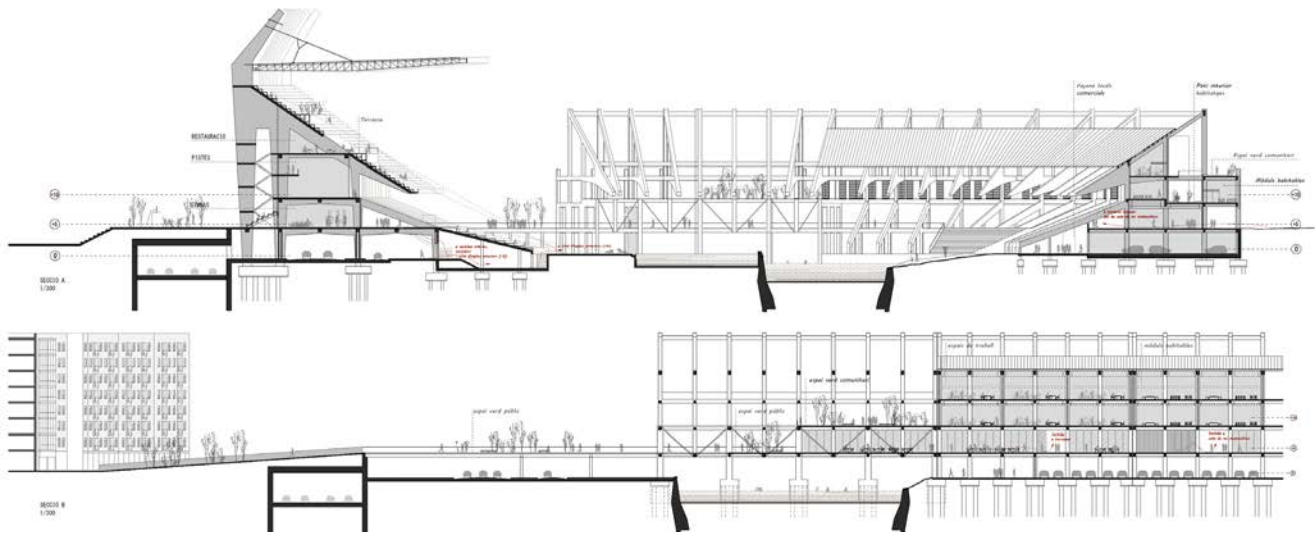
Maqueta de la proposta

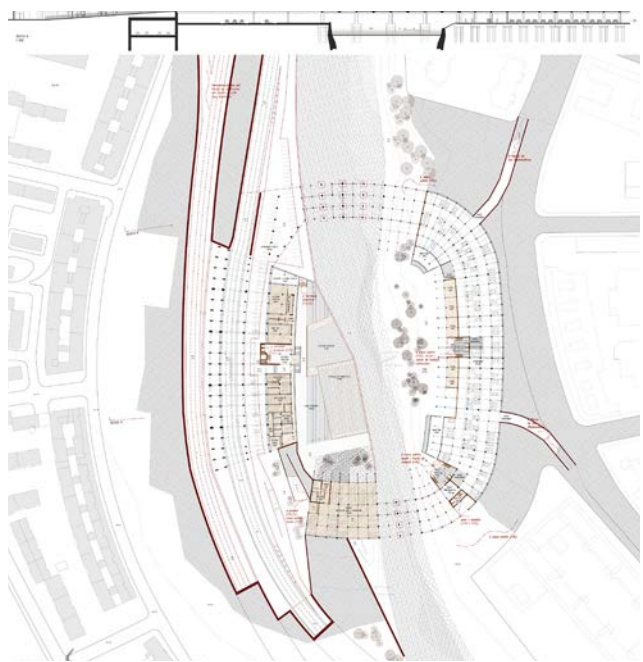
Croquis de la proposta

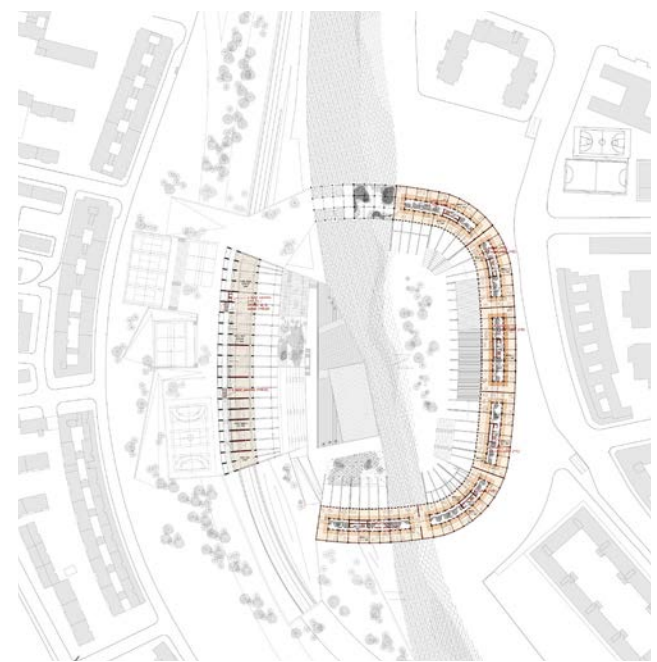
Maqueta de detall

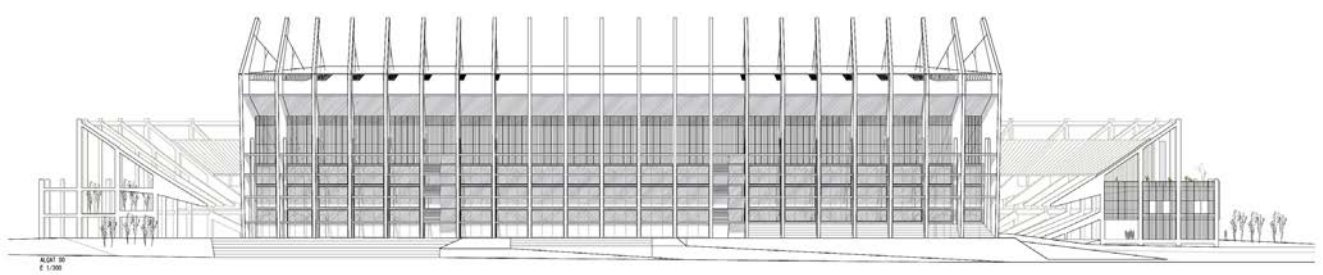
Seccions transversals al riu Manzanares

Planta baixa de l'estadi

Planta superior de l'estadi

Alçat de la intervenció al Calderón

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Galo Pujana Abad

El desplaçament de la M30 al peu del talús del parc de Sant Isidro evita la barrera actual entre la llera del Manzanares i la ciutat. Sobre el nou traçat de la M30 es disposa un edifici de serveis que cobreix el vial i connecta amb la cota alta del parc.

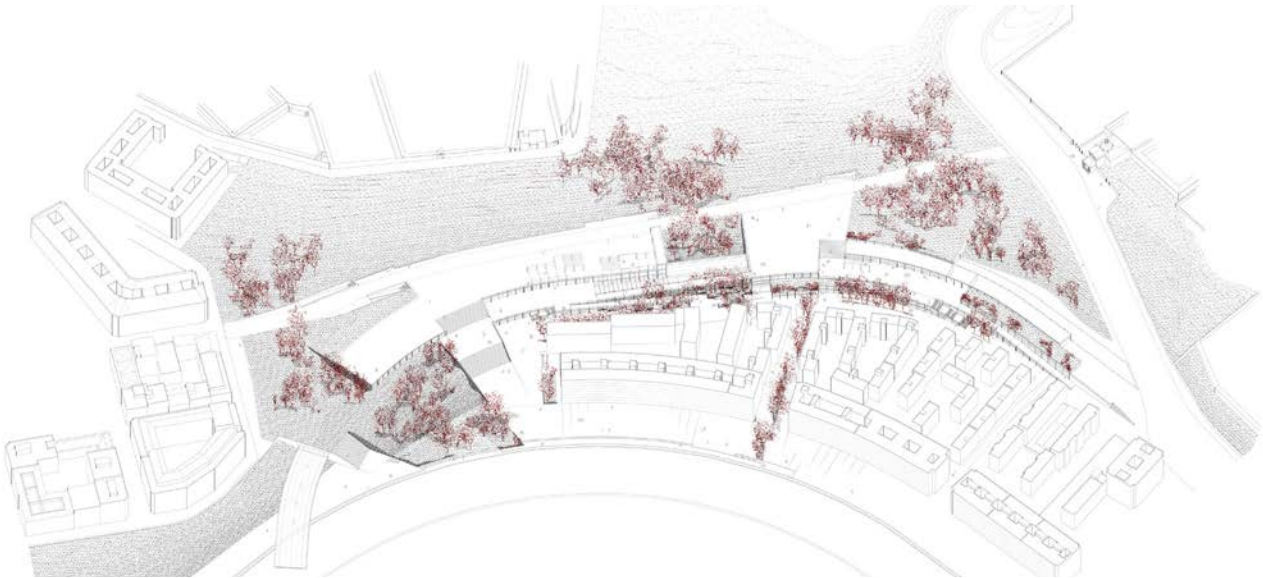
Replanteig de la posició de la M-30

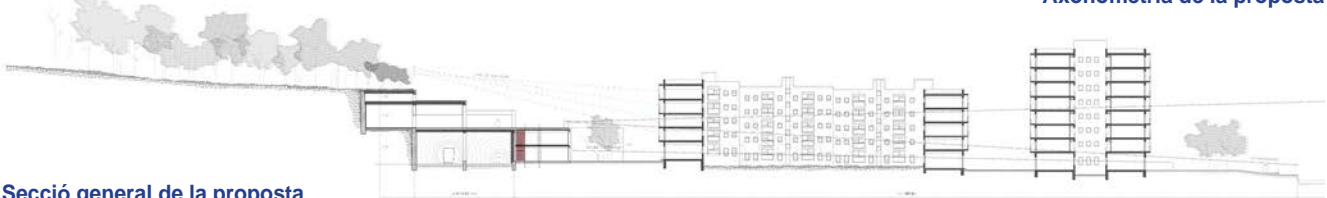
Perspectiva de la proposta

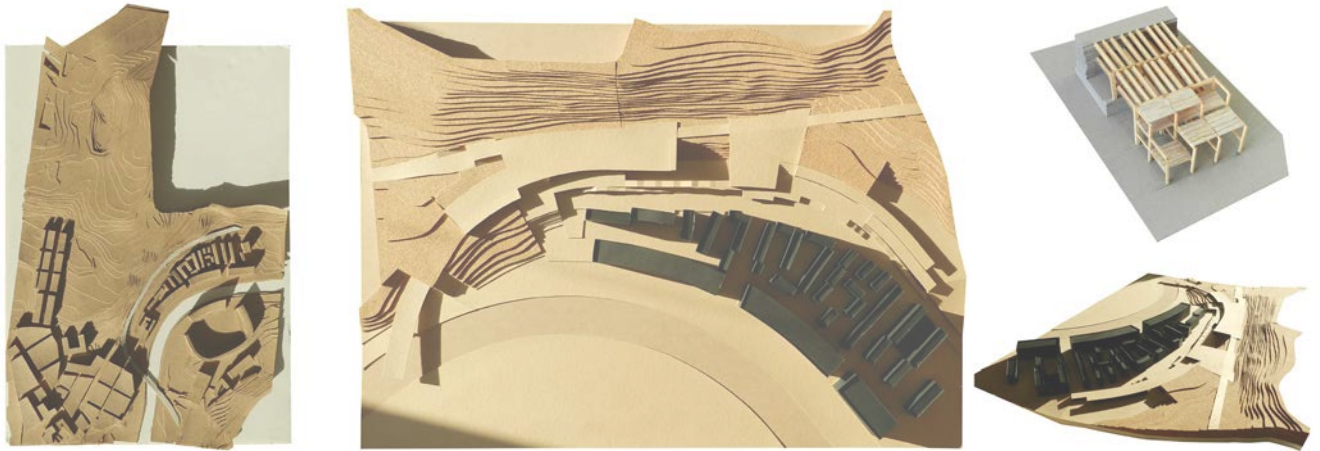
Planta d'emplaçament de l'estratègia general

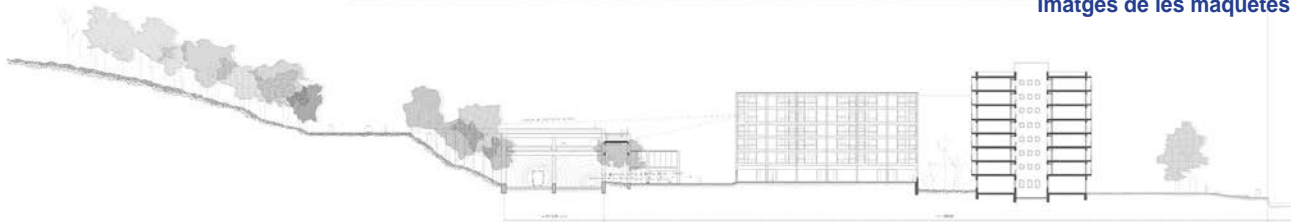
Axonometria de la proposta

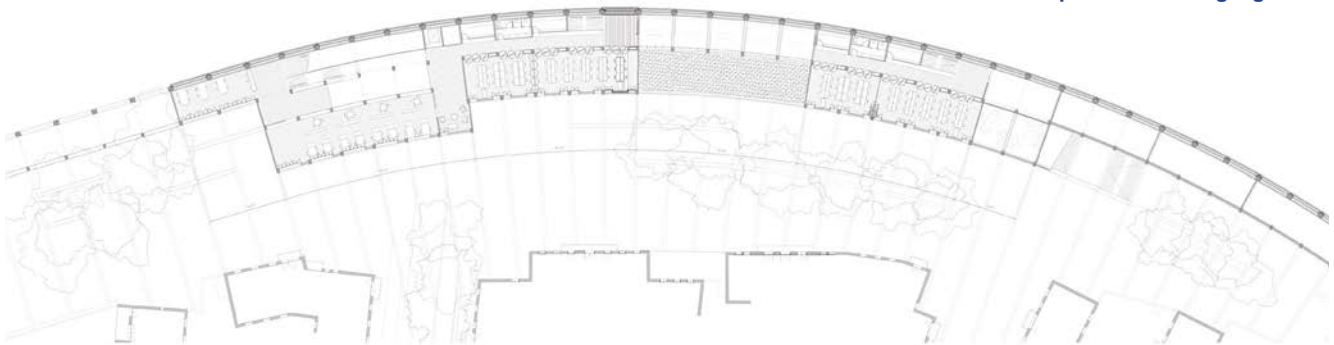
Secció general de la proposta

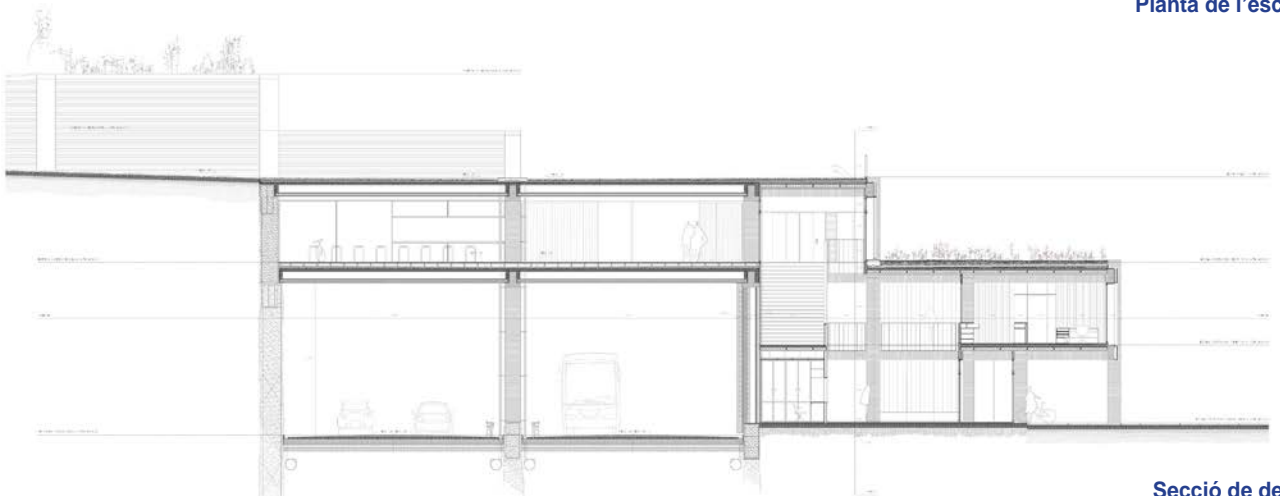
Imatges de les maquetes

Secció tipus de l'estratègia general

Planta de l'escola

Secció de detall

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Martín García Sixto

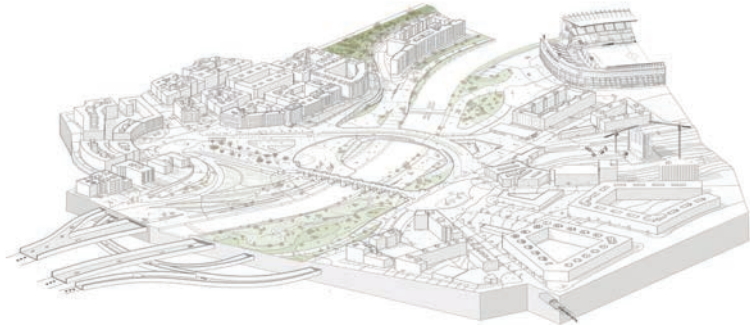
Un dels vials que pertany al nus de circulació rodada al voltant del Puente de Toledo es converteix en una estació d'autobusos situada sobre el Manzanares, en un punt estratègic d'accés al centre de la ciutat.

Estratègia per a la M-30

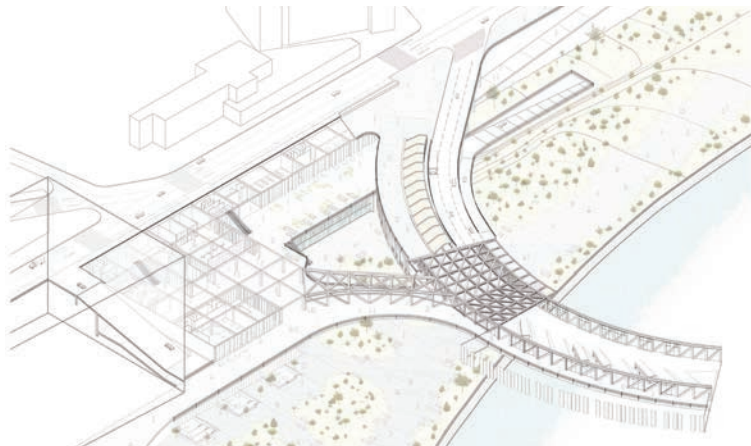
Planta d'emplaçament de la proposta

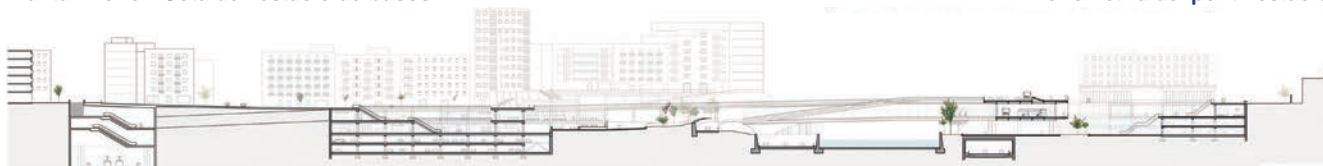
Axonometria de l'emplaçament

Planta inferior. Cota de l'estació de busos

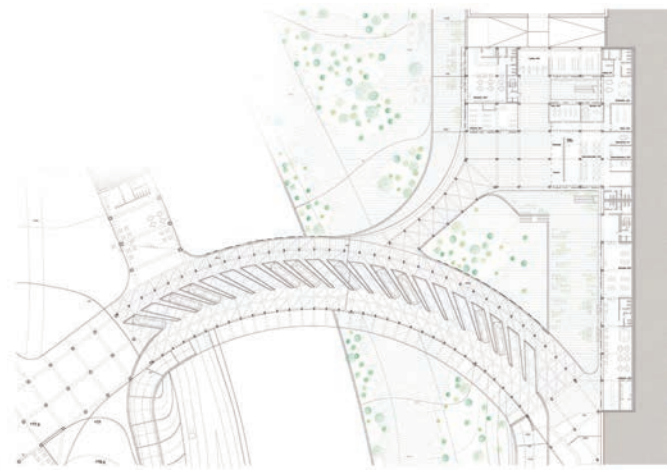
Axonometria del pont - estació

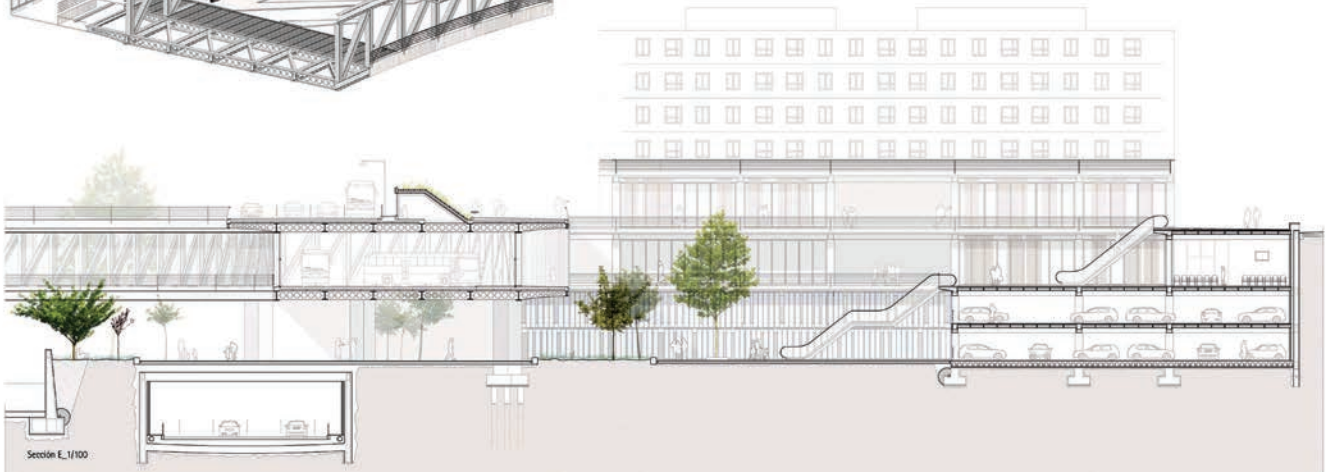
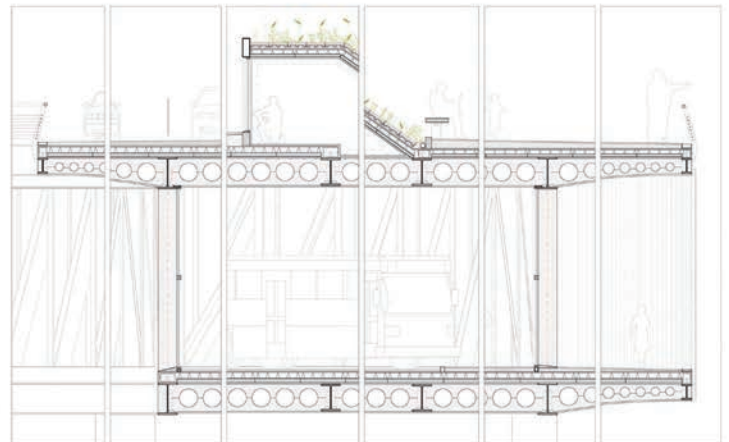
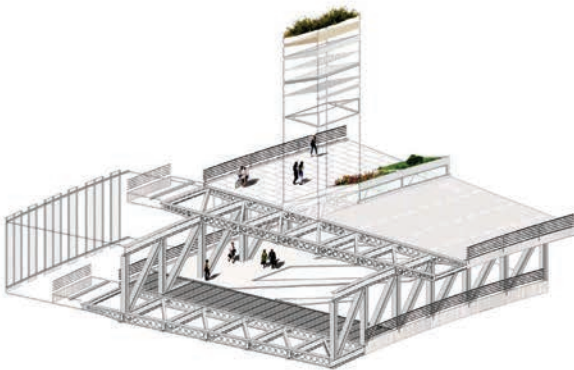
Secció de la intervenció

Planta del pont a cota de carrer

Planta del pont a la cota de l'estació d'autobusos

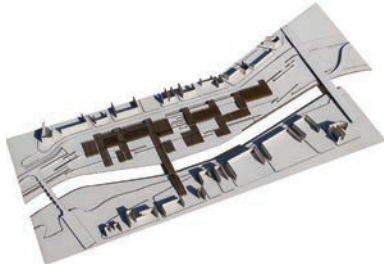

Seccions i axonometria de detall

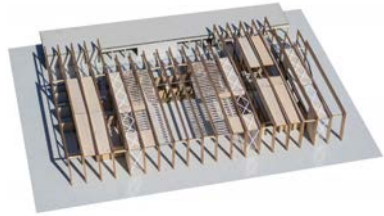
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Berta Lloveras Guirao

El desplaçament de la M30 sota el Paseo de las Yserías, facilita una relació molt més amable amb la llera del Manzanares. Es treballa a partir de l'aterrossament del terreny i de la imposició d'un ordre estructural estricte per donar lloc a una nova àrea d'equipaments esportius.

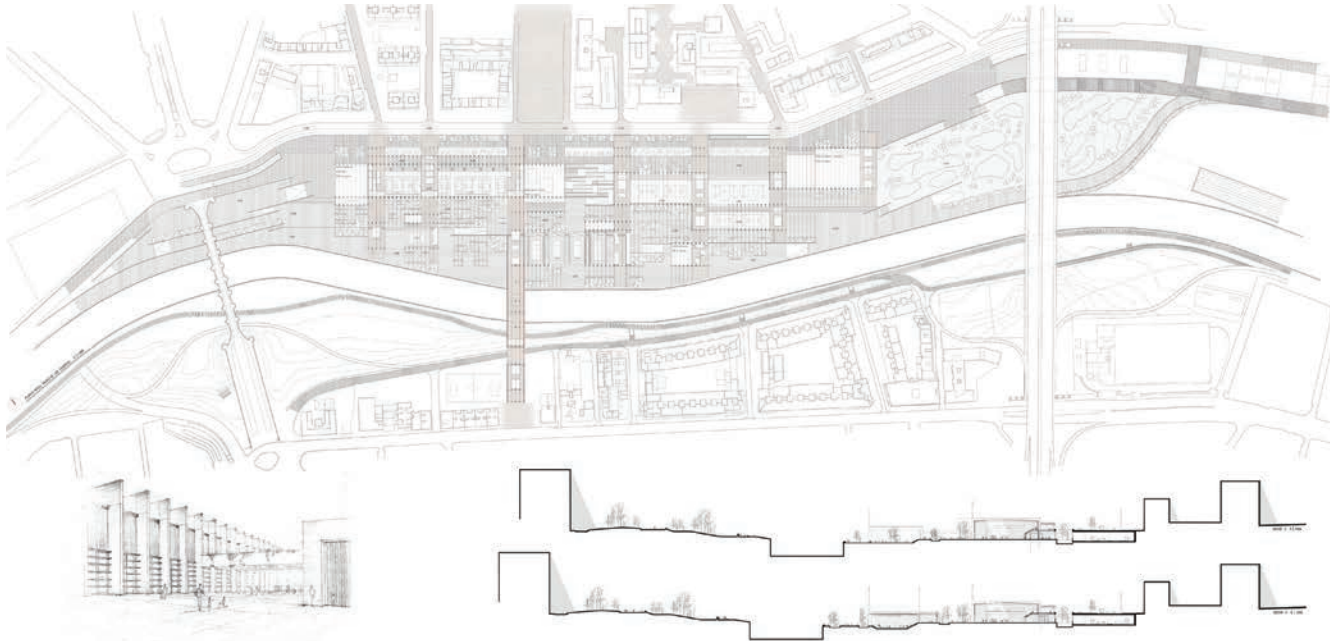
Maqueta de la proposta

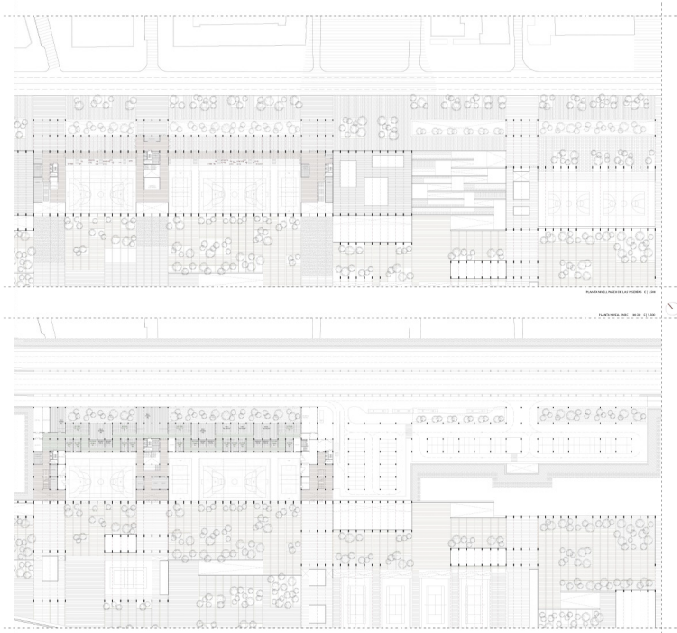
Maqueta de detall

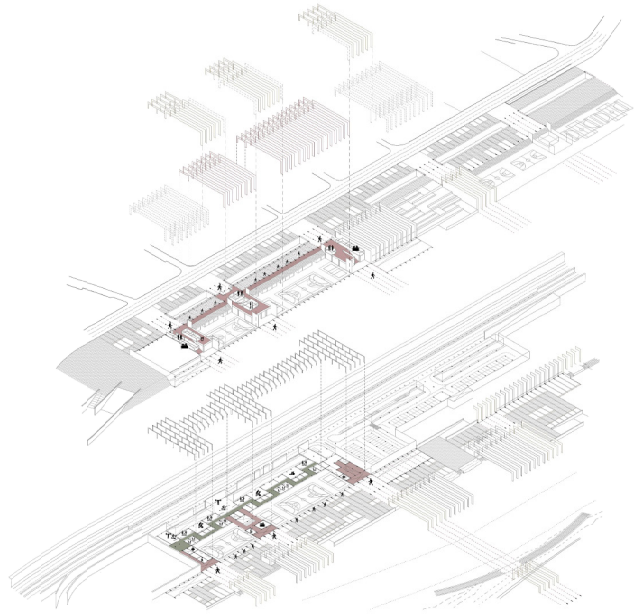
Planta de situació de la proposta

Planta i seccions d'emplaçament de la proposta general

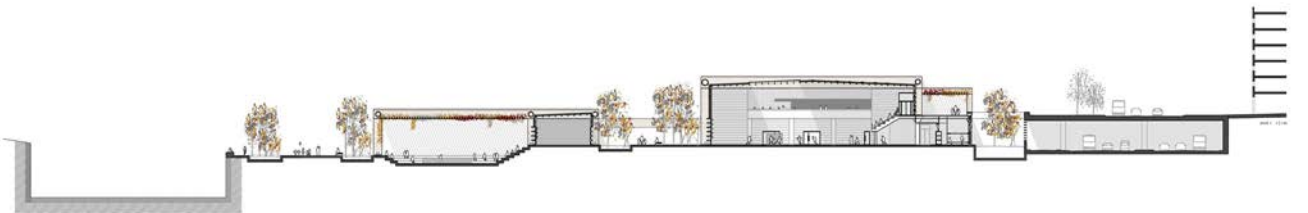
Plantes d'una franja del complex poliesportiu

Axonometria explotada dels usos proposats

Fragment de la planta baixa

Secció transversal al riu

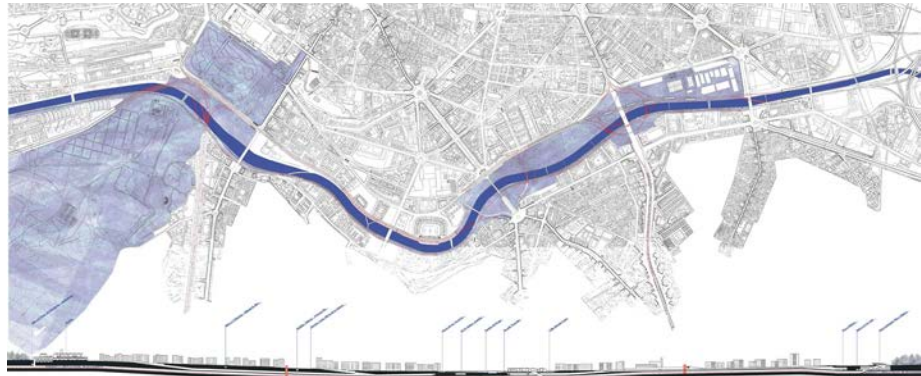

Alçat de la façana al riu

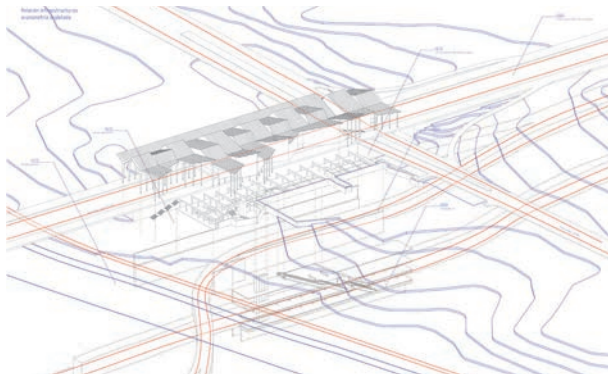
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Facundo Fusco Mon y Schidt

En el nus viari del Puente de Praga es proposa una estació per a la futura línia de metro, acompanyada d'un edifici destinat a biblioteca. La suma dels dos programes configura un nou pol de centralitat.

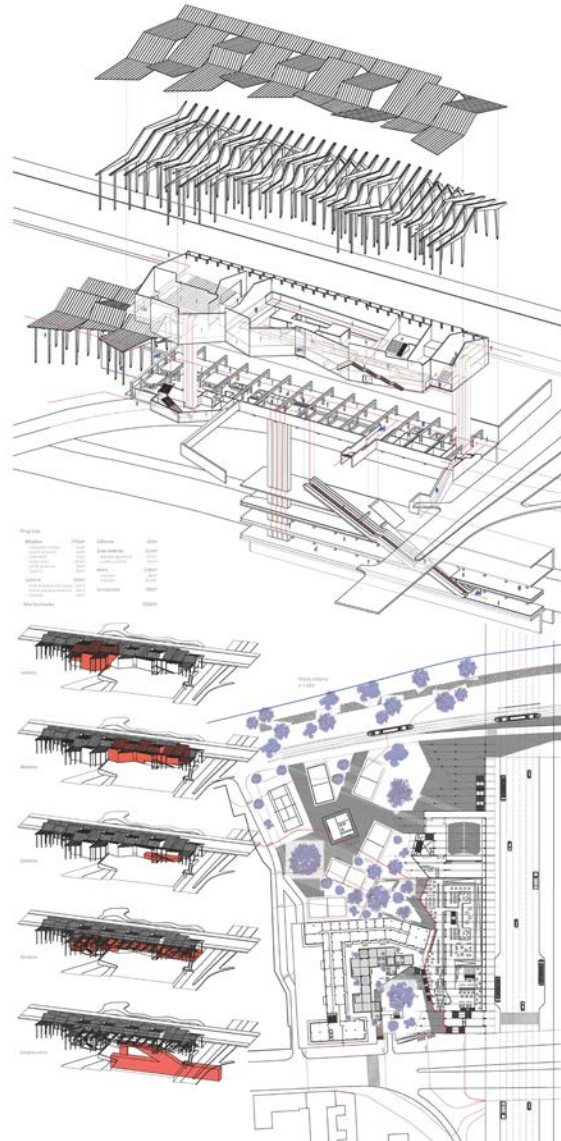
Planta de situació de la proposta a Madrid Río

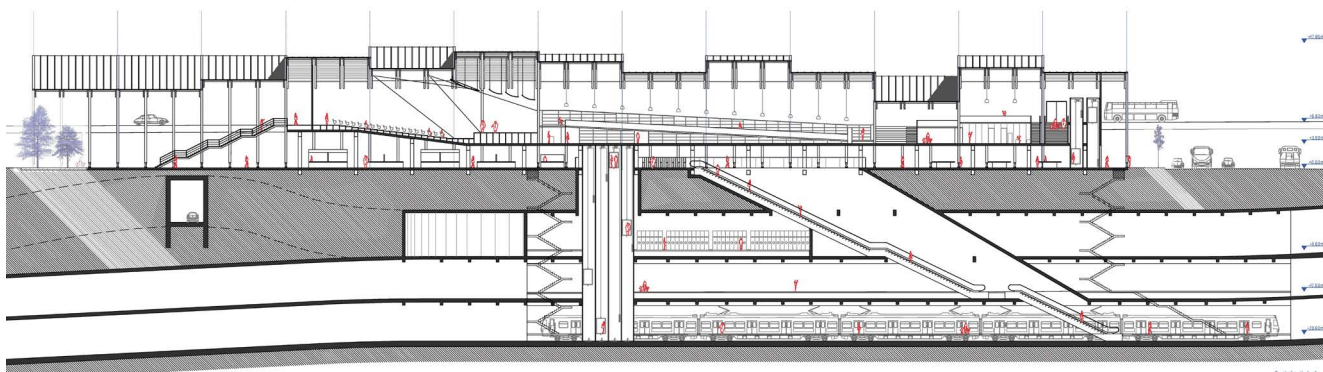
Axonometria de la intervenció amb les infraestructures

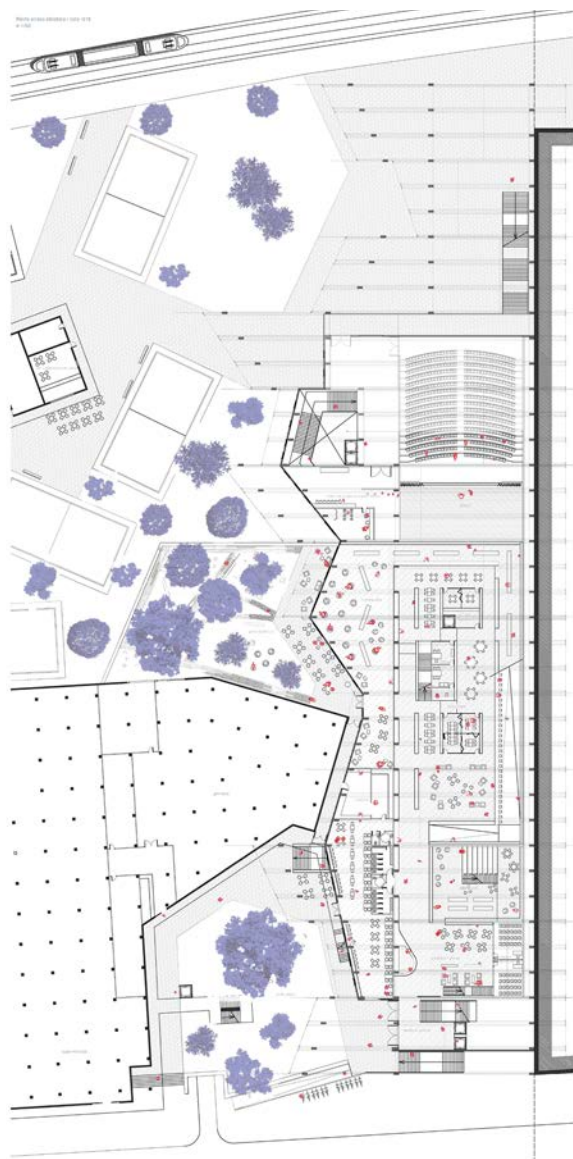
Planta d'emplaçament de l'estratègia general

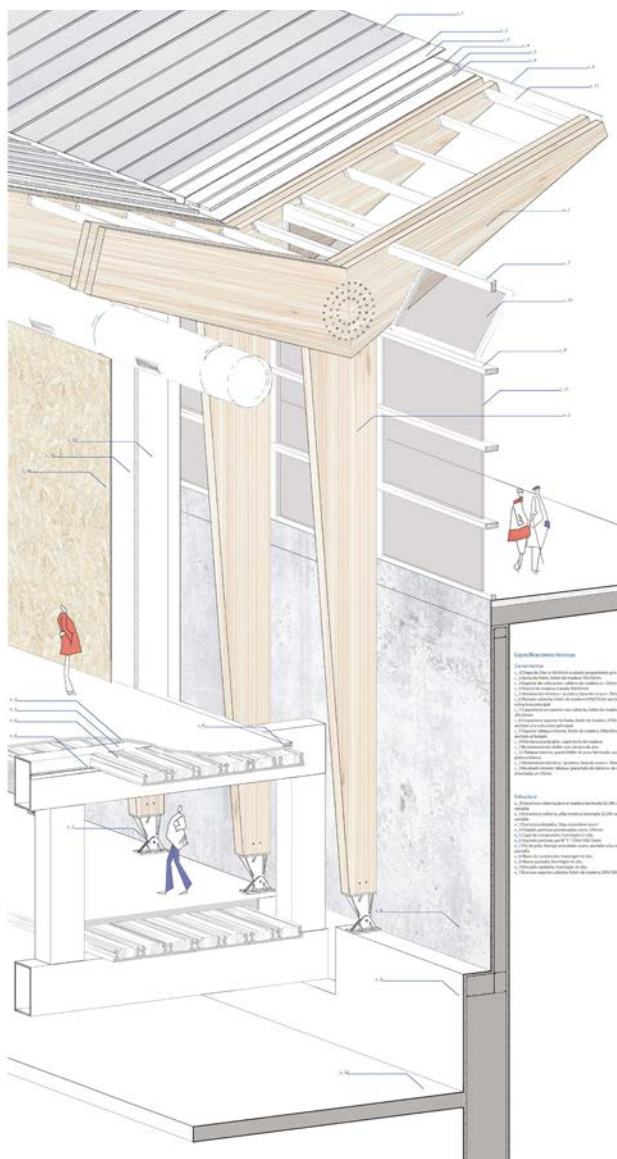
Planta i axonometria de la biblioteca i estació de metro

Secció longitudinal de la biblioteca en relació a la infraestructura

Planta de la biblioteca

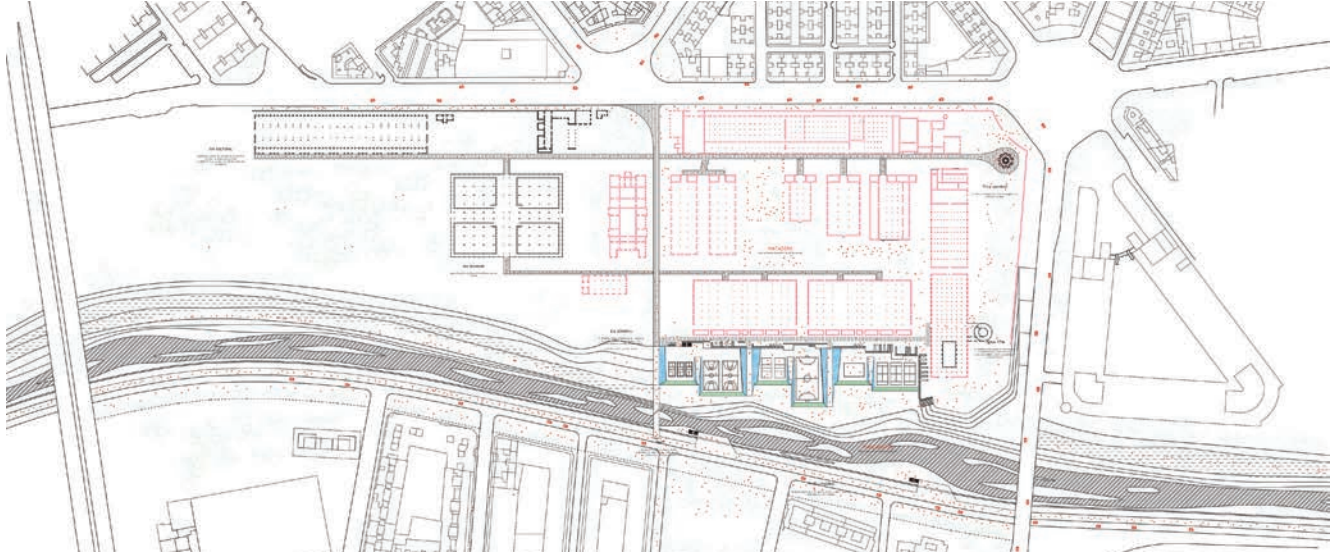

Secció constructiva

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Irene Gascón Cobos

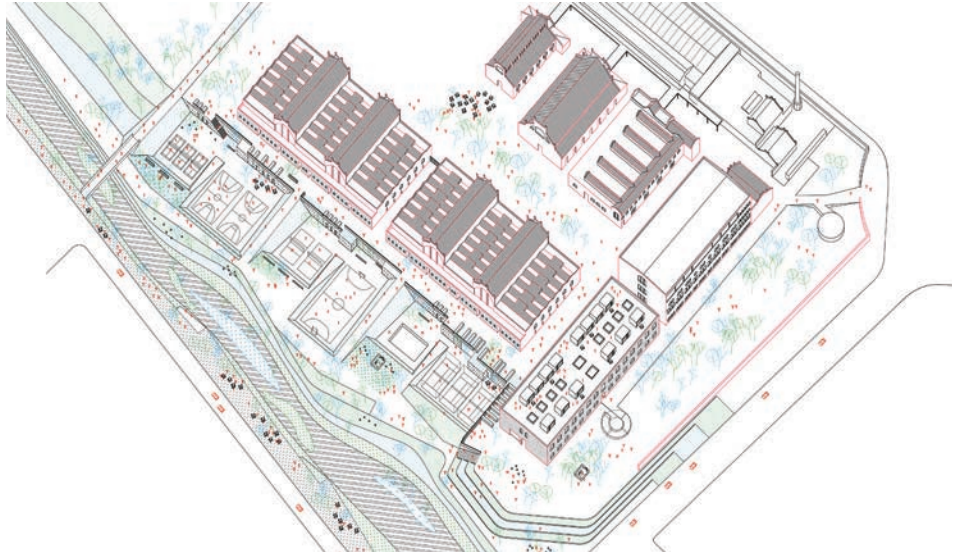
Es proposa donar condició de façana al que actualment és el darrere del recinte del Matadero. Un equipament esportiu a l'aire lliure relacionat amb l'última nau del recinte són els ingredients necessaris per a fer-ho.

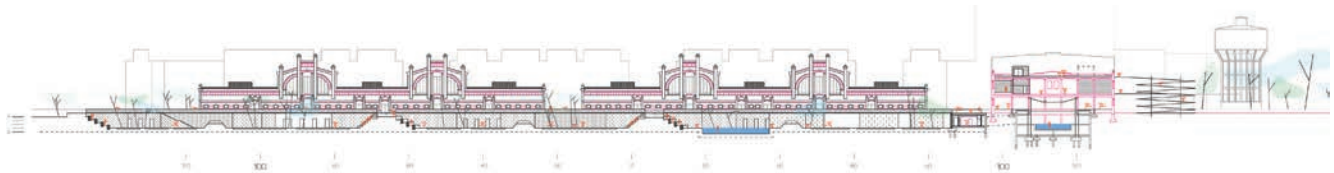
Planta de la proposta en relació al Matadero

Maqueta de la proposta

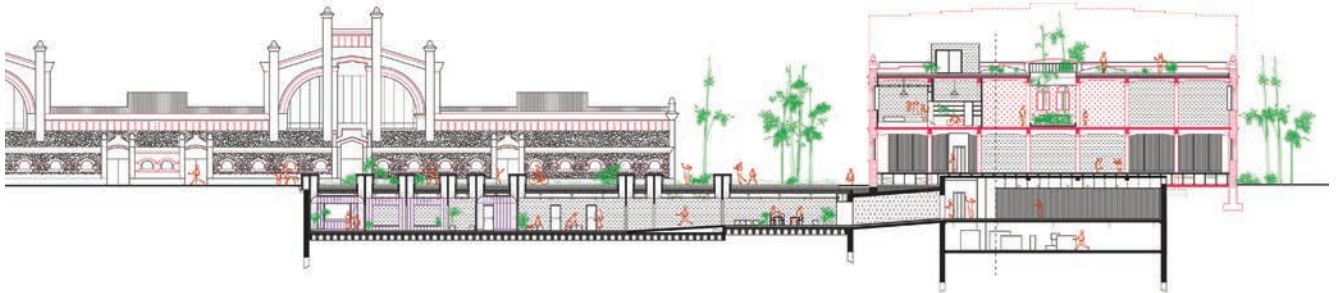
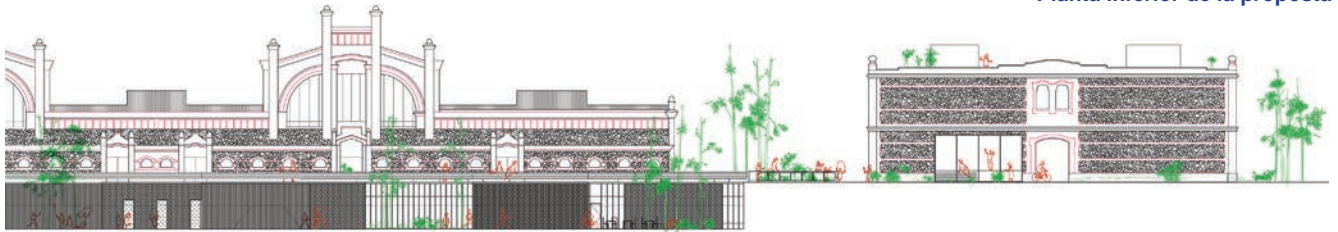
Axonometria de la proposta en relació a les preexistències

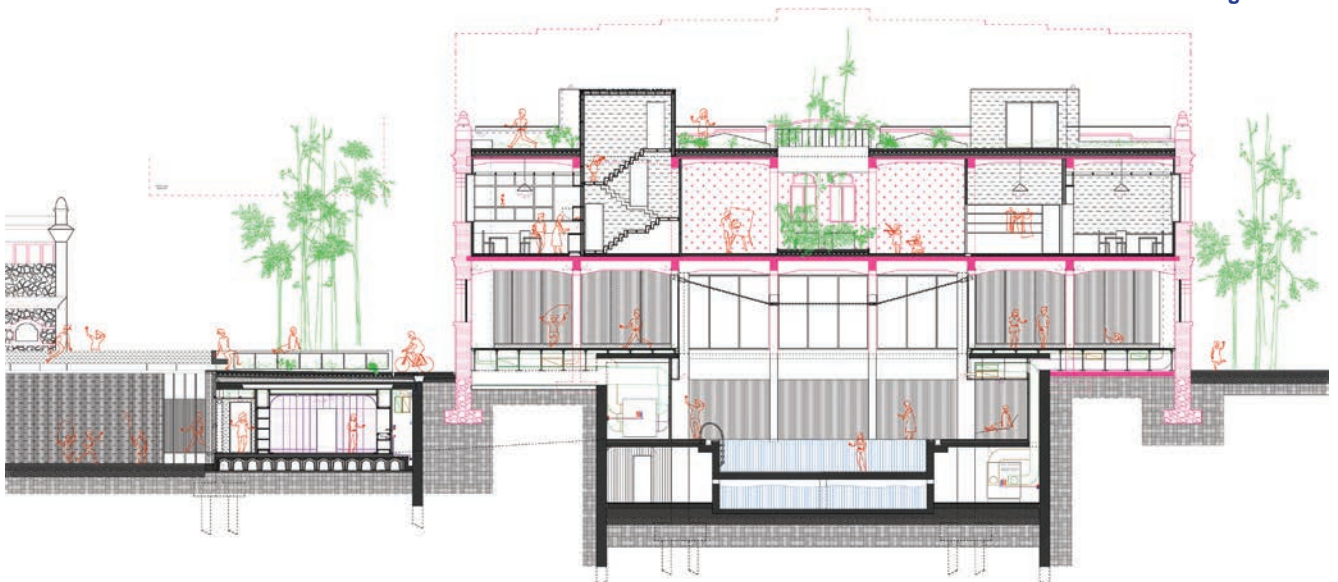
Secció longitudinal de la proposta

Planta inferior de la proposta

Seccions longitudinals

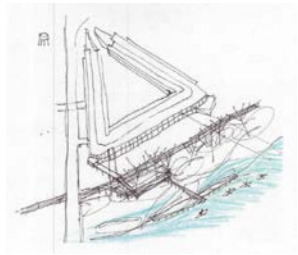
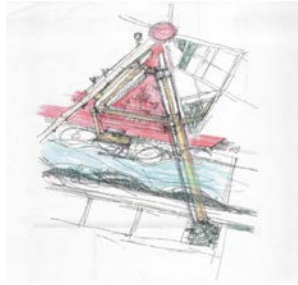

Secció detall

PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Mònica Arnillas Reyes

L'edifici de l'antic Mercado de frutas y verduras es converteix en el suport d'un nou conjunt habitacional que inclou també tallers, espais expositius i altres usos compartits. L'estructura existent dicta les normes de la nova proposta que converteix el mercat en un autèntic fragment de ciutat.

Esquemes d'intencions

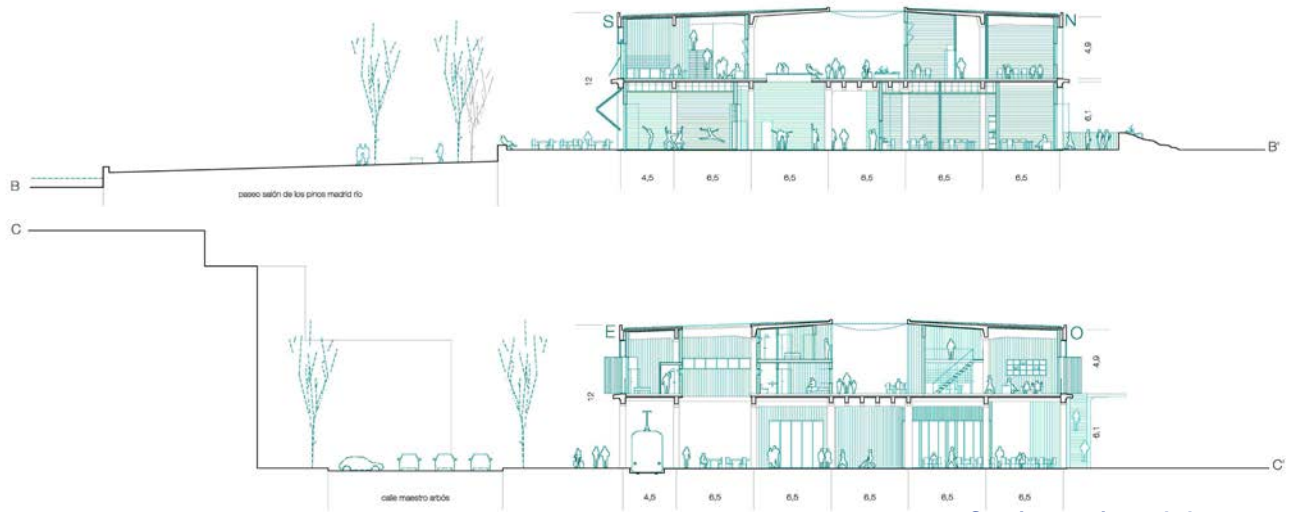
Planta del Mercado de frutas y verduras de Legazpi a cota de carrer

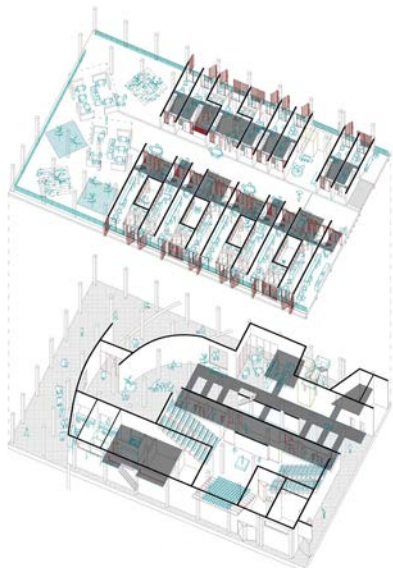
Planta primera del mercat

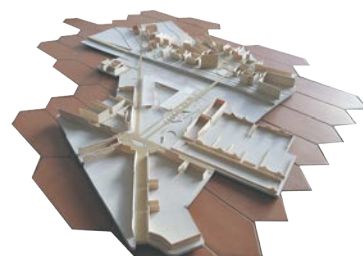
Planta baixa del mercat

Seccions variants de la proposta

Axonometria explotada d'una part de la proposta

Maquetes d'emplaçament i detall

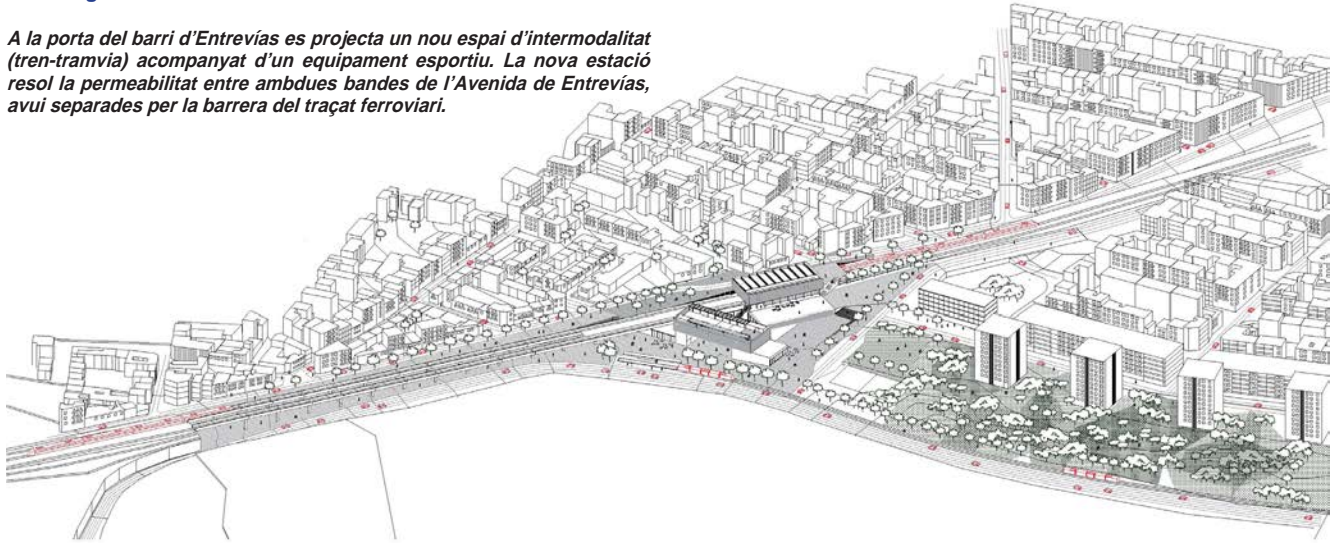

Secció detall fugada

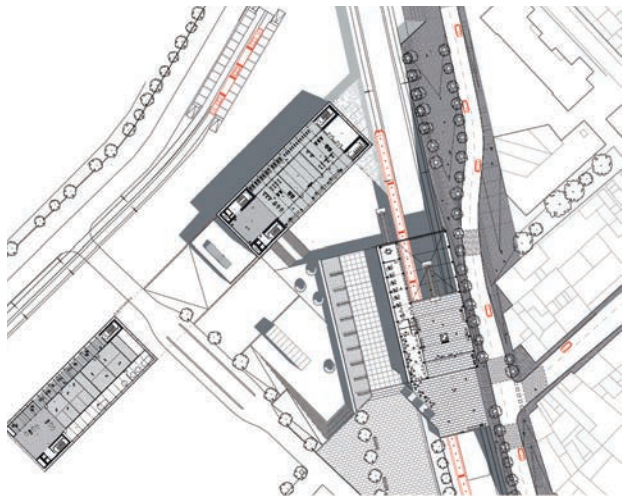
PROJECTE FINAL DE CARRERA
Curs 2014-2015

Ferran Iglesias Escuder

A la porta del barri d'Entrevías es projecta un nou espai d'intermodalitat (tren-tramvia) acompanyat d'un equipament esportiu. La nova estació resol la permeabilitat entre ambdues bandes de l'Avenida de Entrevías, avui separades per la barrera del traçat ferroviari.

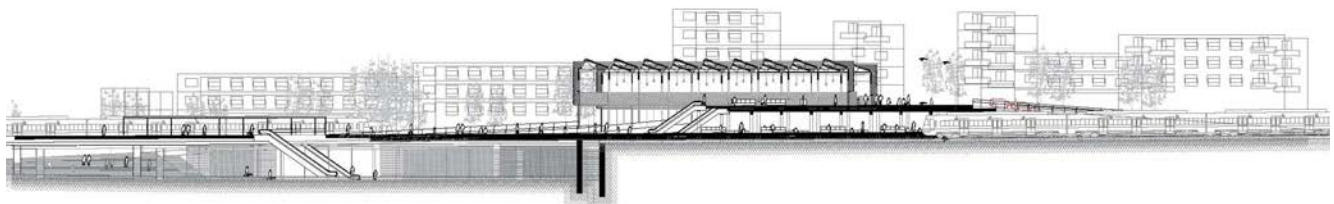
Axonometria i secció d'emplaçament de la proposta

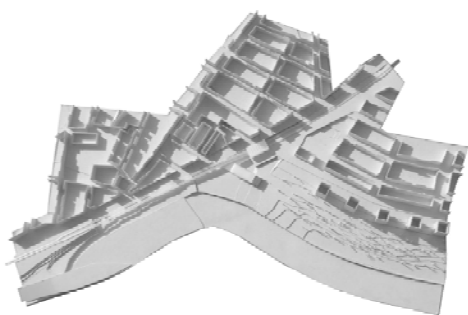
Planta superior de la proposta

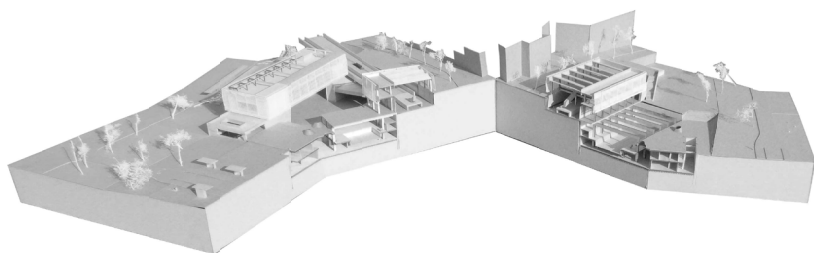
Planta de la cota de carrer

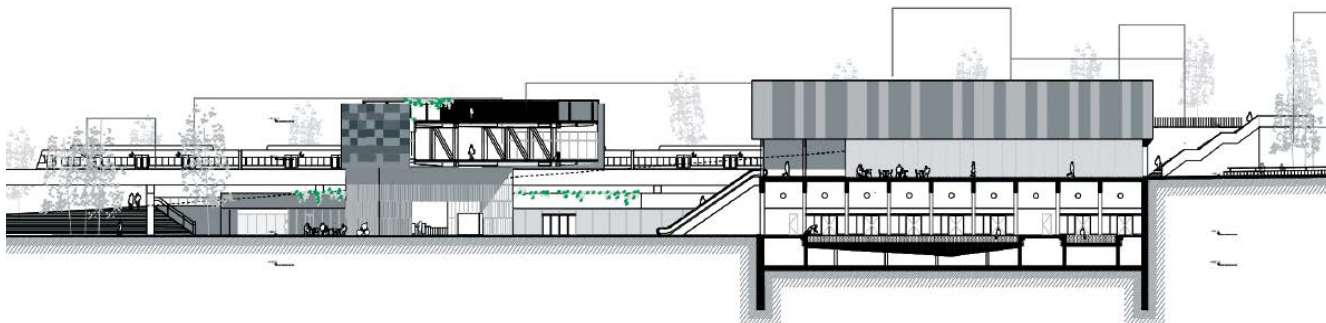
Secció de la proposta

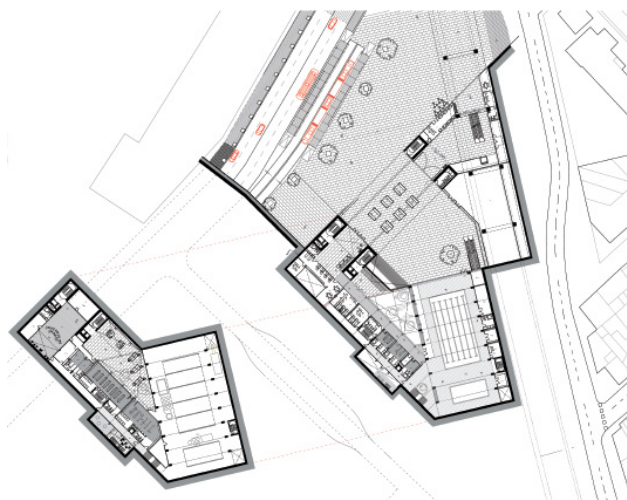
Maqueta d'emplaçament

Maqueta seccionada de la proposta

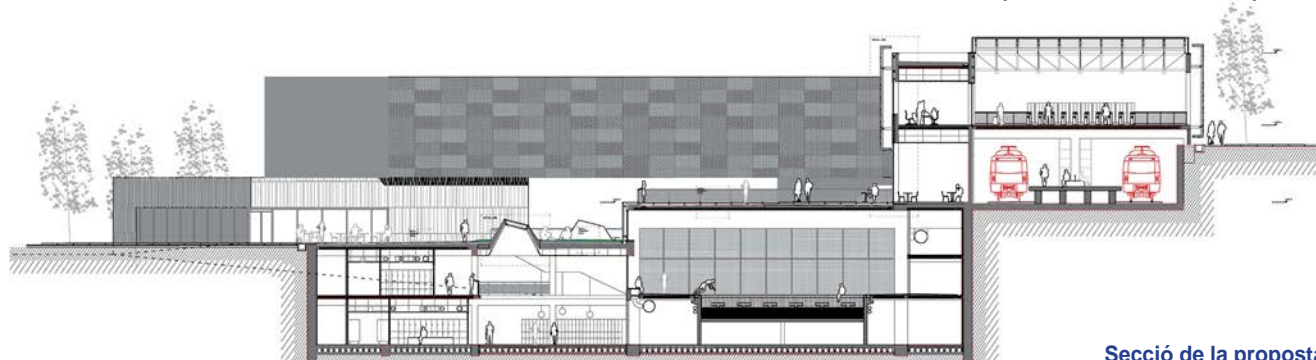
Secció per l'espai públic

Planta soterrada

Perspectives de l'estació i la piscina

Secció de la proposta

En tiempos del RefugeesWelcome, y del drama humano implícito, ya casi nadie duda de los beneficios de la mezcla de sociedades y culturas para el mejor progreso del mundo. No solo ello es más ecuánime y respetuoso entre semejantes sino que contribuye a reducir la desigualdad, incrementar los saberes y aumentar el bienestar moral y material. Pues así, también en la arquitectura de nuestras ciudades la mezcla se ha vuelto enriquecedora, ocasión de viveza y medio para lograr una calidad sensible a las exigencias del momento. Veamos.

Construir la ciudad de hoy, responder a necesidades y situaciones con la arquitectura que resuelva a unas y otras, es ya necesariamente intervenir en la mezcla -atender a la variedad preexistente además de crear lo nuevo necesario- dada la sobrecarga de formas y contenidos que cualquier contexto pone ya sobre el papel, lo que provoca su introducción, de uno u otro modo, en el caldo de la discusión aunque no se tenga voluntad de hacerlo.

Pero en el cuerpo de la ciudad, en esa mezcla, no todo es lo mismo, no se da una homogeneidad que achate las diferencias. Por el contrario, existen nervios, nudos y fibras responsables de la vitalidad del conjunto que marcan distinciones y señalan categorías que requieren atención. Son las infraestructuras, servicios y atributos de la dimensión colectiva de la ciudad, que garantizan el funcionamiento de la aglomeración o le sirven de fundamento. Pero que al estar mezcladas con los asentamientos y las actividades rozan con ellos, les atienden, y suscitan en su encuentro cantidad de ocasiones para mejorar su función de agente esencial o perfeccionar la calidad de la mezcla, algo que habitualmente constituye tarea de sustancial contenido. En ello se dan cita los encuentros entre la dimensión privada de los usos y la pública de los servicios, entre la necesidad individual y el interés general, entre la expresión propia y la imagen de lo colectivo... en lances que elevan el rango de la complicación para el arquitecto hasta auténticos desafíos.

Hay en esa relación de los tejidos urbanos con las infraestructuras motivos variados para que la arquitectura halle ocasión de demostrar cómo, ante la naturaleza compleja de esos encuentros, la versatilidad de un entendimiento informado, realista y abierto de los medios al alcance del arquitecto es capaz de lograr soluciones eficaces y hermosas en una senda en la que, si bien los maestros marcaron pauta, hoy por hoy no se encuentran límites.

Unas veces es el franco sentido de la eficiencia en el servicio, o en el disfrute de las oportunidades que la presencia de la infraestructura ofrece, lo que marca ya un sentido propio a la intervención del arquitecto. Aliviar barreras provocadas, suplir carencias sobrevenidas, activar nudos facilitadores... son motivos que ayudan a mejorar el funcionamiento de la ciudad, asisten en la tarea de hacer compatible lo diferente, y contribuyen a mezclar bien, enriqueciendo la vida en la ciudad y la satisfacción de los ciudadanos.

Motivos se dan también a la arquitectura en la resolución del contraste que en el escenario urbano convencional y más repetido de casas y calles de la metrópolis contemporánea provoca la presencia de las infraestructuras, con potentes comparencias impuestas, a veces, por la esencia de su funcionalidad, aunque no hayan de ser necesariamente incompatibles en el medio urbano. El enriquecimiento de la composición espacial, de la textura del espacio urbano, está ahí en juego, en ejercicios en los que la desigualdad de tamaños y formas de los componentes de la ciudad se ofrece como material de primera mano para expresar la riqueza de las diferencias que la ciudad aúna. Porque el ciudadano, sometido a la monotonía dominante en la constitución de su entorno, es sensible al atractivo de la condición material del escenario en el que se desenvuelve su vida cotidiana y, por ello, aprecia que se dignifique éste con contrapuntos que señalan un diferente relieve en la masa urbana continua y le permiten gozar de distintas consistencias materiales, y hasta de colores y olores dispares, que estimulan su percepción sensorial y hasta pueden hacer mejor su existencia. La desemejanza, y hasta la oposición, se tornan ahí ocasión positiva para contribuir a la mejora del entorno urbano. Y, en ello, contraponer acertadamente aspectos de la realidad mezclada permite despertar atractivos estimulantes favorecedores de los valores del medio.

Por otro lado, las infraestructuras sintetizan, en sus funciones y sentido propio, la savia de la vida de la ciudad; son el espacio de los flujos urbanos, de corrientes, fluidos o movimientos que sustentan la realidad urbana. Reúnen, por lo tanto, un poderío asombroso ya que son las que garantizan que ese artefacto gigantesco, amontonado y plagado de deficiencias, que es la gran ciudad contemporánea funcione cada día para esa aglomeración de ciudadanos tan diferentes entre sí. Tal demostración de poder es la que aporta seguridad a la vida urbana y, de hecho, atribuye un prestigio -más o menos inconsciente- a la presencia de las infraestructuras en el espacio urbano. Por eso, aproximarse a la infraestructura, palparla, es en realidad percibir el latido de la ciudad y experimentar el sentido de pertenencia a una realidad colectiva que complementa a la individual. Ahí, el ciudadano se da realmente cuenta de que no está solo y se siente protegido por esa maquinaria que trabaja para él. La infraestructura, por tanto, cuenta con esa facultad añadida de reconfortar con su presencia al ciudadano, al experimentar con ella una sensación de conexión con una potencia real de mayor escala que no le es ajena, esa percepción de estar conectado, atendido, y no abandonado a su suerte. Hasta cierto punto recuerda al "cielo protector" de Paul Bowler en el fragor de la realidad metropolitana, que si bien no es el desierto de la novela, puede resultar tan inclemente como éste en la dureza de la lucha por la supervivencia y en sus ritmos implacables.

En esa aproximación a la infraestructura para el ciudadano, la arquitectura encuentra también motivos que ilustran el rango de su relevancia y el papel de medio y referente para muchos semejantes, un emblema del hecho de compartir situaciones y medios que justifican la vida en la ciudad.

Son motivos de diferente procedencia, como se ve, los que se mezclan en el proyecto de las situaciones creadas en torno a las infraestructuras, que obligan a estar alerta para conseguir integrar adecuadamente unas y otras influencias: de rango general y de detalle, conceptuales y materiales, éticas y estéticas... aunque siempre, aquí, con la presencia viva de la dimensión colectiva de la arquitectura de manera radical. Unas ocasiones de oro para el goce en el trabajo del arquitecto, en la búsqueda del hallazgo creativo que dé en el clavo, que añada a la realidad un valor necesario.

Fig. 1. Vista de los Propileos, acceso a la Acrópolis de Atenas (s. V a.C.).

Fig. 2. Vista de la nueva vía urbana al borde del centro de Filadelfia, del proyecto de Louis Kahn (1952).

Fig. 3. Vista de la estación Salgueiros del Metro de Oporto, Eduardo Souto de Moura (2014). (Foto Fernando Guerra)

LLEGENDA:

En vermell: exercicis de Projectes IX. Curs 2013-2014.
En groc: exercicis de Projectes X. Curs 2013-2014.
En verd: exercicis de Taller Temàtic. Curs 2014-2015.
En blau: Projectes de Final de Carrera. Curs 2014-2015.

ALUMNAT PARTICIPANT EN AQUEST RECALL:

Aguiriano Aizpurua, Inés; Alesina Donada, Alex; Alsina Maqueda, Alba; Amasorrain Larrañaga, Joane; Amat Viladomiu, Nina; Andrés Ferradás, Andrés; Arbó Sangüesa, Rafael; Arjonilla Sánchez, Eduardo; Arnillas Reyes, Mònica; Baena Vega, Pablo; Bendicho Roldán, Elio; Blanch Sánchez, Carla; Bravo Salinas, Elena; Caballé Fernández, Xavier; Cabanach Calaf, Guillem; Campos Piera, Elena; Capdevila Vizcaíno, Raül; Carcereny Burgos, Carlos; Catalan Casas, Víctor; Cisterna Arias, Diego; Costa Roig, Susana; De Couto Andrés, Jorge; De La Mata Fernández, Bárbara; De Villalaín Barbolla, Ignacio; Esclarín Íñiguez, Clara; Fabregat Pino, Anna; Fernández Corral, Samuel; Fernández García, Eduard; Fernández Ramos, Aida; Ferrer Ayuso, Luís; Figuero Caballero, Marta; Flaquer Forest, Francesc; Font i Teixidor, Pol; Fusco Mon y Schidt, Facundo; Fuster Arion, Ludmila; Gálvez Soto, Raquel; García Sixto, Martín; Gascón Cobos, Irene; González Guerra, Angel Luís; González Pagès, Marina; Guillamon Martínez, Anaïs; Guitart Villa, Gemma; Herguera Acosta, Diego; Hernández Montey, Núria; Iglesias Escuder, Ferran; Juan Guasch, Noemí; Juanola Rosselló, Jordi; Laucirica Aizpún, Carlota; Lleida Ruiz, Hernan; Lloveras Guirao, Berta; Lopez Agirre, Maialen; Martí Elias, Joan; Martínez Cibrián, Miguel; Martínez Riquelme, Maria de las Nieves; Mateu Estrany, Bartomeu; Medina Burgos, Joanna; Mellado Muñoz, Adrián; Montoya Ramírez, Ricardo; Morales Marsa, Marta; Mosto Zavala, Paloma; Munnar Bonín, Marina; Muñoz Godino, Miguel; Muscionico, Marisa; Nieto Escudero, Virgínia; Oliver Galmés, Antoni; Ollé Sambola, Marina; Parra Fernández, Clara María; Peláez Nicolás, David; Pérez Aiyer, Ross; Pons Casañe, Jordi; Proíos Torras, Eftalía; Pujana Abad, Galo; Ramírez Cabello, Minerva; Rius Richarte, Arnau; Rodríguez López, Manuel; Rodríguez Malvar, Berta; Roig Zamora, Ivó; Rosa Cervelló, Cristina; Ruiz Matilla, Patricia; Sánchez Badia, Marc; Schlanderer, Christian; Schnetzler, Rahel; Simonet Hernández, Juan; Surià Godel, Georgina; Trilla Vilar, Marta; Trudeau, Thomas; Unamuno Totoricagüena, Ane; Virtanen Ramos, Olga; Ymbern Buqueras, Elena.

PROFESSORAT I BECARIS:

CURS 2013-2014. PROJECTES IX i PROJECTES X:

Professorat: Carme Ribas, Ton Salvadó.

Becaris: Àlex Alesina, Pol Fité.

Coordinació: Elías Torres.

CURS 2014-2015. TALLER TEMÀTIC:

Professorat: Eduard Miralles, Carme Ribas, Ton Salvadó.

Seminari associat: Àngel Martín.

Optatives associades: Jorge Blasco, Joan Lluís Fumadó i Félix Pardo, Xavier Monteys.

Becaris: Pol Font, Maialen Lopez.

CURS 2014-2015. PROJECTE FINAL DE CARRERA:

Professorat Aula PFC: Jorge Blasco, Eduard Miralles, Félix Pardo, Carme Ribas, Ton Salvadó.

Tribunal de juliol: Jorge Blasco, Eduard Miralles, Félix Pardo, Carme Ribas, Gabriel Ruiz Cabrero, Ton Salvadó.

Tribunal d'octubre: Jorge Blasco, Sergio Martín, Eduard Miralles, Félix Pardo, Carme Ribas, Ton Salvadó.

iniciativa
digital politècnica
iniciativa de desenvolupament de TIC

ETSAB

Escola Tècnica Superior
d'Arquitectura de Barcelona